

A. G. 6.
3395^{ms}

Xenophon

<36604690100018

<36604690100018

Bayer. Staatsbibliothek

XENOPHONTIS
CONVIVIUM HIERO
AGESILAUS.

IN
USUM DISCIPULORUM QUUM PUBLICUM
TUM PRIVATUM

EDIDIT

GUST. ALB. SAUPPE.

HELMSTADII
IN LIBRARIA FLECKEISENIA.
MDCCXLI.

Gustav Albrecht Sauppe

ANTHROPOLOGIA
CONVIVUM HIERO
AGESTIAUS.

71

Bayerische
Staatsbibliothek
München

GUST. VIL. SAUPE.

HERMSTADT
IN LIBRARIA FLECKENH
MÜCKEL

THEOPHILO KIESSLINGIO

PRAECEPTORI CARISSIMO

D.

GUSTAVUS ALBERTUS SAUPPE.

THEOPHILUS MESSINGHO

REAR-ADMIRAL

GUSTAVUS ALBERTUS

Habes, Vir Praestantissime, novam librorum aliquot Xenophonteorum editionem, cui nomen Tuum inscribere ausus sum, ut esset aliquod grati mei deditque Tibi animi documentum publicum. Quod si et Tibi aliqua ex parte probatum fuerit et aliis Tuo nomine non indignum visum, mihi ipse satisfecero. Etenim quum primum a Te, Praeceptor Carissime, litterarum graecarum imbutus sim amore, ex quo institutione Tua usus sum, nihil antiquius habui quam ut quae quum muneris explendi diligentia tum aliquo praestarem studiorum meorum specimine publico, Tibi potissimum probarem.

Hanc Convivii, Hieronis, Agesilai editionem quum dudum a me librarius petivisset, nolui viri honestissimi voluntati deesse, non quo ita eam necessariam esse putarem, ut non videremur ea carere posse, sed quod, si quid ad lectionem librorum, quorum usus in scholis rarius paullo est, propagandam contulissem, haud inutile quidquam facturus mihi videbar. Debent autem ii, penes quos id officium est, non tam de caussa, unde ortus sit liber, quae iudicatio paullo invidiosior est, quam de ratione, qua comparatus

sit, quaerere. Malunt quidem non pauci editos
 sine annotatione veterum scriptorum libros: quae
 ratio quamquam mihi quoque valde probatur,
 cavendum est tamen, ne annotatio, modo et com-
 modam rationem et usum habeat idoneum, im-
 probabilis omnino dicatur esse. Quam ad rem
 consentaneum videtur esse una eademque edi-
 tione omnes discipulos uti et, annotatione stu-
 diose cognita, ad publicam lectionem accedere:
 quae haud scio an eo modo multo fiat expeditior.
 Neque profecto minor est annotationis usus ad
 parandam hos libros privato studio legendi op-
 portunitatem: quae non minima in hac editione
 mei consilii pars est. Enarrationis autem meae
 rationem volui quam simplicissimam esse et ab
 omni subtilioris cuiusdam doctrinae specie remo-
 tam: quare eas res, quae explicatione aliqua vi-
 derentur egere, malui oratione non fucata pro-
 ponere, quales sunt, quam obscuriore, ut fit
 hoc tempore, quodam modo rationem earum,
 qualis vix potest esse, illustrare. Quae alii ante
 me docuerunt, non dubitavi in usum meum con-
 vertere. Quodsi quis mirabitur, cur libris no-
 stris grammaticis rarius usus sim in mea anno-
 tatione: alii de ea re aliter iudicent, mihi liceat
 ea sequi, quae mea me experientia docuit. Li-
 brorum enim grammaticorum quum numerus
 nunc satis magnus sit, longum est ubique omnes

enumerare: eum autem, quo discipulus utitur, ita quisque cognitum habere debet, ut ubi quae non prorsus abhorrent a dicendi consuetudine, inventurus sit, vel ipse sciat vel doceatur ab indice. Verum si qua res aut a dicendi consuetudine nimium recederet aut non brevius de ea exponi videretur posse quam ut discipuli librum suum grammaticum conferre iuberentur, nominavi libros Matthiae, Buttmanni, Rostii, Kühneri, novissimos quidem et discipulorum usui accommodatos. Plus equidem mihi proficere videbar comparandis locis similibus: quos ex ipso Xenophonte et ex ipsis quidem his libris excitavi pene omnes. In constituendis autem scriptoris verbis hanc rationem secutus sum, ut et ea tenerem, quae mea me usus Xenophontei cognitio doceret, et maxime evitarem audaciae reprehensionem. In Convivio meae scripturae ratio magna ex parte Vindobonensi libro nititur: cuius quum hoc ipso tempore in Quaestionum Xenophontearum particula tertia foras dederim notationem, est ea scriptio meae editionis aliquod supplementum. In Agesilao non pauca restant, quae subtiliore egere videantur investigatione: quam ad rem quum haud inutilis sit codex Guelferbytanus, notationem eius Ph. C. Hessius, Vir doctissimus idemque humanissimus, mecum communicavit. Denuo hunc eum librum in suae editionis

usum contulit C. G. Heilandus. Qui vir mihi amicissimus quod XI, 14. accusativum *μεγάλην καὶ καλὴν δόξαν* in medio positum interpretatur, ut magis ad *ἀπεῖπε* referatur et ad participium *αὐτῆς* cogitatione addatur: est ea ratio satis, ut videtur, probabilis, cui quum aliunde tum ex iis, quae Göllerus ad Thucyd. III, 59. VI, 58. proposuit, repetenda excusatio est. Sed de his rebus alia dabitur disputandi opportunitas. Denique in indice ea composui, quae in annotatione mea continentur.

Haec est igitur, Vir Optime, editionis meae ratio: cuius quum videam quam exigua laus sit, ita velim esse maiorem, ut verecundia nomini Tuo debita dignior videatur esse. Sed qua me semper amplexus es humanitate et benevolentia, ea etiam meum libellum amplectere. Ego vero discipulorum Tuorum, mihi crede, amore erga Te, studio, observantia cedo nulli. Vale et virtutis Tuae ac meritorum laude et praemiis frui diutissime. Id. Iul. MDCCCXLI. Torgova.

CONVIVIUM.

Panathenaea maiora quum Ol. 89, 3, qui est annus a. Chr. 422, Athenis celebrarentur, pancratio, quod certaminis genus est ex lucta et pugilatu compositum, palmam tulit Antolycus, iuvenis formosus, Lyconis filius. Cuius in honorem convivium lautissimum comparatum est a Callia, homine ditissimo, iuvenis amico. Ibi quae facta sunt a convivis colloquia maximeque Socratis, praeceptoris carissimi, sermones inter iocandum cum reliquis collatos enarravit Xenophon. Videbatur enim ita novam sibi eandemque acceptam memoriae Socratis et suae aetatis et posteriorum temporum hominibus commendandae atque ab iniuriis calumniisque adversariorum vindicandae nactus esse materiam. Neque vero Xenophon hunc libellum ita, ut videatur, composuit, ut rem mentitus aliqua de caussa, quamvis ea laudabilis esset, fabellam nobis venderet commentitiam, neque ut Convivio a Platone, summo laudum suarum aemulo, conscripto suum opusculum invidiose opponeret, nec denique ut ea usus ratione aut sophistarum ineptias aut nescio quid aliud perstringeret. Nam Xenophontis

animus, in unam Socratis laudem intentus, neque magna cum Platone iunctus amicitia et a similitudinibus, quas cum eo exercuisse traditur a quibusdam, alienus erat; atque ut omnis huius viri natura ita erat comparata, ut magis ad ea, quae re vera essent, describenda quam ad ea, quae non essent, fingenda factus videretur: ita hic liber ad quotidianae vitae, qualis vere fuit, morem et consuetudinem conformatus est: unde rursus tam vivis tinctus est coloribus, ut pene fabulam palliatam potius videre quam factarum aliquando rerum narrationem audire nobis videamur. Quodsi scriptorem ab initio videmus dicere, non ea tantum, quae serio agantur ab honestis viris, sed etiam quae inter iocandum, memoratu digna videri, credibile est post conscriptos editosque Commentarios et Oeconomicum ortum esse hunc librum; et quamquam quo is anno conscriptus sit, non potest cum aliqua veri specie demonstrari, consentaneum est tamen, aliquanto postquam Scillunte habitare coepit, Xenophontem instituisse librum scribere.

Sermonum princeps et quasi magister est *Socrates*. Qui quum in via invitatus ad coenam venisset, Callias omnes quas posset convivis suis visus sibi est paravisse delicias. More eo, quo usum eum esse quum aliunde tum e Xenophontis Commentariis cognovimus, ioca seriis miscens, prout fert opportunitas, variis de rebus cum convivis colloquitur, ut de mulieris natura, de corporis exercitatione, de singulorum bonorum praedicatione, de sua ipsius forma et dignitate, de vera amoris natura.

Convivii instructor *Callias*, Hipponici filius, sophistarum quam Socratis studiosior, homo opulentus et elegans, speciem inanis gloriolae magis amabat quam veram honestatem, delicatiori vivendi rationi nimium indulgebat, omnem suam laudem in pecuniae magnitudine ponebat. Qua re non mirabere, quum eum hominem suam sapientiam, qua homines accepta a se pecunia ad virtutem revocare possit, iactare videbis. Postea bonis dissipatis miseram inops senectutem degebat.

Niceratus, Calliae comes et familiaris, Niciae praetoris expeditione post id tempus in Siciliam facta nobilitati filius, haud malae indolis iuvenis, ad poëtarum studia quam ad philosophorum disciplinam propensior. Nuper uxorem duxerat: Homeri carmina memoria se tenere gloriabatur. Postea virum bonum indemnatum triginta tyranni occiderunt.

Autolycus, pancratio victor, iuvenis formosissimus idemque modestissimus, ut exiguae eius sint in disputationibus partes. Hic quoque vir egregius a triginta tyrannis occisus est. Pater fuit *Lyco*, homo nobilis, ipse quoque conviva. Uterque in pietate sua mirifice sibi placebat.

Inter comites Socratis longe gravissimus est *Antisthenes*, vir praeceptoris sui amantissimus ac studiosissimus: humanarum opum contemptor, scholae cynicae parens acutus magis quam eruditus, ad cavillandum quam ad laudandum proclivior, inter hos sermones conviva facetissimus, paupertatis et vitae durioris ostentator:

paucissimis contentus ipse sibi videbatur divitiis abundare.

Charmides, Glauconis filius, nobili loco natus, Socratis auctoritate commotus ad rempublicam accessit, fortunas amisit bello, post ipsum bellum in proelio adversus exules commisso cecidit. Homo fuit bonus, Socraticae disciplinae haud frigidus sectator: laudatio paupertatis, quam facit, e necessitate, ut videtur, profecta.

Critobulus, Critonis filius, iuvenis quidem, sed iam matrimonio iunctus. Hunc pater Socrati tradidit, ut continentiam et amoris temperationem disceret. Fuit is haud malae quidem indolis iuvenis, sed ad philosophiam parum aptus. Amabat Cliniam: forma sua impense gaudebat.

Hermogenes, Calliae ditissimi frater pauperrimus. Erat vir probus, Socratem observabat maxime, deos fidelissimo animo venerabatur.

Accedunt *Philippus* scurra, cuius ioca ferunt elegantiores homines, et *Syracusius* praestigiator, qui cum comitibus suis multiplex artis suae specimen edit.

Denique ipse *Xenophon* convivio interfuisse videtur. Id quod neque per se improbabile est et loci, qui sunt I, 1. III, 12. 13, testari videntur.

ΣΥΜΠΟΣΙΟΝ.

C A P. I.

Ἄλλ' ἐμοὶ δοκεῖ τῶν καλῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν **I**
ἔργα οὐ μόνον τὰ μετὰ σπουδῆς πραττόμενα
ἀξιομνημόνευτα εἶναι, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν ταῖς παι-
διαῖς. οἷς δὲ παραγενόμενος ταῦτα γινώσκω,

CAP. I. Ad convivium, quod Callias in honorem Autolyçi comparat, vocatur etiam Socrates cum familia-ribus nonnullis. Postquam convivae accubuerunt, omnes capti forma Autolyçi vel admirationem suam vel amoris quendam sensum tacite ostendunt. Eorum silentium in-terruptit Philippus scurra, qui quum iocis suis convivas exhilarare non possit, de fortuna sua sat ridicule conquere-ritur. — Demonstrat autem initium capitis aliquam hu-ius Convivii cum aliis scriptis, maxime cum Commen-tariis et Oeconomico cohaerentiam.

1. ἔργα sunt quaecunque facit aliquis, ut ne sermo-nis quidem significatio omnino exclusa sit. Cui notioni primariae addita deinde est explicatio diligentior. Nos genitivum expectaverimus. Est vero is usus in distribu-tionibus frequentissimus: dicitur ea constructio σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος. Vid. ann. ad IV, 35. Hier. IX, 1. 5. Cyrop. I, 1, 1. V, 1, 10. 5, 23. Thucyd. I, 89. οἰκίαι αἱ μὲν πολλαὶ πεπιώκεσαν, ὀλίγαι δὲ περιῆσαν. — ταῦτα latiore significatione dictum quam τοῦτο. Vid. II, 5. 19. VIII, 34. Nonnunquam est *haec taliaque*, ταῦτα καὶ τοιαῦτα, εἰ μὴ ταῦτα ἀλλὰ τοιαῦτα.

- 2 δηλῶσαι βούλομαι. Ἦν μὲν γὰρ Παναθηναίων τῶν μεγάλων ἵπποδρομία· Καλλίας δὲ ὁ Ἴππο-
νίκου ἐρῶν ἐτύγχανεν Αὐτολύκου παιδὸς ὄντος,
καὶ νενικηκότα αὐτὸν παγκράτιον ἦκεν ἄγων ἐπὶ
τὴν θεάν. Ὡς δὲ ἡ ἵπποδρομία ἔληξεν, ἔχων
τὸν τε Αὐτόλυκον καὶ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀπῆει
εἰς τὴν ἐν Πειραιεῖ οἰκίαν· συνείπετο δὲ αὐτῷ
3 καὶ Νικήρατος. Ἰδὼν δὲ ὁμοῦ ὄντας Σωκράτην
τε καὶ Κριτόβουλον καὶ Ἑρμογένην καὶ Ἀντι-
σθένην καὶ Χαρμίδην τοῖς μὲν ἀμφ' Αὐτόλυκον
ἠγεῖσθαι τινα ἔταξεν, αὐτὸς δὲ προσῆλθε τοῖς
4 ἀμφὶ Σωκράτην καὶ εἶπεν· Εἰς καλὸν γε ὑμῖν
συντετύχηκα· ἐστὶν γὰρ μέλλω Αὐτόλυκον καὶ
τὸν πατέρα αὐτοῦ. οἶμαι οὖν πολὺ ἂν τὴν κα-
τασκευὴν μοι λαμπροτέραν φανῆναι, εἰ ἀνδράσιν
ἐκκεκαθαρμένοις τὰς ψυχὰς, ὥσπερ ὑμῖν, ὁ ἀν-

2. Παναθηναίων genitivus e vocabulo ἵπποδρο-
μία pendet. Verba τῶν μεγάλων de oppositione mino-
rum (τῶν μικρῶν) cogitare nos iubent. Cf. ann. ad Ages.
VI, 7. Panathenaea maiora in honorem Minervae, cuius
deae in tutela salus erat universae civitatis Atheniensium,
celebrabantur quinto quoque anno, mense Hecatombaeone
exeunte, qui fere apud nos est medius Augustus: quin-
quatrus. Festorum dierum magna pars erat certamen
equestre. — παγκράτιον μέμικται ἐκ τε πυγμῆς καὶ
πάλης, Plutarch. Sympos. II, 4. Ceterum cf. Anab. VI,
5, 23. μάχας νενικήκατε. Hellen. I, 2, 1. ἐνίκα τὸ στάδιον
Εὐβοίας.

4. εἰς καλὸν, opportune (Cic. N. D. I, 7, 16.
Videor venisse opportune. Terent. Andr. IV, 2, 3. Eheu
Pamphile, opportune te mihi offers.) Anab. IV, 7, 3.
εἰς καλὸν ἦκατε. Cyrop. III, 1, 8. εἰς καιρὸν ἦκατε. Terent.
Andr. IV, 4, 44. O Chreme, per tempus advenis. —
πολύ ad comparativum pertinet. Cf. VII, 5. Hier. I, 28.
Mag. Eq. I, 22. πολὺ ἐστὶ πρὸς τῆς πόλεως εὐδοξότερον τῇ

δρῶν κεκοσμημένος εἴη μᾶλλον ἢ εἰ στρατηγοῖς
καὶ ἱππάρχοις καὶ σπουδαρχίαις. Καὶ ὁ Σωκρά- 5
της εἶπεν· Ἀεὶ σὺ ἐπισκώπτεις ἡμᾶς καταφρο-
νῶν, ὅτι σὺ μὲν Πρωταγόρα τε πολὺ ἀργύριον
δέδωκας ἐπὶ σοφίᾳ καὶ Γοργίᾳ καὶ Προδίκῳ καὶ
ἄλλοις πολλοῖς, ἡμᾶς δ' ὁρᾷς αὐτουργοὺς τινὰς
τῆς φιλοσοφίας ὄντας. Καὶ ὁ Καλλίας, Καὶ 6
πρόσθεν μὲν γε, ἔφη, ἀπεκρυπτόμην ὑμᾶς ἔχων
πολλὰ καὶ σοφὰ λέγειν· νῦν δέ, ἐὰν παρ' ἐμοὶ

τῆς φυλῆς λαμπρότητι κεκοσμηῆσθαι ἢ μόνον τῇ ἐαυτῶν στολῇ.
— μᾶλλον ubi post comparativos ex abundanti positum
videtur, aut ad singularem quandam notionem pertinet,
ut IV, 42. Herodot. I, 31. ὥς ἄμεινον εἴη ἀνθρώπῳ τε-
θνάναι μᾶλλον ἢ ζῶειν, aut supplementum est anteceden-
tis sententiae, ut Comm. III, 13, 5. χαριέστερον δὲ καὶ
προεξορμᾶν ἡμέρα μιᾷ μᾶλλον ἢ ὑστερίζειν. — σπουδαρ-
χίαι, κατὰ σπουδὴν ἄρχοντες Hesych. Dixerim potius
σπεύδοντες ἐπὶ τὰς ἀρχάς secundum Bekk. Anecd. p. 63.
Σπουδαρχίας est qui magistratum ambit, fere i. q. σπουδ-
αρχίδης. Illinc est σπουδαρχία.

5. *Protagoras* Abderites, *Gorgias* Leontinus, *Pro-*
dicus Ceus sophistae erant illa aetate clarissimi, qui sa-
pientiam suam magna mercede venditabant. — ἄλλοις,
ut Hippiae Eleo, Eueno Pario. — ἐπὶ σοφίᾳ, eo consilio,
ut sapientiam ab iis disceres. — αὐτουργοὺς τινὰς
τῆς φιλοσοφίας, in philosophia aliquo modo pro-
ficientes sine magistris. Hesychius: αὐτουργὸς ὁ δι' ἐαυτοῦ
ἐργαζόμενος. De agricultura Oecon. V, 4. τοὺς μὲν αὐτουρ-
γοὺς διὰ τῶν χειρῶν γυμνάζουσα ἰσχὺν αὐτοῖς προστίθῃσι,
τοὺς δὲ τῇ ἐπιμελείᾳ γεωργοῦντας ἀνδρίζει. Pronomen τινὰς
cum irrisione genus quoddam significat.

6. καὶ πρόσθεν μὲν γε particulae cum con-
firmatione quadam antecedentium et gradatione dicuntur:
Atque certe antea quidem, h. e. recte dicis, atque antea
quidem. V. ann. ad §. 9. Cyrop. V, 5, 32. Plat. Civ. V.
475 e. καὶ τοῦτο μὲν γε, ἔφη, ὁρθῶς· ἀλλὰ πῶς αὐτὸ
λέγεις; Iocosa vero haec est invitatio.

ἦτε, ἐπιδείξω ὑμῖν ἐμαυτὸν πάννυ πολλῆς σπου-
 7 δῆς ἄξιον ὄντα. Οἱ οὖν ἀμφὶ τὸν Σωκράτην
 πρῶτον μὲν, ὥσπερ εἰκὸς ἦν, ἐπαινοῦντες τὴν
 κλῆσιν οὐχ ὑπισχνοῦντο συνδειπνήσειν· ὥς δὲ
 πάννυ ἀχθόμενος φανερός ἦν, εἰ μὴ ἔποιντο, συν-
 ηκολούθησαν. Ἔπειτα δὲ αὐτῷ οἱ μὲν γυμνα-
 σάμενοι καὶ χρισάμενοι, οἱ δὲ καὶ λουσάμενοι
 8 παρῆλθον. Αὐτόλυκος μὲν οὖν παρὰ τὸν πατέρα
 ἐκαθέζετο, οἱ δ' ἄλλοι, ὥσπερ εἰκὸς, κατεκλί-
 θησαν. Εὐθὺς μὲν οὖν ἐννοήσας τὰ γιγνόμενα
 ἠγήσατ' ἂν φύσει βασιλικὸν τι κάλλος εἶναι, ἄλ-
 λως τε καὶ ἦν μετ' αἰδοῦς καὶ σωφροσύνης, καθ-

7. ἐπαινοῦντες τὴν κλῆσιν. Deprecandi for-
 mulae erant κάλλισια, πάννυ καλῶς, ἐπαινῶ; apud Romanos
gratia est, facio gratiam, benigne. Plaut. Menaechm. II,
 3, 35. *Bene vocas, tamen gratia est*. — οὐχ ὑπι-
 σχνοῦντο συνδειπνήσειν, *recusabant una coenare*.
 Coalescit enim negatio cum verbo, ut unam efficiant notio-
 nem, ut οὐ φάναι, οὐκ ἔαν. — αὐτῷ, in eius coenatio-
 nem. Est dativus qui dicitur familiaris, coniungendus
 cum παρῆλθον: quod verbum de omnibus convivis intelli-
 gendum est. Qui antequam coenatum irent, vel se exer-
 cebant et ungebant vel se lavabant.

8. ὥσπερ εἰκὸς, *ut par erat*. Solebant enim
 iuniores et vilioris conditionis homines in convivio sedere,
 reliqui accumbere. Olim omnes assederant, sed ingra-
 vescente mollitie accumbi coeptum est. — ἐννοήσας,
si quis animadvertisset. Cf. Ages. I, 26 sq. Addi solet
 ab editoribus τις pronomen, cuius ad participium in sen-
 tentiis universe dictis omissio non rara est. Cf. IV, 9.
 VIII, 25. Hellen. II, 1, 8. ἡ δὲ κόρη ἐστὶ μακρότερον ἢ
 χειρὶς, ἐν ᾗ τὴν χεῖρα ἔχων οὐδὲν ἂν δύνατο ποιῆσαι. Hesiod.
 Opp. 12. τὴν μὲν κεν ἐπαινήσεις τοῖσας. Soph. Ai. 154.
 τῶν γὰρ μεγάλων ψυχῶν ἰεὶς οὐκ ἂν ἀμάρτοι. — κάλλος
 articulo non eget, quum sit generatim dictum. Cyrop.
 V, 1, 9. οἷι ἱκανὸν εἶναι κάλλος ἀνθρώπου ἀναγκάζει τὸν

ἀπερ Αὐτόλυκος τότε, κεκτῆται τις αὐτό. *Πρῶτον* 9
 μὲν γὰρ ὥσπερ ὅταν φέγγος τι ἐν νυκτὶ φανῇ,
 πάντων προσάγεται τὰ ὄμματα, οὕτω καὶ τότε
 τοῦ Αὐτολύκου τὸ κάλλος πάντων εἴλκε τὰς ὄψεις
 πρὸς αὐτόν. ἔπειτα τῶν ὁρώντων οὐδεὶς οὐκ
 ἔπασχέ τι τὴν ψυχὴν ὑπ' ἐκείνου. Οἱ μὲν γε
 σιωπηρότεροι ἐγίγνοντο, οἱ δὲ καὶ ἐσχηματίζοντο

μὴ βουλόμενον πράττειν παρὰ τὸ βέλτιστον; — κεκτῆται.
 Scripsi ita veteribus grammaticis obsequutus. Inest enim
 in ea forma quaedam contractio. Alii analogiam quan-
 dam sequuti scripserunt κέκτηται. Vid. Buttm. gr. max. I.
 p. 440 sqq. II. 422 sq. ann. ad Ages. IX, 7.

9. προσάγεται, *in se convertit*. — τοῦ Αὐτολύ-
 κος τὸ κάλλος rarior collocatio verborum rhetorica,
 usitatio qualis est VIII, 14. τὸ τῆς ὥρας ἄνθος, simpli-
 cissima V, 6. τὸ σιμὸν τῆς ῥινός. — πρὸς αὐτόν. Apud
 Athenaeum est ἐφ' ἑαυτό. — ἔπειτα et εἴτα post πρῶ-
 τον μὲν fere legitimo usu sine δέ inferuntur. — οὐδεὶς
 οὐκ ἔπασχέ τι. Apud Athenaeum est οὐδεὶς ἦν, ὃς
 οὐκ ἔπασχέ τι, quae est consueta ratio. Hellen. V, 1, 3.
 οὐδεὶς ἐκέλευον τῶν στρατιωτῶν ὃς οὐκ ἐδεξιώσατο. Etiam
 saepius positum invenitur pronomen infinitum ὅστις. Cy-
 rop. I, 4, 25. οὐδένα ἔφασαν ὅτιν' οὐ δακρύοντ' ἀποστρέ-
 φεσθαι. Plena oratio ib. VII, 5, 61. οὐδεὶς γὰρ ἂν ἦν,
 ὅστις οὐκ ἂν ἀξιώσειεν. Verba οὐκ ἔπασχεν οὐδεὶς οὐδέν
 significant: *nemo patiebatur quidquam*, quia quae ne-
 gatio primum est universe posita, deinde ad partes di-
 ctionis pertinere putanda est. Sed si οὐδεὶς, quod est
 secundarium, anteponitur, verba, ut sunt h. l., signi-
 fificant *nemo non patiebatur aliquid*. Quae tamen rarior
 dicendi ratio est. Herodot. V, 56. οὐδεὶς ἀνθρώπων ἀδι-
 κῶν τίσιν οὐκ ἀποτίσει. — Nicol. Damasc. p. 22. Or. οὐδ-
 εὶς ἂν ἰδὼν αὐτὸν οὐχὶ γυναῖκα ὑπέλαβε. — μὲν γε par-
 ticularum is usus est, *non* γέ ad praecedentia confirmatio-
 nis caussa referatur, *sed* autem ad illud ipsum, de quo
 agitur, spectet. Herm. Vig. 827. — ἐσχηματίζοντό
 πως, *aliquo modo externo corporis habitu animi affe-*
ctum demonstrabant.

- 10** πως. Πάντες μὲν οὖν οἱ ἐκ θεῶν του κατεχόμε-
νοι ἀξιοθέατοι δοκοῦσιν εἶναι· ἀλλ' οἱ μὲν ἐξ ἄλ-
λων πρὸς τὸ γοργότεροί τε ὀρᾶσθαι καὶ φοβερώ-
τερον φθέγγεσθαι καὶ σφοδρότεροι εἶναι φέρον-
ται· οἱ δ' ὑπὸ τοῦ σώφρονος ἔρωτος ἐνθεοὶ τὰ
τε ὄμματα φιλοφρονεστέρως ἔχουσι καὶ τὴν φων-
ὴν πραότεραν ποιοῦνται καὶ τὰ σχήματα εἰς
τὸ ἐλευθεριώτατον ἄγουσιν. Ἄ δὴ καὶ Καλλίας
τότε διὰ τὸν ἔρωτα πράττων ἀξιοθέατος ἦν τοῖς
11 τετελεσμένοις τούτῳ τῷ θεῷ. Ἐκεῖνοι μὲν οὖν
σιωπῇ ἐδείπνου, ὥσπερ τοῦτο ἐπιτεταγμένον αὐ-
τοῖς ὑπὸ κρείττονός τινος. Φίλιππος δ' ὁ γελω-
τοποιὸς κρούσας τὴν θύραν εἶπε τῷ ὑπακού-
σαντι εἰσαγγεῖλαι, ὅστις τε εἶη καὶ διότι κατὰ-
γεσθαι βούλοιτο· συνεσκευασμένος τε παρεῖναι
ἔφη πάντα τὰ ἐπιτήδεια, ὥστε δειπνεῖν τὰλλό-

10. οἱ μὲν ἐξ ἄλλων θεῶν κατεχόμενοι. Deinde
ἔρως tanquam deus proponitur. — γοργότεροι ὀρᾶ-
σθαι passive dictum: qui sunt magis torvo adspectu,
intelligendumque potissimum est de oculis. Nec minus
passive dictum Cyrop. IV, 4, 3. καὶ γὰρ μείζους, ἔφη,
φαίνεσθε καὶ καλλίους καὶ γοργότεροι ἢ πρόσθεν ἰδεῖν. —
πράττων latiore significatione dicitur de omni statu ho-
minis. — τετελεσμένοις, initiatis, divino afflatu con-
citatis.

11. ὥσπερ cum accusativo absoluto coniunctum,
ut ὥς. Comm. II, 3, 3. 6, 36. Anab. III, 1, 14. —
κρείττονος spectat ad Amorem, qui in Callia et Au-
tolyco praesens esse videbatur. — τῷ ὑπακούσαντι.
Plat. Phaed. 59 e. ὁ θυρωρός, ὅσπερ εἰώθει ὑπακούειν. —
συνεσκευασμένος significatione media dictum: qui pa-
ratum sibi habet aliquid. Cyrop. V, 3, 14. ἡ δὲ ἀκινάκη
πάσαι παρεσκευασμένη σφάττει ἐαυτήν. — τὰ ἐπιτήδεια,
quaecunque aditum ad convivas patefaciunt, veluti ino-
pia, fames, facetiae. — καὶ τὸν παῖδα δὲ ἔφη πάνυ

τρια, καὶ τὸν παῖδα δὲ ἔφη πάνυ πιέζεσθαι διὰ
 τε τὸ φέρειν μηδὲν καὶ διὰ τὸ ἀνάριστον εἶναι.
 Ὁ οὖν Καλλίας ἀκούσας ταῦτα εἶπεν· Ἀλλὰ 12
 μέντοι, ὦ ἄνδρες, αἰσχρὸν στέγης γε φθονῆσαι·
 εἰσίτω οὖν. Καὶ ἅμα ἀπέβλεψεν εἰς τὸν Αὐτόλυ-
 κον, δηλονότι ἐπισκοπῶν, τί ἐκείνῳ δόξειε τὸ
 σκῶμμα εἶναι. Ὁ δὲ στὰς ἐπὶ τῷ ἀνδρῶνι, ἔνθα 13
 τὸ δεῖπνον ἦν, εἶπεν· Ὅτι μὲν γελωτοποιός εἰμι,
 ἵστε πάντες, ἤκω δὲ προθύμως, νομίσας γελοιό-
 τερον εἶναι τὸ ἀκλήτον ἢ τὸ κεκλημένον ἐλθεῖν
 ἐπὶ τὸ δεῖπνον. Κατακλίνου τοίνυν, ἔφη ὁ Καλ-
 λίας. καὶ γὰρ οἱ παρόντες σπουδῆς μὲν, ὥς
 ὀρᾶς, μεστοί, γέλωτος δὲ ἴσως ἐνδεέστεροι. Δει- 14
 πνούντων δὲ αὐτῶν ὁ Φίλιππος γελοῖόν τι εὐθύς
 ἐπεχείρει λέγειν, ἵνα δὴ ἐπιτελοίη ὧνπερ ἔνεκα
 ἐκαλεῖτο ἐκάστοτε ἐπὶ τὰ δεῖπνα. Ὡς δ' οὐκ
 ἐκίνησε γέλωτα, τότε μὲν ἀχθесθεῖς φανερός ἐγέ-
 νετο. αὐτίς δ' ὀλίγον ὕστερον ἄλλο τι γελοῖον
 ἐβούλετο λέγειν. ὥς δὲ οὐδὲ τότε ἐγέλασαν ἐπ'

πιέζεσθαι dicit scurra morem poetarum comicorum
 imitans, quorum in fabulis prodire solebat misellus ali-
 quis servus, qui quum herum sequeretur, onere rerum
 sibi impositarum gravatus clamaret θλίβομαι vel πιέζομαι.
 Iocose suum servum dicit premi, quia nihil portet, qui
 Comm. III, 13, 6. ἀκόλουθος dicitur κενός.

12. ἀλλὰ μέντοι — γέ, at vero certe. Hier.
 I, 24. Cyrop. I, 6, 24. — τὸ σκῶμμα ad ioca, quae
 Philippus egit, referendum est. Etenim Callias, vir ho-
 nestiore amore captus atque humanitatis plenus, recipit
 quidem scurram, sed auditis quae ille dixit, contemptim
 ad Autolycum se convertit, tanquam si dicat: quid tibi
 videtur de hisce iocis?

14. ἀχθесθεῖς. Supra §. 7. ἀχθόμενος. Vid.
 IV, 62. — ὀλίγον. Hellen. I, 5, 15. Λακεδαιμόνιοι δὲ
 ὀλίγῳ ὕστερον αἰροῦσι Δελφίνιον. — ἐβούλετο, ἐπεχεί-

αὐτῷ, ἐν τῷ μεταξὺ παυσάμενος τοῦ δείπνου
 15 συγκαλυψάμενος κατέκειτο. Καὶ ὁ Καλλίας, Τί
 τοῦτ', ἔφη, ὦ Φίλιππε; ἀλλ' ἢ ὀδύνη σε εἵληφε;
 Καὶ ὅς ἀναστενάξας εἶπε· Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ὦ
 Καλλία, μεγάλη γε. ἐπεὶ γὰρ γέλως ἐξ ἀνθρώ-
 πων ἀπόλωλεν, ἔρρει τὰ ἐμὰ πράγματα. πρόσθεν
 μὲν γὰρ τούτου ἔνεκα ἐκαλούμην ἐπὶ τὰ δεῖπνα,
 ἵνα εὐφραίνοντο οἱ συνόντες δι' ἐμὲ γελῶντες·
 νῦν δὲ τίνος ἔνεκα καὶ καλεῖ μέ τις; οὔτε γὰρ
 ἔγωγε σπουδάσαι ἂν δυναίμην μᾶλλον ἢ περ ἀθά-
 νατος γενέσθαι, οὔτε μὴν ὥς ἀντικληθησόμενος

ρει: dixit, quae vellet ridicula videri. — ἐν τῷ μεταξὺ,
interea, usque dum risus moveretur: quod factum dici-
 tur §. 16. τῷ neutrum est. — παυσάμενος prius est
 altero participio συγκαλυψάμενος. Unde non debebant
 copula coniungi. Cf. ann. ad Ages. II, 12. Caput ob-
 volvere erat pudoris ac tristitiae.

15. ἀλλ' ἢ, *an vero*. ἢ dicitur ut in altera in-
 terrogationis parte, ἀλλ' ἢ ut post οὐδέν, οὐδὲν ἄλλο, τί
 ἄλλο, ubi significare solet *nisi, praeterquam*, veluti Hier.
 V, 2. Plat. Phaedr. 258 e. τίνος μὲν οὖν ἔνεκα καὶ τις
 ζῶη ἀλλ' ἢ τῶν τοιούτων ἡδονῶν ἔνεκα; — ὅς demonstra-
 tivum apud Atticos est in hac coniunctione καὶ ὅς, *atque*
hic, initio enuntiatorum, et in altera, ἢ δ' ὅς, *dixit*
ille, inquit ille. Accedunt locutiones ὅς μὲν — ὅς δέ et ὅς
 καὶ ὅς. — ἐξ ἀνθρώπων. Non dixit ἐν ἀνθρώποις, quia
 simul dicendum erat, sublatum esse et evanuisse e terra.
 V. ann. ad IV, 31. — καὶ καλεῖ. Futurum est.
 Particula vim interrogationis intendit. Hellen. II, 3, 47.
 ὅστις δὲ μηδετέροις ἀρέσκει, τοῦτον τί ποτε καὶ καλέσαι
 χρή; — ἀθάνατος tanquam deus. — οὔτε μὴν, *ne-*
que profecto. Cyrop. IV, 3, 12. οὔτε γὰρ τοξεύειν ἡμῖν μα-
 θητέον — οὔτε μὴν ἀκοντίζειν. Anab. VII, 6, 22. — ὥς
 ἀντικληθησόμενος, *sperans se rursus invitatum iri*.
 ὥς enim cum participio coniunctum rem in alicuius mente
 repositam significat. — ἀρχήν vel τήν ἀρχήν, *omnino*.

καλεῖ μέ τις, ἐπεὶ πάντες ἴσασιν, ὅτι ἀρχὴν οὐδὲ νομίζεται εἰς τὴν ἐμὴν οἰκίαν δεῖπνον προσφέρεσθαι. Καὶ ἅμα λέγων ταῦτα ἀπεμύττετό τε καὶ τῇ φωνῇ σαφῶς κλαίειν ἐφαίνετο. Πάντες 16 μὲν οὖν παρεμυθοῦντό τε αὐτὸν ὡς αὐθις γελασόμενοι καὶ δειπνεῖν ἐκέλευον, Κριτόβουλος δὲ καὶ ἐξεκάγχασεν ἐπὶ τῷ οἰκτισμῷ αὐτοῦ. Ὁ δὲ ὡς ἦσθετο τοῦ γέλωτος, ἀνεκαλύψατό τε καὶ τῇ ψυχῇ παρακελευσάμενος θαρσύνειν, ὅτι ἔσονται συμβολαί, πάλιν ἐδείπνει.

C A P. II.

Ὡς δ' ἀφηρέθησαν αἱ τράπεζαι καὶ ἐσπέ- 1
σαντο καὶ ἐπαιάνισαν, ἔρχεται τις αὐτοῖς ἐπὶ κῶ-

— προσφέρεσθαι, alii εἰσφέρεισθαι. Cyrop. V, 4, 6. εἰς λιμένα προσφέρεσθαι. — κλαίειν aequè probata Atticis forma ac κλάειν. In infinitivo autem ad verbum φαίνεσθαι addito non tam certa persuasio inest quam in participio. Rost. 129. 4. c.

16. ὡς αὐθις γελασόμενοι, promittentes se postea iterum risuros esse. V. §. 15. — τῇ ψυχῇ παρακελευσάμενος, tanquam magnum aliquod opus aggressurus, quemadmodum est apud Homerum Od. XX, 17. κραδίην ἠρίπαπε μυθῶ· Τέιλαθι δὴ, κραδίη. — συμβολαί sunt quaecunque scurrae, cuius ioca placent, a convivis dantur, h. l. maxime risus.

CAP. II. Mensis remotis venit ad comissionem Syracusius cum tibicina, saltatrice et puero formoso, qui scienter et cithara caneret et saltaret. Iam varia disputandi materie oblata Socrates negat unguentum sexui virili convenire et ostendit, cuius generis odores adolescentes et viri spargere debeant; ait muliebri ingenium haud esse deterius virili; disputare incipit, possitne virtus doceri; docet saltationis utilitatem et necessitatem. Philip-

- μον Συρακόσιος ἄνθρωπος, ἔχων τε αὐλητρίδα ἀγαθήν καὶ ὀρχηστρίδα τῶν τὰ θαύματα δυναμένων ποιεῖν καὶ παῖδα πάνυ γε ὠραῖον καὶ πάνυ καλῶς κιθαρίζοντα καὶ ὀρχούμενον. Ταῦτα δὲ καὶ ἐπιδεικνὺς ὡς ἐν θαύματι ἀργύριον ἐλάβανεν. **2** Ἐπεὶ δὲ αὐτοῖς ἡ αὐλητοῖς μὲν ἠΰλησεν, ὁ δὲ παῖς ἐκιδάρισε, καὶ ἐδόκουν μάλα ἀμφοτέροι ἱκανῶς εὐφραίνειν, εἶπεν ὁ Σωκράτης· Νῆ Δί', ὦ Καλλία, τελέως ἡμᾶς ἐστιᾶς. οὐ γὰρ μόνον δεῖπνον ἀμεμπτον παρέθηκες, ἀλλὰ καὶ **3** θεάματα καὶ ἀκροάματα ἡδίστα παρέχεις. Καί

pus saltationem ridicule conatur imitari. Quo facto Socrates mediocrem vini usum commendat.

1. Mensis remotis libatio fiebat, hymni canebantur, ad computationem se convertebant. Qui hic κῶμος est, Plat. Sympos. 176 a. πότος dicitur. σπένδεσθαι quum dici soleat de ineundo foedere, fortasse hic legendum ἔσπειράν τε. Hellen. VII, 2, 23. σπείσαντες καὶ παιανίσαντες. Plat. Sympos. 176 a. σπονδὰς τε ποιήσασθαι καὶ ἄσαντας τὸν θεὸν καὶ τᾶλλα τὰ νομιζόμενα τρέπεσθαι πρὸς τὸν πότον. — ἔχων τε. Exspectes αὐλητρίδα τε ἔχων ἀγαθήν. Sed quum haec verba arctiore quadam cogitatione dicta sint, maior particulae collocandae libertas est. — τῶν δυναμένων genitivus est qui genus indicat, ad quod pertinet aliquid. VII, 2. τροχὸς τῶν κεραμεικῶν. Lucian. Ver. Hist. I, 12. γῦπας ὑμῖν παρέξω τῶν βασιλικῶν. Matth. 322. n. 2. — ὡς ἐν θαύματι, ὡς θαύματα. Dicit solet θαύματα ἐπιδεικνύναι, ut Plat. Legg. II. 658 b. Similia θαῦμα ποιεῖσθαι τι et ἐν θαύματι ποιεῖσθαι. Sunt vero illae praestigiae, ἃ οἱ θαυματοποιοὶ ἐπιδείκνυνται Hesych. — καὶ ἐπιδεικνὺς, non solum habens aut praedicans, verum etiam ostentans.

2. μάλα — ἱκανῶς. Comm. I, 2, 46. μάλα τοι καὶ ἡμεῖς τηλικούτοι ὄντες δεινοὶ τὰ τοιαῦτα ἤμεν. Vid. I, 4. III, 10. IV, 40.

ὃς ἔφη· Τί οὖν, εἰ καὶ μύρον τις ἡμῖν ἐνέγκαι, ἵνα καὶ εὐωδία ἐστιώμεθα; Μηδαμῶς, ἔφη ὁ Σωκράτης. ὥσπερ γάρ τοι ἐσθῆς ἄλλη μὲν γυναικί, ἄλλη δὲ ἀνδρὶ καλή, οὕτω καὶ ὁσμὴ ἄλλη μὲν ἀνδρί, ἄλλη δὲ γυναικί πρέπει. καὶ γὰρ ἀνδρὸς μὲν δήπου ἔνεκα ἀνὴρ οὐδεὶς μύρω χρίεται· αἱ μὲντοι γυναῖκες, ἄλλως τε καὶ ἥν νύμφαι τύχωσιν οὔσαι, ὥσπερ ἡ Νικηράτου τοῦδε καὶ ἡ Κριτοβούλου, μύρου μὲν τι καὶ προσδέονται· αὐταὶ γὰρ τούτου ὄξουσιν· ἐλαίου δὲ τοῦ ἐν γυμνασίοις ὁσμὴ καὶ παροῦσα ἡδίω ἢ μύρου γυναιξὶ καὶ ἀποῦσα ποθεινοτέρα. καὶ γὰρ δὴ 4 μύρω μὲν ὁ ἀλειψάμενος καὶ δοῦλος καὶ ἐλεύθερος εὐθὺς ἅπας ὁμοιον ὄξει· αἱ δ' ἀπὸ τῶν ἐλευθερίων μόχθων ὁσμαὶ ἐπιτηδευμάτων τε πρῶτον

3. ἐνέγκαι vulgaris forma, non reprehendenda tamen. Vid. IV, 21. VIII, 10. — μηδαμῶς τοῦτο γένηται. Vid. IV, 9. — ἄλλη μὲν — ἄλλη δέ. Est anaphora quae dicitur. Neque vero quisquam magis quam Xenophon hanc loquendi rationem videtur adamavisse, qua particulis μὲν — δέ illatis singulis praedicatis vel enuntiatis communis quaedam notio praeponitur. — καὶ γὰρ h. l. *etenim*, non *namque etiam*. — μέντοι non sine ironia dictum. Herm. Vig. 844. Dicit Socrates, praeter suum ipsarum unguentum velle uxores recens nuptas ut mariti quoque mediocri delibuti sint unguento. Usos autem sponsos esse unguento, docet Aristophanes Plut. 529. Pac. 859 sqq. — νύμφη, ἡ νεωστὶ γαμηθεῖσα Phavorin.

4. μύρω μὲν ὁ ἀλειψάμενος. Propter oppositionem articulus traiectus est. Hier. IV, 4. πεποίηται πολλοὶ νόμον τῷ μαιφόνῳ μηδὲ τὸν συνόντα καθαρεύειν. Quae sequuntur substantiva appositionis loco posita sunt, comprehensa deinde vocabulo ἅπας. — ἐλευθερίων. Ad labores gymnasticos liberi tantum homines admitte-

καὶ χρόνον δέονται, εἰ μέλλουσιν ἡδεῖσθαι τε καὶ ἐλευθέριοι ἔσεσθαι. Καὶ ὁ Λύκων εἶπεν· Οὐκοῦν νέοις μὲν ἂν εἴη ταῦτα· ἡμᾶς δὲ τοὺς μηκέτι γυμναζομένους τίνας ὅζειν δεήσει; Καλοκαγαθίας νῆ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης. Καὶ πόθεν ἂν τις τοῦτο τὸ χρίσμα λάβοι; Οὐ μὰ Δί', ἔφη, οὐ παρὰ τῶν μυροπωλῶν. Ἀλλὰ πόθεν δῆ; Ὁ μὲν Θεόγνις ἔφη·

Ἑσθλῶν μὲν γὰρ ἅπ' ἐσθλὰ διδάξαι· ἦν δὲ κακοῖσιν
 Συμμίση, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον.

- 5** Καὶ ὁ Λύκων εἶπεν· Ἀκούεις ταῦτα, ὦ υἱέ; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, καὶ χρῆταί γε. ἐπεὶ γοῦν νικηφόρος ἐβούλετο τοῦ παγκρατίου γενέσθαι, σὺν σοὶ σκεψάμενος αὖ, ὅς ἂν δοκῇ αὐτῷ ἱκανώτατος εἶναι εἰς τὸ ταῦτα ἐπιτηδεῦσαι, τούτῳ
- 6** συνέσται. Ἐνταῦθα δὲ πολλοὶ ἐφθέγγοντο· καὶ

bantur. — Θεόγνις poeta gnomicus Megareus, aetate paullo posterior Solone. Legitur hoc distichon etiam Comm. I, 2, 20. Quod scriptum est ὁ μὲν Θ., supprimitur deinde aliorum sententia. Buttm. 149. p. 437. Matth. 622. Rost. 134. 6. a. cc. Kuehner. 617. 4.

5. καὶ χρῆταί γε, immo utilitur etiam praecepto Theognidis vel consuetudine virorum honestorum. — νικηφόρος τοῦ παγκρατίου, victor pancratii. Ita νικᾶν cum accusativo certaminis componitur, v. I, 2., νίκη item cum genitivo, Comm. III, 4, 5. τῶν πολεμικῶν νίκη. Sunt vero haec verba nimis breviter dicta: Certe postquam victor pancratii voluit esse (id quod non sine patris et virorum bonorum consilio effecisse putandus est), iterum (id exspectare licet) te in consilium adhibito, quicumque ei optimus eius rei (τῆς καλοκαγαθίας) visus fuerit magister, eo utetur. Ad Xenophontis usum propius accedat haec enuntiatio: ἐπεὶ γοῦν νικηφόρος ἐβούλετο τοῦ παγκρατίου γενέσθαι, σὺν σοὶ σκεψάμενος, ὅς ἱκανώτατος τούτου διδάσκαλος ἐδόκει εἶναι, τούτῳ συνῆν· νῦν δὲ βουλόμενος καλὸς καγαθὸς γενέσθαι, σὺν σοὶ σκεψάμενος αὖ κτέ.

ὁ μὲν τις αὐτῶν εἶπε· Ποῦ οὖν εὐρήσει τούτου
 διδάσκαλον; ὁ δέ τις, ὡς οὐδὲ διδασκτὸν τοῦτο
 εἶη· ἕτερος δέ τις, ὡς, εἴπερ τι καὶ ἄλλο, καὶ
 τοῦτο μαθητὸν. Ὁ δὲ Σωκράτης ἔφη· Τοῦτο 7
 μὲν ἐπειδὴ ἀμφίλογόν ἐστιν, εἰσαῦθις ἀποθώ-
 μεθα· νυνὶ δὲ τὰ προκείμενα ἀποτελῶμεν. ὁρῶ
 γὰρ ἔγωγε τήνδε τὴν ὀρχηστρίδα ἐφεστηκυῖαν
 καὶ τροχοὺς τινα αὐτῇ προσφέροντα. Ἐκ τού- 8
 του δὴ ἡϋλὲι μὲν αὐτῇ ἢ ἑτέρα· παρεστηκὼς δέ
 τις τῇ ὀρχηστρίδι ἀνεδίδου τοὺς τροχοὺς μέχρι
 δώδεκα. Ἡ δὲ λαμβάνουσα ἅμα τε ὠρχεῖτο καὶ
 ἀνεῖρίπτει δονουμένους, συντεκμαιρομένη, ὅσον
 ἔδει ῥίπτειν ὕψος, ὡς ἐν ῥυθμῷ δέχεσθαι αὐτούς.
 Καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· Ἐν πολλοῖς μὲν, ὧ ἄν- 9
 δρες, καὶ ἄλλοις δῆλον καὶ ἐν οἷς δ' ἡ παῖς ποιεῖ,

6. ὁ μὲν τις — ὁ δέ τις, *alius quis — alius quis*. Vid. IV, 57. Hier. VI, 7. — εἴπερ τι καὶ ἄλλο, *si quid praeterea aliud*. Cyrop. V, 1, 6. εἴ τις καὶ ἄλλος ἀνὴρ, καὶ Κῦρος ἄξιός ἐστι θαυμάζεσθαι. Particulae καὶ repetitio in comparationibus ad aequiparandas duas res adhibetur. Aliis locis semel posita invenitur, ut Comm. III, 6, 2. καλὸν γάρ, εἴπερ τι καὶ ἄλλο τῶν ἐν ἀνθρώποις. — *Virtus* num doceri possit, *disceptatio* est veterum philosophorum tritissima. Socrates non institutione, sed exercitatione virtutem parari censebat.

7. εἰσαῦθις ἀποθώμεθα, *in aliud tempus reiciamus*. Thucyd. IV, 63. ἐς αὖθις ἀναβαλόμεθα.

8. ἀνεδίδου, *deinceps, alium post alium tradebat*. Vid. V, 9. — μέχρι δώδεκα, *usque dum numerus duodecim compleretur*. — ὕψος *accusativus rei accuratius describendae causa additus est*.

9. ἐν πολλοῖς καὶ ἄλλοις, *in multis etiam aliis rebus*. Cyrop. I, 6, 9. πολλὰ δὲ καὶ ἄλλα νῦν ἀνάγκη δαπανᾶν. VII, 1, 30. πολλαχοῦ μὲν οὖν καὶ ἄλλοθι δῆλον, — καὶ ἐν τούτῳ δὲ ἐδήλωσεν, *ubi eadem particulae ratio est*. — καὶ ἐν οἷς δ' ἡ παῖς ποιεῖ, *h. e.*

ὅτι ἡ γυναικεία φύσις οὐδὲν χείρων τῆς τοῦ ἀνδρός οὕσα τυγχάνει, γνώμης δὲ καὶ ἰσχύος δεῖται. ὥστε εἴ τις ὑμῶν γυναικᾶ ἔχει, θαρρόων διδασκέτω
10 ὃ τι βούλοιτ' ἂν αὐτῇ ἐπισταμένην χρῆσθαι. Καὶ ὁ Ἀντισθένης, Πῶς οὖν, ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὕτω γιγνώσκων οὐ καὶ σὺ παιδεύεις Ξανθίππην, ἀλλὰ χρῆ γυναικὶ τῶν οὐσῶν, οἶμαι δὲ καὶ τῶν γεγενημένων καὶ τῶν ἐσομένων χαλεπωτάτῃ; Ὅτι, ἔφη, ὁρῶ καὶ τοὺς ἵππικους βουλομένους γενέσθαι οὐ τοὺς εὐπειθεστάτους, ἀλλὰ τοὺς θυμοειδεῖς ἵππους κτωμένους. νομίζουσι γάρ, ἦν τοὺς τοιούτους δύνωνται κατέχειν, ῥαδίως τοῖς γε ἄλλοις ἵπποις χρήσεσθαι. καὶ γὰρ δὴ βουλόμενος ἀνθρώποις χρῆσθαι καὶ ὁμιλεῖν ταύτην κέκτημαι, εὖ εἰδώς, ὅτι εἰ ταύτην ὑποίσω, ῥαδίως τοῖς γε ἄλλοις ἅπασιν ἀνθρώποις συνέσομαι. Καὶ

καὶ ἐν τούτοις δέ, ἃ ἡ παῖς ποιεῖ. — γνώμης δὲ καὶ ἰσχύος δεῖται, *intelligentia vero et robore inferior est.* Quae laudis imminutio ex mala mulierum apud Graecos existimatione explicanda est. δέ maiore vi dictum, fere ut sit πλήν, *nisi quod.* Resp. Lac. III, 4. τὸ ἄρρεν φύλον καὶ εἰς τὸ σωφρονεῖν ἰσχυρότερόν ἐστι τῆς τῶν θηλειῶν φύσεως. Plat. Sympos. 181 c. τὸ ἄρρεν, τὸ φύσει ἐρρώμενέστερον καὶ νοῦν μᾶλλον ἔχον. — ὃ τι *pro-nominis structura* etsi media videtur esse inter ἐπισταμένην et χρῆσθαι, magis tamen ex participio aptum esse verba sequentia demonstrant: confidenter eas res doceat, quarum velit eam peritam habere.

10. Pervulgata est de *Xanthippe*, femina morosa et litigiosa, narratio, fidem illa adeo excedens. — οἶμαι δὲ καί. Vid. VIII, 7. — ἀπο τοῦ σκοποῦ, Suid. μάτην, περιττῶς, ἐναντίως. Referuntur haec verba ad docilitatem feminarum, atque etiam ad ea, quae importunae Antisthenis interrogationi respondentur a Socrate. De accentu praepositionis vid. B. 117. n. 3. R. 11. n. 3.

οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος οὐκ ἄπο τοῦ σκοποῦ ἔδο-
 ξεν εἰρησθαι. Μετὰ δὲ τοῦτο κύκλος εἰσηνέχθη **11**
 περίμεστος ξιφῶν ὀρθῶν. εἰς μὲν οὖν ταῦτα ἡ
 ὀρχηστρίς ἐκυβίστα τε καὶ ἐξεκυβίστα ὑπὲρ αὐ-
 τῶν· ὥστε οἱ μὲν θεώμενοι ἐφοβοῦντο, μή τι πά-
 θη, ἡ δὲ θάρρόντως τε καὶ ἀσφαλῶς ταῦτα
 διεπράττετο. Καὶ ὁ Σωκράτης καλέσας τὸν Ἀν- **12**
 τισθένην εἶπεν· Οὔτοι τοὺς γε θεωμένους τάδε
 ἀντιλέξειν ἔτι οἶομαι, ὥς οὐχὶ καὶ ἡ ἀνδρεία
 διδακτόν, ὅποτε αὕτη, καίπερ γυνὴ οὔσα, οὕτω
 τολμηρῶς εἰς τὰ ξίφη ἵεται. Καὶ ὁ Ἀντισθένης **13**
 εἶπεν· Ἄρ' οὖν καὶ τῷδε τῷ Συρακοσίῳ κράτι-
 στον ἐπιδείξαντι τῇ πόλει τὴν ὀρχηστρίδα εἰπεῖν,
 εἰάν διδῶσιν αὐτῷ Ἀθηναῖοι χρήματα, ποιήσιν
 πάντας Ἀθηναίους τολμᾶν ὁμόσε ταῖς λόγχαις
 ἰέναι; Καὶ ὁ Φίλιππος, Νὴ Δί', ἔφη, καὶ μὴν **14**
 ἔγωγε ἡδέως ἂν θεώμην Πείσανδρον τὸν δημη-
 γόρον μανθάνοντα κυβιστᾶν εἰς τὰς μαχαίρας,
 ὃς νῦν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι λόγχαις ἀντιβλέπειν

11. πάθη, non πάθοι, quia metus spectatorum ad ea pertinet, quae certo eventura videntur. R. 122. n. 6.

12. ὅποτε, quandoquidem, quoniam. Vid. IV, 50. Ages. VII, 5.

13. ἄρ' οὖν h. l. interrogatio est assensum exspectans, ut potuerit ἄρ' οὖν οὐ dici. Vid. VI, 6. VII, 1. — ἐπιδείξαντι participium possit accusativo dici, ut arctius cum infinitivo coniungatur. R. 127 extr. K. 558. — ποιήσιν — τολμᾶν — ἰέναι. Tres infinitivos iuxta se positos vide Comm. III, 7, 15, quattuor II, 1, 6.

14. *Pisander* demagogus propter avaritiam, superbiam, maximeque propter timiditatem a comicis poëtis saepe exagitatus et derisus est. Unde in proverbio fuit Πεισάνδρου δειλότερος. Effecit hic, ut Quadringenti viri rebus constituendis crearentur.

οὐδὲ συστρατεύεσθαι ἐθέλει. Ἐκ τούτου ὁ παῖς
15 ὀρχήσατο. Καὶ ὁ Σωκράτης εἶπεν· Εἶδετ', ἔφη,
 ὡς καλὸς ὁ παῖς ὢν ὁμῶς σὺν τοῖς σχήμασιν ἔτι
 καλλίων φαίνεται ἢ ὅταν ἡσυχίαν ἔχη; Καὶ ὁ
 Χαρμίδης εἶπεν· Ἐπαινοῦντι ἔοικας τὸν ὀρχη-
16 στοδιδάσκαλον. Ναὶ μὰ τὸν Δι', ἔφη ὁ Σωκρά-
 τής· καὶ γὰρ ἄλλο τι προσενενόησα, ὅτι οὐδὲν
 ἄργον τοῦ σώματος ἐν τῇ ὀρχήσει ἦν, ἀλλ' ἅμα
 καὶ τράχηλος καὶ σκέλη καὶ χεῖρες ἐγυμνάζοντο,
 ὥσπερ χρή ὀρχεῖσθαι τὸν μέλλοντα εὐφορώτερον
 τὸ σῶμα ἔξειν. Καὶ ἐγὼ μὲν, ἔφη, πάνυ ἂν
 ἠδέως, ὦ Συρακόσιε, μάθοιμι τὰ σχήματα παρὰ
17 σοῦ. Καὶ ὅς, Τί οὖν χρήσῃ αὐτοῖς; ἔφη. Ὀρ-
 χήσομαι νῆ Δία. Ἐνταῦθα δὴ ἐγέλασαν ἅπαν-
 τες. Καὶ ὁ Σωκράτης μάλα ἐσπουδακότι τῷ

15. ὡς καλὸς ὁ παῖς ὢν, alii ὡς καλὸς παῖς ὢν, ut haec verba coniungantur atque in praedicato posita putentur, atque ut subiectum vel insit in φαίνεται vel τις lateat in ὢν. Cf. §. 22. — ὁμῶς arcte cum participio coniungi solet. Comm. II, 1, 4. ἔνια (ζῶα) δυσωπούμενα ὁμῶς τῇ ἐπιθυμίᾳ τοῦ φαγεῖν ἀγόμενα πρὸς τὸ δέλεαρ ἀλίσκεται. Vid. infra VIII, 34. ann. ad Ages. I, 11, ubi καίπερ participio additum est. — ἐπαινοῦντι. Cf. VI, 8. VIII, 34. IX, 4. Comm. I, 6, 10. ἔοικας τὴν εὐδαιμονίαν οἰομένῳ τρυφῇ καὶ πολυτέλειαν εἶναι. Poterat esse ἐπαινῶν, ut Hellen. VI, 3, 8. ἐοίκατε τυραννίσιν μᾶλλον ἢ πολιτείας ἠδόμενοι. Poterat ἐπαινεῖν, ut Cyrop. I, 4, 9. σὺ γὰρ νῦν γε ἡμῶν ἔοικας βασιλεὺς εἶναι.

16. *Saltationis* apud Graecos genera erant mimicum, ad exercitandum corpus compositum, et armatum et ad sacrorum spectaculorumque publicorum caerimoniam pertinens. Artificia saltandi haud ignota quidem iis erant, sed parum probata honestis hominibus.

17. ἐσπουδακότι τῷ προσώπῳ, cum gravitate oris. Ages. I, 13. παιδρῷ τῷ προσώπῳ. Rost. 98. n. 1. —

προσώπῳ, Γελάτε, ἔφη, ἐπ' ἐμοί; πότερον ἐπὶ
 τούτῳ, εἰ βούλομαι γυμναζόμενος μᾶλλον ὑγιαί-
 νειν, ἢ εἰ ἡδιον ἐσθίειν καὶ καθεύδειν, ἢ εἰ
 τοιούτων γυμνασίων ἐπιθυμῶ, μὴ ὥσπερ οἱ δο-
 λιχοδρόμοι τὰ σκέλη μὲν παχύνονται, τοὺς δὲ
 ὦμους λεπτύνονται, μηδ' ὥσπερ οἱ πύκται τοὺς
 μὲν ὦμους παχύνονται, τὰ δὲ σκέλη λεπτύνον-
 ται, ἀλλὰ παντὶ διαπονῶν τῷ σώματι πᾶν ἰσόρ-
 ροπὸν ποιεῖν; ἢ ἐπ' ἐκείνῳ γελάτε, ὅτι οὐ δεή-
 σει με συγγυμναστὴν ζητεῖν, οὐδ' ἐν ὄχλῳ πρε-
 σβύτην ὄντα ἀποδύεσθαι, ἀλλ' ἀρκέσει μοι
 οἶκος ἐπτάκλινος, ὥσπερ καὶ νῦν τῷδε τῷ παιδί
 ἤρκεσε τόδε τὸ οἶκημα ἐνιδρῶσαι, καὶ χειμῶνος
 μὲν ἐν στέγῃ γυμνάσομαι, ὅταν δὲ ἄγαν καῦμα
 ᾖ, ἐν σκιᾷ; ἢ τόδε γελάτε, εἰ μείζω τοῦ καιροῦ
 τὴν γαστέρα ἔχων μετριωτέραν βούλομαι ποιῆσαι
 αὐτήν; ἢ οὐκ ἴστε, ὅτι ἑναγχος ἔωθεν Χαρμί-
 δης οὕτοσί κατέλαβέ με ὀρχούμενον; Ναὶ μὰ τὸν

μὴ ὥσπερ — λεπτύνονται. Sequi poterat οὕτως ἐγὼ
 ταῦτόν πάθω, vel debebat potius infinitivis sententia ex-
 pleri: οὕτω τὰ σκέλη μὲν παχύνεσθαι etc., ut ἐπιθυμῶ du-
 plicem habeat structuram, cum genitivo τοιούτων γυμνα-
 σίων et cum infinitivo, ut deinde est ποιεῖν. — τοὺς
 δὲ ὦμους. Alii τοὺς ὦμους δέ. Sed v. §. 2. Anab. V,
 8, 24. τὰς μὲν ἡμέρας — τὰς δὲ νύκτας, — τὴν νύκτα
 μὲν — τὴν δὲ ἡμέραν.

18. πρεσβύτην ὄντα. Juvenibus graecis non
 turpe erat corpus nudare, senibus non licebat. — ὅταν
 δὲ ἄγαν καῦμα ᾖ, ὅταν δὲ τὸ καῦμα μείζον ᾖ ἢ ὥστε
 φέρειν. Venat. V, 9. ὅταν μὲν ᾖ ψύχη, ἐν εὐδαινοῖς,
 ὅταν δὲ καύματα, ἐν παλισκίοις.

19. τόδε γελάτε. Rarior verbi γελᾶν cum accu-
 sativo structura est, ut sit *ridere de aliqua re*. Sed
 pronominum liberior usus est. — μείζω τοῦ καιροῦ
 τὴν γαστέρα, *ventrem iusto maiorem*. Dicitur So-

Δι', ἔφη ὁ Χαρμίδης· καὶ τὸ μὲν γε πρῶτον ἐξε-
πλάγην καὶ ἔδεια, μὴ μαίνοιο· ἐπεὶ δέ σου
ἤκουσα ὅμοια οἷς νῦν λέγεις, καὶ αὐτὸς ἐλθὼν
οἴκαδε ὠρχοῦμην μὲν οὐ· οὐ γὰρ πώποτε τοῦτ'
ἔμαθον· ἐχειρονόμουν δέ· ταῦτα γὰρ ἠπιστάμην.

20 Νῆ Δι', ἔφη ὁ Φίλιππος. καὶ γὰρ οὖν οὕτω τὰ
σκέλη τοῖς ὅμοις φαίνη ἰσοφόρα ἔχειν, ὥστε δο-
κεῖς ἐμοί, καὶ εἰ τοῖς ἀγορανόμοις ἀφιστῶης ὥς-
περ ἄρτους τὰ κάτω πρὸς τὰ ἄνω, ἀζήμιος ἂν
γενέσθαι. Καὶ ὁ Καλλίας εἶπεν· ὦ Σώκρατες,
ἐμὲ μὲν παρακάλει, ὅταν μέλλης μανθάνειν

crates fuisse ventriosus, προγαστρωρ. — μὲν γε. V. ann.
ad I, 9. — ὠρχοῦμην μὲν οὐ, — ἐχειρονόμουν
δέ. Anab. IV, 4, 3. οὗτος δ' ἦν μέγας μὲν οὐ, καλὸς δέ.
Cyp. V, 5, 6. ἐφίλησε μὲν οὐ, δακρύων δέ φανερός ἦν.
Plat. Cratyl. 424 c. φωνήεντα μὲν οὐ, οὐ μέντοι γε ἀφθογγα.
Negatio οὐ in fine enuntiati etiam sequente vocali poni-
tur, ubi maior vis inest, maxime in oppositione. Cf.
Oecon. XI, 8. Hellen. II, 2, 2. infra IV, 3. ann. ad VI,
2. IX, 3. Erant autem manuum gestus non minor pars
graecae saltationis quam pedum motus. — ταῦτα. V.
ann. ad I, 1.

20. καὶ — ἂν γενέσθαι. Particula ex altero
loco, qui ei debetur, etiam ad protasin relata videtur
esse. — ἀφιστῶης est verbi ἀφιστᾶν, quae forma vel
rarissima vel nulla est. Contractae enim formae prae-
sentis temporis verborum -έναι rariores quidem sunt,
at non alienae a poetis atticis, verborum -όναι Ionum
propriae, verborum -άναι ad senioris aetatis scriptores
pertinentes. Est vero ἰστιά Plutarch. Cratyl. 437 b. ἀπιστιά
Plutarch. Apophth. Lac. II, 4. περιστιά Athen. I, 39. —
οἱ ἀγορανόμοι sunt praefecti annonae, quorum erat
ponderis aequabilitatem curare. Videntur autem panes
ex duabus partibus aequalibus constitisse, ut altera alteri
responderet, ut h. l. humeri et crura. — ἐμὲ μὲν, ἄλ-
λον δὲ μή. Vid. §. 4. III, 1. Hier. VII, 4.

ὀρχεῖσθαι, ἵνα σοι ἀντιστοιχῶ τε καὶ συμμαν-
θάνω.

Ἄγε δὴ, ἔφη ὁ Φίλιππος, καὶ ἐμοὶ αὐλη-**21**
σάτω, ἵνα καὶ ἐγὼ ὀρχήσωμαι. Ἐπειδὴ δ'
ἀνέστη, διῆλθε μιμούμενος τὴν τε τοῦ παιδὸς
καὶ τὴν τῆς παιδὸς ὀρχησιν. Καὶ πρῶτον μὲν **22**
ὅτι ἐπῆνεσαν, ὡς ὁ παῖς σὺν τοῖς σχήμασιν ἔτι
καλλίως ἐφαίνετο, ἀνταπέδειξεν, ὅ τι κινοίῃ τοῦ
σώματος, ἅπαν τῆς φύσεως γελοιότερον· ὅτι δ'
ἡ παῖς εἰς τοῦπισθεν καμπτομένη τροχοὺς ἐμι-
μεῖτο, ἐκεῖνος ταῦτα εἰς τὸ ἐμπροσθεν ἐπικύπτων
μιμεῖσθαι τροχοὺς ἐπειρᾶτο· τέλος δ' ὅτι τὸν
παῖδ' ἐπῆνουν, ὡς ἐν τῇ ὀρχήσει ἅπαν τὸ σῶμα
γυμνάζοι, κελεύσας τὴν αὐλητρίδα θάπτονα ῥυ-
θμὸν ἐπάγειν ἰεῖ ἅμα πάντα, καὶ σκέλη καὶ χεῖ-

21. αὐλησάτω ἢ αὐλητρίς. Vid. ann. ad V, 2.

22. ὅτι ἐπῆνεσαν, quod laudaverant. — τῆς
φύσεως γελοιότερον, magis ridiculum quam erat
per se. Comm. II, 1, 22. ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος δοκεῖν.
Oecon. X, 2. λευκοτέρα ἢ ἦν — ἐρυθροτέρα τῆς ἀληθείας —
μείζων ἢ ἐπεφύκει. — τροχοὺς ἐμιμεῖτο. Haec verba
neque ad §. 8. neque ad §. 11. referenda sunt; sed
putanda est puella inter sermocinandum alias artes exhi-
buisse, quales fere etiam nunc videmus Maenadum in
signis veterum. Dextram manum tollunt, capite retro in-
clinato, itemque pedem sinistram sublatum manu sinistra
assequutae rotam formant. Cuius saltationis genera erant
βίβασις et ἰθυμβος. Decentioris habitus gesticulatio com-
memoratur VII, 5. — ταῦτα quum scriberet Xenophon,
in mente, ut videtur, habuit ποιεῖν, cuius loco ipsum
μιμεῖσθαι τροχοὺς posuit. Plat. Lach. 196 b. τοιαῦτα
στρέφασθαι. Civ. IV. 436 d. ὡς οὐ κατὰ ταῦτα ἐαυτῶν τὰ
τοιαῦτα τότε μενόντων τε καὶ φερομένων. ubi ex antecedente
verbo δρᾶ possit δρώντων ad accusativum τὰ τοιαῦτα ada-
ptari. Scribi nostro loco Iacobsius maluit τὰναντία, Borne-
mannus τροχοὺς deleri.

- 23** ρας καὶ κεφαλὴν. Ἐπειδὴ δὲ ἀπειρήκει, κατακλινόμενος εἶπε· Τεκμήριον, ὧ ἄνδρες, ὅτι καλῶς γυμνάζει καὶ τὰ ἐμὰ ὀρχήματα· ἐγὼ γοῦν διψῶ· καὶ ὁ παῖς ἐγχεάτω μοι τὴν μεγάλην φιάλην. Νῆ Δί', ἔφη ὁ Καλλίας, καὶ ἡμῖν γε,
- 24** ἐπεὶ καὶ ἡμεῖς διψῶμεν ἐπὶ σοὶ γελῶντες. Ὁ δ' αὖ Σωκράτης εἶπεν· Ἀλλὰ πίνειν μὲν, ὧ ἄνδρες, καὶ ἐμοὶ πάννυ δοκεῖ· τῷ γὰρ ὄντι ὁ οἶνος ἄρδων τὰς ψυχὰς τὰς μὲν λύπας, ὥσπερ ὁ μανδραγόρας τοὺς ἀνθρώπους, κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφρο-
- 25** σύνας, ὥσπερ ἔλαιον φλόγα, ἐγείρει. δοκεῖ μέντοι μοι καὶ τὰ τῶν ἀνδρῶν συμπόσια ταῦτα πάσχειν, ἅπερ καὶ τὰ ἐν γῇ φυόμενα· καὶ γὰρ ἐκεῖνα, ὅταν μὲν ὁ θεὸς αὐτὰ ἄγαν ἀθρόως ποτίῃ, οὐ δύναται ὀρθοῦσθαι οὐδὲ ταῖς αὖραις

23. γοῦν particulae ea vis est, ut ea qui utitur, postquam in universum aliquam rem affirmavit, mox eam, ne nimium dixisse videatur, restringat vel ad singulare quiddam, veluti ad exemplum, referat. Cf. IV, 16.

24. ἄρδων. Aristoph. Equitt. 95. ἀλλ' ἐξένεγκέ μοι ταχέως οἶνου χοῦν, τὸν νοῦν ἴν' ἄρδω. — ὁ μανδραγόρας, herba, quae consopienti homines vim habet, φάρμακον ὑπνωτικόν.

25. τὰ τῶν ἀνδρῶν συμπόσια. Comparatio non admodum accurata est. Comparantur hominum convivium cum computatione quadam plantarum, quae quum pluvia irrigantur, erectae efflorescunt, quum irrigatione obruuntur, depressae iacent. De duplici καὶ et de pronomine ταῦτα v. ann. ad VIII, 15. — ἐν γῇ. Comm. IV, 3, 10. τοῖς ἐκ τῆς γῆς φυομένοις εἰς τροφήν οὐ χρῶνται. 7, 7. Venat. XII, 6. μηδὲν τῶν ἐπὶ τῇ γῇ φυομένων ἀγρεύειν. Cyrop. VIII, 8, 14. Verum non raro ad hoc vocabulum articulus praetermittitur. — ἐκεῖνα ad id, quod propius situm est, pertinet. Saepe enim magis quae cogitatione quam quae loco propinqua sunt, pronο-

διαπνεῖσθαι· ὅταν δ' ὅσω ἡδεται, τοσοῦτο πίνῃ,
καὶ μάλα ὀρθά τε αὖξεται καὶ θάλλοντα ἀφι-
κνεῖται εἰς τὴν καρπογονίαν. οὕτω δὲ καὶ ἡμεῖς 26
ἦν μὲν ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχεώμεθα, ταχὺ ἡμῖν
καὶ τὰ σώματα καὶ αἱ γνῶμαι σφαλοῦνται, καὶ
οὐδὲ ἀναπνεῖν, μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα·
ἦν δὲ ἡμῖν οἱ παῖδες μικραῖς κύλιξι πυκνὰ ἐπι-
ψακάζωσιν, ἵνα καὶ ἐγὼ ἐν Γοργείοις ῥήμασιν
εἴπω, οὕτως οὐ βιαζόμενοι ὑπὸ τοῦ οἴνου μεθύειν,

mine οὗτος, quae remotiora, pronomine ἐκεῖνος significan-
tur. Cf. IV, 23. — ταῖς αὖραις διαπνεῖσθαι. Horat.
Carm. I, 22, 18. *Arbor aestiva recreatur aura*. Se-
nec. Nat. quaest. V, 18. *Dedit deus ventos ad alendos*
satorum atque arborum fructus: quos ad maturitatem
cum aliis caussis adducit ipsa iactatio, attrahens cibum
in summa et, ne torpeant, movens. — ὀρθά. Est
is prolepticus qui dicitur adiectivi usus: ita crescunt, ut
se erigant. §. sq. ἦν μὲν ἀθρόον τὸ ποτὸν ἐγχεώμεθα.
Demosth. Olynth. 19, 18. μέγας νῦν ηὔξηθη. 20, 8. ἦρθη
μέγας. Thucyd. II, 5. ὁ ποταμὸς ἐρρύη μέγας.

26. ἡμεῖς etsi e verbo ἐγχεώμεθα aptum dici
potest, anacoluthi tamen quoddam genus efficit; nam
quod poterat dici ἡμεῖς καὶ τοῖς σώμασι καὶ ταῖς γνῶμασι
(qui dativus est Cyrop. I, 3, 10.) σφαλούμεθα, aliter for-
matum videmus. — μὴ ὅτι λέγειν τι δυνησόμεθα,
nedum fari quidquam poterimus. Cf. VI, 2. B. 150 in.
M. 624 extr. R. 134. 5. e. γ. K. 615. — ἐπιψακά-
ζωσιν antiquior atque insolentior forma, sumpta, ut vi-
detur, e Gorgiae Leontini genere dicendi nimis ornato
et inflato. Fuit autem is quum aliorum tum Calliae ma-
gister. Cf. Cic. Cat. M. cap. 14. *Me delectant pocula,*
sicut in Symposio Xenophontis, minuta atque roran-
tia. — πυκνά. Anab. VI, 1, 8. πυκνὰ μεταστρεφόμενος.
5. ἥλλοντο ὑψηλά. V, 4, 32. ἐπιγμένους ἀνθέμια. —
οὕτως in apodosi positum quasi uno obtutu repraesentat
ea, quae in protasi dicta sunt. Id quod saepe fit post
temporis, interdum etiam post conditionis particulas. —

ἀλλ' ἀναπειθόμενοι πρὸς τὸ παιγνιωδέστερον
 27 ἀφιζόμεθα. Ἐδόκει μὲν δὴ ταῦτα πᾶσι· προς-
 ἔθηκε δὲ ὁ Φίλιππος, ὥς χρη τοὺς οἰνοχόους
 μιμεῖσθαι τοὺς ἀγαθοὺς ἄρματηλάτας, θᾶπτον
 περιελάνοντας τὰς κύλικας. Οἱ μὲν δὴ οἰνοχόοι
 οὕτως ἐποίουν.

C A P. III.

1 Ἐκ δὲ τούτου συνηρμοσμένη τῇ λύρᾳ πρὸς
 τὸν αὐλὸν ἐκιθάρισεν ὁ παῖς καὶ ᾗσεν. Ἐνθα δὴ
 ἐπήνεσαν μὲν ἅπαντες· ὁ δὲ Χαρμίδης καὶ εἶπεν·
 Ἀλλ' ἐμοὶ μὲν δοκεῖ, ὧ ἄνδρες, ὥςπερ Σωκράτης
 ἔφη τὸν οἶνον, οὕτως καὶ αὕτη ἡ κρᾶσις τῶν τε
 παίδων τῆς ὥρας καὶ τῶν φθόγγων τὰς μὲν λύπας

βιαζόμενοι. Praeter hunc locum huius verbi tempus
 praesens non dicitur passive, dicuntur vero perfectum et
 aoristus. Solet illud tempus activam significationem ha-
 bere, quam poëtae et obsoleta sectantes scriptores activae
 formae tribuunt. Cf. VIII, 20. — ὑπὸ τοῦ οἶνου
 aptum ex μεθύειν. Vid. VIII, 21.

CAP. III. Quum tibiae lyraeque cantu delectari
 viderentur convivae, Socrates ait honorificentius esse, si
 sermonibus habendis sibimet ipsi prodessent seque dele-
 ctarent, quam si ex puellis cantantibus caperent volupta-
 tem. Itaque singuli rogati aperuerunt, qua facultate sibi
 quisque excellere videretur et qua re sibi maxime pla-
 ceret.

1. τῇ λύρᾳ ἐκιθάρισεν. Lyra et cithara saepe
 commutatae sunt apud veteres scriptores. Hom. h. in
 Merc. 423. λύρη δ' ἐρατὸν κιθαρίζων. — ἐμοὶ μέν. V.
 ann. ad II, 4. 20. — τὸν οἶνον intelligendum τὰς μὲν
 λύπας κοιμίζειν, τὴν δ' ἀφροδίτην ἐγείρειν. Cf. II, 14. —
 οὕτως, quae est forma primaria, ante consonantem ma-
 iore quadam cum vi poni videtur. — τῶν τε παίδων
 τῆς ὥρας cum vi oppositionis dictum pro vulgari ordine
 τῆς τε ὥρας τῶν παίδων. V. ann. ad I, 9.

κοιμίζειν, τὴν δ' ἀφροδίτην ἐγείρειν. Ἐκ τούτου **2**
 δὲ πάλιν εἶπεν ὁ Σωκράτης· Οὗτοι μὲν δὴ, ὧς
 ἄνδρες, ἱκανοὶ τέρπειν ἡμᾶς φαίνονται· ἡμεῖς
 δὲ τούτων οἶδ' ὅτι πολὺ βελτίονες οἰόμεθα εἶναι·
 οὐκ αἰσχρὸν οὖν, εἰ μὴδ' ἐπιχειρήσομεν συνόντες
 ὠφελεῖν τι ἢ εὐφραίνειν ἀλλήλους; Ἐντεῦθεν
 εἶπαν πολλοί· Σὺ τοίνυν ἡμῖν ἐξηγοῦ, ποίων
 λόγων ἀπτόμενοι μάλιστα ἂν ταῦτα ποιοῖμεν.
 Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, ἥδιστ' ἂν ἀπολάβοιμι **3**
 παρὰ Καλλίου τὴν ὑπόσχεσιν. ἔφη γὰρ δήπου,
 εἰ συνδειπνοῖμεν, ἐπιδείξειν τὴν αὐτοῦ σοφίαν.
 Καὶ ἐπιδείξω γε, ἔφη, ἐὰν καὶ ὑμεῖς ἅπαντες
 εἰς μέσον φέρητε, ὃ τι ἕκαστος ἐπίστασθε ἀγα-
 θόν. Ἄλλ' οὐδεὶς σοι, ἔφη, ἀντιλέγει τὸ μὴ
 οὐ λέξειν, ὃ τι ἕκαστος ἡγεῖται πλείστου ἀξίον

2. εἶπαν. Consueta forma est aoristi secundi εἶπον. Illa vero est etiam Hellen. III, 5, 24. IV, 1, 31. εἶπατε et εἰπάτω frequentiora. IV, 56. est εἶπας et in libris quibusdam εἶπαν. — ἀπτόμενοι, *ingredientes*. Eurip. Androm. 663. ἀψασθαι γὰρ οὐκ αἰσχρὸν λόγου. — ποιοῖμεν non rara apud Xenophontem optativi forma. §. 3. συνδειπνοῖμεν. VIII, 36. Hier. IV, 10. IX, 8. Cyrop. I, 6, 2. Hellen. VI, 3, 5. R. Eq. V, 6. IX, 3.

3. τὴν ὑπόσχεσιν, cf. I, 6. — καὶ — γέ, v. ann. ad II, 5. — ἕκαστος ἐπίστασθε. Cyrop. V, 3, 47. οἱ μὲν βάνανσοι ἴσασι τῆς ἑαυτοῦ τέχνης ἕκαστος τῶν ἐργαλείων τὰ ὀνόματα. Hellen. VII, 1, 22. καὶ οἱ ἄλλοι δὲ ἕκαστος οἴκαδε ἀπῆλθον. Hier. VII, 9. — οὐδεὶς σοι ἀντιλέγει τὸ μὴ οὐ λέξειν, *nemo tibi adversatur, quominus dicere velit*. Significant verba τὸ μὴ οὐ λέξειν effectum eius, quod inest in verbis οὐδεὶς ἀντιλέγει. Cyrop. II, 2, 20. αἰσχρὸν ἀντιλέγειν μὴ οὐχὶ τοῦτον καὶ μεγίστων ἀξιοῦσθαι. Hellen. V, 2, 36. οὐ μέντοι ἐπειθέ γε τὸ μὴ οὐ μεγαλοπράγμων τε καὶ κακοπράγμων εἶναι. Soph. Trach. 90. οὐδὲν ἐλλείψω τὸ μὴ οὐ πᾶσαν πυθέσθαι τῶνδ'

- 4 ἐπίστασθαι. Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, λέγω ὑμῖν, ἔφ' ᾧ μέγιστον φρονῶ. ἀνθρώπους γὰρ οἶμαι ἱκανὸς εἶναι βελτίους ποιεῖν. Καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπε· Πότερον τέχνην τινὰ βαναυσικὴν ἢ καλοκάγαθίαν διδάσκων; Εἰ καλοκάγαθία ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη. Νὴ Δί', ἔφη ὁ Ἀντισθένης, ἢ γε ἀναμφιλογωτάτη. ἐπεῖτοι ἀνδρεία μὲν καὶ σοφία ἔστιν ὅτε βλαβερά καὶ φίλοις καὶ πόλει δοκεῖ εἶναι, ἡ δὲ δικαιοσύνη οὐδὲ καθ' ἐν συμμίγνυται
- 5 τῇ ἀδικίᾳ. Ἐπειδὴν τοίνυν καὶ ὑμῶν ἕκαστος εἶπη, ὅ τι ὠφέλιμον ἔχει, τότε καὶ γὰρ οὐ φθονήσω εἰπεῖν τὴν τέχνην, δι' ἧς τοῦτο ἀπεργάζομαι. Ἀλλὰ σὺ αὖ, ἔφη, λέγε, ᾧ Νικήρατε, ἐπὶ ποίᾳ ἐπιστήμῃ μέγα φρονεῖς. Καὶ ὁ εἶπεν· Ὁ πατὴρ ὁ ἐπιμελούμενος, ὅπως ἀνὴρ ἀγαθὸς γενοίμην, ἠνάγκασέ με πάντα τὰ Ὀμήρου ἔπη μαθεῖν· καὶ νῦν δυναίμην ἂν Ἰλιάδα ὅλην καὶ ἀλήθειαν πέρι. B. 150. p. 445. M. 543. R. 135. 7. β. Herm. Vig. 800 sq.

4. εἰ καλοκάγαθία ἐστὶν ἡ δικαιοσύνη, *siquidem iustitia virtus est*; h. e. doceo virtutem, si concedis iustitiam virtutem esse. Plat. Alcib. I. 106 b. Ἀλκ. Ἀλλ' εἴ γε δὴ μὴ χαλεπὸν τι λέγεις τὸ ὑπηρέτημα, ἐθέλω. Σωκρ. Εἰ χαλεπὸν δοκεῖ τὸ ἀποκρίεσθαι τὰ ἐρωτώμενα. Ἀλκ. Οὐ χαλεπὸν. h. e. Est illud quidem difficile, si difficile est ad interrogata respondere. — οὐδὲ καθ' ἐν, *ne una quidem in re*. Id quod paullo fortius dictum est quam καὶ οὐδέν.

5. ὁ ἐπιμελούμενος substantivi loco in appositione adiectum: *is qui curabat*. Cf. VIII, 35. M. 275. — Ἰλιάδα ὅλην. Poterat dici τὴν Ἰλιάδα ὅλην vel ὅλην τὴν Ἰλιάδα. Sed caret hoc substantivum articulo tanquam nomen proprium. Alius generis illa sunt IV, 36. ὅλους οἴκους — ὅλας πόλεις, *totas domos, totas urbes*. Cf. etiam IV, 54. ὅλας καὶ πάσας νύκτας, *totas atque*

Ὀδύσειαν ἀπὸ στόματος εἰπεῖν. Ἐκεῖνο δ', 6
 ἔφη ὁ Ἀντισθένης, λέληθέ σε, ὅτι καὶ οἱ ῥα-
 ψῳδοὶ πάντες ἐπίστανται ταῦτα τὰ ἔπη; Καὶ
 πῶς ἂν, ἔφη, λεληῆθαι ἀκροώμενόν γε αὐτῶν
 ὀλίγου ἂν ἐκάστην ἡμέραν; Οἷσθ' ἄ τι οὖν ἔθνος,
 ἔφη, ἡλιθιώτερον ῥαψῳδῶν; Οὐ μὰ τὸν Δι',
 ἔφη ὁ Νικηράτος, οὐκ οὖν ἔμοιγε δοκεῖ. Δῆλον
 γάρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ὅτι τὰς ὑπονοίας οὐκ
 ἐπίστανται. σὺ δὲ Στησιμβρότῳ τε καὶ Ἀναξι-
 μάνδρῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς πολὺ δέδωκας ἀργύ-
 ριον, ὥστε οὐδὲν σε τῶν πολλοῦ ἀξίων λέληθε.
 Τί γάρ σὺ, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, ἐπὶ τίνι μέγιστον 7
 φρονεῖς; Ἐπὶ κάλλει, ἔφη. Ἡ οὖν καὶ σὺ, ὁ
 Σωκράτης ἔφη, ἔξεις λέγειν, ὅτι τῷ σὺ κάλλει

omnes noctes. — ἀπὸ στόματος εἰπεῖν, *memoriter dicere*, Suid. ἀπὸ μνήμης, ἄνευ γραμμάτων. Comm. III, 6, 9.

6. ἀκροώμενον indefinite dicit Niceratus, ut tamen semet ipsum significet. — ὀλίγου. Comm. III, 10, 13. ὀλίγου δεῖν. — ἔθνος contemptum dictum. Plat. Civ. I. 351 c. ἢ ληστίας ἢ κλέπτας ἢ ἄλλο τι ἔθνος ὅσα κοινῇ ἐπὶ τι ἔρχεται ἀδίκως. *Nationem* dicit Cicero or. Pis. XXIII, 55. Mur. XXXIII, 69. Sext. XLIV, 96. *Rhapsodi* autem, qui maximo olim, dum carmina Homeri illorum tantum ore vivebant, fuissent honore, ex quo scribi coepta sunt, contempta natio erant; scilicet quia τὰς ὑπονοίας, latentes versuum sententias vel allegorias, quas in iis videre sibi illo tempore videbantur homines, non intelligerent. Vid. ann. ad IV, 6. Comm. IV, 2, 10. — δοκεῖ ἡλιθιώτερόν τι ἔθνος εἶναι. — *Stesimbrotus*, scriptor non ab omni parte probatus, ex insula Thaso oriundus, et *Anaximander* Lampsacenus, allego-
 riarum Homericarum interpretes, carmina poëtae adol-
 lescentibus mercede magna accepta enarrabant. — ἄλ-
 λοις, ut Metrodoro, Glauconi, Theageni.

7. τί γάρ σὺ; *quidnam tu?* Non magis rara ellipsis est locutionis τί δέ; — ἔφη ὁ Σωκράτης. — ὁ

- 8 *ἱκανὸς εἶ βελτίους ἡμᾶς ποιεῖν; Εἰ δὲ μή, δῆ-
 λόν γε ὅτι φαῦλος φανοῦμαι. Τί γὰρ σύ, εἶπεν,
 ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς, ὧ Ἀντίσθενες; Ἐπὶ
 πλούτῳ, ἔφη. Ὁ μὲν δὴ Ἑρμογένης ἀνήρετο,
 εἰ πολὺ εἶη αὐτῷ ἀργύριον. Ὁ δὲ ἀπώμοσε, μηδὲ
 ὀβολόν. Ἀλλὰ γῆν πολλήν, ἔφη, κέκτησαι;
 Ἴσως ἂν, ἔφη, Αὐτολύκῳ τούτῳ ἱκανὴ γένοιτο
 9 ἐγκονίσασθαι. Ἀκουστέον ἂν εἶη καὶ σοῦ. τί
 γὰρ σύ, ἔφη, ὧ Χαρμίδη, ἐπὶ τίνι μέγα φρο-
 νεῖς; Ἐγὼ αὖ, ἔφη, ἐπὶ πενίᾳ μέγα φρονῶ.
 Νῆ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐπ' εὐχαρίστῳ γε
 πράγματι. τοῦτο γὰρ δὴ ἥκιστα μὲν ἐπίφθονον,
 ἥκιστα δὲ περιμάχητον, καὶ ἀφύλακτον ὃν σώ-
 10 ζεται καὶ ἀμελούμενον ἰσχυρότερον γίγνεται. Σὺ
 δὲ δὴ, ἔφη ὁ Καλλίας, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς,
 ὧ Σώκρατες; Καὶ ὅς μάλ' αὖ σεμνῶς ἀνασπάσας
 τὸ πρόσωπον, Ἐπὶ μαστροπείᾳ, εἶπεν. Ἐπεὶ*

Σωκράτης ἔφη. Inversus ordo multo saepius invenitur.
 Sed v. Comm. I, 2, 9. II, 1, 18. Oecon. XII, 16. Nec
 desunt apud Romanos eiusmodi traiectionis exempla. Cic.
 De orat. I, 33, 149. *Equidem probo ista, Crassus*
inquit, quae vos facere soletis.

8. *εἶπεν* interpositum vid. §. 10. IV, 60. VIII,
 4. Comm. I, 2, 35. — *ἀπώμοσεν*, *iureiurando in-*
terposito negavit. Eustath. Odyss. II. p. 1450. *ἀπόμνυ-*
σθαι, τὸ ἐν ὅρκῳ ἀποφάσκειν. — *Αὐτολύκῳ τούτῳ.*
 Non solet articulus addi nominibus propriis, si pronomina
 οὗτος, ὁδε, οὗτοσί demonstrativam vim exhibent hanc:
dem Autolykos hier.

9. *ἀκουστέον.* In his οὖν particulam quispiam
 velit additam. Sed v. IV, 1. Comm. II, 3, 19. III, 11,
 1. Cyrop. I, 4, 13. 28. III, 1, 43. IV, 4, 5. —
ἥκιστα μὲν — *ἥκιστα δέ.* V. ann. ad II, 3.

10. *ἀνασπάσας τὸ πρόσωπον*, *composito ad*
gravitatem oultu. Apud Aristoph. Acharn. 1069. est

δὲ ἐγέλασαν ἐπ' αὐτῷ, 'Τμεῖς μὲν γελάτε, ἔφη·
 ἐγὼ δὲ οἶδ' ὅτι καὶ πάννυ ἄν πολλὰ χρήματα
 λαμβάνοιμι, εἰ βουλοίμην χρῆσθαι τῇ τέχνῃ.
 Σὺ γε μὴν, δηλῶν ἔφη ὁ Λύκων τὸν Φίλιππον, **11**
 ἐπὶ τῷ γελωτοποιεῖν μέγα φρονεῖς; Δικαιότερόν
 γ', ἔφη, οἶομαι ἢ Καλλιππίδης ὁ ὑποκριτής, ὃς
 ὑπερσεμνύνεται, ὅτι δύναται πολλοὺς κλαίοντας
 καθίζειν. Οὐκοῦν καὶ σύ, ἔφη ὁ Ἀντισθένης, **12**
 λέξεις, ὧ Λύκων, ἐπὶ τίνι μέγα φρονεῖς; Καὶ
 ὃς ἔφη· Οὐ γὰρ ἅπαντες ἴστε, ἔφη, ἐπὶ τούτῳ
 τῷ υἱεῖ; Οὗτός γε μὴν, ἔφη τις, δῆλον ὅτι ἐπὶ
 τῷ νικηφόρος εἶναι. Καὶ ὁ Αὐτόλυκος ἀνερυθριά-
 σας εἶπε· Μὰ Δι' οὐκ ἔγωγε. Ἐπεὶ δὲ ἅπαντες **13**

καὶ μὴν ὁδί τις τὰς ὀφρῦς ἀνεσπακώς, ὥσπερ τι δεινὸν ἀγγε-
 λῶν, ἐπείγεται. Equitt. 631. τὰ μέτωπ' ἀνέσπασεν. —
 πάννυ ἄν πολλά. V. ann. ad II, 2.

11. δηλῶν, *aperte significans*. Cf. §. 14. —
 οἶομαι. Rectae orationi inseri solet altera forma οἶμαι.
 Sed et hoc est ubi sequente infinitivo dicatur et illud
 quum alibi invenitur interpositum tum Vectigg. IV, 15. —
 Καλλιππίδης, histrio tragicus nobilissimus. Plutarch.
 Ages. c. 21. Καλλιππίδης ὁ τῶν τραγωδιῶν ὑποκριτής ὄνομα
 καὶ δόξαν ἔχων ἐν τοῖς Ἕλλησι καὶ σπουδαζόμενος ὑπὸ πάν-
 των. — πολλοὺς κλαίοντας καθίζειν, *fletum mo-
 vere multis*. Cyrop. II, 2, 14. τοῦ κλαίειν καθίζοντος
 τοὺς φίλους πολλαχῇ ἔμοιγε δοκεῖ ἐλάττονος ἄξια διαπράτ-
 τεσθαι ὁ γέλωτα αὐτοῖς μηχανώμενος. Sed Comm. II, 1,
 12. est κλαίοντας καθιστάντες.

12. οὐκοῦν καὶ σὺ λέξεις; Ita negatio cum
 futuro coniuncta per interrogationem saepe imperativum
 exprimit. Plat. Sympos. 172 a. οὐ περιμενεῖς; 201 e. οὐκ
 εὐφημήσεις; Gorg. 466 e. οὐκοῦν ἀποδείξεις τοὺς ῥήτορας
 νοῦν ἔχοντας; Cf. Hier. I, 1. ἄρ' ἄν μοι ἐθελήσαις διηγῆ-
 σασθαι; — ἐπὶ τούτῳ τῷ υἱεῖ. Alii ὅτι anteponunt.
 Plat. Apol. 20 d. εὖ μέντοι ἴστε, πᾶσαν ὑμῶν τὴν ἀλήθειαν
 ἔρω. — ἔφη τις. Putant ipsum hunc esse Xenophontem.

ἤσθεντες, ὅτι ἤκουσαν αὐτοῦ φωνήσαντος, προσ-
 ἔβλεψαν, ἤρετό τις αὐτόν. Ἀλλ' ἐπὶ τῷ μὴν, ὥ
 Αὐτόλυκε; Ὁ δ' εἶπεν. Ἐπὶ τῷ πατρὶ. καὶ ἅμα
 ἐνεκλίθη αὐτῷ. Καὶ ὁ Καλλίας ἰδὼν, Ἄρ' οἶ-
 σθα, ἔφη, ὦ Λύκων, ὅτι πλουσιώτατος εἰ ἄν-
 θρώπων; Μὰ Δι', ἔφη, τοῦτο μέντοι ἐγὼ οὐκ
 οἶδα. Ἀλλὰ λανθάνει σε, ὅτι οὐκ ἂν δέξαιο
 τὰ βασιλέως χρήματα ἀντὶ τοῦ υἱοῦ; Ἐπ' αὐ-
 τοφώρῳ εἴλημμαι, ἔφη, πλουσιώτατος, ὥς ἔοι-
 14 κεν, ἀνθρώπων ὢν. Σὺ δέ, ἔφη ὁ Νικήρατος,
 ὦ Ἑρμόγενης, ἐπὶ τίνι μάλιστα ἀγάλλῃ; Καὶ
 ὅς, Ἐπὶ φίλων, ἔφη, ἀρετῇ καὶ δυνάμει, καὶ
 ὅτι τοιοῦτοι ὄντες ἐμοῦ ἐπιμέλονται. Ἐνταῦθα
 τοίνυν πάντες προσέβλεψαν αὐτῷ, καὶ πολλοὶ
 ἅμα ἤροντο, εἰ καὶ σφίσι δηλώσοι αὐτούς. Ὁ
 δὲ εἶπεν, ὅτι οὐ φθονήσει.

13. ἀλλ' ἐπὶ τῷ μὴν, *at quam, quaeso, alia*
re? Eam enim vim habet μὴν in interrogatione, quam
 fere nos reddimus vocula *denn* fortius expressa. Cf. IV,
 55. Plat. Sympos. 206 e. Ἔστι γὰρ οὐ τοῦ καλοῦ ὁ ἔρως,
 ὥς σὺ οἶε. Ἀλλὰ τί μὴν; Τῆς γεννήσεως καὶ τοῦ τόκου
 ἐν τῷ καλῷ. — βασιλέως. Ubi ad hoc nomen non
 est additus articulus, intelligi solet rex Persarum, ut illud
 sit pro nomine proprio. Venerunt autem opes eius regis
 in proverbium: vid. IV, 11. — ἐπ' αὐτοφώρῳ εἴλημ-
 μαι, ἐλήλεγμαι. Oecon. XVIII, 3. ὁρᾷς, ὥς ἀλίσκη ἐπ'
 αὐτοφώρῳ καὶ περὶ θερισμοῦ εἰδὼς ἅπερ ἐγώ;

14. προσέβλεψαν αὐτῷ. Alias hoc verbum
 cum accusativo construitur. Vid. Oecon. XI, 5. Supra
 §. 13. sine casu dictum vidimus. — δηλώσοι. Alii
 δηλώσει. — φθονήσει. Poterat addi δηλοῦν, ut §. 5.
 Cf. IV, 43.

C A P. IV.

Ἐκ τούτου ἔλεξεν ὁ Σωκράτης· Οὐκοῦν λοι- 1
πὸν ἂν εἴη ἡμῖν, ἃ ἕκαστος ὑπέσχετο, ἀποδει-
κνύναι ὡς πολλοῦ ἀξία ἐστίν. Ἀκούοιτ' ἂν, ἔφη
ὁ Καλλίας, ἐμοῦ πρῶτον. ἐγὼ γὰρ ἐν τῷ χρόνῳ,
ὃ ὑμῶν ἀκούω ἀπορούντων, τί τὸ δίκαιον, ἐν
τούτῳ δικαιοτέρους τοὺς ἀνθρώπους ποιῶ. Καὶ
ὁ Σωκράτης, Πῶς, ὦ λῶστε; ἔφη. Διδούς νῆ
Δι' ἀργύριον. Καὶ ὁ Ἀντισθένης ἐπαναστάς μάλα 2

CAP. IV. Convivae hic deinceps rationem reddunt rei, ob quam quisque sibi maxime placeat. Callias iactat artem, qua homines efficiat iustiores; Niceratus praedicat, se versibus Homeri posse res humanas fere omnes comprobare; Critobulus pulchritudinis suae ope dicit se homines ad multas virtutes adducere; Charmides paupertatis suae commoda recenset; Antisthenes contra, quamvis sit pauperrimus, divitias suas praedicat; Hermogenes amicis certis gloriatur, quos intelligit deos sibi propitios; Philippus scurram quod agat, vehementer sibi placet; Syracusius suam felicitatem in hominum stultitia collocat; Socrates denique demonstrat praestantiam et utilitatem lenocinii.

1. ὑπέσχετο. ὑπισχνεῖσθαι est profiteri, fere i. q. ἐπαγγέλλεσθαι. Comm. III, 1, 1. Διονυσόδωρον ἐπαγγελλόμενον στρατηγεῖν διδάξειν. I, 2, 3. οὐδεπώποτε ὑπέσχετο διδάσκαλος εἶναι τούτου. Oecon. III, 1. De attractione v. ann. ad §. 35. — ἀκούοιτ' ἂν mitior forma imperativi. M. 514. c. R. 119. 3. B. b. — ἐν τῷ χρόνῳ, ὃ. Praepositio temporis diuturnitatem indicat. Ad relativa autem pronomina non solent repeti praepositiones. Hier. I, 11. Ages. II, 1. Comm. II, 1, 32. Quod tum sequitur ἐν τούτῳ, est hoc epanalepsis genus satis usitatum. — τί. Rectae interrogandi formae locus est etiam in obliqua oratione, tanquam si sit illa in rectam conversa. Cf. §. 47. Comm. I, 2, 42. βουλόμενος γινῶναι, τί ἐστι νόμος. 6, 4. ἐπισκεψώμεθα, τί χαλεπὸν ἦσθαι.

ἐλεγκτικῶς αὐτὸν ἐπήρετο· Οἱ δὲ ἄνθρωποι, ὧ
 Καλλία, πότερον ἐν ταῖς ψυχαῖς ἢ ἐν τῷ βαλλαν-
 τίῳ τὸ δίκαιόν σοι δοκοῦσιν ἔχειν; Ἐν ταῖς ψυ-
 χαῖς, ἔφη. Κἄπειτα σὺ εἰς τὸ βαλλάντιον δι-
 δοὺς ἀργύριον τὰς ψυχὰς δικαιοτέρας ποιεῖς; Μά-
 λιστα. Πῶς; Ὅτι διὰ τὸ εἰδέναι, ὡς ἔστιν ὅτου
 πριάμενοι τὰ ἐπιτήδεια ἔξουσιν, οὐκ ἐθέλουσι
 3 κακουργοῦντες κινδυνεύειν. Ἡ καὶ σοι, ἔφη,
 ἀποδιδόασιν ὃ τι ἂν λάβωσι; Μὰ τὸν Δί', ἔφη,
 οὐ μὲν δῆ. Τί δέ, ἀντὶ τοῦ ἀργυρίου χάριτας;
 Οὐ μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐδὲ τοῦτο, ἀλλ' ἐνιοὶ καὶ
 ἐχθιόνως ἔχουσιν ἢ πρὶν λαβεῖν. Θαυμαστά γ',
 ἔφη ὁ Ἀντισθένης ἅμα εἰςβλέπων ὡς ἐλέγχων αὐ-
 τόν, εἰ πρὸς μὲν τοὺς ἄλλους δύνασαι δικαίους
 4 ποιεῖν αὐτούς, πρὸς δὲ σαυτὸν οὐ. Καὶ τί τοῦτ',
 ἔφη ὁ Καλλίας, θαυμαστόν; οὐ καὶ τέκτονάς τε
 καὶ οἰκοδόμους πολλοὺς ὀργᾶς, οἳ ἄλλοις μὲν πολ-
 λοῖς ποιοῦσιν οἰκίας, ἑαυτοῖς δὲ οὐ δύνανται
 ποιῆσαι, ἀλλ' ἐν μισθωταῖς οἰκοῦσι; καὶ ἀνά-
 5 σχου μέντοι, ὧ σοφιστά, ἐλεγχόμενος. Νῆ Δί',

2. ἐλεγκτικῶς, *captiose*, cum magna quadam
 reprehendendi et redarguendi voluntate. — καῖπειτα, *und*
da, *und nun*, *und doch*. Vocabula εἴτα et ἔπειτα in
 interrogationibus saepe vituperandi vel corrigendi signifi-
 cationem habent: *itane*, et *tamen*. Vid. ann. ad. Comm.
 I, 4, 11. — ὡς ἔστιν ὅτου, *esse aliquid*, *quo emanat*.

3. οὐ μὲν δῆ, *minime vero*. Vid. §. 52. Cyrop.
 I, 6, 9. Οἶσθα, ὅποσα αὐτῷ ἔστι; Μὰ τὸν Δία οὐ μὲν
 δῆ. Cf. V, 5, 18. Hier. I, 21. — τοῦτο, χάριτας
 ἀποδιδόασιν. Hier. IX, 9. Cyrop. III, 3, 50.

4. καὶ μέντοι, *ac profecto*, et *vero*. Vid.
 §. 24. 63. Ages. II, 9. Anab. VII, 6, 17. εἰ ἔχω τι
 παρ' αὐτοῦ, ἀπαιτήσῃ με καὶ ἀπαιτήσῃ μέντοι δικαίως. —
 ἐλεγχόμενος. Cyrop. V, 1, 26. ὁρῶντές σε ἀνεξόμεθα
 καὶ καρτερήσομεν ὑπὸ σοῦ εὐεργετούμενοι.

ἔφη ὁ Σωκράτης, ἀνεχέσθω μέντοι· ἐπεὶ καὶ οἱ μάντις λέγονται δήπου ἄλλοις μὲν προαγορεύειν τὸ μέλλον, ἑαυτοῖς δὲ μὴ προορᾶν τὸ ἐπιόν. Οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος ἐνταῦθα ἔληξεν.

Ἐκ τούτου δὲ ὁ Νικήρατος, Ἀκούοιτ' ἄν, ⁶ ἔφη, καὶ ἐμοῦ, ἃ ἔσεσθε βελτίονες, ἣν ἐμοὶ συνῆτε. ἴστε γὰρ δήπου, ὅτι Ὀμηρος ὁ σοφώτατος πεποίηκε σχεδὸν περὶ πάντων τῶν ἀνθρωπίνων. ὅστις ἄν οὖν ὑμῶν βούληται ἢ οἰκονομικὸς ἢ δημηγορικὸς ἢ στρατηγικὸς γενέσθαι ἢ ὅμοιος Ἀχιλλεῖ ἢ Αἴαντι ἢ Νέστορι ἢ Ὀδυσσεῖ, ἐμὲ θεραπεύετω. ἐγὼ γὰρ ταῦτα πάντα ἐπίσταμαι. Ἡ καὶ βασιλεύειν, ἔφη ὁ Ἀντισθένης, ἐπίστασαι, ὅτι οἶσθα ἐπαινέσαντα αὐτὸν τὸν Ἀγαμέμνονα, ὥς βασιλεύς τε εἴη ἀγαθὸς κρατερός τ' αἰχμητής; Καὶ ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ἔγωγε, ὅτι ἄρματηλατοῦντα δεῖ ἐγγὺς μὲν τῆς στήλης κάμψαι,

αὐτὸν δὲ κλινθῆναι ἐϋξέστου ἐπὶ δίφρου

ἢ κ' ἐπ' ἀριστερὰ τοῦν, ἀτὰρ τὸν δεξιὸν ἵππον

κένσαι ὁμοκλήσαντ' εἰξαί τε οἱ ἡνία χερσί.

Καὶ πρὸς τούτοις γε ἄλλο οἶδα, καὶ ὑμῖν αὐτίκα ⁷

6. πεποίηκε. Dicitur hoc verbum de ipsa poetarum opera carmina facientium, dicitur vero etiam de rebus, quas narrant, ut VIII, 31, et de ipsis compositis carminibus, ut Comm. I, 2, 21. τῶν ἐν μέτρῳ πεποιημένων ἐπῶν. — ὥς βασιλεύς. II. III, 179. — καὶ ναὶ μὰ Δί' ὅτι κτέ. Non haec tanquam prorsus nova respondet Niceratus, sed quae putet artis regnandi praecepta continere. Ea enim illo tempore erat Homericorum carminum allegorica interpretatio. Vid. ann. ad III, 6. — αὐτὸν δέ κτέ. II. XXIII, 335 sqq. Sciendum est autem, quum sinistrorsum gyri equestres fieri solerent, dextris equis frena remittenda eosdemque acrius instigandos, sinistros cohibendos fuisse. — τοῦν, ἵπποι.

μάλ' ἔξεστι πειρᾶσθαι. εἶπε γάρ που "Ομηρος·
 Ἐπὶ δὲ κρόμνον ποτῶ ὄψον. εἴαν οὖν ἐνέγκῃ τις
 κρόμνον, αὐτίκα μάλα τοῦτό γε ὠφελημένοι ἔσε-
 8 σθε· ἥδιον γὰρ πιεῖσθε. Καὶ ὁ Χαρμίδης εἶπεν·
 ὦ ἄνδρες, ὁ Νικήρατος κρομύων ὄζων ἐπιθυμεῖ
 οἴκαδε ἐλθεῖν, ἵν' ἡ γυνὴ αὐτοῦ πιστεύῃ, μὴ
 διανοηθῆναι μηδένα ἄν φιλῆσαι αὐτόν. Νῆ Δί',
 ἔφη ὁ Σωκράτης. ἀλλ' ἄλλην που δόξαν γελοίαν
 κίνδυνος ἡμῖν προσλαβεῖν. ὄψον μὲν γὰρ δὴ ὄντως
 ἔοικεν εἶναι, ὥς κρόμνον γε οὐ μόνον σῖτον, ἀλλὰ
 καὶ ποτὸν ἡδύνει· εἰ δὲ δὴ τοῦτο καὶ μετὰ δεῖ-
 πνον τρωξόμεθα, ὅπως μὴ φήσῃ τις, ἡμᾶς πρὸς

7. Ὅμηρος II. XI, 630. Solebant veteres cepis
 vinum sibi suavius reddere. — τοῦτό γε ὠφελημένοι
 ἔσεσθε. Hier. X, 4. Cyrop. III, 2, 20. πολλὰ ὠφελεῖσθαι
 — εἰ μέλλοις, μικρὰ ὠφελῶν Χαλδαίους, πολὺ πλείω ὠφε-
 ληθήσεσθαι. VI, 1, 24. εἰδέναι τὴν χώραν, ὅπόθεν ἂν
 ὥς πλείω ὠφελοῖτο τὸ στράτευμα. — πιεῖσθε. Malunt
 quidam πίεσθε, utpote atticae dictioni aptius.

8. κρομύων. Allium minus ad osculandi cupi-
 ditatem excitandam quam ad inimicitias suscipiendas aptum
 videbatur esse. — μὴ διανοηθῆναι μηδένα ἄν, ne-
 minem ne si occasio quidem tulisset, in animum indu-
 cturum fuisse. — ὄντως confirmat veritatem verborum
 Homericorum. Cf. II, 24. τῶ ὄντι. VII, 2. Obsonium
 autem, ὄψον, quum proprie ad cibos tantum pertineat
 (πᾶν τὸ συνάμα σιτίοις ἐσθιόμενον Eustath. Hom. II. p. 814.
 Bas.), a Socrate per iocum ita etiam ad potum refertur,
 ut vinum suavius reddere atque novae coenae cupiditatem
 excitare dicatur. — μετὰ δεῖπνον. Caret non raro
 hoc vocabulum articulo, nullo quidem, ut videtur, cum
 discrimine. Cyrop. VI, 2, 29. Nos nach Tische, quem-
 admodum ἐπὶ δεῖπνον est zu Tische, Comm. I, 3, 6.
 II, 3, 11. III, 14, 1. — ὅπως μὴ φήσῃ τις, viden-
 dum ne quis dicat. Quodsi diceretur φήσει, putaret
 Socrates certo eventurum esse, quod monet ut caveant.
 Vid. §. 20. VIII, 25. ann. ad Ages. VII, 7.

Καλλίαν ἐλθόντας ἡδυπαθεῖν. Μηδαμῶς, ἔφη, 9
ὦ Σώκρατες. εἰς μὲν γὰρ μάχην ὁρμωμένῳ καλῶς
ἔχει κρόμνον ὑποτρῶγειν, ὥσπερ ἔνιοι τοὺς ἀλε-
κτρύονας σκόροδα σιτίσαντες συμβάλλουσιν· ἡμεῖς
δὲ ἴσως βουλευόμεθα, ὅπως φιλήσομέν τινα μᾶλ-
λον ἢ μαχούμεθα. Καὶ οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος
οὕτω πως ἐπαύσατο.

Ὁ δὲ Κριτόβουλος, Οὐκοῦν αὖ ἐγὼ λέξω, 10
ἔφη, ἐξ ὧν ἐπὶ τῷ κάλλει μέγα φρονῶ. Λέγε,
ἔφασαν. Εἰ μὲν τοίνυν μὴ καλὸς εἰμι, ὥς οἶο-
μαι, ὑμεῖς ἂν δικαίως ἀπάτης δίκην ὑπέχοιτε·
οὐδενὸς γὰρ ὀρκίζοντος ἀεὶ ὀμνύοντες καλὸν μέ-
φατε εἶναι. καὶ γὰρ μέντοι πιστεύω· καλοὺς γὰρ
καὶ ἀγαθοὺς ὑμᾶς ἄνδρας νομίζω. εἰ δ' εἰμί τε 11
τῷ ὄντι καλὸς καὶ ὑμεῖς τὰ αὐτὰ πρὸς ἐμὲ πᾶ-
σχετε, οἷαπερ ἐγὼ πρὸς τὸν ἐμοὶ δοκοῦντα κα-
λὸν εἶναι, ὀμνυμι πάντας θεοὺς μὴ ἐλέσθαι ἂν

9. μηδαμῶς. V. ann. ad II, 3. — ὁρμωμένῳ.
V. ann. ad I, 8. VIII, 25. Oecon. I, 4. ἔστιν ἄρα τὴν
τέχνην ταύτην ἐπισταμένῳ μισθοφορεῖν; — σκόροδα σι-
τίσαντες συμβάλλουσιν, ἵνα δριμύτεροι ὦσιν ἐν τῇ
μάχῃ, Schol. Aristoph. Equitt. 492.

10. εἰ εἰμί sequente optativo non sine pulchri-
tudinis suae persuasione dicitur. Cf. VI, 9. Comm. II,
5, 4. εἴγε ταῦτα τοιαῦτά ἐστι, καλῶς ἂν ἔχοι ἐξετάζειν. IV,
2, 31. εἰ γὰρ μηδὲ ταῦτα οἶδα, καὶ τῶν ἀνδραπόδων φαν-
λότερος ἂν εἶην. — ὀρκίζοντος. Apud Atticos ὀρκοῦν
usitatus quam ὀρκίζειν. — ὀμνύοντες. Idem est Hellen.
IV, 4, 5. ὀμνύω Anab. VI, 1, 31. VII, 6, 18. ἐπομνύω
Cyrop. VI, 4, 6. ὀμνύουσι Comm. IV, 4, 16. Neque alia
eius formae vulgaris (hellenicam vocant veteres grammatici)
exempla desunt apud Xenophontem.

11. τὰ αὐτὰ h. l. quae sunt eiusdem modi: unde
sequitur οἷαπερ. — πάντας θεοὺς. B. 131. n. 1.
M. 413. 9. R. 104. n. 14. K. 478, 7. Cf. §. 54. —
μὴ ἐλέσθαι ἂν. Oratio recta est οὐκ ἂν ἐλοίμην, οὐ

- 12 τὴν βασιλέως ἀρχὴν ἀντὶ τοῦ καλὸς εἶναι. νῦν γὰρ ἐγὼ Κλεινίαν ἡδιον μὲν θεῶμαι ἢ τὰλλα πάντα τὰ ἐν ἀνθρώποις καλὰ· τυφλὸς δὲ τῶν ἄλλων ἀπάντων μᾶλλον δεξαίμην ἂν εἶναι ἢ ἐκείνου ἐνὸς ὄντος· ἄχθομαί τε καὶ νυκτὶ καὶ ὕπνῳ, ὅτι ἐκείνον οὐχ ὁρῶ· ἡμέρᾳ δὲ καὶ ἡλίῳ τὴν μεγίστην χάριν οἶδα, ὅτι μοι Κλεινίαν ἀναφαίνουσιν.
- 13 ἄξιόν γε μὴν ἡμῖν τοῖς καλοῖς καὶ ἐπὶ τοῖςδε μέγα φρονεῖν, ὅτι τὸν μὲν ἰσχυρὸν πονοῦντα δεῖ κτᾶσθαι τὰγαθὰ καὶ τὸν ἀνδρείον κινδυνεύοντα, τὸν δὲ γε σοφὸν λέγοντα· ὁ δὲ καλὸς καὶ

δεξαίμην ἂν. Comm. I, 6, 4. πέπεισμαι σὲ μᾶλλον ἀποθανεῖν ἂν ἐλέσθαι ἢ ζῆν, ὥσπερ ἐγώ. — βασιλέως. V. ann. ad III, 13.

12. τὰ ἐν ἀνθρώποις καλὰ, quae sunt in rebus humanis, in toto orbe terrarum pulchra, das Schöne in der Welt. Hier. XI, 7. 15. Ages. VIII, 6. Comm. II, 3, 14. 6, 39. III, 6, 2. Cyrop. II, 2, 17. — τῶν ἄλλων genitivus eandem rationem habet quam qui adiectivis iuncti sunt a Matth. 344. Rost. 109. 1. commemoratis: malim reliquis rebus privatus esse caecitate, ἀπεστερημένος τῆς τῶν ἄλλων ἀπάντων ὀψεως. Plutarch. Solon. c. 12. τυφλὸν ἐστὶ τοῦ μέλλοντος ἀνθρώπου. Plat. Tim. 47 b. ὢν ὁ μὴ φιλόσοφος τυφλωθεὶς ὀδυρόμενος ἂν θρηνοῖ μάτην.

13. ἄξιον ἡμῖν, operae nobis pretium est, convenit nobis. Vid. §. 54. 56. VIII, 37. — δέ γε particulae cum vi quadam oppositionem efficiunt, praesertim ubi compluria sunt antea commemorata. Poterat etiam dici τὸν δὲ σοφὸν γε: quamquam solent apud Xenophontem particulae coniunctae inveniri. Vid. V, 2. Cyrop. VII, 5, 30. καὶ οἱ σὺν αὐτῷ δὲ ἀπέθνησκον, ὁ μὲν προβαλλόμενός τι, ὁ δὲ φεύγων, ὁ δὲ γε καὶ ἀμυνόμενος ὅτῳ ἐδύνατο. — πονοῦντα, laborando. Significat enim participium rationem, qua potest aliquid effici. Cf. IX, 5. Oecon. XV, 8.

ἡσυχίαν ἔχων πάντ' ἂν διαπράξαιτο. ἔγωγ' οὖν, 14
καίπερ εἰδώς, ὅτι χρήματα ἢ δὲ κτῆμα, ἡδιον
μὲν ἂν Κλεινίᾳ τὰ ὄντα διδοίην ἢ ἕτερα παρ' ἄλ-
λου λαμβάνοιμι, ἡδιον δ' ἂν δουλεύοιμι ἢ ἐλεύθε-
ρος εἶην, εἴ μου Κλεινίας ἄρχειν ἐθέλοι. καὶ γὰρ
πονοίην ἂν ῥᾶον ἐκείνῳ ἢ ἀναπανοίμην, καὶ κιν-
δυνεύοιμ' ἂν πρὸς ἐκείνου ἡδιον ἢ ἀκίνδυνος ζῶην.
ὥστε εἰ σύ, ὦ Καλλία, μέγα φρονεῖς, ὅτι δικαιο- 15
τέρους δύνασαι ποιεῖν, ἐγὼ πρὸς πᾶσαν ἀρετὴν
δικαιότερος σοῦ εἰμι ἄγειν ἀνθρώπους. διὰ γὰρ
τὸ ἐμπνεῖν τι ἡμᾶς τοὺς καλοὺς τοῖς ἐρωτικοῖς
ἐλευθεριωτέρους μὲν αὐτοὺς ποιοῦμεν εἰς χρήμα-
τα, φιλοπονωτέρους δὲ καὶ φιλοκαλωτέρους ἐν
τοῖς κινδύνοις, καὶ μὴν αἰδημονεστέρους τε καὶ
ἐγκρατεστέρους, οἳ γε καὶ ὧν δέονται μάλιστα,
ταῦτ' αἰσχύνονται. μαίνονται δὲ καὶ οἱ μὴ τοὺς 16
καλοὺς στρατηγούς αἰρούμενοι. ἐγὼ γοῦν μετὰ
Κλεινίου καὶν διὰ πυρὸς ἰοίην· οἶδα δ' ὅτι καὶ

τοὺς μὴ ἐπισταμένους πολλὰ ποιοῦντας ἀπόρως βιοτεύειν. —
καὶ ἡσυχίαν ἔχων, εἰ καὶ ἡσυχίαν ἔχοι. Vid. §. 18.
Ages. V, 6. VII, 1. IX, 7.

14. ἔγωγ' οὖν. ἔγωγε cum oppositione, οὖν cum
consensus significatione dicitur. — ἡδιον μὲν — ἡδιον
δέ. Vid. II, 3. III, 9.

15. δικαιοτέρος σοῦ εἰμι, consentaneum est
magis me ad omnem virtutem homines ducere pulchritu-
dine quam Calliam argento. Cyrop. IV, 1, 20. οὐδ' οὖν
ἡμῖν δίκαιος εἶ ἀντιμάχεσθαι. — καὶ μήν, et vero, par-
ticulae post aliarum rerum commemorationem addunt ali-
quid cum significationis augmento. Hellen. IV, 2, 16.
Resp. Lac. V, 7. Anab. V, 5, 14. Alias vel καὶ vel γὰρ
additur. — οἳ γε, certe qui, quippe qui. In qua re
inest rationis reddendae significatio. V. ann. ad VIII, 37.
Ages. VIII, 1.

- ὕμεῖς μετ' ἐμοῦ. ὥστε μηκέτι ἀπόρει, ὦ Σώκρα-
τες, εἴ τι τοῦμὸν κάλλος ἀνθρώπους ὠφελήσῃ.
17 ἀλλ' οὐδὲ μέντοι ταύτῃ γε ἀτιμαστέον τὸ κάλλος,
ὥς ταχὺ παρακμάζον· ἐπεὶ ὥσπερ γε παῖς γίγνε-
ται καλός, οὕτω καὶ μειράκιον καὶ ἀνὴρ καὶ
πρεσβύτης. τεκμήριον δέ· θαλλοφόρους γὰρ τῇ
Ἀθηνᾷ τοὺς καλοὺς γέροντας ἐκλέγονται, ὥς
συμπαρομαρτοῦντος πάσῃ ἡλικίᾳ τοῦ κάλλους.
18 εἰ δὲ ἡδὺ τὸ παρ' ἐκόντων διαπραττεσθαι ὧν τις
δέοιτο, εὖ οἶδ' ὅτι καὶ νυνὶ θᾶπτον ἂν ἐγὼ καὶ

16. μηκέτι ἀπόρει, *noli amplius dubitare*. Vid.
§. 1. Cyrop. II, 4, 12. ἀπορῶ, πότερόν μοι κρεῖττον στρα-
τεύεσθαι ἢ λυσιτελεῖ ἔασαι.

17. ἀλλ' οὐδὲ — παρακμάζον, *at vero ne
ita quidem vituperanda pulchritudo est, quod celeriter
deflorescat*. ταύτῃ, vide etiam Hier. VII, 12. Ages. I,
3. H. I. introducit eam dubitationem, quam quispiam mo-
vere fingitur. ὥς cum participio ex mente obiectantium
dictum, paullo post ex mente Atheniensium pompam in-
stituentium. — τεκμήριον δέ· θαλλοφόρους γάρ,
cuius rei argumentum est, quod. Thallophori sunt se-
nes festo Panathenaeorum oleaginam frondem gestantes.
Incedebant in pompa ea, qua peplus s. velum Minervae
circumferebatur, iuvenes aut armati aut ramos gestantes,
virgines canistra ferentes.

18. εἰ δὲ ἡδύ, *quodsi iucundum est*. Non est
haec conditionalis quaedam enuntiatio, sed indubitata
cogitationem introducens protasis. Hier. II, 7. εἰ εἰρήνη
δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι, ταύτης ἐλάχιστον
τοῖς τυράννοις μέτεστιν. IX, 9. Ages. VII, 4. 7. X, 2.
Est vero haec attica quaedam ironia, non illa omnino a
latina et nostra lingua abhorrens, qua res per se multum
effferri, verbis extenuari videatur. In sequente vero apodosi
sententia antecedens repetenda est: scio me maximam vo-
luptatem percepturum esse, quum ego vel silens puero
huic et puellae persuasero, ut me osculentur. — δέοιτο
optativus in generali sententia infinitivo additus. Cyrop.

σιωπῶν πείσαιμι τὸν παῖδα τόνδε καὶ τὴν παῖδα
 φιλῆσαί με ἢ σύ, ὦ Σώκρατες, εἰ καὶ πάννυ
 πολλὰ καὶ σοφὰ λέγοις. Τί τοῦτο; ἔφη ὁ Σω- 19
 κράτης· ὥς γὰρ καὶ ἐμοῦ καλλίων ὢν ταῦτα
 κομπάζεις; Νὴ Δί', ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ἢ πάν-
 των Σειληνῶν τῶν ἐν τοῖς σατυρικοῖς αἰσχιστος
 ἂν εἴην. Ὁ δὲ Σωκράτης καὶ ἐτύγχανε προσεμ-
 φερῆς τούτοις ὢν. Ἄγε νυν, ἔφη ὁ Σωκράτης, 20
 ὅπως μεμνήσῃ διακριθῆναι περὶ τοῦ κάλλους,
 ἐπειδὴ οἱ προκείμενοι λόγοι περιέλθωσι. κρι-
 νάτω δ' ἡμᾶς μὴ Ἀλέξανδρος ὁ Πριάμου, ἀλλ'
 αὐτοὶ οὔτοι, οὗςπερ σὺ οἶει ἐπιθυμεῖν σε φιλῆ-
 σαι. Κλεινίᾳ δ', ἔφη, ὦ Σώκρατες, οὐκ ἂν 21

I, 6, 19. τοῦ αὐτὸν λέγειν, ἃ μὴ σαφῶς εἰδείη, φεῖδυσθαι
 δεῖ, ὦ παῖ. Anab. I, 9, 20. — καὶ σιωπῶν, εἰ καὶ
 σιωπῶν. Vid. §. 3.

19. ὥς — ὢν. V. ann. ad §. 17. — ἢ, *alioqui*,
sonst. Oecon. II, 5. ὁρῶ σοι ἀνάγκην οὖσαν θύειν πολλὰ
 τε καὶ μεγάλα, ἢ οὔτε θεοὺς οὔτε ἀνθρώπους οἶμαί σε ἂν
 ἀνασχέσθαι. Post negationem Comm. I, 7, 2. ἔργον γε
 οὐδαμοῦ ληπτέον, ἢ εὐθὺς ἐλεγχθήσεται γελοῖος ὢν. Vid.
 ann. ad Hier. IV, 11. — σατυρικοῖς. Fabulae intel-
 liguntur ludicrae post tragicas institui solitae, in quibus
 Satyrorum et Silenorum maximae erant partes. Qui qui-
 dem Sileni senes dicebantur esse calvi, ventriosi, nasis
 obtusis. Σωκράτης σιμός τε καὶ φαλακρός ἦν, Schol. Ari-
 stoph. Nub. 223. Cf. V, 5 sqq. Verba ὁ δὲ Σωκράτης —
 ὢν a librario quodam addita videntur esse.

20. ὅπως. V. ann. ad §. 8: *memineris disce-
 ptandum tibi esse mecum de pulchritudine.* Anab. III,
 2, 39. μεμνήσθω ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι. — κρινάτω. Ex-
 spectaveris coniunctivum in sententia negativa. Sed prae-
 positi imperativi sententia, licet singulari numero usus sit
 scriptor, magis ad sequentia refertur; tertiaeque personae
 liberior usus est. μηδεὶς νομισάτω est Cyrop. VII, 5, 73.
 et De Venat. II, 2.

- ἐπιτρέψαις; Καὶ ὃς εἶπεν· Οὐ γὰρ αὖ παύσῃ σὺ Κλεινίου μεμνημένος; Ἦν δὲ μὴ ὀνομάζω, ἥττον τί με οἶει μεμνησθαι αὐτοῦ; οὐκ οἶσθα, ὅτι οὕτω σαφὲς ἔχω εἰδῶλον αὐτοῦ ἐν τῇ ψυχῇ, ὥς εἰ πλαστικός ἢ ζωγραφικός ἦν, οὐδὲν ἂν ἥττον ἐκ τοῦ εἰδῶλου ἢ πρὸς αὐτὸν ὁρῶν ὅμοιον αὐτῷ
- 22** ἀπειργασάμην; Καὶ ὁ Σωκράτης ὑπέλαβε· Τί δῆτα, οὕτως ὅμοιον εἰδῶλον ἔχων, πράγματά μοι παρέχεις ἄγεις τε αὐτὸν ὅπου ὅψει; Ὅτι, ὦ Σώκρατες, ἢ μὲν αὐτοῦ ὅψις εὐφραίνειν δύναται, ἢ δὲ τοῦ εἰδῶλου τέρψιν μὲν οὐ παρέχει, πόθον
- 23** δὲ ἐμποιεῖ. Καὶ ὁ Ἑρμογένης εἶπεν· Ἀλλ' ἐγώ, ὦ Σώκρατες, οὐδὲ πρὸς σοῦ ποιῶ τὸ περιδεῖν Κριτόβουλον οὕτως ὑπὸ τοῦ ἔρωτος ἐκπλαγέντα. Δοκεῖς γάρ, ἔφη ὁ Σωκράτης, ἐξ οὗ ἐμοὶ συνέστιν, οὕτω διατεθῆναι αὐτόν; Ἀλλὰ πότε μὴν; Οὐχ ὁρᾷς, ὅτι τούτῳ μὲν παρὰ τὰ ὦτα ἄρτι

21. ἐπιτρέψαις. V. ann. ad II, 3. — αὖ interrogationi vim alacritatis vel indignationis addit. Cyrop. VIII, 4, 21. πρὸς τί δὴ αὖ τοῦτο; Hom. II. I, 540. τίς δ' αὖ τοι, δολομήτα, θεῶν συμφράσσατο βουλὰς; — μεμνησθαι primum commemorare, deinde quod item utraque significatione dicitur meminisse.

22. αὐτὸν ὅπου ὅψει, ipsum ubi sis visurus. Pronomen cum vi oppositionis paullo post etiam conspiciuae relativo praepositum est.

23. οὐδὲ πρὸς σοῦ ποιῶ, etiam tuum esse nego, etiam te indignum esse iudico. Anab. I, 2, 11. οὐ γὰρ ἦν πρὸς τοῦ Κύρου τρόπου ἔχοντα μὴ ἀποδιδόναι. Comm. II, 3, 15. ἄτοπα λέγεις καὶ οὐδαμῶς πρὸς σοῦ. Habet vero verbum ποιεῖν similem existimandi significationem in locutionibus μέγα ποιεῖσθαι, περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι. — περιδεῖν, M. 550. R. 129. 4. d. K. 570. — οὐχ ὁρᾷς rell. indicant, non nuper demum Cliniam a Critobulo amari coeptum esse. Erat vero ille iunior paullo

Ἴουλος καθέρπει, Κλεινία δὲ πρὸς τὸ ὀπισθεν
 ἤδη ἀναβαίνει; οὗτος οὖν συμφοιτῶν εἰς ταῦτά
 διδασκαλεῖα ἐκείνῳ τότε ἰσχυρῶς προσεκαύθη.
 ἃ δὴ αἰσθόμενος ὁ πατήρ παρεδωκέ μοι αὐτόν, **24**
 εἴ τι δυναίμην ὠφελῆσαι. καὶ μέντοι πολὺ βέλ-
 τιον ἤδη ἔχει. πρόσθεν μὲν γὰρ ὥσπερ οἱ τὰς
 Γοργόνας θεώμενοι λιθίνως ἔβλεπε πρὸς αὐτόν
 καὶ λίθινος ἀπῆει ἀπ' αὐτοῦ· νῦν δὲ δὴ εἶδον
 αὐτόν καὶ σκαρδαμύξαντα. καίτοι νῆ τοὺς **25**
 θεούς, ὧ ἄνδρες, δοκεῖ μοί γ', ἔφη, ὥς ἐν ὑμῖν
 αὐτοῖς εἰρῆσθαι, οὗτος καὶ πεφιληκέναι τὸν
 Κλεινίαν· οὗ ἔρωτος οὐδέν ἐστι δεινότερον ὑπέκ-

quam hic. More suo ironico utriusque aetatem vario modo
 indicat Socrates. Sunt vero hae locutiones poëticae. Ae-
 schyli στείχει δ' Ἴουλος ἄρτι, Asclepiadis λεπτὸς ὑπὸ κροτά-
 φοισιν Ἴουλος ἔρπει, Callimachi ἄρμοῦ που κακείνῳ ἐπέτρεχε
 λεπτὸς Ἴουλος. — οὗτος, Critobulus, qui adest. Cf. ann.
 ad II, 25. — ἐκείνῳ ex ταῦτά aptum est. — τότε
 post indicatum iam participio tempus cum vi quadam in-
 fertur. — προσεκαύθη ἀντὶ τοῦ ἐκάη Antiatticista Bekk.
 Anecd. I. 112.

24. εἴ τι δυναίμην ὠφελῆσαι, sc. αὐτόν, num
 forte aliqua in re ei utilis esse possem. — καὶ μέν-
 τοι. V. ann. ad §. 4. — Γοργόνας. Gorgones
 Stheno, Euryale, Medusa. Quas qui videret, in saxum
 mutari dixerunt veteres poëtae. Quod dictum h. l. est
 de oculis rigentibus, fixis, immotis; σκαρδαμύττειν
 de oculorum nictatione, quae fit instinctu naturae et cu-
 piditate aliquantum extincta. — δὲ δὴ, vero utique. Cf.
 §. 52. 56. III, 10. V, 1. Anab. VII, 6, 31. νῦν δὲ δὴ πῶς
 ἀπέρχεσθε;

25. ὥς ἐν ὑμῖν αὐτοῖς εἰρῆσθαι, ut inter
 vos solos dictum sit, id quod inter vos solos dictum
 volo, unter euch gesagt. Similia ὥς συνελόντι εἰπεῖν Hier.
 IX, 10. Ages. V, 3, ὥς ἐν βραχεὶ εἰπεῖν Ages. VII, 1,
 ut paucis absolvam, ὥς ἔπος εἰπεῖν, ut ita dicam, alia.

- καυμα. καὶ γὰρ ἄπληστον καὶ ἐλπίδας τινὰς
26 γλυκείας παρέχει. [ἴσως δὲ καὶ διὰ τὸ μόνον πάν-
 των ἔργων τὸ τοῖς στόμασι συμψαύειν ὁμώνυμον
 εἶναι τῷ ταῖς ψυχαῖς φιλεῖσθαι ἐντιμότερόν ἐστιν.]
 οὐ ἔνεκα ἀφεκτέον ἐγὼ φημι εἶναι φιλημάτων
27 ὥραίων τῷ σωφρονεῖν δυνησομένῳ. Καὶ ὁ Χαρ-
 μίδης εἶπεν· Ἀλλὰ τί δὴ ποτε, ὦ Σώκρατες,
 ἡμᾶς μὲν οὕτω τοὺς φίλους μορμολύττῃ ἀπὸ τῶν
 καλῶν, αὐτὸν δὲ σε, ἔφη, ἐγὼ εἶδον ναὶ μὰ τὸν
 Ἀπόλλω, ὅτε παρὰ τῷ γραμματιστῇ ἐν τῷ αὐ-
 τῷ βιβλίῳ ἀμφοτέροισι ἐμαστεύετε τι, τὴν κεφαλὴν
 πρὸς τῇ κεφαλῇ καὶ τὸν ὦμον γυμνὸν πρὸς γυ-
28 μνῷ τῷ Κριτοβούλου ὦμῳ ἔχοντα; Καὶ ὁ Σωκρά-
 τής, Φεῦ, ἔφη· ταῦτ' ἄρα, ἔφη, ἐγὼ ὥσπερ

De pronomine αὐτός v. ann. ad Hier. I, 5. — οὐ, τοῦ
 φιλεῖν, osculo. — ἄπληστον. Malis ὅν additum. Comm.
 I, 4, 10. ὅσῳ μεγαλοπρεπέστερον ἀξιοῖ σε θεραπεύειν, το-
 σούτῳ μᾶλλον καὶ τιμητέον τὸ δαιμόνιον.

26. ἴσως δὲ καὶ — ἐστιν. Sunt haec verba
 ab aliquo addita, qui quod notiones amandi et osculandi
 uno vocabulo graeco exprimuntur, inde excusationem ali-
 quam repetere vellet. Quae ne nimis orationem Socra-
 tis perturbent, certe post παρέχει comma ponendum et
 καὶ delendum putaverim. — ὥραίων, §. 17. τῶν καλῶν.
 — τῷ σωφρονεῖν δυνησομένῳ, ei, qui honeste ac
 sapienter vivere posse cupit.

27. μορμολύττεσθαι pr. est infantes Mormo-
 nem h. e. Lamiam vel Maniam appellando terrere; deinde
 inanem terrorem incutere. — αὐτόν σε fortius quam
 σεαυτόν. Cf. §. 30.

28. ταῦτα accusativus causam significat, ut fere
 sit i. q. διὰ ταῦτα. Cf. §. 55. Hom. Il. III, 176. τὸ καὶ
 κλαίουσα τέτηκα, id lacrimans tabesco. Anab. IV, 1, 21.
 ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον. Qui
 usus maxime post verba eundi locum habet. M. 467. 14.
 R. 104. n. 7. K. 475. n. 1. — ἔφη iteratum ut saepe,

ὑπὸ θηρίου τινὸς δεδηγμένος τὸν τε ὦμον πλεῖον ἢ πέντε ἡμέρας ὠδάξουν, καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ ὥσπερ κνήσμά τι ἐδόκουν ἔχειν. ἀλλὰ νῦν τοί σοι, ἔφη, ὦ Κριτόβουλε, ἐναντίον τοσούτων μαρτύρων προαγορεύω μὴ ἄπτεσθαί μου, πρὶν ἂν τὸ γένειον τῇ κεφαλῇ ὁμοίως κομήσης. Καὶ οὗτοι μὲν δὴ οὕτως ἀναμῖξ ἔσκωψάν τε καὶ ἐσπούδασαν.

Ὁ δὲ Καλλίας, Σὸν μέρος, ἔφη, λέγειν, ὦ **29** Χαρμίδη, διότι ἐπὶ πενία μέγα φρονεῖς. Οὐκοῦν τόδε μὲν, ἔφη, ὁμολογεῖται, κρεῖττον εἶναι θάρρειν ἢ φοβεῖσθαι, καὶ ἐλεύθερον εἶναι μᾶλλον ἢ δουλεύειν, καὶ θεραπεύεσθαι μᾶλλον ἢ θεραπεύειν, καὶ πιστεύεσθαι ὑπὸ τῆς πατρίδος μᾶλλον ἢ ἀπιστεῖσθαι. ἐγὼ τοίνυν ἐν τῇδε τῇ πό- **30** λει, ὅτε μὲν πλούσιος ἦν, πρῶτον μὲν ἐφοβούμεν, μή τις μου τὴν οἰκίαν διορύξας καὶ τὰ χρήματα λάβοι καὶ αὐτόν τί με κακὸν ἐργάσαιτο· ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς συκοφάντας ἐθεράπευον, εἰδώς, ὅτι παθεῖν μᾶλλον κακῶς ἱκανὸς εἶην ἢ ποιῆσαι ἐκείνους. καὶ γὰρ δὴ καὶ προσετάττετο

veluti Oecon. XVII, 10, ubi post εἶπεν bis orationi rectae insertum est ἔφη. — τῇ κεφαλῇ ὁμοίως, *perinde ut caput*. Hier. VI, 3. Comm. IV, 8, 10. ἐπιμελείας τεύξομαι ὑπ' ἀνθρώπων οὐχ ὁμοίως τοῖς ἐμὲ ἀποκτείνουσιν.

29. σὸν μέρος, §. 46. σὸν ἔργον. Utroque loco infinitivus subiectum est. — μᾶλλον. V. ann. ad I, 4. — πιστεύεσθαι — ἀπιστεῖσθαι. B. 134. 5. M. 490. R. 112. 5. Vid. Hier. V, 1. 2. Ages. V, 6. VIII, 7.

30. ἐργάσαιτο — ποιῆσαι cum accusativo duplici construuntur. B. 118. 4. M. 415. R. 104. 4. K. 485. — Ditiores homines Athenis a calumniatoribus multum vexabantur; v. Comm. II, 9, 1. ἐμέ τινας εἰς δίκας ἄγουσιν, οὐχ ὅτι ἀδικοῦνται ὑπ' ἐμοῦ, ἀλλ' ὅτι νομίζουσιν,

- μὲν αἰεὶ τί μοι δαπανᾶν ὑπὸ τῆς πόλεως, ἀποδη-
31 μῆσαι δὲ οὐδαμοῦ ἐξῆν. νῦν δ' ἐπειδὴ τῶν ὑπερο-
 ρίων στέρομαι καὶ τὰ ἔγγαία οὐ καρποῦμαι καὶ
 τὰ ἐκ τῆς οἰκίας πέπραται, ἡδέως μὲν καθεύδω
 ἐκτεταμένος, πιστὸς δὲ τῇ πόλει γεγέννημαι, οὐκ-
 ἔτι δὲ ἀπειλοῦμαι, ἀλλ' ἤδη ἀπειλῶ ἄλλοις,
 ὥς ἐλευθέρω τε ἔξεστί μοι καὶ ἀποδημεῖν καὶ
 ἐπιδημεῖν· ὑπανίστανται δὲ μοι ἤδη καὶ θάκων
32 καὶ ὁδῶν ἐξίστανται οἱ πλούσιοι. καὶ εἰμὶ νῦν
 μὲν τυράννω ἐοικώς, τότε δὲ σαφῶς δοῦλος ἦν·
 καὶ τότε μὲν ἐγὼ φόρον ἀπέφερον τῷ δήμῳ, νῦν
 δὲ ἡ πόλις τέλος φέρουσα τρέφει με. ἀλλὰ καὶ

ἡδιον ἂν με ἀργύριον τελέσαι ἢ πράγματα ἔχειν: iisdemque
 erant munera quaedam publica praestanda magnis suis
 sumptibus, ac propterea domi manendum. Quae munera
 dicebantur λειτουργίαι, veluti χορηγία, γυμνασιαρχία, τριη-
 ραρχία.

31. τῶν ὑπερορίων. Sunt fere agri vel posses-
 siones (κτῆματα) extra Atticae fines sitae, amissae tempo-
 ribus belli Peloponnesiaci. — στέρομαι, *privatus sum*,
 στεροῦμαι, *privor*. Vid. Hier. VI, 1. Ages. IV, 1. Anab.
 III, 2, 2. Cyrop. VII, 3, 13. 5, 60. Hellen. II, 2, 9. —
 τὰ ἐκ τῆς οἰκίας πέπραται, h. e. τὰ ἐν τῇ οἰκίᾳ
 πέπραται ἐκ τῆς οἰκίας. Sequuta est enim praepositio na-
 turam verbi. Vid. I, 15. Comm. III, 6, 11. κλέπτεσθαι
 τὰ ἐκ τῆς χώρας. Cyrop. VII, 2, 5. ἀρπασόμενοι τὰ ἐκ
 τῶν οἰκιῶν. — πιστός. Innocentes ac fide digni habe-
 bantur a populo pauperes, in odio et suspicione erant
 divites. — ἀπειλοῦμαι, *minas experior*. V. ann. ad
 §. 29. — ὑπανίστανται θάκων. Phavorin. ὑπεξίσταμαι
 καὶ ἐξίσταμαι τάσσεται ἐπὶ ὁδοῦ· ὑπανίσταμαι δὲ ἐπὶ καθέ-
 δρας. Cf. Hier. VII, 2. Iocans haec quidem Charmides
 dixit, sed perversitatem rerum atticarum simul perstrin-
 gens.

32. φόρον. V. §. 30. — τέλος, veluti μισθὸν
 δικαστικόν et ἐκκλησιαστικόν, qui erant oboli singuli, post

Σωκράτει, ὅτε μὲν πλούσιος ἦν, ἐλοιδοροῦν με
 ὅτι συνῆν· νῦν δ' ἐπεὶ πένης γεγέννημαι, οὐκέτι
 οὐδὲ μέλει οὐδενί. καὶ μὴν ὅτε μὲν γε πολλὰ
 εἶχον, αἰεὶ τι ἀπέβαλλον ἢ ὑπὸ τῆς πόλεως
 ἢ ὑπὸ τῆς τύχης· νῦν δὲ ἀποβάλλω μὲν οὐδέν,
 οὐδὲ γὰρ ἔχω, αἰεὶ δέ τι λήψεσθαι ἐλπίζω.
 Οὐκοῦν, ἔφη ὁ Καλλίας, καὶ εὐχὴ μηδέποτε **33**
 πλουτεῖν, καὶ ἐάν τι ὄναρ ἀγαθὸν ἴδῃς, τοῖς
 ἀποτροπαίοις θύεις; Μὰ Δία τοῦτο μέντοι, ἔφη,
 ἐγὼ οὐ ποιῶ, ἀλλὰ μάλα φιλοκινδύνως ὑπο-
 μένω, ἣν ποθὲν τι ἐλπίζω λήψεσθαι. Ἀλλ' **34**
 ἄγε δὴ, ἔφη ὁ Σωκράτης, σὺ αὖ λέγε ἡμῖν, ὧς
 Ἀντίσθενες, πῶς οὕτω βραχέα ἔχων μέγα φρο-
 νεῖς ἐπὶ πλούτῳ. Ὅτι νομίζω, ὧς ἄνδρες, τοὺς
 ἀνθρώπους οὐκ ἐν τῷ οἴκῳ τὸν πλοῦτον καὶ τὴν
 πενίαν ἔχειν, ἀλλ' ἐν ταῖς ψυχαῖς. ὁρῶ γὰρ πολ- **35**
 λούς μὲν ἰδιώτας, οἳ πάνυ πολλὰ ἔχοντες χρή-
 ματα οὕτω πένεσθαι ἡγοῦνται, ὥστε πάντα μὲν
 πόνον, πάντα δὲ κίνδυνον ὑποδύονται, ἐφ' ᾧ

terni. — Σωκράτει. Erat is plebi invisus ut severus
 morum atticorum reprehensor, importunus imperii plebe-
 iorum irrisor, Spartanorum laudator. — καὶ μὴν ὅτε
 μὲν γε. V. ann. ad §. 15. I, 6. 9. — ὑπὸ dictum, tan-
 quam si praecedat ἀπευτεροῦμην τινός. B. 147. n. 3.
 M. 496. 3. 592. — οὐδὲ γὰρ ἔχω οὐδὲν ἀποβάλλειν.

33. τοῖς ἀποτροπαίοις. Sunt dii averrunci,
 h. e. depulsores malorum, maxime Iuppiter et Apollo, di-
 cti etiam ἀποπομπαῖοι, ἀλεξίκακοι, veluti Hercules.

35. ὁρῶ γὰρ πολλούς. Attractionis genus est,
 quo secundarii enuntiati subiectum tanquam obiectum ex
 primario verbo aptum est, quale erat §§. 1. 4. et est
 statim post et §. sq. V, 8. VIII, 3. Hier. I, 38. V, 2.
 Ages. IX, 4. — πάντα μὲν — πάντα δέ. V, ann.
 ad II, 3. Est autem eius anaphorae usus saepe coniu-
 ctus cum vocabulo ἅπας. Cf. §. 48. Hier. VII, 1. —

πλείονα κτήσονται· οἶδα δὲ καὶ ἀδελφούς, οἱ τὰ ἴσα λαχόντες ὁ μὲν αὐτῶν τὰρκοῦντα ἔχει καὶ περισσεύοντα τῆς δαπάνης, ὁ δὲ τοῦ παντός ἐν-
36 δεῖται· αἰσθάνομαι δὲ καὶ τυράννους τινάς, οἱ οὕτω πεινῶσι χρημάτων, ὥστε ποιοῦσι πολὺ δεινότερα τῶν ἀπορωτέρων· δι' ἔνδειαν μὲν γὰρ δῆπου οἱ μὲν κλέπτουσιν, οἱ δὲ τοιχωρυχοῦσιν, οἱ δὲ ἀνδραποδίζονται· τύραννοι δ' εἰσὶ τινες, οἱ ὅλους μὲν οἴκους ἀναιροῦσιν, ἀθρόους δὲ ἀποκτείνουσιν, πολλάκις δὲ καὶ ὅλας πόλεις χρημάτων ἐνεκα ἐξανδραποδίζονται. τούτους μὲν οὖν ἔγωγε καὶ πάννυ οἰκτείρω τῆς ἄγαν χαλεπῆς νόσου. ὅμοια γὰρ μοι δοκοῦσι πάσχειν, ὥσπερ εἴ τις πολλὰ ἔχων καὶ πολλὰ ἐσθίων μηδέποτε ἐμπίπλαιτο. ἐγὼ δὲ οὕτω μὲν πολλὰ ἔχω, ὥς μόλις αὐτὰ καὶ ἐγὼ ἂν αὐτὸς εὕρισκω· ὅμως δὲ περι-

ἐφ' ᾧ, *ea conditione ut, eo consilio ut*. Alias ἐφ' ᾧτε: soletque infinitivus sequi. Ages. IV, 1. πῶς ἂν οὗτος ἐθέλοι τὰ ἀλλότρια ἀποστερεῖν ἐφ' ᾧ κακόδοξος εἶναι; — οἱ τὰ ἴσα λαχόντες ὁ μὲν — ὁ δέ. *Expectaveris ὦν τὰ ἴσα λαχόντων ὁ μὲν — ὁ δέ.* Sed v. ann. ad I, 1. Additus vero est genitivus αὐτῶν, ut *Cyrop. I, 1, 1.* ὅσοι τυραννεῖν ἐπιχειρήσαντες οἱ μὲν αὐτῶν καὶ ταχὺ πάμπαν κατελύθησαν, οἱ δὲ — θαυμάζονται ὥς σοφοί. — *περισσεύοντα τῆς δαπάνης, plus quam consumat.* Genitivum postulat comparationis notio. *Anab. IV, 8, 11.* περιτεύουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι. *Cyrop. VIII, 2, 21.* τῶν ἀρκούντων περιττά. Cf. *Hier. I, 19.*

36. κλέπτουσιν οἱ ἀπορώτατοι.

37. οἰκτείρω. *Cyrop. V, 4, 32.* ὁ Κῦρος ἀκούσας τοῦ πάθους ᾧκτειρεν αὐτόν. *Eurip. Heracl. 233.* ᾧκτειρ' ἀκούσας τούσδε συμφορᾶς, ἄναξ. — οὕτω πολλὰ, *h. e. tam pauca.* Vocabula οὕτως et τοσοῦτος saepe non tam augendi vim habent quam minuendi, ut μόνον cogitatione addi queat: nisi forte haec est Antisthenis facetia. Cf. ann. ad Ages. VI, 2. — ἂν εὕρισκω. *Rarissima*

ἐστί μοι καὶ ἐσθίωντι ἄχρι τοῦ μὴ πεινῆν ἀφικέ-
 σθαι καὶ πίνοντι μέχρι τοῦ μὴ διψῆν καὶ ἀμ-
 φιέννυσθαι, ὥστε ἔξω μὲν μηδὲν μᾶλλον Καλ-
 λίου τούτου τοῦ πλουσιωτάτου ῥιγοῦν· ἐπειδάν **38**
 γε μὴν ἐν τῇ οἰκίᾳ γένωμαι, πάνυ μὲν ἀλεεινοὶ
 χιτῶνες οἱ τοῖχοί μοι δοκοῦσιν εἶναι, πάνυ δὲ
 παχεῖαι ἐφεστρίδες οἱ ὀροφοί· στρωμνὴν γε μὴν
 οὕτως ἀρκοῦσαν ἔχω, ὥστ' ἔργον μέ γ' ἐστί καὶ
 ἀνεγεῖραι. ἦν δέ ποτε καὶ ἀφροδισιάσαι τὸ σῶ-
 μά μου δεηθῆν, οὕτω μοι τὸ παρὸν ἀρκεῖ, ὥστε
 αἷς ἂν προσέλθω, ὑπερασπάζονται με διὰ τὸ μηδ-
 ἓνα ἄλλον ἐθέλιν αὐταῖς προσιέναι. καὶ πάντα **39**
 τοίνυν ταῦτα οὕτως ἡδέα μοι δοκεῖ εἶναι, ὥς
 μᾶλλον μὲν ἡδεσθαι ποιῶν ἕκαστα αὐτῶν οὐκ
 ἂν εὐξαίμην, ἥττον δέ· οὕτω μοι δοκεῖ ἔνια αὐ-
 τῶν ἡδίω εἶναι τοῦ συμφέροντος. πλείστου δ' **40**
 ἄξιον κτῆμα ἐν τῷ ἐμῷ πλούτῳ λογίζομαι εἶναι
 ἐκεῖνο, ὅτι, εἴ μού τις καὶ τὰ νῦν ὄντα παρ-
 ἔλοιτο, οὐδὲν οὕτως ὀρῶ φαῦλον ἔργον, ὅποῖον
 οὐκ ἀρκοῦσαν ἂν τροφήν ἐμοὶ παρέχοι. καὶ γὰρ **41**
 ὅταν ἡδυπαθῆσαι βουληθῶ, οὐκ ἐκ τῆς ἀγορᾶς
 τὰ τίμια ὠνοῦμαι, πολυτελῆ γὰρ γίγνεται, ἀλλ'
 ἐκ τῆς ψυχῆς ταμιεύομαι. καὶ πολὺ πλεῖον δια-

ἂν particulae cum indicativo praesentis coniunctio est.
 Est vero ὡς μόλις αὐτὰ καὶ εἰ ἐγὼ αὐτὸς ζητοίην εὐρίσκω.
 — ἀφικέσθαι subiectum est, poteratque pergi καὶ
 ἀμφιέννυσθαι μέχρι τοῦ μηδὲν ῥιγοῦν. — ἔξω μὲν — ἐπει-
 δάν γε μὴν. Vid. IX, 3.

38. ἔργον· δυσχερές, δύσκολον Hesych.

40. ἐκεῖνο ad sequentia spectat maioremque vim
 habet quam τόδε. Vid. §. 49. V, 7. Hier. I, 19. II, 2.
 Ages. IX, 6. Comm. IV, 5, 9. — οὕτως. V. ann. ad
 I, 4. II, 2.

41. ἐκ τῆς ψυχῆς ταμιεύομαι, ex bibendi

- φέρει πρὸς ἡδονήν, ὅταν ἀναμείνας τὸ δεηθῆ-
 ναι προσφέρωμαι, ἢ ὅταν τινὶ τῶν τιμίων χρῶ-
 μαι· ὥσπερ καὶ νῦν τῷδε τῷ Θασίῳ οἴνῳ ἐντυ-
 42 χῶν οὐ διψῶν πίνω αὐτόν. ἀλλὰ μὴν καὶ πολὺ
 δικαιότερους γε εἰκὸς εἶναι τοὺς εὐτέλειαν μάλ-
 λον ἢ πολυχρηματίαν σκοποῦντας. οἷς γὰρ μά-
 λιστα τὰ παρόντα ἀρκεῖ, ἥκιστα τῶν ἀλλοτρίων
 43 ὀρέγονται. ἄξιον δ' ἐννοῆσαι, ὥς καὶ ἐλευθε-
 ρίους ὁ τοιοῦτος πλοῦτος παρέχεται. Σωκράτης
 τε γὰρ οὗτος, παρ' οὗ ἐγὼ τοῦτον ἐκτησάμην,
 οὔτ' ἀριθμῷ οὔτε σταθμῷ ἐπήρηκει μοι, ἀλλ'
 ὅπόσον ἐδυνάμην φέρεσθαι, τοσοῦτόν μοι παρε-
 δίδου· ἐγὼ τε νῦν οὐδενὶ φθονῷ, ἀλλὰ πᾶσι
 τοῖς φίλοις καὶ ἐπιδεικνύω τὴν ἀφθονίαν καὶ με-

edendique cupiditate modice depromo. In appetitu di-
 citur pretium cibi et potus inesse. — πλεῖον διαφέρει
 πρὸς ἡδονήν, *plus interest ad voluptatem, plus con-*
fert ad voluptatem. — προσφέρωμαι. Dicitur hoc
 verbum de cibo ori admovendo. Cyrop. IV, 2, 41. Comm.
 III, 11, 13. προσφέρειν est cibum alicui apportare. —
 11 ἢ ὅταν sc. μὴ ἀναμείνας τὸ δεηθῆναι. — τῷ Θασίῳ
 οἴνῳ. Nomen habet hoc vinum ex Thaso insula: erat
 valde suave et fragans.

42. ἀλλὰ μὴν καὶ — γέ. V. ann. ad VIII, 21.
 — μάλλον. V. ann. ad I, 4. — οἷς γὰρ μάλιστα
 — ὀρέγονται. Poterant haec comparativis dici: Quo
 magis alicui praesentia sufficiunt, eo minus is aliena con-
 cupiscit. Hier. I, 16. συγχωρῶ, τοὺς ἐπαίνους παρὰ τῶν
 ἐλευθερωτάτων ἡδίστους εἶναι. 21. 28. Ages. V, 4. Com-
 parativorum eadem ratio est Hier. V, 4. In οἷς attra-
 ctionis quodam genere οὔτοι inest. Cf. VIII, 29. Cyrop.
 IV, 2, 33. καὶ ταῦτα μὲν, οἷς ἐπέταξεν, ἔκαιον.

43. τέ — τέ sibi respondent, ubi duo enuntiata
 aequiparantur. — φθονῷ. V. ann. ad III, 14. — ἐπι-
 δεικνύω. V. ann. ad §. 10. — τῷ βουλομένῳ, cui-
 libet.

ταδίδωμι τῷ βουλομένῳ τοῦ ἐν τῇ ἐμῇ ψυχῇ
 πλούτου. καὶ μὴν καὶ τὸ ἀβρότατόν γε κτήμα, **44**
 τὴν σχολὴν αἰεὶ ὁρᾷτέ μοι παροῦσαν, ὥστε καὶ
 θεᾶσθαι τὰ ἀξιοθέατα καὶ ἀκούειν τὰ ἀξιά-
 κουστα καί, ὃ πλείστου ἐγὼ τιμῶμαι, Σωκρά-
 τει σχολάζων συνδιημερεύειν. καὶ οὗτος δὲ οὐ
 τοὺς πλεῖστον ἀριθμοῦντας χρυσίον θαυμάζει,
 ἀλλ' οἱ ἂν αὐτῷ ἀρέσκωσι, τούτοις συνὼν δια-
 τελεῖ. Οὗτος μὲν οὖν οὕτως εἶπεν. Ὁ δὲ Καλ- **45**
 λίας, Νῆ τὴν Ἥραν, ἔφη, τὰ τε ἄλλα ζηλῶ σε
 τοῦ πλούτου καὶ ὅτι οὔτε ἡ πόλις σοι ἐπιτάτ-
 τουσα ὡς δούλῳ χρῆται οὔτε οἱ ἄνθρωποι, ἣν
 μὴ δανείσης, ὀργίζονται. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη ὁ
 Νικηράτος, μὴ ζήλου· ἐγὼ γὰρ ἤξω παρ' αὐ-

44. παροῦσαν. *Exspectaveris παρόν.* Sed quod
 appositionis loco additum videtur esse, τὴν σχολήν, animo
 scriptoris tanquam primaria notio obversatur. Diversa
 ratio est loci, qui est Comm. IV, 7, 7. ὁ ἥλιος πάντων
 λαμπρότατος ὣν διαμένει. — σχολάζων. *Exspectaveris*
σχολάζοντα. Nam ὥστε cum nominativo participii ibi tan-
 tum coniungitur, ubi verbum praecedens eandem habet
 et sententiam et structuram quam participium. Comm. I,
 2, 1. πεπαιδευμένος οὕτως, ὥστε πᾶν μικρὰ κεκτημένος
 πᾶν ῥαδίως ἔχειν ἀρκοῦντα. Verum illud dictum est, tan-
 quam si praecesserit τὴν σχολὴν κέκτημαι vel ἔχω.

45. νῆ τὴν Ἥραν iurandi formula viris non in-
 digna, a Socrate apud Xenophontem et Platonem non
 raro usurpata. Vid. §. 54. — τὰ τε ἄλλα — καί, *quum*
aliis de caussis tum. — ἐπιτάττουσα omisso τί ab-
 solute dictum. — ἤξω δανεισάμενος, *mutuatus vel*
edoctus redibo, εἶμι πρὸς αὐτὸν καὶ δανεισάμενος ἤξω.
 Anab. VII, 3, 41. ἀλλὰ ὑμεῖς μὲν περιμένετε αὐτοῦ καὶ
 ἀναπαύεσθε, ἐγὼ δὲ σκεψάμενός τι ἤξω. Id quod explica-
 tius dicit II, 3, 29. νῦν μὲν δὴ ἀπειμι ὡς βασιλέα· ἐπειδὰν
 δὲ διαπράξωμαι ἃ δέομαι, ἤξω συσκευασάμενος ὡς ἀπάξων

τοῦ δανεισάμενος τὸ μηδενὸς προσδεῖσθαι· οὕτω
πεπαιδευμένος ὑπὸ Ὀμήρου ἀριθμεῖν

ἐπὶ ἀπύρους τρίποδας, δέκα δὲ χρυσοῖο τάλαντα,
αἵθωνας δὲ λέβητας ἐείκοσι, δώδεκα δ' ἵππους

σταθμῶ καὶ ἀριθμῶ ὥς πλείστου πλούτου ἐπι-
θυμῶν οὐ παύομαι· ἐξ ὧν ἴσως καὶ φιλοχρη-
ματώτερός τις δοκῶ εἶναι. Ἐνθα δὴ ἀνεγέλα-
σαν ἅπαντες, νομίζοντες τὰ ὄντα εἰρηκέναι αὐ-
τόν.

46 Ἐκ τούτου εἶπέ τις· Σὸν ἔργον, ὦ Ἑρμό-
γενες, λέγειν τε τοὺς φίλους, οἵτινές εἰσι, καὶ
ἐπιδεικνύναι, ὥς μέγα τε δύνανται καὶ σοῦ ἐπι-
μέλονται, ἵνα δοκῇς δικαίως ἐπ' αὐτοῖς μέγα

47 φρονεῖν. Οὐκοῦν ὥς μὲν καὶ Ἕλληνες καὶ βάρ-
βαροι τοὺς θεοὺς ἡγοῦνται πάντα εἰδέναι τὰ τε
ὄντα καὶ τὰ μέλλοντα, εὐδηλον· πᾶσαι γοῦν αἱ
πόλεις καὶ πάντα τὰ ἔθνη διὰ μαντικῆς ἐπερω-
τῶσι τοὺς θεοὺς, τί τε χρὴ καὶ τί οὐ χρὴ ποι-
εῖν. καὶ μὴν ὅτι νομιζομέν γε δύνασθαι αὐτοὺς
καὶ εὖ καὶ κακῶς ποιεῖν, καὶ τοῦτο σαφές· πάν-
τες γοῦν αἰτοῦνται τοὺς θεοὺς τὰ μὲν φαῦλα

48 ἀποτρέπειν, τὰ γαθὰ δὲ διδόναι. οὗτοι τοίνυν
οἱ πάντα μὲν εἰδότες, πάντα δὲ δυνάμενοι θεοὶ

ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. — τὸ μηδενὸς προσδεῖσθαι
Niceratus intelligit de summis divitiis, quibus qui utitur,
nihil insuper desiderat. — Ὀμήρου Il. IX, 122 sq. —
σταθμῶ καὶ ἀριθμῶ ironice opponuntur sententiae
Antisthenis §. 43. demonstratae.

46. σὸν ἔργον, cf. §. 29. — τοὺς φίλους,
οἵτινές εἰσι, h. e. οἵτινές εἰσιν οἱ φίλοι. Cyrop. IV,
5, 20. ἡμᾶς οὐκ εἰδώς, ὅ τι πράττομεν. V. ann. ad §. 35.

47. ὥς, usitatus est ὅτι. Sed v. Ages. I, 36. —
τί, cf. ann. ad §. 1.

48. πάντα μὲν — πάντα δέ. V. ann. ad II,

οὕτω μοι φίλοι εἰσὶν, ὥστε διὰ τὸ ἐπιμελεῖσθαι μου οὐποτε λήθω αὐτοὺς οὔτε νυκτὸς οὔθ' ἡμέρας, οὔθ' ὅποι ἂν ὀρμῶμαι, οὔθ' ὅ τι ἂν μέλλω πράττειν. διὰ δὲ τὸ προειδέναι καὶ ὅ τι ἐξ ἑκάστου ἀποβήσεται, σημαίνουσί μοι, πέμποντες ἀγγέλους φήμας καὶ ἐνύπνια καὶ οἰωνοὺς, ἃ τε δεῖ καὶ ἃ οὐ χρὴ ποιεῖν. οἷς ἐγὼ ὅταν μὲν πείθωμαι, οὐδέποτε μοι μεταμέλει· ἤδη δέ ποτε καὶ ἀπιστήσας ἐκολάσθην. Καὶ ὁ Σωκράτης 49 εἶπεν· Ἀλλὰ τούτων μὲν οὐδὲν ἄπιστον. ἐκεῖνο μέντοι ἔγωγε ἠδέως ἂν πυθοίμην, πῶς αὐτοὺς θεραπεύων οὕτω φίλους ἔχεις. Ναὶ μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Ἑρμογένης, καὶ μάλα εὐτελῶς. ἐπαινω τε γὰρ αὐτοὺς οὐδὲν δαπανῶν, ὧν τε διδόασιν αἰεὶ αὐτὸν παρέχομαι, εὐφημῶ τε ὅσα ἂν δύνωμαι,

3. — οὐποτε λήθω. Hom. Il. X, 278 sq. Κλῦθί μεν, αἰγιόχοιο Διὸς τέκος, ἥτε μοι αἰεὶ ἐν πάντεσσι πόνοισι παρίσταται, οὐδέ σε λήθω κινύμενος. V. ann. ad Ages. V, 6. — ἀγγέλους, *tanquam nuntios*. V. ann. ad V, 9. — φήμας, *humanae potissimum vocis omina*. Cf. Comm. I, 1, 3. Apol. 12. Cyrop. VIII, 7, 3. — ἃ τε δεῖ καὶ ἃ οὐ χρὴ ποιεῖν, *et quae necesse sit fieri et quae non sint facienda*, vel *et quae necesse sit et quae non oporteat facere*. δεῖ enim necessitatem externam, χρὴ necessitatem internam vel voluntatem necessitati inservientem significat. Plat. Sympos. 173 c. εἰ οὖν δεῖ καὶ ὑμῖν διηγῆσασθαι, ταῦτά χρὴ ποιεῖν. Verum h. l. fere sine discrimine eae voces positae videntur esse. — οὐδέποτε, antea οὐποτε. V. ann. ad Ages. XI, 7.

49. ἐκεῖνο. V. ann. ad §. 40. — πῶς. V. ann. ad §. 1. De reliquis verbis cf. §. 50. ἡρώτων αὐτόν, τί ὀρῶν — φρονοίη, et ann. ad II, 9. — οὐδὲν δαπανῶν. Ipsa laudatio nullam habet impensam. — ὧν τε διδόασιν αἰεὶ αὐτὸν παρέχομαι, *eorumque, quae dant, partem aliquam semper iis reddo*. Genitivus inest partitionem significans. Cf. VIII, 26. Hier. IV, 9. Ages.

καὶ ἐφ' οἷς ἂν αὐτοὺς μάρτυρας ποιήσωμαι, ἐκὼν οὐδὲν ψεύδομαι. Νῆ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης, εἰ ἄρα τοιοῦτος ὢν φίλους αὐτοὺς ἔχεις, καὶ οἱ θεοί, ὥς ἔοικε, καλοκἀγαθία ἡδονται.

50 Οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος οὕτως ἐσπουδαιολογήθη. Ἐπειδὴ δὲ εἰς τὸν Φίλιππον ἦκον, ἠρώτων αὐτόν, τί ὁρῶν ἐν τῇ γελωτοποιίᾳ μέγα ἐπ' αὐτῇ φρονοίη. Οὐ γὰρ ἄξιον, ἔφη, ὅποτε γε πάντες εἰδότες, ὅτι γελωτοποιὸς εἰμι, ὅταν μὲν τι ἀγαθὸν ἔχωσι, παρακαλοῦσί με ἐπὶ ταῦτα προθύμως· ὅταν δὲ τι κακὸν λάβωσι, φεύγουσιν ἀμεταστρεπτί, φοβούμενοι, μὴ καὶ ἄκοντες

51 γελάσωσι; Καὶ ὁ Νικήρατος εἶπε· Νῆ Δία, σὺ τοίνυν δικαίως μέγα φρονεῖς. ἐμοὶ γὰρ αὖ τῶν φίλων οἱ μὲν εὖ πράττοντες ἐκποδῶν ἀπέρχονται, οἱ δ' ἂν κακὸν τι λάβωσι, γενεαλογοῦσι τὴν συγγένειαν καὶ οὐδέποτε μου ἀπολείπονται.

52 Εἶεν· σὺ δὲ δὴ, ἔφη ὁ Χαρμίδης, ὦ Συρακόσιε, ἐπὶ τῷ μέγα φρονεῖς; ἢ δῆλον ὅτι ἐπὶ τῷ παιδί; Μὰ τὸν Δί', ἔφη, οὐ μὲν δὴ· ἀλλὰ καὶ δέδοικα περὶ αὐτοῦ ἰσχυρῶς· αἰσθάνομαι γὰρ τινὰς ἐπι-

53 βουλεύοντας διαφθεῖραι αὐτόν. Καὶ ὁ Σωκρά-

I, 22. XI, 8. De attractione cf. II, 9. Activam et mediam formam verbi iuxta se positas videbis VII, 4.

50. ἄξιον μέγα φρονεῖν ἐπ' αὐτῇ. — ὅποτε γε. V. ann. ad II, 12. — ἐπὶ ταῦτα dictum, tanquam si praecedat ἂν ἂν ἀγαθὰ ἔχωσι. V. ann. ad I, 1.

52. εἶεν, esto; qua dictione qui utitur, priora non admodum curans ad alia pergit. — ἢ in altera interrogationis parte coniecturae inservit, quae tamen h. l. aliqua cum persuasione facta est; unde in hac interrogatione aliqua prioris inest correctio. — οὐ μὲν δὴ. V. ann. ad §. 3. Cyrop. VI, 3, 10. οὐ μὰ Δία, εἶπον ἐκεῖνοι, οὐ μὲν δὴ γ' ἔχαιρον, ἀλλὰ καὶ μάλα ἡνιῶντο. — ἐπι-

της ἀκούσας, Ἡράκλεις, ἔφη, τί τοσοῦτον νο-
μίζοντες ἠδικῆσθαι ὑπὸ τοῦ σοῦ παιδός, ὥστε
ἀποκτεῖναι αὐτὸν βούλεσθαι; Ἀλλ' οὗτοι, ἔφη,
ἀποκτεῖναι βούλονται, ἀλλὰ πείσαι αὐτὸν συγ-
καθεύδειν αὐτοῖς. Σὺ δ', ὡς ἔοικας, εἰ τοῦτο
γένοιτο, νομίζεις ἂν διαφθαρεῖν αὐτόν; Ναί
μὰ Δί', ἔφη, παντάπασί γε. Οὐδ' αὐτὸς ἄρ', 54
ἔφη, συγκαθεύδεις αὐτῷ; Νὴ Δί' ὅλας γε καὶ
πάσας τὰς νύκτας. Νὴ τὴν Ἥραν, ἔφη ὁ Σω-
κράτης, εὐτύχημά γέ σου μέγα τὸ τὸν χρῶτα
τοιοῦτον φῦναι ἔχοντα, ὥστε μόνον μὴ διαφθεί-
ρειν τοὺς συγκαθεύδοντας. ὥστε σοί γε εἰ μὴ
ἐπ' ἄλλῳ, ἀλλ' ἐπὶ τῷ χρῶτι ἄξιον μέγα φρο-
νεῖν. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐκ ἐπὶ τούτῳ μέγα 55
φρονῶ. Ἀλλ' ἐπὶ τῷ μῆν; Ἐπὶ νὴ Δία τοῖς
ἄφροσιν. οὗτοι γὰρ τὰ ἐμὰ νευρόσπαστα θεώ-

βουλεύοντας, *insidiose conantes*. Anab. V, 6, 29.
ἐπεβούλευε διαβάλλειν με πρὸς ὑμᾶς.

53. νομίζοντες sc. ἐπιβουλεύουσιν: *quamnam tan-
tam iniuriam passos se a puero putantes insidias struunt,
ut eum velint interficere?* Malis fortasse νομίζοντας. —
αὐτοῖς. Ex latinae linguae consuetudine dictum exspe-
ctes αὐτοῖς. — ὡς ἔοικας sc. νομίζεις, *ut videris*.
Oecon. VII, 11. ἐγὼ τε σὲ ἐξελεξάμην καὶ οἱ σοὶ γονεῖς,
ὡς ἐοίκασιν, ἐκ τῶν δυνατῶν ἐμέ. Plat. Alcib. I. 109 a.
τούτου δέ, ὡς ἔοικας, πέρι ἐρωτηθεὶς ἐὰν μὴ ἔχῃς εἰπεῖν,
οὐκ αἰσχύνει;

54. ὅλας γε καὶ πάσας τὰς νύκτας. V. ann.
ad III, 5. IV, 11. — τὸ τὸν χρῶτα τοιοῦτον φῦ-
ναι ἔχοντα, *quod a natura tale corpus habes*. τοιοῦ-
τον est in praedicato: τὸν χρῶτα ἔχεις τοιοῦτον, ὁ χρῶς
τοιοῦτός σοί ἐστιν. Cf. V, 5. τοὺς ὀφθαλμοὺς ἄριστα
πεφυκότας ἔχει. 7. — σοὶ ἄξιον. V. ann. ad §. 13.

55. ἀλλ' ἐπὶ τῷ μῆν; V. ann. ad III, 13. —
τοῖς ἄφροσιν. οὗτοι: *convivarum ipsorum* haud levis

μενοι τρέφουσί με. Ταῦτα γάρ, ἔφη ὁ Φίλιππος, καὶ πρῶην ἐγὼ σου ἤκουον εὐχομένου πρὸς τοὺς θεοὺς, ὅπου ἂν ᾦς, διδόναι καρποῦ μὲν ἀφθονίαν, φρενῶν δὲ ἀφορίαν.

56 Εἶεν, ἔφη ὁ Καλλίας. Σὺ δὲ δὴ, ὦ Σώκρατες, τί ἔχεις εἰπεῖν, ὥς ἄξιόν σοί ἐστι μέγα φρονεῖν ἐφ' ἧ εἶπας οὕτως ἀδόξῳ οὔσῃ τέχνῃ; Καὶ ὅς εἶπεν· Ὁμολογησώμεθα πρῶτον, ποῖά ἐστιν ἔργα τοῦ μαστροποῦ· καὶ ὅσα ἂν ἐρωτῶ, μὴ ὀκνεῖτε ἀποκρίνεσθαι, ἵνα εἰδῶμεν, ὅσα ἂν συνομολογῶμεν. καὶ ὑμῖν οὕτω δοκεῖ; ἔφη. Πάνυ μὲν οὖν, ἔφασαν. Ὡς δ' ἅπαξ εἶπον Πάνυ μὲν οὖν, τοῦτο πάντες ἐκ τοῦ λοιποῦ ἀπεκρίναντο.

57 Οὐκοῦν ἀγαθοῦ μὲν, ἔφη, ὑμῖν δοκεῖ μαστροποῦ ἔργον εἶναι, ἣν ἂν ἧ ὢν ἂν μαστροπεύῃ, ἀρέσκοντα τοῦτον ἀποδεικνύναι οἷς ἂν συνῇ; Πάνυ μὲν οὖν, ἔφασαν. Οὐκοῦν ἐν μὲν τί ἐστιν

reprehensio. — τὰ πνευρόσπαστα h. l. praestigiae antea editae, θαύματα II, 1. — ταῦτα. V. ann. ad §. 28. γάρ est comprobantis: verum dicis, hanc enim, puto, ob causam nuper audiui te deos precantem.

56. ἐφ' ἧ εἶπας, ἐπὶ τῇ μαστροπείᾳ, III, 10. De aoristi forma v. ann. ad III, 2. de attractione ad II, 9. — ὁμολογησώμεθα. ὁμολογεῖν et συνομολογεῖν est idem sentire cum aliquo, ὁμολογεῖσθαι efficere disputando, ut idem sentias cum aliquo, convenire cum aliquo, sich verständigen. Plat. Civ. IV. 436 c. ἔτι τοίνυν ἀκριβέστερον ὁμολογησώμεθα, μή πη προῖόντες ἀμφισβητήσωμεν. — ἐκ τοῦ λοιποῦ, deinceps. Hellen. III, 4, 9. τάδε οὖν μοι ἐκ τοῦ λοιποῦ χάρισαι. Cf. Ages. V, 5.

57. τοῦτον. Errant qui scribendum putant ταύτην ἢ τοῦτον. Illud enim est, quod vocant, genus potioris. — οὐκοῦν ἐν μὲν τί ἐστιν, nonne unum quiddam, quod ad placendum ducit, inde oritur, ut etc. Oecon. II, 10. ὁρῶ γάρ σε ἐν τι πλουτηρὸν ἔργον ἐπιστά-

εἰς τὸ ἀρέσκειν ἐκ τοῦ πρέπουσαν ἔχειν σχέσιν
καὶ τριχῶν καὶ ἐσθῆτος; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφα-
σαν. Οὐκοῦν καὶ τόδε ἐπιστάμεθα, ὅτι ἔστιν 58
ἀνθρώπῳ τοῖς αὐτοῖς ὁμμασι καὶ φιλικῶς καὶ
ἐχθρῶς πρὸς τινὰς βλέπειν; Πάννυ μὲν οὖν. Τί
δὲ, τῇ αὐτῇ φωνῇ ἔστι καὶ αἰδημόνως καὶ θρα-
σέως φθέγγεσθαι; Πάννυ μὲν οὖν. Τί δὲ, λόγοι
οὐκ εἰσὶ μὲν τινες ἀπεχθανόμενοι, εἰσὶ δὲ τινες,
οἳ πρὸς φιλίαν ἄγουσι; Πάννυ μὲν οὖν. Οὐκοῦν 59
τούτων ὁ ἀγαθὸς μαστροπὸς τὰ συμφέροντα εἰς
τὸ ἀρέσκειν διδάσκει ἄν; Πάννυ μὲν οὖν. Ἀμεί-
νων δ' ἄν εἴη, ἔφη, ὁ ἐνὶ δυνάμενος ἀρεστοὺς
ποιεῖν ἢ ὅστις καὶ πολλοῖς; Ἐνταῦθα μέντοι
ἐσχίσθησαν, καὶ οἱ μὲν εἶπον, Δῆλον ὅτι ὅστις
πλείστοις, οἱ δὲ Πάννυ μὲν οὖν. Ὁ δ' εἰπὼν, ὅτι 60
καὶ τοῦτο ὁμολογεῖται, ἔφη. Εἰ δέ τις καὶ ὅλη
τῇ πόλει ἀρέσκοντας δύναίτο ἀποδεικνύναι, οὐχ
οὗτος παντελῶς ἄν ἤδη ἀγαθὸς μαστροπὸς εἴη;
Σαφῶς γε νῆ Δία, πάντες εἶπον. Οὐκοῦν εἴ τις

μενον περιουσίαν ποιεῖν. Anab. II, 1, 19. εἰ τῶν μυρίων
ἐλπίδων μία τις ὑμῖν ἐστι σωθῆναι. — ἐκ τοῦ πρέπουσαν
ἔχειν κτέ. Anab. II, 6, 9. τοῦτο ἐποίει ἐκ τοῦ χαλεπὸς
εἶναι. Habet praepositio originis significationem, unde ali-
quid profectum dicitur.

58. ἀπεχθανόμενοι. Hom. Od. II, 202. ἀπε-
χθάνεαι Scholiasta interpretatur εἰς μῖσος ἄγεις.

60. ὁμολογεῖται. Licuit Socrati credere, au-
ditores quamquam diversa respondentes assentiri. — ἔφη
verbis ipsis saepius inseritur quam praepositur. Sed cf.
V, 1. VI, 5. VIII, 6. — ἤδη ad antecedentia spectat
cum quadam conclusionis alacritate et veritatis inde co-
gnitae testificatione, maxime in interrogationibus. Cf. V,
5. Hier. I, 36. Ages. V, 4. Apol. 18. εἰ γε μὴν ὅσα
εἴρηκα περὶ ἐμαυτοῦ, μηδεὶς δύναιτ' ἄν ἐξελέγξαι με ὥς
ψεύδομαι, πῶς οὐκ ἄν ἤδη δικαίως καὶ ὑπὸ θεῶν καὶ ὑπ'

τοιούτους δύναίτο ἐξεργάζεσθαι ὥν προστατοίη, δικαίως ἂν μέγα φρονοίη ἐπὶ τῇ τέχνῃ καὶ δι-
61 καίως ἂν πολὺν μισθὸν λαμβάνοι; Ἐπεὶ δὲ καὶ ταῦτα πάντες συνωμολόγουν, Τοιοῦτος μέντοι, ἔφη, μοι δοκεῖ Ἀντισθένης εἶναι οὗτος. Καὶ ὁ Ἀντισθένης, Ἐμοί, ἔφη, παραδίδως, ὦ Σώκρατες, τὴν τέχνην; Ναὶ μὰ Δί', ἔφη. ὁρῶ γάρ σε καὶ τὴν ἀκόλουθον ταύτης πάννυ ἐξεργασμέ-
62 νον. Τίνα ταύτην; Τὴν προαγωγείαν, ἔφη. Καὶ ὅς μάλα ἀχθεσθεὶς ἐπήρετο. Καὶ τί μοι σύνοι-
 σθα, ὦ Σώκρατες, τοιοῦτον εἰργασμένῳ; Οἶδα μὲν, ἔφη, σε Καλλίαν τουτονὶ προαγωγεύσαντα τῷ σοφῷ Προδίκῳ, ὅτε ἐώρας τοῦτον μὲν φιλο-
 σοφίας ἐρῶντα, ἐκεῖνον δὲ χρημάτων δεόμενον. οἶδα δὲ σε Ἰππία τῷ Ἡλείῳ, παρ' οὗ οὗτος καὶ τὸ μνημονικὸν ἔμαθεν. ἀφ' οὗ δὴ καὶ ἐρω-

ἀνθρώπων ἐπαινοίμην; — τοιούτους, ὅλη τῇ πόλει ἀρέ-
 σκοντας.

61. ἐξεργασμένον active dictum, ut §. 62. Vect. IV, 25. Comm. II, 6, 6. III, 5, 11. Eundemque usum habere solent reliquae eius perfecti formae. Participii vero passive dicti exempla frequentiora: vid. V, 4. — τίνα ταύτην; duplex interrogatio inest: τίνα; et τίς αὕτη;

62. τί μοι σύνοισθα τοιοῦτον εἰργασμένῳ; quid tale scis me commisisse? συνειδέναι τί τιμῇ proprie est aliquid scire cum aliquo; deinde testem esse alicuius in aliqua re; Anab. VII, 6, 18. ἀκούων σύνοιδέ μοι, unde est συνειδέναι ἑαυτῷ; denique de aliquo scire aliquid. Comm. II, 7, 11. ἐρῶ δὲ καὶ ἐν τούτοις ἃ σύνοίδα αὐτῷ. — καὶ interrogationi praepositum commotiorem interrogantis animum indicat. Cyrop. I, 3, 10. ἐκ τούτου δὴ ὁ Ἀστυάγης ἐπισκώπιων, Καὶ τί δὴ, ἔφη, ὦ Κῦρε, οὐκ ἀπερρόφησας τοῦ οἴνου; — Προδίκῳ — Ἰππία. V. ann. ad I, 5. — τὸ μνημονικόν. Additur τέχνημα Plat.

τικώτερος γεγένηται διὰ τὸ ὅ τι ἂν καλὸν ἴδῃ,
 μηδέποτε ἐπιλανθάνεσθαι. ἔναγχος δὲ δήπου καὶ 63
 πρὸς ἐμὲ ἐπαινῶν τὸν Ἡρακλεώτην ξένον, ἐπεὶ
 με ἐποίησας ἐπιθυμεῖν αὐτοῦ, συνέστησάς μοι
 αὐτόν. καὶ χάριν μέντοι σοι ἔχω· πάννυ γὰρ κα-
 λὸς καὶ γαθὸς δοκεῖ μοι εἶναι. Αἰσχύλον δὲ τὸν
 Φλιάσιον πρὸς ἐμὲ ἐπαινῶν καὶ ἐμὲ πρὸς ἐκεῖ-
 νον οὐχ οὕτω διέσθηκας, ὥστε διὰ τοὺς σοὺς λό-
 γους ἐρῶντες ἐκυνοδρομοῦμεν ἀλλήλους ζητοῦν-
 τες; ταῦτα οὖν ὁρῶν δυνάμενόν σε ποιεῖν ἀγα- 64
 θὸν νομίζω προαγωγὸν εἶναι. ὁ γὰρ οἷός τε ὢν
 γιγνώσκειν τε τοὺς ὠφελίμους αὐτοῖς καὶ τού-
 τους δυνάμενος ποιεῖν ἐπιθυμεῖν ἀλλήλων, οὗ-
 τος ἂν μοι δοκεῖ καὶ πόλεις δύνασθαι φίλας ποι-
 εῖν καὶ γάμους ἐπιτηδείους συνάγειν καὶ πολλοῦ
 ἂν ἄξιός εἶναι καὶ πόλεσι καὶ φίλοις καὶ συμ-

Hipp. min. 368 d. Alii Simonidem primum artem me-
 moriae protulisse dicunt.

63. τὸν Ἡρακλεώτην ξένον. Dicunt Zeuxippum
 pictorem intelligendum esse. Plat. Protag. 318 b. Eo-
 dem vero tempore Zeuxis Heracleota, item pictor, vixit.
 — αὐτόν potuit deesse. Sed non raro hoc pronomen
 ex abundanti vel perspicuitatis caussa, maxime in fine
 enuntiatorum, additur. Comm. I, 4, 10. 18. — καί —
 μέντοι. V. ann. ad §. 4. — Αἰσχύλον. Diversus
 is est a tragico clarissimo. — οὐχ οὕτω διέσθηκας
 ἡμᾶς, nonne nos ita affecisti? h. e. nonne effecisti,
 ut nos quaereremus? — ἐρῶντες ἀλλήλων.

64. αὐτοῖς — ἀλλήλων. Usu h. l. pronomina
 non differunt. — οὗτος non sine vi illatum post parti-
 cipium. Vid. VI, 2. VIII, 33. Hier. I, 7. Ages. IV, 4.
 X, 1. Comm. III, 7, 4. οἱ κατὰ μόνας ἄριστα καθαρίζον-
 τες οὗτοι καὶ ἐν τῷ πλήθει κρατιστεύουσιν. post infinitivum
 VI, 2. cum καί particula Ages. II, 26. 27. — δοκεῖ
 πολλοῦ ἂν ἄξιός εἶναι πόλεσι κεκτηῖσθαι, urbi-
 bus operae pretium futurum videtur hunc possidere.

μάχοις κεκτηῖσθαι. σὺ δέ, ὥς κακῶς ἀκούσας, ὅτι ἀγαθὸν σε ἔφην προαγωγὸν εἶναι, ὠργίσθης. Ἀλλὰ μὰ Δί', ἔφη, οὐ νῦν. ἐὰν γὰρ ταῦτα δύ-
νωμαι, σεσαγμένος δὴ παντάπασι πλούτου τὴν
ψυχὴν ἔσομαι. Καὶ αὕτη μὲν δὴ ἡ περίοδος
τῶν λόγων ἀπετελέσθη.

CAP. V.

- 1 Ὁ δὲ Καλλίας ἔφη· Σὺ δὲ δὴ, ὦ Κριτόβουλε,
εἰς τὸν περὶ τοῦ κάλλους ἀγῶνα πρὸς Σωκρά-
την οὐκ ἀνθίστασαι; Νῆ Δί', ἔφη ὁ Σωκράτης,
ἴσως γὰρ εὐδοκιμοῦντα τὸν μαστροπὸν παρὰ
2 τοῖς κριταῖς ὄρᾳ. Ἀλλ' ὅμως, ἔφη ὁ Κριτό-
βουλος, οὐκ ἀναδύομαι· ἀλλὰ δίδασκε, εἴ τι ἔχεις
σοφόν, ὥς καλλίων εἴ ἐμοῦ. μόνον, ἔφη, τὸν

Cf. ann. ad §. 13. Infinitivus sententiam explet et accu-
ratius demonstrat. §. 40. πλείστου ἄξιον κτῆμα. Cave
tamen credas κεκτηῖσθαι passive dictum esse. Cyrop. III,
1, 16. μεγάλα γ' ἂν ζημοῖτο, εἰ τοὺς ἑαυτοῦ κατακαίνοις,
ὅποτε σοι πλείστου ἄξιοι εἶεν κεκτηῖσθαι. Plat. Civ. II. 367 c.
Phaedr. 238 a. — ὥς κακῶς ἀκούσας, quasi convi-
ciis in te factis. Resp. Ath. II, 18. κωμωδεῖν καὶ
κακῶς λέγειν τὸν δῆμον οὐκ ἔωσιν, ἵνα μὴ αὐτοὶ ἀκούωσι
κακῶς. — οὐ νῦν i. q. οὐκέτι.

CAP. V. Narratur certamen lepidum plenumque fa-
cetiarum de pulchritudine inter Critobulum satis formosum
et Socratem insigniter deformem, qui more suo, h. e.
ironice, suam commendat formam, victusque iudices cor-
ruptos esse queritur.

1. νῆ Δία οὐκ ἀνθίσταται. Quamquam enim ista
formula affirmandi vim habet, at affirmare est consensum
indicare: Per Iovem vere dicis, in certamen eum non
descendere. Neque vero haec verba νῆ Δί' ἴσως γὰρ κτέ.
ad sententiam divellenda sunt. — κριταῖς. Intelligit
puerum et puellam. Vid. IV, 20.

λαμπτήρα ἐγγὺς προσενεγκάτω. Εἰς ἀνάκρισιν
 τοίνυν σε, ἔφη, πρῶτον τῆς δίκης καλοῦμαι·
 ἀλλ' ἀποκρίνου. Σὺ δέ γε ἐρώτα. Πότερον οὖν **3**
 ἐν ἀνθρώπῳ μόνον νομίζεις τὸ καλὸν εἶναι ἢ
 καὶ ἐν ἄλλῳ τινί; Ἐγὼ μὲν ναὶ μὰ Δί', ἔφη,
 καὶ ἐν ἵππῳ καὶ βοῖ καὶ ἐν ἀψύχοις πολλοῖς.
 οἶδα γοῦν οὔσαν καὶ ἀσπίδα καλὴν καὶ ξίφος
 καὶ δόρυ. Καὶ πῶς, ἔφη, οἷόν τε ταῦτα μηδ- **4**
 ἐν ὁμοίᾳ ὄντα ἀλλήλοις πάντα καλὰ εἶναι;
 Ἦν νῆ Δί', ἔφη, πρὸς τὰ ἔργα, ὧν ἕνεκα ἑκά-
 στα κτώμεθα, εὖ εἰργασμένα ἢ ἢ εὖ πεφυκότα
 πρὸς ᾧ ἂν δεώμεθα, καὶ ταῦτ', ἔφη ὁ Κριτό-
 βουλος, καλὰ. Οἶσθα οὖν, ἔφη, ὀφθαλμῶν τίνος **5**
 ἕνεκα δεόμεθα; Δῆλον, ἔφη, ὅτι τοῦ ὀράν. Οὕτω
 μὲν τοίνυν ἤδη οἱ ἐμοὶ ὀφθαλμοὶ καλλίονες ἂν

2. προσενεγκάτω τις vel ὁ λυχνάπτης, ὁ λυχνο-
 φόρος. Vid. II, 21. Cyrop. IV, 5, 42. κηρυξάτω. Anab.
 I, 2, 17. ἐσάλπιγξε. — εἰς ἀνάκρισιν, ad causae
 inquisitionem, quae ante ipsam actionem a iudicibus in-
 stituebatur. Harpocratio: ἀνάκρισις· ἐξέτασις ὑφ' ἑκάστης
 ἀρχῆς γινομένη πρὸ τῶν δικῶν περὶ τῶν συντεινόντων εἰς
 τὸν ἀγῶνα. ἐξετάζουσι δὲ καὶ εἰ ὅλως εἰσάγειν χρή. Acti-
 vum verbi est Demosth. c. Theocr. 1324, 12. καλούντων
 αὐτὸν εἰς τὴν ἀνάκρισιν τῶν ἀρχόντων.

3. βοῖ praepositionem non habet iteratam: est vero
 ante ἀψύχοις, quia hoc diversum quiddam est. Comm.
 I, 2, 53. περὶ πατέρων τε καὶ τῶν ἄλλων συγγενῶν τε καὶ
 περὶ φίλων. Cyrop. II, 3, 13. πρὸς λιμὸν καὶ δίψαν καὶ
 πρὸς ῥίγος καρτερεῖν.

5. τοῦ ὀράν. De praepositione omissa cf. Comm.
 III, 3, 1. ἔχοις ἂν εἰπεῖν ἡμῖν, ὅτου ἕνεκα ἐπεθύμησας ἱπ-
 παρχεῖν; οὐ γὰρ δὴ τοῦ πρώτος τῶν ἱππέων ἐλαύνειν. —
 ἤδη. Vid. ann. ad IV, 60. — καλλίονες. Apol. 26.
 καλλίους ὕμνους. Oecon. XX, 20. πλείω καὶ καλλίω. Plat.
 Legg. II. 656 e. οὔτε καλλίονα οὔτ' αἰσχίω. Hier. IV, 6.

τῶν σῶν εἶησαν. Πῶς δὴ; Ὅτι οἱ μὲν σοὶ τὸ κατ' εὐθὺ μόνον ὀρῶσιν, οἱ δὲ ἐμοὶ καὶ τὸ ἐκ πλαγίου διὰ τὸ ἐπιπόλαιοι εἶναι. Λέγεις σὺ, ἔφη, καρκίνον εὐοφθαλμότατον εἶναι τῶν ζῴων; Πάντως δήπου, ἔφη· ἐπεὶ καὶ πρὸς ἰσχὺν τοὺς
6 ὀφθαλμοὺς ἄριστα πεφυκότας ἔχει. Εἶεν, ἔφη· τῶν δὲ ῥινῶν ποτέραι καλλίω, ἢ σὴ ἢ ἡ ἐμή; Ἐγὼ μὲν, ἔφη, οἶμαι τὴν ἐμήν, εἵπερ γε τοῦ ὀσφραίνεσθαι ἔνεκεν ἐποίησαν ἡμῖν ῥίνας οἱ θεοί. οἱ μὲν γὰρ σοὶ μυκτῆρες εἰς γῆν ὀρῶσιν, οἱ δὲ ἐμοὶ ἀναπέπτανται, ὥστε τὰς πάντοθεν ὀσμάς προσδέχεσθαι. Τὸ δὲ δὴ σιμὸν τῆς ῥινὸς πῶς τοῦ ὀρθοῦ κάλλιον; Ὅτι, ἔφη, οὐκ ἀντιφράττει, ἀλλ' εὐθὺς ἔῃ τὰς ὀψεις ὀρᾶν ἃ ἂν βούλωνται· ἡ δὲ ὑψηλὴ ῥίς ὥσπερ ἐπηρεάζουσα δια-
7 τετείχισε τὰ ὄμματα. Τοῦ γε μὴν στόματος, ἔφη ὁ Κριτόβουλος, ὑφίεμαι. εἰ γὰρ τοῦ ἀποδάκνειν ἔνεκα πεποίηται, πολὺ ἂν σὺ μεῖζον ἢ ἐγὼ ἀποδάκοις. διὰ δὲ τὸ παχέα ἔχειν τὰ χεῖλη οὐκ οἶει καὶ μαλακώτερόν σου ἔχειν τὸ φίλημα;

πλείω — κρείττονες — ἥτιους — ἐλάττω. VIII, 5. Ages. II, 7. — εἶησαν forma rarior. Vid. Cyrop. I, 2, 13. VIII, 2, 23. Anab. I, 1, 5. Vid. ann. ad §. 9. Alius generis dictio εἶεν est, de qua v. ann. ad IV, 52. — διὰ τὸ ἐπιπόλαιοι εἶναι, διότι ἐπιπόλαιοί εἰσιν. Vid. VIII, 15. Ages. II, 16. IV, 1. VIII, 2. IX, 1. X, 4. Comm. II, 1, 15. διὰ τὸ ξένος εἶναι οὐκ ἂν οἶει ἀδικηθῆναι; IV, 3, 4. ἡ νῦν διὰ το σκοτεινὴ εἶναι ἀσαφεστέρα ἐστίν. — ἄριστα πεφυκότας. V. ann. ad IV, 54.

6. εἵπερ γε, *siquidem*, *certe si*.

7. τοῦ στόματος genitivus latiore significationem habet rei, in qua cedit aliquis. Consuetudini paullo accommodatius Cyrop. VII, 5, 62. τοῦ μέγα φρονεῖν καὶ ἀπειθεῖν ὑφίενται. — μεῖζον ἀποδάκνειν, *frustum*

Ἔοικα, ἔφη, ἐγὼ κατὰ τὸν σὸν λόγον καὶ τῶν
 ὄντων αἴσχιον τὸ στόμα ἔχειν. ἐκεῖνο δὲ οὐδὲν
 τεκμήριον λογίζη, ὥς ἐγὼ σοῦ καλλίων εἰμί, ὅτι
 καὶ Ναῖδες θεαὶ οὔσαι τοὺς Σειληνοὺς ἐμοὶ ὁμοιο-
 τέρους τίκτουσιν ἢ σοί; Καὶ ὁ Κριτόβουλος, Οὐκ- 8
 ἔτι, ἔφη, ἔχω πρὸς σὲ ἀντιλέγειν. ἀλλὰ δια-
 φερόντων, ἔφη, τὰς ψήφους, ἵνα ὥς τάχιστα
 εἰδῶ, ὅ τι με κρὴ παθεῖν ἢ ἀποτιῆσαι. Μόνον,
 ἔφη, κρυφῇ φερόντων. δέδοικα γὰρ τὸν σὸν καὶ
 Ἀντισθένης πλοῦτον, μὴ με καταδυναστεύσῃ.
 Ἡ μὲν δὴ παῖς καὶ ὁ παῖς κρύφα ἀνέφερον. Ὁ 9
 δὲ Σωκράτης ἐν τούτῳ διέπραττε τὸν τε λύχνον
 ἀντιπροσενεγκεῖν τῷ Κριτοβούλῳ, ὥς μὴ ἐξαπα-
 τηθεῖσαν οἱ κριταί, καὶ τῷ νικήσαντι μὴ ται-

maius demordere vel mordicus avellere. — μαλακώ-
 τερον adverbium est. — Σειληνοῦς. V. ann. ad
 IV, 19.

8. διαφερόντων οἱ κριταί, qui paullo post nomi-
 nantur. Vid. §. 1. Forma imperativi dici solet attica.
 Vid. tamen Vect. V, 5. ἐννοησάτωσαν. Venat. IV, 3.
 ἰχθυενέτωσαν — προΐτωσαν. 4. ποιείτωσαν. 5. διωκέτωσαν —
 μεταθείτωσαν — ἐπανίτωσαν. 6. ἔστωσαν. X, 2. ἐχέτωσαν.
 διαφέρειν τὰς ψήφους, *suffragia ferre singulatim,*
alterum post alterum. διὰ enim praepositio in compo-
 sitione saepe distribuendi vel certandi significationem ha-
 bet. — παθεῖν ἢ ἀποτιῆσαι, *pati aut pendere.* Erat
 poena aut corpore aut pecunia luenda. — κρυφῇ, cal-
 culis in urnam coniectis. Aperte vero suffragia fereban-
 tur, si calculi palam in tabula ponebantur. — πλοῦτον.
 Cf. IV, 34 sqq. 43. De attractione cf. ann. ad IV, 35.

9. ἀνέφερον, ἀνὰ μέρος, ἐξῆς ἔφερον τὰς ψήφους.
 Cf. II, 8. Multus in his rebus est Xenophon, ut Socra-
 tis ioca imitetur atque omni actioni speciem legitimi prae-
 beat iudicii. Neque vero alii praeter puerum et puellam
 in suffragia missi sunt iudices. — ἐξαπατηθεῖσαν
 forma rarior. Vid. ann. ad §. 5. Oecon. VIII, 4. πο-

νίας, ἀλλὰ φιλήματα ἀναδήματα παρὰ τῶν κρι-
 10 τῶν γενέσθαι. Ἐπεὶ δὲ ἐξέπεσον αἱ ψῆφοι καὶ
 ἐγένοντο πᾶσαι σὺν Κριτοβούλῳ, Παπαῖ, ἔφη
 ὁ Σωκράτης, οὐχ ὅμοιον ἔοικε τὸ σὸν ἀργύριον,
 ὥς Κριτόβουλε, τῷ Καλλίου εἶναι. τὸ μὲν γὰρ
 τούτου δικαιοτέρους ποιεῖ, τὸ δὲ σὸν, ὥσπερ τὸ
 πλεῖστον, διαφθείρειν ἱκανόν ἐστι καὶ δικαστὰς
 καὶ κριτὰς.

CAP. VI.

1 Ἐκ δὲ τούτου οἱ μὲν τὰ νικητήρια φιλή-
 ματα ἀπολαμβάνειν τὸν Κριτόβουλον ἐκέλευον,
 οἱ δὲ τὸν κύριον πείθειν, οἱ δὲ καὶ ἄλλα ἔσκω-
 πτον. Ὁ δὲ Ἑρμογένης κἀνταῦθα ἐσιώπα. Καὶ
 ὁ Σωκράτης ὀνομάσας αὐτόν, Ἐχοις ἄν, ὥς
 Ἑρμόγενης, εἰπεῖν ἡμῖν, τί ἐστὶ παροιμία; Καὶ
 ὅς ἀπεκρίνατο· Εἰ μὲν ὅ τι ἐστίν, ἐρωτᾷς, οὐκ

ρευθείησαν. Anab. III, 4, 29. ἀποιμνηθείησαν. Hellen. IV,
 2, 18. διασπασθείησαν, alia. — ταινίας. Taeniis sive
 fasciis coronisque redimiri solebant victores. — ἀναδή-
 ματα, corollarum loco. ἀνάδημα· στέμμα, ὃ τοὺς ἱερο-
 νίκας ἀναδεσμοῦσιν Hesych. De additamento cf. IV, 48.
 Anab. II, 3, 15. τὰς βαλάνους ξηραίνοντες τραγήματα ἀπε-
 τίθεσαν.

10. αἱ ψῆφοι. V. ann. ad §. antec. — τὸ
 πλεῖστον, plurimorum hominum pecunia. — δικα-
 στὰς καὶ κριτὰς, iudices et arbitros.

CAP. VI. et VII. Hermogenem adhuc tacentem
 Socrates de vi παροιμίας rogans non sine ioco excitat ad
 sermocinandum, Syracusius offensus Socrati convicium
 facere incipit. Sed partim Socratis modestia partim An-
 tisthenis interpellatione conviciatoris importunitas reprimi-
 tur et confutatur.

1. νικητήρια adiectivum est. — τὸν κύριον,

οἶδα· τὸ μέντοι μοι δοκοῦν εἶποιμ' ἄν. Ἄλλ' ὁ δοκεῖ, τοῦτ', ἔφη. Τὸ τοίνυν παρ' οἶνον λυ- 2
 πεῖν τοὺς συνόντας, τοῦτ' ἐγὼ κρίνω παροινίαν.
 Οἴσθ' οὖν, ἔφη, ὅτι καὶ σὺ νῦν ἡμᾶς λυπεῖς
 σιωπῶν; Ἡ καὶ ὅταν λέγητ'; ἔφη. Οὐ, ἀλλ'
 ὅταν διαλίπωμεν. Ἡ οὖν λέληθέ σε, ὅτι με-
 ταξὺ τοῦ ὑμᾶς λέγειν οὐδ' ἄν τρίχα, μὴ ὅτι
 λόγον ἄν τις παρείρειε; Καὶ ὁ Σωκράτης, Ὡ 3
 Καλλία, ἔχouis ἄν τι, ἔφη, ἀνδρὶ ἐλεγχομένῳ
 βοηθῆσαι; Ἐγωγ', ἔφη. ὅταν γὰρ ὁ αὐλὸς
 φθέγγηται, παντάπασι σιωπῶμεν. Καὶ ὁ Ἐρ-
 μογένης, Ἡ οὖν βούλεσθε, ἔφη, ὥςπερ Νικό-
 στρατος ὁ ὑποκριτῆς τετράμετρα πρὸς τὸν αὐ-
 λὸν κατέλεγεν, οὕτω καὶ ὑπὸ τὸν αὐλὸν ὑμῶν

Syracusium. — ἀλλ' ὁ δοκεῖ, τοῦτο sc. εἶπέ. Plat. Men. 83 d. Ἐμοιγε δοκεῖ οὕτω. Καλῶς· τὸ γὰρ σοι δοκοῦν, τοῦτο ἀποκρίνου.

2. παρ' οἶνον, *beim Weine*. Praepositio cum accusativo constructa saepe durantem aliquam rem significat; VIII, 41. παρὰ πότον: ut tamen non desit causssae significatio. Comm. II, 1, 2. παρὰ τὴν ἐκείνου ἀρχήν. Mag. Eq. I, 5. πολλοῖς ἤδη ἡ σωτηρία παρὰ τοῦτο ἐγένετο. — τοῦτο. V. ann. ad IV, 64. — οὐ. V. ann. ad II, 19. Multi quidem loci sunt, in quibus est οὐκ, ἀλλά, ut tamen minor oppositionis vis insit, velut Comm. II, 6, 11. 13. IV, 6, 2. 5. 11. Contra v. Cyrop. II, 3, 8. τὸ ἄλκιμον εἶναι οὐ τῷ μὲν προσῆκον, τῷ δ' οὐ, ἀλλὰ πᾶσι καὶ τοῦτο προκέρχεται κάλλιστον εἶναι. — ἄν — ἄν. Vid. VII, 2. Rost. 120. n. 4. — μὴ ὅτι. V. ann. ad II, 26.

3. βούλεσθε — διαλέγωμαι; Coniuncta est interrogatio cum dubitativo. V. §. 10. Comm. II, 1, 1. βούλει σκοπῶμεν; — Νικόστρατος. Est inter Proverbia Graeca: Ὁ Νικόστρατος τραγικὸς ὑποκριτῆς δοκῶν καλλίστως εἰρηκέναι. — ὑπὸ τὸν αὐλόον, *dum tibia sonat*, fere i. q. πρὸς τὸν αὐλόν.

- 4 διαλέγωμαι; Καὶ ὁ Σωκράτης, Πρὸς τῶν Θεῶν, ἔφη, ὦ Ἑρμόγενης, οὕτω ποίει. οἶμαι γάρ, ὥσπερ ἢ ῥῶδὴ ἡδίῳν πρὸς τὸν αὐλόν, οὕτω καὶ τοὺς σοὺς λόγους ἡδύνεσθαι ἂν τι ὑπὸ τῶν φθόγγων, ἄλλως τε καὶ εἰ μορφάζοις, ὥσπερ ἢ αὐλητρίς, καὶ σὺ πρὸς τὰ λεγόμενα. Καὶ ὁ Καλλίας ἔφη· "Οταν οὖν ὁ Ἀντισθένης ὁδ' ἐλεγχῇ τινὰ ἐν τῷ συμποσίῳ, τί ἔσται τὸ αὐλημα; Καὶ ὁ Ἀντισθένης εἶπε· Τῷ μὲν ἐλεγχομένῳ οἶμαι ἂν, ἔφη, πρέπειν συριγμόν.
- 6 Τοιούτων δὲ λόγων ὄντων, ὥς ἑώρα ὁ Συρακόσιος τῶν μὲν αὐτοῦ ἐπιδειγμάτων ἀμελοῦντας, ἀλλήλοις δὲ ἡδομένους, φθονῶν τῷ Σωκράτει εἶπεν· Ἄρα σὺ, ὦ Σώκρατες, ὁ φροντιστὴς ἐπικαλούμενος; Οὐκοῦν κάλλιον, ἔφη, ἢ εἰ ἀφρόντιστος ἐκαλούμην. Εἰ μὴ γε ἐδόκεις
- 7 τῶν μετεώρων φροντιστὴς εἶναι. Οἶσθα οὖν,

4. ἢ αὐλητρίς. Expectaveris dictum ἢ ὀρχηστρίς. Cf. II, 8. Sed utraque ars eiusdem puellae propria videtur fuisse.

5. ὁ Καλλίας ἔφη. V. ann. ad III, 7. IV, 60. — συριγμόν, sibila, quibus malus actor exhibetur. — τῷ μὲν ἐλεγχομένῳ. Adde: mihi vero nihil tale accidet. Cf. ann. ad II, 4. 20. III, 1.

6. τῷ Σωκράτει et ad φθονῶν et ad εἶπεν pertinet. Vid. III, 2. — ἄρα. V. ann. ad II, 13. — σὺ εἰ. §. 7. σὺ αἷτιος. — ὁ pertinet ad participium. — εἰ μὴ γε ἐδόκεις, nisi vero viderere. Dictum ac si praecedat κάλλιον ἂν ἦν. — τῶν μετεώρων. Ipse Socrates apud Platonem Apol. 18 b. criminationem calumniatorum hanc proponit: "Ἔστι τις Σωκράτης, σοφὸς ἀνὴρ τὰ τε μετέωρα φροντιστὴς καὶ τὰ ὑπὸ γῆς ἅπαντα ἀνεξήτηκώς καὶ τὸν ἥτιω λόγον κρείττω ποιῶν. Cf. Xen. Comm. IV, 7, 6. ὅλως δὲ τῶν οὐρανίων, ἢ ἕκαστα ὁ θεὸς μηχανᾶται, φροντι-

ἔφη ὁ Σωκράτης, μετεωρότερόν τι τῶν θεῶν;
 Ἄλλ' οὐ μὰ Δί', ἔφη, οὐ τούτων σε λέγουσιν
 ἐπιμελεῖσθαι, ἀλλὰ τῶν ἀνωφελεστάτων. Οὐκ-
 οὔν καὶ οὕτως ἄν, ἔφη, θεῶν ἐπιμελοίμην. ἀνω-
 θεν μὲν γε ὕοντες ὠφελοῦσιν, ἀνωθεν δὲ φῶς
 παρέχουσιν. εἰ δὲ ψυχρὰ λέγω, σὺ αἵτιος, ἔφη,
 πράγματά μοι παρέχων. Ταῦτα μὲν, ἔφη, ἔα. 8
 ἀλλ' εἰπέ μοι, πόσους ψύλλης πόδας ἐμοῦ ἀπέ-
 χεις. ταῦτα γάρ σε φασὶ γεωμετρεῖν. Καὶ ὁ
 Ἀντισθένης εἶπε· Σὺ μέντοι δεινὸς εἶ, ὥς Φί-
 λιππε, εἰκάζειν. οὐ δοκεῖ σοι ὁ ἀνὴρ οὗτος λαι-
 δορεῖσθαι βουλομένῳ εἰκέναι; Ναὶ μὰ τὸν Δί',
 ἔφη, καὶ ἄλλοις γε πολλοῖς. Ἄλλ' ὅμως, ἔφη 9
 ὁ Σωκράτης, σὺ αὐτὸν μὴ εἰκάζε, ἵνα μὴ καὶ
 σὺ λαιδορουμένῳ εἰκῆς. Ἄλλ' εἶπερ γέ τοι τοῖς
 πᾶσι καλοῖς καὶ τοῖς βελτίστοις εἰκάζω αὐτόν,

σὴν γίγνεσθαι ἀπέτρεπεν: ubi tamen quatenus Socrates res
 coelestes observari voluerit, demonstratur a Xenophonte.

7. ἀνωθεν — ὠφελοῦσιν. Est haec vocabuli
 ἀνωφελῆς iocosa notatio, frigida sane et inanis, ut ipse
 sentit Socrates. — μέν γε. V. ann. ad I, 9.

8. πόσους — ἀπέχεις. Respiciunt haec verba
 ad fabulam, qua Aristophanes asperioribus facetiis exagi-
 tavit Socratem, Nubes inscriptam, in qua Socrates spa-
 tium inter ipsum et Chaerecratem discipulum pulicis pe-
 dibus emensus esse dicitur. Cf. 144 sq. ἀνήρει' ἄρτι Χαι-
 ρεφῶντα Σωκράτης ψύλλαν, ὅπόσους ἄλλοιτο τοὺς αὐτῆς πό-
 δας. 830. Σωκράτης ὁ Μήλιος καὶ Χαιρεφῶν, ὃς οἶδε τὰ
 ψυλλῶν ἴχνη. — εἰκάζειν, dicere, cui rei sit aliquis
 similis, assimilare, imitando exprimere. Erat autem
 consuetudo convivas vel alicui rei assimilandi vel per ri-
 diculam comparisonem cavillandi bona pars delectatio-
 num convivalium. Imitandi suam artem exhibuerat Phi-
 lippus II, 22. — βουλομένῳ. V. ann. ad II, 15.

9. ἀλλ' εἶπερ γέ τοι, at certe siquidem. —
 τοῖς πᾶσι καλοῖς. οἱ πᾶσι καλοί sunt qui ab omni-

ἐπαινοῦντι μᾶλλον ἢ λοιδορομένῳ δικαίως ἂν εἰκάζοι μέ τις. Καὶ νῦν σὺ γε λοιδορομένῳ
10 ἔοικας, εἰ πάντ' αὐτοῦ βελτίῳ φῆς εἶναι. Ἀλλὰ βούλει πονηροτέροις εἰκάζω αὐτόν; Μηδὲ πονηροτέροις. Ἀλλὰ μηδενί; Μηδενὶ μηδὲν τοῦτον εἰκάζε. Ἀλλ' οὐ μέντοι γε σιωπῶν οἶδα, ὅπως ἄξια τοῦ δείπνου ἐργάσομαι. Καὶ ῥαδίως γ', ἂν ἅ μὴ δεῖ λέγειν, ἔφη, σιωπᾶς. Αὕτη μὲν δὴ ἢ παροιμία οὕτω κατεσβέσθη. Ἐκ τούτου δὲ τῶν ἄλλων οἱ μὲν ἐκέλευον εἰκάζειν, οἱ δὲ ἐκώλυον.

C A P. VII.

- 1** Θορύβου δὲ ὄντος ὁ Σωκράτης αὖ πάλιν εἶπεν· Ἄρα, ἐπειδὴ πάντες ἐπιθυμοῦμεν λέγειν, νῦν ἂν μάλιστα καὶ ἅμα ῥῶσαιμεν; καὶ εὐθὺς
2 τοῦτ' εἰπὼν ἤρχεν ῥῳδῆς. Ἐπεὶ δ' ἦσεν, εἰσεφέρετο τῇ ὀρχηστρίδι τροχὸς τῶν κεραμεικῶν,

bus pulchri habentur, omnium pulcherrimi, οἱ παντάπασι καλοί. Plat. Legg. VII. 796 e. πρῶτα πᾶσι ῥητέα. Matth. 388. Bernh. Synt. 84. — εἰ πάντ' αὐτοῦ βελτίῳ φῆς εἶναι, *si omnia, quae in eo sunt, meliora esse dicis, quam revera sunt.* Nimis vero laudem alicuius efferre vel optimo cuique similem praedicare, id quidem h. l. est convicia facere.

10. βούλει — εἰκάζω. V. ann. ad §. 3. — καὶ ῥαδίως γε ἄξια τοῦ δείπνου ἐργάσει.

1. αὖ πάλιν. VIII, 1. πάλιν αὖ. Illud rarius. Vid. Comm. IV, 3, 8. — ἄρα. V. ann. ad II, 13. Est vero in hac interrogatione blanda quaedam adhortatio. Hier. I, 1. ἄρ' ἂν μοι ἐθελήσας διηγῆσασθαι; V. ann. ad III, 12.

2. ἦσεν. Malis ἦσαν, quia praecessit ἤρχεν. Nam ἄρχειν actionis initium uni ex pluribus assignat: incipio, ut alii me sequantur; ἄρχεσθαι de simplici subiecto dicitur. Oecon. VI, 1. σὺν τοῖς θεοῖς ἄρχεσθαι παντὸς ἔργου. — τροχὸς τῶν κεραμεικῶν, *rota ex earum genere,*

ἐφ' οὗ ἔμελλε θαυματουργήσιν. Ἐνθα δὲ εἶπεν
 ὁ Σωκράτης· ὦ Συρακόσιε, κινδυνεύω ἐγώ, ὥς-
 περ σὺ λέγεις, τῷ ὄντι φροντιστῆς εἶναι· νῦν
 οὖν σκοπῶ, ὅπως ἂν ὁ μὲν παῖς ὅδε ὁ σὸς καὶ
 ἡ παῖς ἥδε ὥς ῥᾶστα διάγοιεν, ἡμεῖς δ' ἂν μά-
 λιστα ἂν εὐφραينوίμεθα θεώμενοι αὐτούς· ὅπερ
 εὖ οἶδα ὅτι καὶ σὺ βούλει. δοκεῖ οὖν μοι τὸ **3**
 μὲν εἰς μαχαίρας κυβιστᾶν κινδύνου ἐπίδειγμα
 εἶναι, ὃ συμποσίῳ οὐδὲν προσήκει. καὶ μὴν τό-
 γε ἐπὶ τοῦ τροχοῦ ἅμα περιδινουμένου γράφειν
 τε καὶ ἀναγιγνώσκειν θαῦμα μὲν ἴσως τί ἐστίν,
 ἡδονὴν δὲ οὐδὲ ταῦτα δύναμαι γινῶναι τίν' ἂν
 παράσχοι. οὐδὲ μὴν τό γε διαστρέφοντας τὰ
 σώματα καὶ τροχοὺς μιμουμένους ἡδιον ἢ ἡσυ-
 χίαν ἔχοντας τοὺς καλοὺς καὶ ὠραίους θεωρεῖν.
 καὶ γὰρ δὴ οὐδὲ πάνυ τι σπάνιον τό γε θαυ- **4**
 μασίοις ἐντυχεῖν, εἴ τις τούτου δεῖται, ἀλλ' ἔξε-
 στιν αὐτίκα μάλα τὰ παρόντα θαυμάζειν, τί
 ποτε ὁ μὲν λύχνος, διὰ τὸ λαμπρὸν φλόγα ἔχειν,
 φῶς παρέχει, τὸ δὲ χαλκεῖον, λαμπρὸν ὄν, φῶς
 μὲν οὐ ποιεῖ, ἐν αὐτῷ δὲ ἄλλα ἐμφαινόμενα παρ-

quibus utuntur figuli, una ex rotis figularibus. Vid.
II, 1. — ἂν duplex vid. etiam VI, 2.

4. πάνυ τι, *aliquantum*, οὐ πάνυ τι, *non ma-*
gnopere, haudquaquam. Hellen. III, 1, 16. οἱ Ἕλλη-
 νες οὐ πάνυ τι καλῶς περιείποντο. Anab. VI, 1, 26. ἐμοί
 τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο. Cyrop. I,
 6, 21. οὔτε ζημίαις πάνυ τι θέλουσιν εἶκεν οὔτε δώροις
 ἐπαίρεσθαι. — αὐτίκα *usum suum habet in exemplo*
ad rem aliquam confirmandam statim succurrente, fere
ut εὐθύς. Cf. ann. ad Hier. I, 35. Vid. ib. II, 7.
 Oecon. XIX, 18. Comm. IV, 7, 2. Est vero ei vocis
 fida comes μάλα. — ὁ λύχνος, *ellyphnium*, τὸ χαλ-
 κεῖον, *vasculum aeneum*, cui oleum infusum est quod-
 que in se fistulam habet, cui ellyphnium immittitur et

έχεται. καὶ πῶς τὸ μὲν ἔλαιον, ὑγρὸν ὄν, αὖ-
 ξει τὴν φλόγα, τὸ δὲ ὕδωρ, ὅτι ὑγρὸν ἐστὶ, κα-
 τασβέννυσι τὸ πῦρ· ἀλλὰ γὰρ καὶ ταῦτα μὲν
 5 οὐκ εἰς ταῦτὸν τῷ οἴνῳ ἐπισπεύδει. εἰ δὲ ὀρ-
 χοῖντο πρὸς τὸν αὐλὸν σχήματα, ἐν οἷς Χάρι-
 τες τε καὶ Ὡραι καὶ Νύμφαι γράφονται, πολὺ
 ἂν οἶμαι αὐτούς τε ῥᾶον διάγειν καὶ τὸ συμπό-
 σιον πολὺ ἐπιχαριτώτερον εἶναι. Ὁ οὖν Συρα-
 κόσιος, Ἀλλὰ ναὶ μὰ τὸν Δί', ἔφη, ὦ Σώκρα-
 τες, καλῶς τε λέγεις καὶ ἐγὼ εἰσάξω θεάματα,
 ἐφ' οἷς ὑμεῖς εὐφρανεῖσθε.

C A P. VIII.

1 Ὁ μὲν δὴ Συρακόσιος ἐξελθὼν συνεκροτεῖτο·
 ὁ δὲ Σωκράτης πάλιν αὖ καινοῦ λόγου κατηῆρ-
 χεν· Ἄρ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, εἰκὸς ἡμᾶς, παρόν-
 τος δαίμονος μεγάλου καὶ τῷ μὲν χρόνῳ ἰσήμε-
 λεο

concepto ac flamma ardet. — ταῦτα οὐκ εἰς ταῦ-
 τὸν τῷ οἴνῳ ἐπισπεύδει, *haec non eodem tendunt*
atque vinum, haec aliena sunt ab hilaritate, quam vi-
 num excitat.

5. ὀρχοῖντο puer et puella. ὀρχεῖσθαι σχή-
 ματα, saltare ita, ut formam aliquam imitere. Unde
 dicitur etiam Διώνυσον ὀρχεῖσθαι, Κύκλωπα ὀρχεῖσθαι, quod
 est apud Horatium *Cyclopa saltare* vel *moveri*. — πολὺ.
 Cf. ann. ad I, 4.

CAP. VIII. Socrates de amore venereo disputatu-
 rus, iocose de nequitiiis Antisthenis et molestiis, quas
 sibi exhibeat, conquestus honestiorem Calliae amorem
 laudat atque hinc docere aggreditur admirabili cum gra-
 vitate et copia, quanto praestantior sit amor pueri ortus
 ex eius indole et animo quam is, qui e pulchra corporis
 forma et ex obscoenis cupiditatibus oriatur.

1. συνεκροτεῖτο, *res suas adornabat*. — ἄρα.
 V. ann. ad II, 13. — δαίμονος μεγάλου. Apud

κος τοῖς ἀειγενέσι θεοῖς, τῇ δὲ μορφῇ νεωτάτου,
 καὶ μεγέθει μὲν πάντα ἐπέχοντος, ψυχῇ δὲ ἀν-
 θρώπου ἰσουμένου, Ἔρωτος, μὴ ἀμνημονῆσαι,
 ἄλλως τε καὶ ἐπειδὴ πάντες ἐσμὲν τοῦ θεοῦ τού-
 του διασῶται; ἐγὼ τε γὰρ οὐκ ἔχω χρόνον εἰ- 2
 πεῖν, ἐν ᾧ οὐκ ἐρῶν τινος διατελῶ, Χαρμίδην δὲ
 τόνδε οἶδα πολλοὺς μὲν ἐραστὰς κτησάμενον,
 ἔστι δὲ ὢν καὶ αὐτὸν ἐπιθυμήσαντα. Κριτόβου-
 λός γε μὴν, καὶ νῦν ἐρώμενος ὢν, ἤδη καὶ ἄλ-
 λων ἐπιθυμεῖ. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ Νικήρατος, ὡς 3
 ἐγὼ ἀκούω, ἐρῶν τῆς γυναικὸς ἀντερᾶται. Ἑρ-
 μογένῃ γε μὴν τίς ἡμῶν οὐκ οἶδεν ὡς, ὅ τι ποτ'
 ἐστὶν ἡ καλοκάγαθία, τῷ ταύτης ἔρωτι κατα-
 τήκεται; οὐχ ὁρᾶτε, ὡς σπουδαῖαι μὲν αὐτοῦ
 αἱ ὀφρύες, ἀτρεμεῖς δὲ τὸ ὄμμα, μέτριοι δὲ οἱ
 λόγοι, πραεῖα δὲ ἡ φωνή, ἱλαρὸν δὲ τὸ ἦθος;
 τοῖς δὲ σεμνοτάτοις θεοῖς φίλοις χρώμενος οὐδ-
 ἐν ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους ὑπερορᾷ; σὺ δὲ μό-
 νος, ὧς Ἀντίσθενες, οὐδενὸς ἐρᾷς; Ναὶ μὰ τοὺς 4
 θεούς, εἶπεν ἐκεῖνος, καὶ σφόδρα γε σοῦ. Καὶ
 ὁ Σωκράτης ἐπισκώψας, ὡς δὴ θρυπτόμενος,

Platonem Sympos. 202 d. e. Amor dicitur esse μεταξύ
 θνητοῦ καὶ ἀθανάτου — δαίμων μέγας — καὶ γὰρ πᾶν τὸ
 δαιμόνιον μεταξύ ἐστὶ θεοῦ τε καὶ θνητοῦ. 178 c. πολλα-
 χόθεν ὁμολογεῖται ὁ Ἔρως ἐν τοῖς πρεσβύτατος εἶναι. 195 c.
 φημι νεώτατον αὐτὸν εἶναι θεῶν καὶ αἰεὶ νέον. e. ἐν γὰρ
 ἡθεσι καὶ ψυχαῖς θεῶν καὶ ἀνθρώπων τὴν οἴκησιν ἵδρυνται.

2. ἐγὼ τε — Χαρμίδην δέ. Ab alterius enun-
 tiati partitione transitur ad oppositionem. Cf. §. 29. —
 ἔστι δὲ ὢν, ἐνίῳν δέ. B. 150. M. 482. R. 99. n. 9.
 K. 651. 5. — ἐρώμενος est pro substantivo, quod
 opponatur τῷ ἐραστῇ.

3. Ἑρμογένῃ celt. De structura v. ann. ad IV,
 35. de sententia IV, 48 sq.

4. εἶπεν. Cf. ann. ad III, 8. — ὡς δὴ θρυπτό-

- εἶπε· Μὴ νῦν μοι ἐν τῷ παρόντι ὄχλον παρέχε·
 5 ὥς γὰρ ὀρᾷς, ἄλλα πράττω. Καὶ ὁ Ἀντισθέ-
 νης ἔλεξεν· Ὡς σαφῶς μέντοι σύ, μαστροπὲ
 σαυτοῦ, αἰ τοιαῦτα ποιεῖς· τοτὲ μὲν τὸ δαι-
 μόνιον προφασιζόμενος οὐ διαλέγῃ μοι, τοτὲ δ'
 6 ἄλλου του ἐφιέμενος. Καὶ ὁ Σωκράτης ἔφη·
 Πρὸς τῶν Θεῶν, ὦ Ἀντίσθενες, μόνον μὴ συγ-
 κόψῃς με· τὴν δ' ἄλλην χαλεπότητα ἐγὼ σου
 καὶ φέρω καὶ οἶσω φιλικῶς. ἀλλὰ γάρ, ἔφη,
 τὸν μὲν σὸν ἔρωτα κρύπτωμεν, ἐπειδὴ καὶ ἐστὶν
 7 οὐ ψυχῆς, ἀλλ' εὐμορφίας τῆς ἐμῆς. ὅτι γε μὴν
 σύ, ὦ Καλλία, ἐρᾷς Αὐτολύκου, πᾶσα μὲν ἡ
 πόλις οἶδε, πολλοὺς δ' οἶμαι καὶ τῶν ξένων.
 τούτου δ' αἴτιον τὸ πατέρων τε ὀνομαστῶν
 ἀμφοτέρους ὑμᾶς εἶναι καὶ αὐτοὺς ἐπιφανεῖς.
 8 αἰ μὲν οὖν ἔγωγε ἠγάμην τὴν σὴν φύσιν, νῦν

μενος, *tanquam blandimenta eius fastidiens et delicias faciens*. Cyrop. V, 4, 4. φεύγειν κελεύει ὀλίγους, ὥς δὴ φοβηθέντας. VII, 4, 3. Plat. Phaedr. 228 c. ἐθρύπτετο ὥς δὴ οὐκ ἐπιθυμῶν λέγειν.

5. μαστροπὲ σαυτοῦ, qui in tui ipsius amorem alios illicere soles. — τὸ δαιμόνιον, vis quaedam divina, quae in homine inest, illud *divinum quiddam* (Cic. Div. I, 54), quo Socrates se et impelli et revocari ac futura sibi significari aiebat.

6. μόνον μὴ συγκόψῃς με, *modo ne contundas, conficias me his blanditiis*. — ψυχῆς τῆς ἐμῆς ἔρωτος.

7. πολλοὺς δ' οἶμαι καὶ τῶν ξένων sc. εἰδέναι. Usitatio ordo verborum est οἶμαι δὲ καί. Vid. II, 10. Plat. Sympos. 176 a. δέομαι ἀναψυχῆς τινος, οἶμαι δὲ καὶ ὑμῶν τοὺς πολλούς.

8. ἠγάμην τὴν σὴν φύσιν. Laudatur quidem, ut videtur, Callias, sed magis etiam docetur, qualis esse debeat et quas virtutes ab Autolyco discere queat. Id quod bene sentit Hermogenes §. 12.

δὲ καὶ πολὺ μᾶλλον, ἐπεὶ ὁρῶ σε ἐρῶντα οὐχ
 ἀβρότητι χλιδαινομένου οὐδὲ μαλακίᾳ θρυπτο-
 μένου, ἀλλὰ πᾶσιν ἐπιδεικνυμένου ῥώμην τε καὶ
 καρτερίαν καὶ ἀνδρείαν καὶ σωφροσύνην· τὸ δὲ
 τοιούτων ἐπιθυμεῖν τεκμήριόν ἐστι καὶ τῆς τοῦ
 ἐρωμένου φύσεως. εἰ μὲν οὖν μία ἐστὶν Ἀφρο- 9
 δίτη ἢ διτταί, Οὐρανία τε καὶ Πάνδημος, οὐκ
 οἶδα· καὶ γὰρ Ζεὺς ὁ αὐτὸς δοκῶν εἶναι πολ-
 λὰς ἐπωνυμίας ἔχει· ὅτι γε μέντοι χωρὶς ἑκατέρῃ
 βωμοί τε εἰσὶ καὶ ναοὶ καὶ θυσίαι τῇ μὲν Παν-
 δήμῳ ῥαδιουργότεραι, τῇ δὲ Οὐρανίᾳ ἀγνότεραι,
 οἶδα. εἰκάσαις δ' ἂν καὶ τοὺς ἔρωτας τὴν μὲν 10
 Πάνδημον τῶν σωμάτων ἐπιπέμπειν, τὴν δ'
 Οὐρανίαν τῆς ψυχῆς τε καὶ τῆς φιλίας καὶ τῶν
 καλῶν ἔργων. ὕψ' οὗ δὴ καὶ σύ, ὦ Καλλία,
 κατέχεσθαι μοι δοκεῖς ἔρωτος. τεκμαίρομαι δὲ 11

9. Ἀφροδίτη. Quod nescit Socrates, unam Ve-
 nerem an duplicem, h. e. duo eiusdem deae nomina vel
 numina dicat esse, ad vulgi opinionem accedit propius,
 ut Pausanias in iis, quae sunt apud Platonem Sympos.
 180 d. πάντες γὰρ ἴσμεν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνευ Ἐρωτος
 Ἀφροδίτη· μιᾶς μὲν οὖν οὐσης εἰς ἂν ἦν Ἐρως· ἐπεὶ δὲ
 δὴ δύο ἐστίον, δύο ἀνάγκη καὶ Ἐρωτε εἶναι· πῶς δ' οὐ δύο
 τῷ θεῷ; ἡ μὲν γέ που πρεσβυτέρα καὶ ἀμήτωρ Οὐρανοῦ
 θυγάτηρ, ἣν δὴ καὶ οὐρανίαν ἐπονομάζομεν, ἡ δὲ νεωτέρα
 Διὸς καὶ Διώνης, ἣν δὴ πάνδημον καλοῦμεν. Populari sive
 vulgivagae deae capra alba offerebatur, ut est apud Scho-
 liastam Luciani Diall. meretr. VII in., propter libidinis
 intemperantiam, coelesti iuvenca propter continentiam et
 sacrificia sine vino, θυσίαι νηφάλιοι. — ἐπωνυμίας,
 veluti ὕπατος, πολιεὺς, σωτήρ, μελίχιος, ἑλευθέριος, ἐρ-
 κεῖος.

10. εἰκάσαις. V. ann. ad II, 3. — τοὺς ἔρω-
 τας antepositum est, ut ad utrumque genitivum perti-
 neat: τὸν τῶν σωμάτων — τὸν τῆς ψυχῆς.

11. τεκμαίρομαι sine obiecto dictum, ut §. 30.

τῇ τοῦ ἐρωμένου καλοκάγαθία, καὶ ὅτι σε ὁρῶ
τὸν πατέρα αὐτοῦ παραλαμβάνοντα εἰς τὰς πρὸς
τοῦτον συνουσίας. οὐδὲν γὰρ τούτων ἐστὶν ἀπό-
κρυφον πατρὸς τῷ καλῷ τε καὶ ἀγαθῷ ἐραστῇ.

- 12** Καὶ ὁ Ἑρμογένης εἶπε· Νὴ τὴν Ἥραν, ἔφη,
ὦ Σώκρατες, ἄλλα τέ σου πολλὰ ἄγαμαι, καὶ
ὅτι νῦν ἅμα χαριζόμενος Καλλία καὶ παιδεύεις
αὐτόν, οἷον περ χρὴ εἶναι. Νὴ Δί', ἔφη· ὅπως
δὲ καὶ ἔτι μᾶλλον εὐφραίνεται, βούλομαι αὐτῷ
μαρτυρῆσαι, ὥς καὶ πολὺ κρείττων ἐστὶν ὁ τῆς
13 ψυχῆς ἢ ὁ τοῦ σώματος ἔρως. ὅτι μὲν γὰρ δὴ
ἄνευ φιλίας συνουσία οὐδεμία ἀξιόλογος, πάντες
ἐπιστάμεθα. φιλεῖν γε μὴν τῶν μὲν τὸ ἦθος

μαρτυρεῖ, *testis est*. Cyrop. I, 3, 5. καὶ τίμῃ δὴ σὺ τε-
κμαιρόμενος, ὦ παῖ, λέγεις; Ὅτι σε ὁρῶ κτέ. Alias ἐκ vel
ἀπὸ praepositiones ex eo verbo aptae reperiuntur. — πρὸς
τοῦτον. Comm. IV, 2, 2. διὰ συνουσίαν τινὸς τῶν σο-
φῶν. — τούτων. V. ann. ad I, 1. — ἀπόκρυφον
πατρός, *clam patris* Plaut. Merc. I, 1, 43. *clam pa-
trem* Terent. Hec. III, 3, 36. λάθρα τῶν στρατιωτῶν,
clam militibus, Anab. I, 3, 8.

12. ἄλλα τέ σου πολλὰ ἄγαμαι καὶ ὅτι.
Genitivus personam, ad quam pertinet admiratio, accu-
sativus et ὅτι rem, quam quis admiratur, significat. So-
lus accusativus additus §. 8. IX, 3. uterque casus Ages.
II, 7. Plat. Hipp. mai. 291 e. καὶ τὴν τὴν Ἥραν ἄγαμαί
σου ὅτι μοι δοκεῖς εὐνοϊκῶς, καθόσον οἷός τ' εἶ, βοηθεῖν.
Xen. Comm. IV, 2, 9. Νὴ τὴν Ἥραν ἄγαμαί γέ σου
διότι οὐκ ἀργυρίου προείλου θησαυροὺς κεκτηῖσθαι μᾶλλον
ἢ σοφίας. Cf. ann. ad §. 29. Hier. I, 33. Ages. II, 7.
— ἅμα χαριζόμενος καί. Hellen. IV, 3, 14. ἅμα δὲ
ταῦτα λέγων καὶ ἐβουθύτει. Cf. §. 18. — μαρτυρῆσαι
urbanus dictum quam διδάξαι.

13. φιλεῖν usu apud prosae orationis scriptores
rariore sine articulo subiecti vice fungitur. Eurip. Hec.
212. θανεῖν μοι ξυντυχία κρείσσω ἐκύρησεν. Ceterum φι-

ἀγαμένων ἀνάγκη ἰδία καὶ ἐθελουσία καλεῖται·
 τῶν δὲ τοῦ σώματος ἐπιθυμούντων πολλοὶ μὲν
 τοὺς τρόπους μέμφονται καὶ μισοῦσι τῶν ἐρω-
 μένων· ἣν δὲ καὶ ἀμφοτέρωστερ στερῶσι, τὸ 14
 μὲν τῆς ὥρας ἄνθος ταχὺ δήπου παρακμάζει,
 ἀπολείποντος δὲ τούτου ἀνάγκη καὶ τὴν φιλίαν
 συναπομαραίνεσθαι· ἡ δὲ ψυχὴ, ὅσον περ ἂν χρό-
 νον ἦ ἐπὶ τὸ φρονιμώτερον, καὶ ἀξιεραστοτέρω-
 γίγνεται. καὶ μὴν ἐν μὲν τῇ τῆς μορφῆς χρή- 15
 σει ἔνεστί τις καὶ κόρος, ὥστε ἅπερ καὶ πρὸς τὰ

λεῖν, *diligere*, pertinet ad amicitiam vel observantiam
 moribus deditam; ἐπιθυμεῖν, *concupiscere*, ad libidi-
 nosas voluptates; ἐρᾶν, *amare*, ad acrius corporis stu-
 dium; στερῶν, *carum habere*, et ἀγαπᾶν, *am-
 plecti*, ad modestiorem vel etiam latioris significationis
 benevolentiam; ἀγασθαι, *magni aestimare*, *suspicere*,
 ad admirationem. Comm. IV, 9, 7. τὴν ἰσχυρὰν ἐπιθυμίαν
 ἔρωτα καλοῦσιν. Vid. Hier. XI, 11. Plat. Phaedr. 231 c.
 ἄξιον τοὺς ἐρῶντας περὶ πολλοῦ ποιεῖσθαι, ὅτι τούτους μά-
 λιστα φασὶ φιλεῖν ὧν ἂν ἐρῶσι. — τῶν μὲν τὸ ἦθος
 ἀγαμένων, *in iis, qui mores admirantur*. Similis est
 genitivus, qui paullo ante erat, ἄλλα σου ἄγαμαι. —
 ἀνάγκη ἰδία, *necessitudo quaedam propria et pe-
 culiaris*, vis quaedam ab affectu animi allata, cui
 sponte et libenter obsequare. Fortasse tamen legendum
 ἡδεῖα.

14. ἀπολείποντος τούτου. Plat. Sympos. 183 e.
 ἅμα τῷ τοῦ σώματος ἄνθει λήγοντι. Alcib. I. 131 c. ἐπειδὴ
 λήγει ἄνθοῦν τὸ σῶμα. — ὅσον περ ἂν χρόνον ἦ ἐπὶ
 τὸ φρονιμώτερον, *quamdiu in prudentia proficit*.
 Plat. Alcib. I. 131 d. ὁ τῆς ψυχῆς ἐρῶν οὐκ ἄπεισιν, ἕως
 ἂν ἐπὶ τὸ βέλτιον ἦ.

15. ἐν τῇ χρήσει ἔνεστι, *in usu inest*. Prae-
 positio in utraque lingua iterari solet. Cf. IX, 2. — καὶ
 in comparatione fere constanti usu geminatur. V. ann.
 ad II, 6. Anab. II, 1, 22. καὶ ἡμῖν ταῦτα δοκεῖ ἅπερ καὶ

- σιτία διὰ πλησμονήν, ταῦτα ἀνάγκη καὶ πρὸς τὰ παιδικὰ πάσχειν· ἡ δὲ τῆς ψυχῆς φιλία διὰ τὸ ἀγνὴ εἶναι καὶ ἀκορεστοτέρη ἐστίν, οὐ μέντοι, ὥς γ' ἂν τις οἰηθείη, διὰ τοῦτο καὶ ἀνεπαφροδιτοτέρη. ἀλλὰ σαφῶς καὶ ἀποτελεῖται ἡ εὐχή, ἐν ᾗ αἰτούμεθα τὴν θεὸν ἐπαφρόδιτα καὶ
- 16** ἔπη καὶ ἔργα διδόναι. ὥς μὲν γὰρ ἄγαται τε καὶ φιλεῖ τὸν ἐρώμενον θάλλουσα μορφῇ τε ἐλευθερίᾳ καὶ ἡθεὶ αἰδήμονί τε καὶ γενναίῳ ψυχῇ, εὐθύς ἐν τοῖς ἡλίξιν ἡγεμονικὴ τε ἅμα καὶ φιλόφρων οὖσα, οὐδὲν ἐπιδεῖται λόγου· ὅτι δὲ εἰκὸς καὶ ὑπὸ τῶν παιδικῶν τὸν τοιοῦτον ἐρα-
- 17** στὴν ἀντιφιλεῖσθαι, καὶ τοῦτο διδάξω. πρῶτον μὲν γὰρ τίς μισεῖν δύναιτ' ἂν, ὑφ' οὗ εἰδεῖη καλὸς τε καὶ ἀγαθὸς νομιζόμενος; ἔπειτα δὲ ὁρώη αὐτὸν τὰ τοῦ παιδὸς καλὰ μᾶλλον ἢ τὰ ἑαυτοῦ ἡδέα σπουδάζοντα; πρὸς δὲ τούτοις πι-

βασίλει. Sed ταῦτα supra est II, 25. — ταῦτα πρὸς τὰ παιδικὰ πάσχειν sc. τινα, *haec alicui accidere in amoribus*. — διὰ τὸ ἀγνὴ εἶναι. V. ann. ad V, 5. — ἡ εὐχή. Videntur in sacris Veneris eiusmodi preces factae esse, ut est apud Ovid. Fast. IV, 868. *Poscite blanditias dignaque verba ioco*.

16. ὥς μὲν γὰρ. In omnibus his verbis magis Calliae quam cuiusvis amatoris laudes insunt. — ἐλευθερίᾳ. Rarior terminatio. II, 4. ὁσμαι ἐλευθέριοι. Comm. II, 1, 22. τὴν ἐλευθέριον γυναῖκα. Cf. §. 23.

17. νομιζόμενος. V. ann. ad Hier. II, 9. — ἔπειτα δὲ ὁρώη αὐτόν. Deserta relativa orationis forma (ὅν δ' ὁρώη — οὗ δὲ πιστεύοι) ad liberio-rem transiit scriptor. Cyrop. III, 1, 38. εἰπέ μοι, ποῦ δὴ ἐκεῖνός ἐστιν ὁ ἀνὴρ, ὃς συνεθήρα ἡμῖν, καὶ σύ μοι μάλα ἐδόκεις θαυμάζειν αὐτόν: B. 151. II. 4. M. 469. R. 123. n. 6. K. 663. — τὰ καλὰ, *ea quae honesta sunt*; opp. τὰ ἡδέα. Verbum σπουδάζειν cum accusativo propo-

στεύοι, μήτ' ἂν παρὰ τι ποιήσῃ μήτ' ἂν καμὼν
 ἀμορφότερος γένηται, μειωθῆναι ἂν τὴν φιλίαν;
 οἷς γε μὴν κοινὸν τὸ φιλεῖσθαι, πῶς οὐκ ἀνάγκη 18
 τούτους ἡδέως μὲν προσορᾶν ἀλλήλους, εὐνοϊ-
 κῶς δὲ διαλέγεσθαι, πιστεύειν δὲ καὶ πιστεύε-
 σθαι, καὶ προνοεῖν μὲν ἀλλήλων, συνήδεσθαι
 δὲ ἐπὶ ταῖς καλαῖς πράξεσι, συνάχθεσθαι δέ,
 ἣν τι σφάλμα προσπίπτῃ, τότε δ' εὐφραινομέ-
 νους διατελεῖν, ὅταν ὑγιαίνοντες συνῶσιν, ἣν
 δὲ κάμῃ ὁποτεροσὺν, πολὺ συνεχεστέραν τὴν
 συνουσίαν ἔχειν, καὶ ἀπόντων ἔτι μᾶλλον ἢ παρ-
 όντων ἐπιμελεῖσθαι; οὐ ταῦτα πάντα ἐπαφρό-
 διτα; διὰ γέ τοι τὰ τοιαῦτα ἔργα ἅμα ἐρῶντες
 τῆς φιλίας καὶ χρώμενοι αὐτῇ εἰς γῆρας διατε-
 λοῦσι. τὸν δὲ ἐκ τοῦ σώματος κρεμάμενον διὰ 19

τί ἀντιφιλήσειεν ἂν ὁ παῖς; πότερον ὅτι ἑαυτῷ
 μὲν νέμει ὢν ἐπιθυμεῖ, τῷ δὲ παιδί τὰ ἐπονει-
 διστότατα; ἢ διότι ἃ σπεύδει πράττειν παρὰ
 minis iunctum Cyrop. VI, 1, 48. ὅσα ἂν ὁρῶ σε σπουδά-
 ζοντα, συνεργὸς πειράσομαι γίγνεσθαι ὡς ἂν δύνωμαι κράτι-
 στος. ibidemque IV, 2, 38. τοῖς μάλιστα ἐσπουδασμένοις
 σίτοις καὶ ποτοῖς χρῆσθαι. — ἂν παρὰ τι ποιήσῃ, si
 contra aliquid, quod ab amatore iussum aut monitum
 est, egerit. Nam ut ποιεῖν τι est aliquid recte facere:
 Cyrop. VI, 4, 17. ἀσπίδας μείζους ἔχουσιν ἢ ὡς ποιεῖν τι.
 Mag. Eq. VII, 10. ἣν ποιήσῃ τι: ita παρὰ τι ποιεῖν contra
 aliquid peccare. Cyrop. I, 6, 33. εἰ δὲ παρὰ ταῦτα ποι-
 οῖεν, κολάζειν, illud ut pene sit i. q. παραποιεῖν τι.

18. διαλέγεσθαι, πιστεύειν sc. ἀλλήλοις.
 De verbo altero cf. ann. ad IV, 29. — γέ τοι, certe
 quidem.

19. τὸν ἐκ τοῦ σώματος κρεμάμενον, eum,
 qui e corpore pendet, qui corporis voluptates appetit.
 Comm. III, 10, 13. θώρακες ὅλοι ἐκ τῶν ὤμων κρεμάμενοι,
 loricae ab humeris totae dependentes. — ὅτι — ἢ
 διότι, quod — an propterea quod.

- τῶν παιδικῶν, εἵργει μάλιστα τοὺς οἰκείους ἀπὸ
20 τούτων. καὶ μὴν ὅτι γε οὐ βιάζεται, ἀλλὰ πεί-
 θει, διὰ τοῦτο μᾶλλον μισητέος. ὁ μὲν γὰρ
 βιαζόμενος ἑαυτὸν πονηρὸν ἀποδεικνύει, ὁ δὲ
 πείθων τὴν τοῦ ἀναπειθομένου ψυχὴν διαφθείρει.
21 ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ χρημάτων γε ἀπεμπολῶν τὴν
 ὥραν τί μᾶλλον στέρξει τὸν πριάμενον ἢ ὁ ἐν
 ἀγορᾷ πωλῶν καὶ ἀποδιδόμενος; οὐ μὴν ὅτι γε
 ὥραϊος ἀώρω, οὐδὲ ὅτι γε καλὸς οὐκέτι καλῶ
 καὶ ἐρῶντι οὐκ ἐρῶν ὁμιλεῖ, φιλήσει αὐτόν. οὐδὲ
 γὰρ ὁ παῖς τῷ ἀνδρὶ ὥσπερ γυνὴ κοινωνεῖ τῶν
 ἐν τοῖς ἀφροδισίοις εὐφροσυνῶν, ἀλλὰ νήφων
22 μεθύοντα ὑπὸ τῆς ἀφροδίτης θεᾶται. ἐξ ὧν
 οὐδὲν θαυμαστόν, εἰ καὶ τὸ ὑπερορᾶν ἐγγίγνε-
 ται αὐτῷ τοῦ ἐραστοῦ. καὶ σκοπῶν δ' ἂν τις
 εὖροι ἐκ μὲν τῶν διὰ τοὺς τρόπους φιλουμένων
 οὐδὲν χαλεπὸν γεγεννημένον, ἐκ δὲ τῆς ἀναιδοῦς
23 ὁμιλίας πολλὰ ἤδη καὶ ἀνόσια πεπραγμένα. ὥς
 δὲ καὶ ἀνελεύθερος ἢ συνουσία τῷ τὸ σῶμα
 μᾶλλον ἢ τῷ τὴν ψυχὴν ἀγαπῶντι, νῦν τοῦτο
 δηλώσω. ὁ μὲν γὰρ παιδεύων λέγειν τε αἰ δεῖ

21. ἀλλὰ μὴν καὶ — γέ particulae transitum faciunt ad novam alicuius rei confirmandae rationem. Vid. IV, 42. Ages. V, 1. VIII, 3. — ὑπό. Cf. ann. ad II, 26. IV, 32.

22. ὑπερορᾶν τοῦ ἐραστοῦ. Supra §. 3. οὐδὲν ἡμᾶς ὑπερορᾶ. Comm. I, 2, 9. ὑπερορᾶν τῶν νόμων. 4, 10. οὗτοι ὑπερορῶ τὸ δαιμόνιον. — φιλουμένων medium. Nam is amor mutuus est.

23. τῷ articulus repetitus demonstrat, μᾶλλον ad ἀνελεύθερος pertinere. Eadem sententia μᾶλλον priori τῷ praepositum, alia et magis etiam, ut videtur, idonea alterum τῷ omissum malis. — νῦν τοῦτο. Nos dicamus τοῦτο νῦν. Sed rariora paullo huius collocationis exempla sunt. — λέγειν τε καὶ πράττειν. Hom. II. IX, 442 sq.

καὶ πράττειν δικαίως ἄν, ὥσπερ Χείρων καὶ
 Φοῖνιξ ὑπ' Ἀχιλλέως, τιμῶτο, ὁ δὲ τοῦ σώμα-
 τος ὀρεγόμενος εἰκότως ἄν, ὥσπερ πτωχός, πε-
 ριέποιτο· αἰεὶ γάρ τοι προσαιτῶν καὶ προσδεόμε-
 νος ἢ φιλήματος ἢ ἄλλου τινὸς ψηλαφήματος
 παρακολουθεῖ. εἰ δὲ λαμυρώτερον λέγω, μὴ θαυ- **24**
 μάζετε. ὁ τε γὰρ οἶνος συνεπαίρει καὶ ὁ αἰεὶ
 σύννοικος ἐμοὶ ἔρως κεντρίζει εἰς τὸν ἀντίπαλον
 ἔρωτα αὐτῷ παρόρησιάζεσθαι. καὶ γὰρ δὴ δοκεῖ **25**
 μοι ὁ μὲν τῷ εἶδει τὸν νοῦν προσέχων μεμισθω-
 μένῳ χῶρον εἰκέναι· οὐ γάρ, ὅπως πλείονος
 ἄξιος γένηται, ἐπιμελεῖται, ἀλλ' ὅπως αὐτὸς
 ὅτι πλεῖστα ὥραϊα καρπώσεται· ὁ δὲ τῆς φιλίας
 ἐφιέμενος μᾶλλον ἔοικε τῷ τὸν οἰκεῖον ἀγρὸν
 κεκτημένῳ· πάντοθεν γοῦν φέρων ὅ τι ἄν δύνη-
 ται πλείονος ἄξιον ποιεῖ τὸν ἐρώμενον. καὶ μὴν **26**
 καὶ τῶν παιδικῶν ὅς μὲν ἄν εἰδῇ, ὅτι τοῦ εἰ-

verba sunt Phoenicis ad Achillem de Peleo: τοῦνεκά με
 προέηκε διδασκόμεναι τάδε πάντα, μύθων τε ῥητῆρ' ἔμεναι
 πρηκτῆρά τε ἔργων. 831. de Achille: ὃν Χείρων ἐδίδαξε,
 δικαιοτατος Κενταύρων. — γὰρ τοι, nam profecto. Hom.
 Od. II, 276. παῦροι γάρ τοι παῖδες ὅμοιοι πατρὶ πέλονται.

24. αὐτῷ postpositum, quippe in quo minor vis
 insit, adeo ut omitti potuerit. Vid. Ages. I, 34. IV, 3.
 ὁ ἀντίπαλος, ὁ τοῦ σώματος.

25. μεμισθωμένῳ. De participio articulo ca-
 rente cf. ann. ad I, 8. IV, 9; infra est τῷ κεκτημένῳ:
 de eius significatione v. B. 136. 3. M. 493. R. 114. 2.
 — γένηται — καρπώσεται. V. ann. ad IV, 8. —
 ὅ τι ἄν δύνηται, praecepta salutaria ad rerum opti-
 marum scientiam.

26. τῶν παιδικῶν ὅς. Substantivo quum ama-
 tus puer significetur, facilem habet ὅς pronomen excusa-
 tionem. Cf. Hier. VIII, 6. Plat. Phaedr. 239 a. οὔτε
 δὴ κρείττω οὔτε ἰσούμενον ἐκὼν ἐραστὴς παιδικὰ ἀνέξειαι,

- δους ἐπαρκῶν ἄρξει τοῦ ἐραστοῦ, εἰκὸς αὐτὸν
τᾶλλα ῥαδιουργεῖν· ὅς δ' ἂν γιγνώσκη, ὅτι, ἂν
μὴ καλὸς καγαθὸς ᾗ, οὐ καθέξει τὴν φιλίαν,
τοῦτον προσήκει μᾶλλον ἀρετῆς ἐπιμελεῖσθαι.
- 27** μέγιστον δ' ἀγαθὸν τῷ ὀρεγομένῳ ἐκ παιδικῶν
φίλον ἀγαθὸν ποιήσασθαι, ὅτι ἀνάγκη καὶ αὐ-
τὸν ἀσκεῖν ἀρετὴν. οὐ γὰρ οἶόν τε πονηρὰ αὐ-
τὸν ποιοῦντα ἀγαθὸν τὸν συνόντα ἀποδεῖξαι,
οὐδὲ γε ἀναισχυντίαν καὶ ἀκρασίαν παρεχόμε-
νον ἐγκρατῇ καὶ αἰδούμενον τὸν ἐρώμενον ποιῇ-
- 28** σαι. ἐπιθυμῶ δέ σοι, ἔφη, ὦ Καλλία, καὶ μυ-
θολογῆσαι, ὥς οὐ μόνον ἄνθρωποι, ἀλλὰ καὶ
θεοὶ καὶ ἥρωες τὴν τῆς ψυχῆς φιλίαν περὶ πλείο-
- 29** νος ἢ τὴν τοῦ σώματος χρῆσιν ποιοῦνται. Ζεὺς
τε γὰρ ὅσων μὲν θνητῶν οὐσῶν μορφῆς ἡρά-
σθη, συγγενόμενος εἷα αὐτὰς θνητὰς εἶναι·
ὅσων δὲ ψυχᾷς ἀγασθείη, ἀθανάτους τούτους
ἐποίει· ὧν Ἡρακλῆς μὲν καὶ Διόσκοροί εἰσι, λέ-
- 30** γονται δὲ καὶ ἄλλοι. καὶ ἐγὼ δὲ φημι καὶ Γα-
νυμήδην οὐ σώματος, ἀλλὰ ψυχῆς ἔνεκα ὑπὸ

ἥττω δὲ καὶ ὑποδεέστερον αἰεὶ ἀπεργάζεται. Lys. 204 e. αἰ
χρὴ ἐραστὴν περὶ παιδικῶν πρὸς αὐτὸν ἢ πρὸς ἄλλους λέ-
γειν. — τοῦ εἰδους est partitivus, quem vocant, geni-
tivus. Cf. ann. ad IV, 49.

29. Ζεὺς τε γάρ. Respondet ἀλλὰ μὴν καὶ §. 31.
Comm. II, 6, 19 sq. οὔτε γὰρ τοὺς πονηροὺς ὁρῶ φίλους
ἀλλήλοις δυναμένους εἶναι· — ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἂν τοῖς χρη-
στοῖς οἱ πονηροὶ ποτε συναρμόσειαν εἰς φιλίαν. Vid. §. 2.
Ages. II, 26. — συγγενόμενος ταύταις. V. ann. ad
IV, 42. — ψυχᾷς ἀγασθείη. Structura rarior. Cy-
rop. II, 4, 9. ὅταν τιμὴ ἀγασθῶ τῶν στρατιωτῶν. VI, 4, 9.
ἀγασθεῖς τοῖς λόγοις, *verbis mirifice delectatus*. Gramm.
Bekk. Anecd. I. 324. ἀγασθῶ τιμὴ ἀπὸ τοῦ θαυμάσω τινά.

30. ἔνεκα ante vocalem, praesertim spiritu aspero
notatam, non magis debet offendere quam ἔνεκεν ante

Διὸς εἰς Ὀλυμπον ἀνενεχθῆναι. μαρτυρεῖ δὲ καὶ
τοῦνομα αὐτοῦ. ἔστι μὲν γὰρ δήπου καὶ Ὀμήρῳ
γάννται δέ τ' ἀκούων.

τοῦτο δὲ φράζει, ὅτι ἤδεται δέ τ' ἀκούων. ἔστι
δὲ καὶ ἄλλοθί που

πυκινὰ φρεσὶ μῆδεα εἰδώς.

τοῦτο δ' αὖ λέγει σοφὰ φρεσὶ βουλευόμενα εἰ-
δώς. ἐξ οὖν συναμφοτέρων τούτων οὐχ ἡδυσώ-
ματος ὀνομάσθεις ὁ Γανυμήδης, ἀλλ' ἡδυγνώ-
μων ἐν θεοῖς τετίμηται. ἀλλὰ μὲν, ὧ Νικήρατε, **31**
καὶ Ἀχιλλεὺς Ὀμήρῳ πεποιήται οὐχ ὡς παιδι-
κοῖς Πατρόκλῳ, ἀλλ' ὡς ἑταίρῳ ἀποθανόντι

consonantem. Est quidem Hier. XI, 10. ἔνεκεν ἀσφαλείας. Cf. supra V, 6. Sed Hellen. I, 6, 7. ἔνεκα ἀργυρίου (cf. infra §. 32.) et II, 1, 14. τούτου ἔνεκεν πολλὰς πληροῦν. V. Hier. III, 4. V, 1. Comm. I, 2, 47. — μαρτυρεῖ. V. ann. ad §. 11. — ἔστι — Ὀμήρῳ, *habet enim Homerus quoque haec verba*. Plat. Civ. III. 389 e. οἶα καὶ Ὀμήρῳ Διομήδης λέγει. Neque vero ipsa haec verba apud Homerum reperiuntur. Il. XIII, 493. γάννται δ' ἄρα τε φρένα ποιμήν. XX, 405. γάννται δέ τε τοῖς Ἐνοσίχθων. XVII, 325. φίλα φρεσὶ μῆδεα εἰδώς. XXIV, 282. 674. πυκινὰ φρεσὶ μῆδε' ἔχοντες. Od. XIX, 353. πυκινὰ φρεσὶ μῆδε' ἔχουσα. Ceterum cf. Il. XX, 232 sqq. Γανυμήδης, ὃς δὴ κάλλιστος γένετο θνητῶν ἀνθρώπων· τὸν καὶ ἀνηρείψαντο θεοὶ Διὶ οἰνοχοεύειν, κάλλεος εἵνεκα οἷο, ἐν ἀθανάτοισι μετεΐη. — τοῦτο utrobique subiectum est. — ὅτι ipsa scriptoris verba recta oratione introducitur. Cyrop. III, 1, 8. εἶπε δ', ὅτι εἰς καιρὸν ἦκεις. IV, 1, 11. καὶ ὃς εἶπεν, ὅτι ἵππων προσδεόμεθα. — ἐξ οὖν συναμφοτέρων. Aptae sunt haec verba ex participio. — ἐν θεοῖς. Cf. IV, 25. Cyrop. VIII, 5, 23. εὐκλεεῖς ἐν πᾶσιν ἀνθρώποις. Anab. VII, 7, 46. αἶμιον ὄντα ἐν τοῖς στρατιώταις.

31. πεποιήται. V. ann. ad IV, 6. Il. XVIII, 98. sunt Achillis verba haec: αὐτίκα τεθναίην, ἐπεὶ οὐκ

- ἐκπρεπέστατα τιμωρῆσαι. καὶ Ὀρέστης δὲ καὶ Πυλάδης καὶ Θησεὺς καὶ Πειρίθους καὶ ἄλλοι δὲ πολλοὶ τῶν ἡμιθέων οἱ ἄριστοι ὑμνοῦνται οὐ διὰ τὸ συγκαθεύδειν, ἀλλὰ διὰ τὸ ἀγασθαι ἀλλήλους τὰ μέγιστα καὶ κάλλιστα κοινῇ δια-
32 πεπραχθαι. τί δέ, τὰ νῦν καλὰ ἔργα οὐ πάντ' ἂν εὖροι τις ἔνεκα ἐπαίνου ὑπὸ τῶν καὶ πονεῖν καὶ κινδυνεύειν ἐθελόντων πραττόμενα μᾶλλον ἢ ὑπὸ τῶν ἐθιζομένων ἡδονὴν ἀντ' εὐκλείας αἰρεῖσθαι; καίτοι Πανσανίας γε, ὁ Ἀγάθωνος τοῦ ποιητοῦ ἐραστής, ἀπολογούμενος ὑπὲρ τῶν ἀκρασία συγκυλινδουμένων εἶρηκεν, ὥς καὶ στρατευμα ἀλκιμώτατον ἂν γένοιτο ἐκ παιδικῶν τε
33 καὶ ἐραστῶν. τούτους γὰρ ἂν ἔφη οἶεσθαι μάλιστα αἰδεῖσθαι ἀλλήλους ἀπολείπειν. Θαυμαστά λέγων, εἴ γε οἱ ψόγου τε ἀφροντιστεῖν καὶ

ἄρ' ἔμελλον ἐταίρῳ κτεινομένῳ ἐπαμῦναι. — καὶ Ὀρέστης δέ. Cf. Plutarch. De amic. mult. 2. κατὰ ζεύγος φιλίας λέγονται Θησεὺς καὶ Πειρίθους, Ἀχιλλεὺς καὶ Πάτροκλος, Ὀρέστης καὶ Πυλάδης, Φιντίας καὶ Δάμων, Ἐπαμινώνδας καὶ Πελοπίδας. — διαπεπραχθαι. V. ann. ad §. 25.

32. ὑπὸ τῶν — ἐθελόντων, *ab iis, qui labores et pericula sustinere non recusant*. Dicitur enim ἐθέλειν de iis, qui libenter et facile aliquid faciunt. Cyrop. V, 1, 19. κινδυνεύειν σὺν ἑμοὶ ἠθέλήσατε. Hellen. V, 1, 16. τὰ καλὰ ἐκτέσαστο ἢ πόλις οὐ ῥαθυμοῦσα, ἀλλ' ἐθέλουσα καὶ ποεῖν καὶ κινδυνεύειν. Cf. ann. ad Hier. VII, 9. Ages. XI, 5. — Πανσανίας, Protagorae auditor, cui in deliciis erat *Agatho*, poëta tragicus. — παιδικῶν h. l. pluralis numeri notione dictum.

33. ἂν pertinet ad αἰδεῖσθαι. — θαυμαστά λέγων. Cf. §. 34. R. Eq. I, 3. καὶ τῷ ψόφῳ δέ φησι Σίμων δῆλους εἶναι τοὺς εὐποδας, καλῶς λέγων. Nec diversus est participiorum usus in respondendo. Plat. Ion. 359 d. ταῦτα φήσω καὶ τὰ τοιαῦτα τῷ μάντει προσήκειν

ἀναισχυντεῖν πρὸς ἀλλήλους ἐθιζόμενοι, οὗτοι
 μάλιστα αἰσχύνονται αἰσχρόν τι ποιεῖν. καὶ μαρ- 34
 τύρια δὲ ἐπήγετο, ὥς ταῦτα ἐγνωκότες εἶεν καὶ
 Θηβαῖοι καὶ Ἡλεῖοι. συγκαθεύδοντας γοῦν αὐ-
 τοῖς ὅμως παρατάττεσθαι ἔφη τὰ παιδικὰ εἰς
 τὸν ἀγῶνα, οὐδὲν τοῦτο σημεῖον λέγων ὅμοιον.
 ἐκείνοις μὲν γὰρ ταῦτα νόμιμα, ἡμῖν δ' ἐπο-
 νείδιστα. δοκοῦσι δ' ἔμοιγε οἱ μὲν παραταπτό-
 μενοι ἀπιστοῦσιν εἰκέναι, μὴ χωρὶς γενόμενοι
 οἱ ἐρώμενοι οὐκ ἀποτελῶσι τὰ τῶν ἀγαθῶν
 ἀνδρῶν ἔργα. Λακεδαιμόνιοι δὲ οἱ νομίζοντες, 35
 ἐὰν καὶ ὀρεχθῇ τις σώματος, μηδενὸς ἂν ἔτι

καὶ σκοπεῖν καὶ κρίνειν. Ἀληθῆ γε σὺ λέγων, ὦ Σώκρατες.
 — οὗτοι. V. ann. ad IV, 64. — εἰ γε οὗτοι μάλι-
 στα αἰσχύνονται αἰσχρόν τι ποιεῖν, *si quidem hi*
maxime vereantur turpe quiddam facere. Particulae
 εἰ γε, quae rem iure sumptam credi significare solent, h.
 l. acerbiter quandam et diversae opinionis irrisorem
 continent. Nos: *wenn diese am meisten sich scheuen*
sollen etwas Schimpfliches zu thun.

34. ὅμως. Vid. ann. ad II, 15. — αὐτοῖς per-
 tinet ad sequens vocabulum τὰ παιδικά. Qui usus ante-
 ponendi id pronomen rarior paullo est. Venat. XII, 9.
 ἴσως μὲν οὖν, εἰ ἦν τὸ σῶμα αὐτῆς δῆλον, ἦτον ἂν ἡμέ-
 λουν οἱ ἄνθρωποι ἀρετῆς. — λέγων. V. ann. ad §. 33:
minime ita argumentum afferens idoneum. Pronomen
 demonstrativum subiecti loco positum finge: τοῦτο οὐδὲν
 σημεῖον ὅμοιον ἐστίν. Vid. ann. ad IV, 54. — ἀπιστοῦ-
 σιν. V. ann. ad II, 15. Quod verbum quum significa-
 tionem aliquam metuendi habeat, sequuntur μὴ οὐ par-
 ticulae. Cf. Hier. IV, 2. Plat. Phaed. 70 a. τὰ περὶ τῆς
 ψυχῆς πολλὴν ἀπιστίαν παρέχει τοῖς ἀνθρώποις, μή, ἐπει-
 δὲν ἀπαλλαγῇ τοῦ σώματος, οὐδαμοῦ ἔτι ἦ. Menon. 89 d.
 πρὸς τί βλέπων ἀπιστεῖς, μὴ οὐκ ἐπισιτήμη ἦ ἡ ἀρετή;

35. οἱ νομίζοντες. V. ann. ad III, 5. — ἐὰν
 καὶ ὀρεχθῇ τις σώματος h. e. ἐὰν οὐχ ὅτι θίγῃ,

καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ τοῦτον τυχεῖν, οὕτω τελέως
 τοὺς ἐρωμένους ἀγαθοὺς ἀπεργάζονται, ὥς καὶ
 μετὰ ξένων, καὶ μὴ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει ταχθῶσι
 τῷ ἐραστῇ, ὅμως αἰδοῦνται τοὺς παρόντας
 ἀπολείπειν· θεὰν γὰρ οὐ τὴν Ἀναίδειαν, ἀλλὰ
 36 τὴν Αἰδῶ νομίζουσι. δοκοῦμεν δ' ἂν μοι πάντες
 ὁμόλογοι γενέσθαι περὶ ὧν λέγω, εἰ ὧδε ἐπι-
 σκοποῖμεν, τῷ ποτέρως παιδί φιληθέντι μᾶλλον
 ἂν τις πιστεύσειεν ἢ χρήματα ἢ τέκνα ἢ χάρι-
 τας παρακατατίθεσθαι. ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, καὶ

ἀλλὰ μόνον ὀρεχθῇ. V. ann. ad Ages. VI, 2. — Ἀναί-
 δειαν. Cic. Legg. II, 11, 28. *Illud vitiosum Athenis,*
quod, Cylonio scelere expiato, Epimenide Crete sua-
dente, fecerunt Contumeliae fanum et Impudentiae.
 Priorem dicit Ὑβριν. Pudoris vero simulacra et Spartae
 et Athenis erant.

36. ἐπισκοποῖμεν. V. ann. ad III, 2. — πο-
 τέρως pertinet ad participium. V. ann. ad IV, 1. Li-
 cet Graecis duas interrogationes una complecti, ut Comm.
 II, 2, 3. τίνας ὑπὸ τίνων εὐροιμεν ἂν μείζονα εὐεργετημέ-
 νους; vel pronomen aptum facere ex nomine aliquo, ut
 Anab. III, 1, 14. τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ
 ταῦτα πράξειν; vel ex coniunctione, ut Comm. I, 4, 14.
 ὅταν τί ποιήσωσι, νομιεῖς αὐτοὺς σοῦ φροντίζειν; vel deni-
 que ex participio, ut h. l. et Comm. II, 2, 1. τοὺς τί
 ποιοῦντας τὸ ὄνομα τοῦτο ἀποκαλοῦσιν; Cf. Hier. VIII, 3.
 — παρακατατίθεσθαι: utri maiorem aliquis fidem
 habeat, ut ei fortunas vel liberos committat vel bene-
 ficia praestet. Infinitivus enim indicat, quorsum perti-
 neat fiducia. Deinde est accusativus ταῦτα πάντα. Item
 Comm. IV, 4, 17. τίνι δ' ἂν τις μᾶλλον πιστεύσειε παρα-
 καταθέσθαι ἢ χρήματα ἢ υἱοὺς ἢ θυγατέρας; — τίνι δ'
 ἂν μᾶλλον πολέμιοι πιστεύσειαν ἢ ἀνοχὰς ἢ σπονδὰς ἢ συν-
 θήκας περὶ εἰρήνης; II, 6, 6. τούτῳ πιστεύομεν καὶ τοὺς
 λοιποὺς εὖ ποιήσιν, ei fidem habemus hanc, ut creda-
 mus eum etiam reliquos beneficiis affecturum esse: ubi
 ex latinae linguae ratione dictum velis τοῦτον. Ceterum

αὐτὸν τὸν τῷ εἶδει τοῦ ἐρωμένου χρώμενον μᾶλλον ἂν ταῦτα πάντα τῷ τὴν ψυχὴν ἐρασμίῳ πιστεῦσαι. σοί γε μὴν, ὦ Καλλία, δοκεῖ μοι **37** ἄξιον εἶναι καὶ θεοῖς χάριν εἰδέναι, ὅτι σοι Αὐτολύκου ἔρωτα ἐνέβαλον. ὥς μὲν γὰρ φιλότιμός ἐστιν, εὐδηλον, ὅς τοῦ κηρυχθῆναι ἔνεκα νικῶν παγκράτιον πολλοὺς μὲν πόρους, πολλὰ δ' ἄλγη ἀνέχεται. εἰ δὲ οἷοιτο μὴ μόνον ἑαυτὸν καὶ τὸν **38** πατέρα κοσμήσειν, ἀλλ' ἱκανὸς γενήσεσθαι δι' ἀνδραγαθίαν καὶ φίλους εὖ ποιεῖν καὶ τὴν πατρίδα αὖξειν, τρόπαια τῶν πολεμίων ἱστάμενος, καὶ διὰ ταῦτα περίβλεπτός τε καὶ ὀνομαστός ἔσεσθαι καὶ ἐν Ἑλλησι καὶ ἐν βαρβάροις, πῶς οὐκ οἶει αὐτόν, ὄντιν' ἡγοῖτο εἰς ταῦτα συνεργὸν εἶναι κράτιστον, τοῦτον ταῖς μεγίσταις ἀντιμαῖς περιέπειν; εἰ οὖν βούλει τούτῳ ἀρέσκειν, **39** σκεπτέον μὲν σοι, ποῖα ἐπιστάμενος Θεμιστο-

etiam beneficia *deponi* dicuntur, quippe quae non minus quam reliqua velimus nobis reddi. Vid. Ages. IV, 4. — ἐγὼ μὲν γὰρ οἶμαι, alii vero fortasse secus existimant. V. ann. ad II, 4. 20. III, 1. Hier. VII, 4.

37. σοὶ ἄξιον. V. ann. ad IV, 13. De duplici dativo cf. Cyrop. II, 2, 15. οὐ παρεκτέον σοὶ ἡμῶν γέλωτα. Oecon. II, 4. οὐδ' ὥς ἂν ἱκανά μοι δοκεῖ εἶναί σοι. — ὅς — ἀνέχεται, *utpote qui ut per praeconem pancratiū victor pronuntietur, labores multos multosque dolores tolerat.* Pronomen caussae reddendae inservit. Quod ubi sit exclusis aliis, dicitur ὅς γε, *certe qui.* V. ann. ad IV, 15. M. 477. c. 480. n. 1. R. 99. n. 12. K. 665. 1.

38. τρόπαια τῶν πολεμίων. Habet haec locutio originem suam in his: τρέπειν vel τρέπεσθαι εἰς φυγὴν πολεμίους, τροπὴ πολεμίων. Cf. Ages. II, 26. Sed v. Lys. De publ. bon. Eucr. 3. p. 149. πολλὰ καὶ καλὰ κατὰ τῶν πολεμίων ἔστησε τρόπαια.

κλῆς ἱκανὸς ἐγένετο τὴν Ἑλλάδα ἐλευθεροῦν, σκεπτέον δὲ, ποῖά ποτε εἰδὼς Περικλῆς κρᾶτιστος ἐδόκει τῇ πατρίδι σύμβουλος εἶναι, ἀθρητέον δὲ καί, πῶς ποτε Σόλων φιλοσοφήσας νόμους κρᾶτίστους τῇ πόλει κατέθηκεν, ἐρευνητέον δὲ καί, ποῖα Λακεδαιμόνιοι ἀσκοῦντες κρᾶτιστοι δοκοῦσιν ἡγεμόνες εἶναι· πρόξενοι δὲ καὶ κατὰγονται αἰεὶ παρὰ σοὶ οἱ κρᾶτιστοι αὐτῶν.

40 ὥς μὲν οὖν σοι ἡ πόλις ταχὺ ἂν ἐπιτρέψειεν αὐτήν, εἰ βούλει, εὖ ἴσθι. τὰ μέγιστα γὰρ σοι ὑπάρχει· εὐπατρίδης εἶ, ἱερεὺς θεῶν τῶν ἀπ' Ἐρεχθέως, οἱ καὶ ἐπὶ τὸν βάρβαρον σὺν Ἰάκχῳ ἐστράτευσαν, καὶ νῦν ἐν τῇ ἐορτῇ ἱεροπρεπέστατος δοκεῖς εἶναι τῶν προγεγενημένων, καὶ σῶμα ἀξιοπρεπέστατον μὲν ἰδεῖν τῆς πόλεως ἔχεις, ἱκα-

39. ἡγεμόνες, duces ac principes totius Graeciae. — πρόξενοι, tanquam hospites publici. Verba ipsius Calliae sunt Hellen. VI, 3, 4: ὧ ἄνδρες Λακεδαιμόνιοι, τὴν μὲν προξενίαν ὑμῶν οὐκ ἐγὼ μόνος, ἀλλὰ καὶ πατὴρ πατρὸς πατρῶν ἔχων παρεδίδου τῷ γένει.

40. ἱερεὺς θεῶν τῶν ἀπ' Ἐρεχθέως, sacerdos et taedifer (δαδοῦχος) Cereris et Proserpinae, quarum cultus apud Athenienses institutus est ab Erechtheo, antiquissimo rege, et una cum Baccho maxime celebratus sacris Eleusiniis (ἐν τῇ ἐορτῇ). Dicuntur vero ii dii Atheniensibus prope Salaminem adversus Xerxem (ἐπὶ τὸν βάρβαρον) pugnantibus opem tulisse lumine exorto, clamore mystico, pulvere excitato, nube in naves deiecta. — τῶν προγεγενημένων ἱερέων vel δαδούχων. Id enim munus Calliae familia hereditarium habebat. Ipse Hellen. VI, 3, 6. λέγεται, inquit, Τριπτόλεμος, ὁ ἡμέτερος πρόγονος, τὰ Δήμητρος καὶ Κόρης ἀρόρητα ἱερὰ πρῶτοις ξένοις δεῖξαι. diciturque apud Andocidem 124. ἱερεὺς τῆς μητρὸς καὶ τῆς θυγατρὸς. — ἰδεῖν. Vid. M. 534. R. 125. n. 9. K. 550. — τῆς πόλεως. Cf. Ages. I, 3.

νὸν δὲ μόχθους ὑποφέρειν. εἰ δ' ὑμῖν δοκῶ σπου- 41
 δαιολογῆσαι μᾶλλον, ἢ παρὰ πότον πρέπει,
 μηδὲ τοῦτο θαυμάζετε. ἀγαθῶν γὰρ φύσει καὶ
 τῆς ἀρετῆς φιλοτίμως ἐφιεμένων ἀεὶ ποτε τῇ
 πόλει συνεργαστῆς ὦν διατελῶ. Οἱ μὲν δὲ ἄλλοι 42
 περὶ τῶν ῥηθέντων διελέγοντο, ὁ δ' Αὐτόλυκος
 κατεθεᾶτο τὸν Καλλίαν. Καὶ ὁ Καλλίας δὲ
 παρορῶν εἰς ἐκεῖνον εἶπεν· Οὐκοῦν σὺ με, ὧ
 Σώκρατες, μαστροπεύσεις πρὸς τὴν πόλιν, ὅπως
 πράττω τὰ πολιτικὰ καὶ ἀεὶ ἀρεστὸς ὧ αὐτῇ.
 Ναὶ μὰ Δί', ἔφη, ἣν ὁρῶσί γε σε μὴ τῷ δο- 43
 κεῖν, ἀλλὰ τῷ ὄντι ἀρετῆς ἐπιμελούμενον. ἡ μὲν
 γὰρ ψευδῆς δόξα ταχὺ ἐλέγχεται ὑπὸ τῆς πεί-
 ρας· ἡ δ' ἀληθὴς ἀνδραγαθία, ἣν μὴ θεὸς
 βλάπτῃ, ἀεὶ ἐν ταῖς πράξεσι λαμπροτέραν τὴν
 εὐκλειαν συμπαρέχεται.

Accommodatius ad loquendi consuetudinem Oecon. II, 16.

ἐπιστημονέστατοί εἰσι τῶν ἐν τῇ πόλει.

41. παρὰ πότον. V. ann. ad VI, 2. — ἀεὶ
 ποτε, *et amari semper et amio*. Vect. in. ἐγὼ μὲν
 τοῦτο ἀεὶ ποτε νομίζω. Hellen. II, 3, 45. εἶπεν, ὡς ἐγὼ
 εἰμι οἷος ἀεὶ ποτε μεταβάλλεσθαι. VI, 3, 15. οἱ πόλεμοι
 ἀεὶ ποτε γίνονται καὶ οἱ καταλύονται, πάντες ἐπιστάμεθα.
 Rara vero vocabuli ἀεὶ cum verbo διατελεῖν coniunctio.

42. μαστροπεύσεις. Cf. III, 10. IV, 57 sqq.

43. μὴ τῷ δοκεῖν. Quum ubique Socrates do-
 cet praestare bonum esse quam videri, tum eam senten-
 tiam commendat ironice nihil tale sentienti Calliae, qui
 quam vano gloriolae studio captus fuerit, Xenophon de-
 monstrat Hellen. VI, 3, 3. ἣν δὲ οὔτις οἷος μηδὲν ἥτιον
 ἡδεσθαι ὑφ' ἑαυτοῦ ἢ ὑπ' ἄλλων ἐπαινούμενος. — θεός.
 Cyrop. I, 6, 18. ἣν μὴ τις θεὸς βλάπτῃ.

CAP. IX.

- 1 Οὗτος μὲν δὴ ὁ λόγος ἐνταῦθα ἔληξεν. Αὐτόλυκος δέ, ἥδη γὰρ ὥρα ἦν αὐτῷ, ἐξανίστατο εἰς περίπατον· καὶ ὁ Λύκων ὁ πατήρ αὐτοῦ συνεξιὼν ἐπιστραφεὶς εἶπε· Νῆ τὴν Ἥραν, ὦ Σώκρατες, καλὸς γε καὶ γὰθὸς δοκεῖς μοι ἄνθρωπος εἶναι.
- 2 Ἐκ δὲ τούτου πρῶτον μὲν Θρόνος τις ἐνδον κατετέθη, ἔπειτα δὲ ὁ Συρακόσιος εἰσελθὼν εἶπεν· ὦ ἄνδρες, Ἀριάδνη εἰσεισιν εἰς τὸν ἑαυτῆς τε καὶ Διονύσου Θάλαμον· μετὰ δὲ τοῦθ' ἥξει Διόνυσος, ὑποπεπωκὼς παρὰ θεοῖς, καὶ εἰσεισι πρὸς αὐτήν, ἔπειτα παιξοῦνται πρὸς ἀλλήλους.
- 3 Ἐκ τούτου πρῶτον μὲν ἡ Ἀριάδνη ὡς νύμφη κεκοσμημένη παρῆλθε καὶ ἐκαθέζετο ἐπὶ τοῦ Θρόνου. οὕτω δὲ φαινομένου τοῦ Διονύσου,

CAP. IX. Saltatio mimica exhibet Bacchi cum Ariadne congressum et convivium concludit.

1. ὥρα. Certo quodam tempore pancratiastae post coenam erat luctandum vel ambulandum. Plin. N. H. XI, 53 extr. *athletas malunt cibos ambulatione perficere.* — ὁ Λύκων ὁ πατήρ. Rost. 98. 3. A. b. Praeponitur nomini proprio articulus, quamvis sequatur substantivum aliquod appositionis loco, ubi nomen proprium iam antea satis significatum est. Anab. VI, 2, 13. ὁ Σιλανὸς ὁ Ἀμβρακιώτης. Hellen. II, 1, 8. τοῦ Ξέρξου τοῦ Δαρείου πατρός. VII, 1, 25. τὸν Γεράνορα τὸν πολέμαρχον.

2. Ἀριάδνη Minois, regis Cretensis, filia, quae in Naxo insula Theseo abrepta est a Baccho. — εἰσεισι, *intrabit.* Syracusius prologum agit. Solet autem apud Atticos εἶμι futuri temporis significatione dici. Anab. I, 3, 6. ὡς ἐμοῦ οὖν ἰόντος, οὕτω τὴν γνώμην ἔχετε. — Θάλαμον, *cubiculum*, cuius vicem sella illa repraesentabat.

3. νύμφη, *sponsa*, flammeo, ut videtur, velata.

ηὐλειτο ὁ βακχεῖος ῥυθμός. ἔνθα δὴ ἠγάσθη-
 σαν τὸν ὀρχηστοδιδάσκαλον. εὐθύς μὲν γὰρ ἡ
 Ἀριάδνη ἀκούσασα τοιοῦτόν τι ἐποίησεν, ὥς
 πᾶς ἂν ἔγνω, ὅτι ἀσμένη ἤκουσε· καὶ ὑπήν-
 τησε μὲν οὐ οὐδὲ ἀνέστη, δῆλη δ' ἦν μόλις
 ἠρεμοῦσα. Ἐπεὶ γε μὴν κατεῖδεν αὐτήν ὁ Διό- 4
 νυσος, ἐπιχορεύσας ὥσπερ ἂν εἴ τις φιλικώτατα
 ἐκαθέζετο ἐπὶ τῶν γονάτων, καὶ περιλαβὼν ἐφί-
 λησεν αὐτήν. ἡ δ' αἰδουμένη μὲν ἐρώκει, ὅμως
 δὲ φιλικῶς ἀντιπεριελάμβανεν. Οἱ δὲ συμπόται
 ὁρῶντες ἅμα μὲν ἐκρότουν, ἅμα δὲ ἐβόων αὐθις.
 Ὡς δὲ ὁ Διόνυσος ἀνιστάμενος συνανέστησε μεθ' 5
 ἑαυτοῦ τὴν Ἀριάδνην, ἐκ τούτου δὴ φιλοῦν-
 των τε καὶ ἀσπαζομένων ἀλλήλους σχήματα
 παρῆν θεάσασθαι. Οἱ δ', ὁρῶντες ὄντως κα-
 λὸν μὲν τὸν Διόνυσον, ὡραίαν δὲ τὴν Ἀριά-
 δνην, οὐ σκώπτοντας δέ, ἀλλ' ἀληθινῶς τοῖς
 στόμασι φιλοῦντας, πάντες ἀνεπτρωμένοι ἐθε-
 ῶντο. καὶ γὰρ ἤκουον τοῦ Διονύσου μὲν ἐπερω- 6
 τῶντος αὐτήν, εἰ φιλεῖ αὐτόν, τῆς δ' οὕτως

— εὐθύς μὲν. Cf. IV, 37. — ὥς πᾶς ἂν ἔγνω, *ut quilibet potuerit sentire*. Cf. §. 6. — οὐ. Cf. ann. ad II, 19.

4. ὥσπερ ἂν εἴ τις φιλικώτατα, ὥσπερ ἂν τις ἐπιχορεύσειεν, εἰ φιλικώτατα ἐπιχορεύσειεν. Cyrop. I, 3, 2. ἡσπάζετο αὐτόν, ὥσπερ ἂν εἴ τις πάλαι συντεθραμμένος καὶ πάλαι φιλῶν ἀσπάζοιτο. M. 523. — αἰδουμένη. V. ann. ad II, 15. — ἐβόων αὐθις. Cf. §. 3. VIII, 1. αὐθις pertinet etiam ad ἐκρότουν.

5. ἐκ τούτου δὴ particulae rei narratae rationem explicate demonstrant. — οὐ σκώπτοντας, *non per iocum*. Cf. IV, 13. Hier. II, 3. δοξάζειν ὁρῶν, *sentire ex prima fronte, opinionem concipere ex iis, quae sub oculos cadunt*.

6. ἤκουον, *videbantur sibi audire*. — ὥς τε

ἐπομνυούσης, ὥστε μὴ μόνον τὸν Διόνυσον, ἀλλὰ καὶ τοὺς παρόντας ἅπαντας συνομόσαι ἄν, ἢ μὴν τὸν παῖδα καὶ τὴν παῖδα ὑπ' ἀλλήλων φιλεῖσθαι. ἐρώκεσαν γὰρ οὐ δεδιδαγμένοις τὰ σχήματα, ἀλλ' ἐφειμένοις πράττειν ᾧ πάλαι ἐπέθυμουν. Τέλος δὲ οἱ συμπόται ἰδόντες περιβεβληκότας τε ἀλλήλους καὶ ὡς εἰς εὐνὴν ἀπιόντας, οἱ μὲν ἄγαμοι γαμεῖν ἐπώμνυσαν, οἱ δὲ γεγαμηκότες, ἀναβάντες ἐπὶ τοὺς ἵππους, ἀπήλαννον πρὸς τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὅπως τούτων τύχοιεν. Σωκράτης δὲ καὶ τῶν ἄλλων οἱ ὑπομείναντες πρὸς Λύκωνα καὶ τὸν υἱὸν σὺν Καλλίᾳ περιπατήσοντες ἀπῆλθον. Αὕτη τοῦ τότε συμποσίου κατάλυσις ἐγένετο.

ἅπαντας συνομόσαι ἄν, *ut omnes iurassent*. Vid. §. 3. Anab. VI, 1, 31. οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἄν γινῶναι. — ἐφειμένοις, *admissis, quibus permissum est*. — ᾧ, sc. πράττειν.

7. ὡς εἰς εὐνὴν ἀπιόντας, *abeuntes, tanquam si velint cubitum ire*. Anab. I, 9, 23. ὅσα τῷ σώματι αὐτοῦ κόσμον πέμποι τις ἢ ὡς εἰς πόλεμον ἢ ὡς εἰς καλλωπισμόν. — γαμεῖν futuri infinitivus est. — ὅπως τούτων τύχοιεν, *ut earum consuetudine delectarentur*. — αὕτη subiectum est, unde nomen in praedicto positum articulo caret. Cf. Ages. I, 4. 10. 37. 38. VII, 1. In pronomine autem ex nomine praedicati aptando liberior usus Graecorum quam Romanorum est. Peculiare quiddam est VI, 2. τὸ παρ' οἶνον λυπεῖν τοὺς συνόντας, τοῦτ' ἐγὼ κρίνω παροινίαν.

H I E R O.

Bipartita huius libelli ratio est. Primum enim ostenditur, vitam privatam vitae regiae anteponendam esse; deinde vero qua ratione tyrannus amorem civium sibi conciliare et sine invidia tutam et iucundam vitam vivere possit, demonstratur. Quod ut efficiatur, omnis disputatio et in describenda regiae vitae miseria et in depingenda eiusdem vitae praestantia versatur. Hanc vero ad rem aptissimi iudicandi sunt viri, quos colloquentes inter se inducit Xenophon, Hiero et Simonides. Geloni enim, qui felici tyrannide Syracusas tenuerat, postquam successit *Hiero* frater, regnavit hic inde ab anno 478. usque ad annum 467. a. Chr., scriptoribus quibusdam parum probatus, a poëtis mirifice laudatus. Is in extrema vitae parte, sive id factum est morbo aliquo sive alia caussa, mitioris regni et optimas artes ac litteras adiuvandi voluntatem suscepit. Unde apud eum vixerunt viri illo tempore litterarum atque ingenii laude florentissimi, Pindarus, Bacchylides, Epicharmus, Xenophanes, Aeschylus, *Simonides*. Is vero poëta lyricus idemque vir sapiens, patria Ceus, quum grandior natus esset, in Siciliam

venit atque ibi mortuus est annos octoginta novem natus, anno 468. Quodsi mirum videtur, quid sit quod ab homine Atheniensi regia dignitas praedicetur et multis de causis commendetur, errant ii maxime, qui a graecis et romanis scriptoribus populi tantum imperium laudari putant. Est vero per omnem antiquitatem imperii, quod penes unum est, ita pervulgata laudatio, ut qui hodie eius imperii odium ex antiquis scriptoribus hauriri opinantur, pene ridicula eorum hominum iudicanda sit formido. Nec profecto quisquam magis alienus fuit a popularis imperii laudatione quam Xenophon, qui iniuria plebis in exilium eiectus esset et, quum haec scriberet, Lacedaemoniorum hospitio exceptus Scillunte viveret. Quonam vero anno librum suum conscripserit, certo demonstrari nequit: quamquam postquam ex Asia reversus in Peloponneso sedem collocavit, fecisse id eo maiore iure putandus est, quod illo potissimum tempore eum credibile est animum appulisse ad demonstrandam imperii, quod penes unum est, modo iure teneatur et recte administretur, praestantiam et ad reprobendam plebis summam imperii nactae licentiam.

ΙΕΡΩΝ Η ΤΥΡΑΝΝΙΚΟΣ.

C A P. I.

Σιμωνίδης ὁ ποιητῆς ἀφίκετό ποτε πρὸς Ἰέ- 1
ρωνα τὸν τύραννον. Σχολῆς δὲ γενομένης ἀμ-
φοῖν, εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· Ἄρ' ἂν μοι ἐθελή-
σais, ὦ Ἰέρων, διηγῆσασθαι, ἃ εἰκὸς εἰδέναι
σε βέλτιον ἐμοῦ; Καὶ ποῖα ταῦτ' ἐστίν, ἔφη ὁ
Ἰέρων, ὅποῖα δὴ ἐγὼ βέλτιον ἂν εἰδείην σοῦ
οὕτως ὄντος σοφοῦ ἀνδρός; Οἶδά σε, ἔφη, ἐγὼ 2
καὶ ἰδιώτην γεγεννημένον καὶ νῦν τύραννον ὄντα·
εἰκὸς οὖν ἀμφοτέρων πεπειραμένον καὶ εἰδέναι
σε μᾶλλον ἐμοῦ, πῇ διαφέρει ὁ τυραννικός τε
καὶ ὁ ἰδιωτικός βίος εἰς εὐφροσύνας τε καὶ λυ-

CAP. I. Ostendit Hiero, plures voluptates sensibus percipere privatos homines quam tyrannos.

1. Ἄρ' ἂν μοι ἐθελήσais. V. ann. ad Conv. III, 12. VII, 1. — οὕτως. Vid. Conv. IV, 40. οὐδὲν οὕτως ὁρῶ φαῦλον ἔργον, et ann. ad I, 4. II, 2.

2. πῇ διαφέρει. Forma rectae interrogationis ad obliquam accommodata. V. ann. ad Conv. IV, 1. — τὲ καὶ particulae notiones duas h. l. coniungunt quidem, at diversas ac singulas sua vi propositas. Paullo infra est ἡδομένους τε καὶ ἀχθομένους et ἡδουθαί τε καὶ λυπεῖσθαι. Cyrop. I, 6, 25. τῶν ὁμοίων σωμάτων οἱ αὐτοὶ πόνοι οὐχ ὁμοίως ἄπτονται ἄρχοντός τε καὶ ἰδιώτου. Soph. Trach. 136. τῷ δ' ἐπέρχεται χαίρειν τε καὶ σιτέρεσθαι.

- 3 πας ἀνθρώποις. Τί οὖν, ἔφη ὁ Ἱέρων, οὐχὶ καὶ σύ, ἐπεὶ νῦν γε ἔτι ιδιώτης εἶ, ὑπέμνησάς με τὰ ἐν τῷ ιδιωτικῷ βίῳ; οὕτως γὰρ ἂν σοι οἶμαι μάλιστα ἐγὼ δύνασθαι δηλοῦν τὰ διαφέροντα ἐν ἑκατέρῳ. Οὕτω δὴ ὁ Σιμωνίδης εἶπε· Τοὺς μὲν δὴ ιδιώτας ἔγωγε, ὦ Ἱέρων, δοκῶ μοι καταμεμαθηκέναι διὰ μὲν τῶν ὀφθαλμῶν ὀράμασιν ἡδομένους τε καὶ ἀχθομένους, διὰ δὲ τῶν ὠτῶν ἀκούσμασι, διὰ δὲ τῶν ῥινῶν ὀσμαῖς, διὰ δὲ τοῦ στόματος σίτοις τε καὶ ποτοῖς, τὰ δὲ ἀφροδίσια δι' ὧν δὴ πάντες ἐπιστάμεθα· τὰ δὲ ψύχη καὶ θάληη καὶ σκληρὰ καὶ μαλακὰ καὶ κοῦφα καὶ βαρὲα ὅλῳ τῷ σώματί μοι δοκοῦμεν, ἔφη, κρίνοντες ἡδυσθαί τε καὶ λυπεῖσθαι ἐπ' αὐτοῖς. ἀγαθοῖς δὲ καὶ κακοῖς ἔστι

3. τί οὖν οὐχὶ καὶ σύ ὑπέμνησάς με, *quin igitur etiam tu me commonefacis?* h. e. age igitur iam revoca mihi in mentem. Significat ea interrogationis ratio alacritatem quandam animi vel exhortationem ad faciendum id, quod nondum factum mirere. Comm. III, 11, 15. τί οὖν οὐ σύ μοι ἐγένου συνθηρατῆς τῶν φίλων; Cyrop. II, 1, 4. τί οὖν οὐ καὶ τὴν δύναμιν ἔλξας μοι; Terent. Phorm. II, 3, 82. *quin quod ferendum est, fers?* Sallust. Cat. 20. *quin igitur expergiscimini?* B. 137. n. 6. R. 116. n. 4. K. 388. 2. Particula καὶ communionem aliquam sermonis instituendi indicat. — οὕτως. V. ann. ad Conv. III, 1. Continet autem ea vox ad hypothesein, quae sequitur, pertinens membrum cum conditione propositum. Comm. I, 2, 59. καὶ γὰρ ἐαυτὸν οὕτω γ' ἂν ᾤετο δεῖν παῖσθαι.

4. τοὺς μὲν δὴ ιδιώτας. Oppositionis ratio facile ex sequentibus intelligenda. V. ann. ad Conv. II, 4. — τὰ δὲ ἀφροδίσια, intellige ἔχοντας vel ex sequentibus κρίνοντας. Deflexit autem scriptor de structurae ratione, quia noluit eius rei molestias significare: id quod fecisset dativo usus τοῖς ἀφροδισίοις.

μὲν ὅτε δι' αὐτῆς τῆς ψυχῆς μοι δοκοῦμεν ἡδε-
σθαι, ὅτε δ' αὖ λυπεῖσθαι, ἔστι δ' ὅτε κοινῇ
καὶ διὰ τε τῆς ψυχῆς καὶ διὰ τοῦ σώματος.
τῷ δὲ ὑπνῶ ὅτι μὲν ἡδόμεθα, δοκῶ μοι αἰσθάν- 6
νεσθαι, ὅπως δὲ καὶ ὥτινι καὶ ὁπότε, ταῦτα
μᾶλλον πως, ἔφη, δοκῶ μοι ἀγνοεῖν. καὶ οὐδὲν
ἴσως τοῦτο θαυμαστόν, εἰ τὰ ἐν τῷ ἐγρηγορέ-
ναι σαφεστέρας ἡμῖν τὰς αἰσθήσεις παρέχεται
ἢ τὰ ἐν τῷ ὑπνῶ. Πρὸς ταῦτα δὴ ὁ Ἰέρων 7
ἀπεκρίνατο· Ἐγὼ μὲν τοίνυν, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη,
ἔξω τούτων ὧν εἴρηκας σὺ γε, οὐδ' ὅπως ἂν
αἰσθοιτό τινος ἄλλου ὁ τύραννος, ἔχοιμ' ἂν
εἰπεῖν· ὥστε μέχρι γε τούτων οὐκ οἶδ' εἰ τινι
διαφέρει ὁ τυραννικὸς βίος τοῦ ιδιωτικοῦ βίου.

5. αὐτῆς i. q. μόνης. Cf. VIII, 6. Conv. IV, 25.
Comm. III, 14, 3. εἰάν τις ἄνευ τοῦ σίτου τὸ ὄψον αὐτὸ
ἔσθῃ. Quorum notionum cognatio ex oppositione utri-
que vocabulo communi explicanda est. — ὅτε δ' αὖ
λυπεῖσθαι, sc. κακοῖς. Alii ἡδεσθαί τε καὶ λυπεῖσθαι.
ὅτε δὲ non praecedente ὅτε μὲν est aliquoties apud Xeno-
phontem, ut Venat. V, 8. 20. IX, 8. 20. antecedente
ἔσθ' ὅτε Soph. Ai. 58. — κοινῇ καὶ διὰ τε τῆς ψυ-
χῆς καὶ διὰ τοῦ σώματος, communiter etiam ut per
animum ita per corpus. Malis καὶ κοινῇ. Sed καὶ se-
quentia complectitur, ut haec ubi singulatim proponun-
tur, priorem locum teneat id quod minoris momenti est,
siquidem animus iam antea commemoratus est.

6. μᾶλλον: quo certius voluptatem somni perci-
pimus, eo magis nescio quo modo ignorare mihi videor,
qua ratione eam percipiamus, qua corporis parte et
quando, h. e. obdormiscentes an dormientes. — τὰ ἐν
τῷ ἐγρηγορέναι, quae vigilantibus nobis accidunt.

7. ἐγὼ μὲν. V. ann. ad Conv. II, 20. — οὐκ
οἶδ' εἰ τινι διαφέρει. Usitatus τί, supra πῇ, infra
ἐν τοῖςδε. Ceterum ea formula dubitanter negandi con-

- 8 Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπεν· Ἄλλ' ἐν τοῖςδε, ἔφη, διαφέρει· πολλαπλάσια μὲν δι' ἐκάστου τούτων εὐφραίνεται, πολὺ δὲ μείω τὰ λυπηρὰ ἔχει. Καὶ ὁ Ἰέρων εἶπεν· Οὐχ οὕτως ἔχει, ὦ Σιμωνίδη, ταῦτα, ἀλλ' εὖ ἴσθι, ὅτι μείω πολὺ εὐφραίνονται οἱ τύραννοι τῶν μετρίως διαγόντων ιδιωτῶν, πολὺ δὲ πλείω καὶ μείζω λυποῦνται. Ἄπιστα λέγεις, ἔφη ὁ Σιμωνίδης. εἰ γὰρ οὕτω ταῦτ' ἔχει, πῶς ἂν πολλοὶ μὲν ἐπεθύμουν τυραννεῖν, καὶ ταῦτα τῶν δοκούντων ἱκανωτάτων ἀνδρῶν εἶναι; πῶς δὲ πάντες ἐζήλουν ἂν τοὺς τυράν-
 10 νους; Ὅτι ναὶ μὰ τὸν Δι', ἔφη ὁ Ἰέρων, ἄπειροι ὄντες ἀμφοτέρων τῶν ἔργων σκοποῦνται περὶ αὐτοῦ. ἐγὼ δὲ πειράσομαί σε διδάσκειν, ὅτι ἀληθῆ λέγω, ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς ὀψεως· ἐντεῦ-

gruit cum nostra lingua, discrepat a latina: *nescio an nihil differat.*

8. πολλαπλάσια μὲν. Particulam γὰρ si additam velis, cf. Ages. I, 27. Anab. III, 2, 19. — μείω πολὺ εὐφραίνονται, *minora multo habent oblectamenta.* Hoc enim ordine verborum etiam Romanis licet uti. Cf. §. 28. ann. ad Conv. I, 4. — τῶν μετρίως διαγόντων ιδιωτῶν, *quam privati homines, qui mediocris conditionis sunt.* Cf. §. 19.

9. ἔχει. Malis εἶχε. Sed tanquam vere dictum sumit Simonides. — ἱκανωτάτων. De genitivo v. §§. 31. 32. II, 1. III, 8. B. 142. 2. R. 127. K. 555. Intelliguntur opulentissimi, opp. τῶν μετρίως διαγόντων. R. Eq. II, 1. οἱ τοῖς χρήμασί τε ἱκανώτατοι καὶ τῆς πόλεως οὐκ ἐλάχιστον μετέχοντες. — πῶς πολλοὶ μὲν — πῶς δὲ πάντες. Particularum consuetum ordinem reliquit scriptor propter interrogationem denuo institutam. Cf. ann. ad III, 8.

10. ἀμφοτέρων, tyrannorum et privatorum hominum. Anab. II, 5, 38. Κύρου ἦσαν τοῦ ἐκείνου δούλου. V, 5, 18. οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. Hellen. II, 2, 9. τῶν αὐτῶν ἐστέρουντο.

θεν γὰρ καὶ σὲ δοκῶ μεμνηῆσθαι ἀρξάμενον λέ-
γειν. πρῶτον μὲν γὰρ ἐν τοῖς διὰ τῆς ὄψεως **11**
θεάμασι λογιζόμενος εὕρισκω μειονεκτοῦντας τοὺς
τυράννους. ἄλλα μὲν γε ἐν ἄλλῃ χώρᾳ ἐστὶν
ἀξιοθέατα· ἐπὶ δὲ τούτων ἕκαστα οἱ μὲν ἰδιῶ-
ται ἔρχονται καὶ εἰς πόλεις, ἃς ἂν βούλωνται,
θεαμάτων ἕνεκα, καὶ εἰς τὰς κοινὰς πανηγύ-
ρεις, ἔνθα τὰ ἀξιοθεατότατα δοκεῖ ἀνθρώποις
συναγείρεσθαι. οἱ δὲ τύραννοι οὐ μάλα ἀμφὶ **12**
θεωρίας ἔχουσιν. οὔτε γὰρ ἰέναι αὐτοῖς ἀσφαλές,
ὅπου μὴ κρείττονες τῶν παρόντων μέλλουσιν
ἔσεσθαι, οὔτε τὰ οἴκοι κέκτηνται ἐχυρά, ὥστε
ἄλλοις παρακαταθεμένους ἀποδημεῖν. φοβερόν
γὰρ, μὴ ἅμα τε στερηθῶσι τῆς ἀρχῆς καὶ ἀδύ-
νατοι γένωνται τιμωρήσασθαι τοὺς ἀδικήσαν-
τας. Εἵποις οὖν ἂν ἴσως σὺ· Ἀλλ' ἄρα ἔρχε- **13**
ται αὐτοῖς τὰ τοιαῦτα καὶ οἴκοι μένουσι. Ναὶ
μὰ Δία, ὦ Σιμωνίδη, ὀλίγα τε τῶν πολλῶν,
καὶ ταῦτα τοιαῦτα ὄντα οὕτω τίμια πωλεῖται
τοῖς τυράννοις, ὥστε οἱ ἐπιδεικνύμενοι καὶ ὅτι-
οὖν ἀξιοῦσι πολλαπλάσια λαβόντες ἐν ὀλίγῳ

11. μέν γε. V. ann. ad Conv. I, 9. — εἰς πό-
λεις, ἃς. V. ann. ad Conv. IV, 1.

12. ἀμφὶ θεωρίας ἔχουσιν. Oecon. VI, 7.
τοὺς ἀμφὶ γῆν ἔχοντας, qui V, 13. dicuntur οἱ ἐν τῇ γε-
ωργίᾳ ἀναστρεφόμενοι. Utuntur etiam verbo εἶναι. Cyrop.
VII, 1, 1. ἔτι οὖσιν ἀμφὶ τὰ ἱερά. — ἅμα τε — καί.
Cyrop. VII, 2, 24. τῶν δ' ἐμῶν προγόνων ἀκούω τὸν πρῶ-
τον βασιλεύσαντα ἅμα τε βασιλέα καὶ ἐλεύθερον γενέσθαι.
Anab. V, 5, 13. οὐ γὰρ ἡμῖν ἦν δυνατόν ἅμα τε χρήματα
ἄγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι.

13. ἀλλ' ἄρα particulae opponunt aliquid cum
specie aptae conclusionis et alacritate quadam, at vero,
at nimirum. Vid. Ages. VII, 5. — καὶ ὅτι οὖν, quod-

χρόνῳ ἀπιέναι παρὰ τοῦ τυράννου ἢ ὅσα ἐν
 παντὶ τῷ βίῳ παρὰ πάντων τῶν ἄλλων ἀνθρώ-
 14 πων κτῶνται. Καὶ ὁ Σιμωνίδης εἶπεν· Ἄλλ'
 εἰ τοῖς θεάμασι μειονεκτεῖτε, διὰ γέ τοι τῆς
 ἀκοῆς πλεονεκτεῖτε. ἐπεὶ τοῦ μὲν ἡδίστου ἀκροά-
 ματος, ἐπαίνου, οὐποτε σπανίζετε· πάντες γὰρ
 οἱ παρόντες ὑμῖν πάντα, καὶ ὅσα ἂν λέγητε καὶ
 ὅσα ἂν ποιῇτε, ἐπαινοῦσι. τοῦ δ' αὖ χαλεπω-
 τάτου ἀκροάματος, λαιδορίας, ἀνήκοοί ἐστε. οὐδ-
 15 ηγορεῖν. Καὶ ὁ Ἱέρων εἶπε· Καὶ τί οἶει, ἔφη,
 τοὺς μὴ λέγοντας κακῶς εὐφραίνειν, ὅταν εἰδῇ
 τις σαφῶς, ὅτι οἱ σιωπῶντες οὗτοι πάντες πάντα
 κακὰ νοοῦσι τῷ τυράννῳ; ἢ τοὺς ἐπαινοῦντας
 τί δοκεῖς εὐφραίνειν, ὅταν ὑποπτοὶ ὣσιν ἔνεκα
 16 τοῦ κολακεύειν τοὺς ἐπαίνους ποιεῖσθαι; Καὶ ὁ
 Σιμωνίδης εἶπε· Τοῦτο μὲν δὴ ναὶ μὰ τὸν Δία
 ἔγωγέ σοι, Ἱέρων, πάνυ συγχωρῶ, τοὺς ἐπαί-
 νους παρὰ τῶν ἐλευθερωτάτων ἡδίστους εἶναι·
 ἀλλ', ὁρᾷς, ἐκεῖνό γε οὐκ ἂν ἔτι πείσαις ἀνθρώ-

cunque demum est. Cyrop. I, 6, 12. οὐδ' ὁμοῦν περὶ
 τούτου ἐπεμνήσθη, *prorsus nihil ea de re commemoravit.*
 — λαβόντες ἀπιέναι fere i. q. λαμβάνειν. IV, 10. μη-
 χανώμενοι ζῆν fere i. q. μηχανᾶσθαι. Ages. I, 16. — ἢ
 ὅσα. Non solet post πολλαπλάσιος pronomēn relativum
 inferri.

14. γέ τοι, *certe quidem.* Cf. Conv. VIII, 18. —
 ἀκροάματος. Comm. II, 1, 31. τοῦ δὲ πάντων ἡδίστου
 ἀκούσματος, ἐπαίνου ἑαυτῆς, ἀνήκοος εἶ.

16. τοὺς ἐπαίνους κτέ. V. ann. ad Conv. IV,
 42. — ὁρᾷς mediae orationi qui interponit, se non du-
 bitare significat, quin quae dixerit, vera esse alter sit
 concessurus. Plat. Protag. 336 b. ἀλλ', ὁρᾷς, ἔφη, ὦ
 Σώκρατες, δίκαια δοκεῖ λέγειν Πρωταγόρας. Neque multum
 differt illud ὁρᾷς, quod initio enuntiationum positum ve-

πων οὐδένα, ὥς οὐχὶ δι' ὧν τρεφόμεθα οἱ ἄν-
θρωποι, πολὺ πλείω ὑμεῖς ἐν αὐτοῖς εὐφραίνε-
σθε. Καὶ οἶδ' αὖ γ', ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, ὅτι τούτῳ **17**
κρίνουσιν οἱ πλεῖστοι ἡδίων ἡμᾶς καὶ πίνειν καὶ
ἐσθίειν τῶν ιδιωτῶν, ὅτι δοκοῦσι καὶ αὐτοὶ
ἡδίων ἂν δειπνῆσαι τὸ ἡμῖν παρατιθέμενον
δεῖπνον ἢ τὸ ἐαυτοῖς. τὸ γὰρ τὰ εἰωθότα ὑπερ-
βάλλον, τοῦτο παρέχει τὰς ἡδονάς. διὸ καὶ πάν- **18**
τες ἄνθρωποι ἡδέως προσδέχονται τὰς ἐορτάς
πλὴν οἱ τύραννοι. ἔκπλεον γὰρ αὐτοῖς αἰεὶ παρ-
εσκευασμένοι οὐδεμίαν ἐν ταῖς ἐορταῖς ἔχουσιν
αἱ τράπεζαι αὐτῶν ἐπίδοσιν. ὥστε ταύτῃ πρῶ-
τον τῇ εὐφροσύνῃ τῆς ἐλπίδος μειονεκτοῦσι τῶν
ιδιωτῶν. ἔπειτα δ', ἔφη, ἐκεῖνο εὖ οἶδ' ὅτι καὶ **19**

ritatem eorum, quae ante dicta sunt, ita demonstrat, ut
alterum iam ipsum eam perspicere indicet. Quale est IX,
11. — ἐκεῖνο. Vid. M. 421. R. 104. n. 11. — οὐκ
ἔτι, non aequae, non item. Vid. II, 14. Ages. II, 26.
Comm. III, 4, 10. ταῦτα μὲν, ἔφη, πάντα ὁμοίως ἀμ-
φοτέρων ἐστίν· ἀλλὰ τὸ μάχεσθαι οὐκ ἔτι ἀμφοτέρων.
Venat. V, 14. οἱ δὲ ἡδὴ ἔτεροι (λαγῶ) τάχιστα θέουσι τὸν
πρῶτον δρόμον, τοὺς δ' ἄλλους οὐκ ἔτι. Ita enim quod
aliquatenus recte se habere concessimus, non amplius
quadrare significamus. — τρεφόμεθα οἱ ἄνθρωποι.
Ubi ad pronomen vel expressum vel non expressum sub-
stantivum appositionis loco additur, articulus ei non solet
deesse. Anab. VII, 1, 27. ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι εἰσῆλ-
θομεν εἰς τὸν πόλεμον. V, 5, 21. οἱ δὲ ἄλλοι, ὥς ὁρᾶτε,
σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι. III, 1, 46. αἰρεῖσθε οἱ δεόμενοι ἄρ-
χοντας.

17. τούτῳ. Cf. IV, 8. Comm. III, 9, 4. τῷ τὰ
μὲν καλὰ τε καὶ ἀγαθὰ γινώσκοντα χρῆσθαι αὐτοῖς καὶ τῷ
τὰ αἰσχρὰ εἰδόμενα εὐλαβεῖσθαι σοφόν τε καὶ σώφρονα ἔκρινεν.
— τοῦτο cum vi quadam antecedentia repetit. Cf. §§.
21. 25. 32. ann. ad Conv. IV, 64.

19. ἐκεῖνο pronominis sententia pertinet ad ἔμπει-

σὺ ἔμπειρος εἶ, ὅτι ὅσῳ ἂν πλείω τις παραθῇ-
 ται τὰ περιττὰ τῶν ἱκανῶν, τοσούτῳ θᾶσσον
 κόρος ἐμπίπτει τῆς ἐδωδῆς. ὥστε καὶ τῷ χρόνῳ
 τῆς ἡδονῆς μειονεκτεῖ ὁ παρατιθέμενος πολλὰ
20 τῶν μετρίως διαιτωμένων. Ἀλλὰ ναὶ μὰ Δί',
 ἔφη ὁ Σιμωνίδης, ὅσον ἂν χρόνον ἢ ψυχὴ προσ-
 ῖηται, τοῦτον πολὺ μᾶλλον ἡδονταὶ οἱ ταῖς πο-
 λυτελεστέραις παρασκευαῖς τρεφόμενοι τῶν τὰ
21 εὐτελέστερα παρατιθεμένων. Οὐκοῦν, ἔφη ὁ
 Ἰέρων, ὦ Σιμωνίδη, τὸν ἐκάστῳ ἡδόμενον μάλ-
 ιστα, τοῦτον οἶει καὶ ἐρωτικώτατα ἔχειν τοῦ
 ἔργου τούτου; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη. Ἡ οὖν
 ὁρᾷς τι τοὺς τυράννους ἡδιον ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν
 παρασκευὴν ἰόντας ἢ τοὺς ἰδιώτας ἐπὶ τὴν ἑαυ-
 τῶν; Οὐ μὰ τὸν Δία, ἔφη, οὐ μὲν οὖν, ἀλλὰ
22 καὶ ἀγλευκέστερον, ὥς πολλοῖς ἂν δόξειε. Τί
 γάρ, ἔφη ὁ Ἰέρων, τὰ πολλὰ ταῦτα μηχανή-
 ματα κατανενόηκας, ἃ παρατίθεται τοῖς τυράν-

ρος εἶ, neque opus est ἐκείνου scribatur. Neutrum enim
 genus pronominum et adiectivorum liberiores usum ha-
 bet. Comm. III, 6, 13. ἵνα μὴ τοῦτό γε λάθῃ σέ ποτε ἢ
 πόλις ἐνδεὴς γενομένη. Cyrop. III, 3, 9. ἐπιστήμονες δὲ
 ἦσαν τὰ προσήκοντα. Cf. Hellen. I, 6, 5. ἐμπειρότερος
 περὶ τὰ ναυτικά. Vid. ann. ad Conv. IV, 40. — τὰ
 περιττὰ τῶν ἱκανῶν. V. ann. ad Conv. IV, 35.

20. ἡ ψυχὴ, appetitus edendi et bibendi. Vid.
 §. 23. Conv. IV, 41.

21. ἐρωτικώτατα ἔχειν fere i. q. ἐρωτικώτατον
 εἶναι. Quamquam ipsum adiectivum apud Xenophontem
 de eo dicitur, qui est amor deditus. Oecon. XII, 15.
 ἐρωτικῶς ἔχουσι τοῦ καρδαίνειν. Cyrop. III, 3, 12. ἐρωτικῶς
 ἔχειν τοῦ ἡδὴ ποιεῖν τι. — τι ἡδιον. §. 6. μᾶλλον πῶς.
 IV, 7. θᾶπτόν τι. — οὐ μὲν οὖν. V. ann. ad Conv.
 IV, 3. Oecon. XII, 15. οὐ μὰ Δί', ἔφη ὁ Ἰσχύμαχος,
 οὐδαμῶς γε.

νοις, ὀξέα καὶ δριμέα καὶ στρυφνὰ καὶ τὰ τού-
των ἀδελφά; Πάννυ μὲν οὖν, ἔφη ὁ Σιμωνίδης,
καὶ πάννυ γέ μοι δοκοῦντα παρὰ φύσιν εἶναι
ταῦτα ἀνθρώποις. Ἄλλο τι οὖν οἶει, ἔφη ὁ Ἰέρων, 23
ῥων, ταῦτα τὰ ἐδέσματα εἶναι μαλακῆς καὶ
ἀσθενούσης τρυφῇ ψυχῆς ἐπιθυμήματα; ἐπεὶ εὖ
οἶδ' ἔγωγε, ὅτι οἱ ἡδέως ἐσθίοντες, καὶ σὺ που
οἶσθα, ὅτι οὐδὲν προσδέονται τούτων τῶν σο-
φισμάτων. Ἄλλὰ μέντοι, ἔφη ὁ Σιμωνίδης, τῶν 24
γε πολυτελῶν ὀσμῶν τούτων, αἷς χρίεσθε, τοὺς
πλησιάζοντας οἶμαι μᾶλλον ἀπολαύειν ἢ αὐτοὺς
ὑμᾶς, ὥσπερ γε καὶ τῶν ἀχαρίστων ὀσμῶν οὐκ
αὐτὸς ὁ βεβρωκὼς αἰσθάνεται, ἀλλὰ μᾶλλον οἱ
πλησιάζοντες. Οὕτω μέντοι, ἔφη ὁ Ἰέρων, καὶ 25
τῶν σίτων ὁ μὲν ἔχων παντοδαπὰ ἀεὶ οὐδὲν
μετὰ πόθου αὐτῶν λαμβάνει, ὁ δὲ σπανίσας
τινός, οὗτός ἐστιν ὁ μετὰ χαρᾶς πιμπλάμενος,
ὅταν αὐτῷ προφανῇ τι. Κινδυνεύουσιν, ἔφη ὁ 26

23. ἄλλο τι οὖν οἶει; *nonne igitur putas?* Voculae ἄλλο τι vel ἄλλο τι ἢ per se solae habent interrogationem: *estne ita?* B. 150. p. 446. M. 487. 9. K. 697. d. Cyrop. III, 2, 18. ἄλλο τι οὖν, ἔφη, ἢ διὰ τὸ γῆς σπανίζειν ἀγαθῆς νῦν πένητες νομίζετε εἶναι; Habent vero h. l. alii ἢ ante μαλακῆς. — ὅτι propter interiecta verba repetitum, ut Anab. V, 6, 19. VII, 4, 5. Quod fit etiam particulis εἰ, μή, aliis. — σοφισμάτων. Ante μηχανήματα. Eurip. Suppl. 1113. μισῶ δ' ὅσοι χρήζουσιν ἐκτείνειν βίον, βρωτοῖσι καὶ ποτοῖσι καὶ μαγεύμασι παρεκτρέποντες ὀχετόν, ὥστε μὴ θανεῖν.

24. ἀλλὰ μέντοι. — γέ. V. ann. ad Conv. I, 12.

26. κινδυνεύουσιν. Asyndeton est: voluerunt quidam οὖν addi. Qua tamen particula omissa orationi alacritas quaedam additur, ut Simonides celeriter ac fidenter ad novum quiddam pergat. Oecon. XVI, 12. Comm. IV, 2, 34. Cf. ann. ad Conv. III, 9.

Σιμωνίδης, αἱ τῶν ἀφροδισίων μόνον ὑμῖν ἀπο-
 λαύσεις τοῦ τυραννεῖν τὰς ἐπιθυμίας παρέχειν.
 ἐν γὰρ τούτῳ ἔξεστιν ὑμῖν ὅ τι ἂν κάλλιστον
 27 ἴδητε, τούτῳ συνεῖναι. Νῦν δὴ, ἔφη ὁ Ἱέρων,
 εἴρηκας ἐν ᾧ γε, σάφ' ἴσθι, μειονεκτοῦμεν τῶν
 ἰδιωτῶν. πρῶτον μὲν γὰρ γάμος ὁ μὲν ἐκ μει-
 ζόνων δήπου καὶ πλούτῳ καὶ δυνάμει κάλλι-
 στος δοκεῖ εἶναι, καὶ παρέχει τινὰ τῷ γήμαντι
 φιλοτιμίαν μεθ' ἡδονῆς· δεύτερον δ' ὁ ἐκ τῶν
 ὁμοίων· ὁ δ' ἐκ τῶν φαυλοτέρων πάννυ ἄτιμός
 28 τε καὶ ἄχρηστος νομίζεται. τῷ τοίνυν τυράννῳ,
 ἂν μὴ ξένην γῆμῃ, ἀνάγκη ἐκ μειόνων γαμεῖν,
 ὥστε τὸ ἀγαπητὸν οὐ πάννυ αὐτῷ παραγίγνε-
 ται. πολὺ δὲ καὶ αἱ θεραπείαι αἱ ἀπὸ τῶν
 μέγιστον φρονουσῶν γυναικῶν εὐφραίνουσι μά-
 λιστα, αἱ δ' ἀπὸ δούλων παροῦσαι μὲν οὐδέν
 τι ἀγαπῶνται, ἐὰν δέ τι ἐλλείπωσι, δεινὰς ὀρ-
 29 γὰς καὶ λύπας ἐμποιοῦσιν. ἐν δὲ τοῖς παιδικοῖς
 ἀφροδισίοις ἔτι αὖ πολὺ μᾶλλον ἢ ἐν τοῖς τε-
 κνοποιοῖς μειονεκτεῖ τῶν εὐφροσυνῶν ὁ τύραν-

27. γάμος cum universali quadam vi praepositum
 est: de nuptiis si dicendum est; ad nuptias quod atti-
 net: velut τῶν σίτων §. 25. Δαϊλόχου §. 33. φιλίας III, 1. οἱ
 ἀθληταί IV, 6. ἵππος VI, 15. — ἐκ μειζόνων. Paullo
 post ἐκ μειόνων γαμεῖν. Venat. I, 9. ἐκ μὲν πόλεως τῆς μα-
 γίστης γῆμαι. Plutarch. Sympos. 666 e. παρ' ἐλευθέρων
 γαμεῖν. Eurip. Androm. 957. ὥς φίλων μὲν ἂν γῆμαιμ'
 ἀπ' ἀνδρῶν. 1255. καὶ οὐ γαμεῖν δῆτ' ἐκ τε γειναίων χρεῶν
 δοῦναί τ' ἐς ἐσθλοῦς. Rhes. 168. οὐκ ἐξ ἐμαντιοῦ μειζόνων
 γαμεῖν θέλω. Caes. B. G. I, 18. ipsum ex Helvetiis ux-
 orem habere. — δεύτερον, secundo loco, deinde, post
 illas laudandae sunt nuptiae, quae inter aequales ineuntur.

28. πολὺ. V. §§. 8. 30. ann. ad Conv. I, 4. —
 ἀπὸ τῶν μέγιστον φρονουσῶν, a nobilissimis, ho-
 nestissimis. Opp. δούλων.

νος. ὅτι μὲν γὰρ τὰ μετ' ἔρωτος ἀφροδίσια
 πολὺ διαφερόντως εὐφραίνει, πάντες δὴπου ἐπι-
 στάμεθα· ὁ δὲ ἔρως πολὺ αὖ ἐθέλει ἥκιστα **30**
 τῷ τυράννῳ ἐγγίγνεσθαι. οὐ γὰρ τῶν ἐτοι-
 μων ἦδεται ὁ ἔρως ἐφιέμενος, ἀλλὰ τῶν ἐλπι-
 ζομένων. ὥσπερ οὖν εἴ τις ἄπειρος ὦν δίψους
 τοῦ πιεῖν ἀπολαύει, οὕτω καὶ ὁ ἄπειρος ὦν
 ἔρωτος ἄπειρός ἐστι τῶν ἡδίστων ἀφροδισίων.
 Ὁ μὲν οὖν Ἰέρων οὕτως εἶπεν. Ὁ δὲ Σιμωνί- **31**
 δης ἐπιγελάσας, Πῶς λέγεις, ἔφη, ὦ Ἰέ-
 ρων; τυράννῳ οὐ φῆς παιδικῶν ἔρωτας ἐμφύε-
 σθαι; πῶς μὲν σὺ, ἔφη, ἐρῶς Δαϊλόχου τοῦ
 καλλίστου ἐπικαλουμένου; Ὅτι μὰ τὸν Δί', ἔφη, **32**
 ὦ Σιμωνίδη, οὐ τοῦ ἐτοίμου παρ' αὐτοῦ δο-
 κοῦντος εἶναι τυχεῖν τούτου μάλιστα ἐπιθυμῶ,
 ἀλλὰ τοῦ ἥκιστα τυράννῳ προσήκοντος κατερ-
 γάσασθαι. ἐγὼ γὰρ δὴ ἐρῶ μὲν Δαϊλόχου ὦν- **33**
 περ ἴσως ἀναγκάζει ἡ φύσις ἀνθρώπου δεῖσθαι

30. ἐθέλει. Dicitur hoc verbum de rebus vita
 et voluntate carentibus, ut fere sit *posse* aut *solere*.
 Comm. III, 12, 8. ταῦτα δὲ οὐκ ἔστιν ἰδεῖν ἀμελοῦντα· οὐ
 γὰρ ἐθέλει αὐτόματα γίγνεσθαι. Oecon. IV, 13. ὅποσα ἡ
 γῆ φύειν ἐθέλει. — ὥσπερ οὖν εἴ τις κτέ.: *quemad-*
modum igitur si quis sitis expers parum voluptatis per-
cipiat, ita etiam sqq. Non prorsus absoluta est com-
 paratio. De utroque dicendum commune hoc: Carent
 dulcissimis voluptatibus. ἀπολαύειν autem nonnunquam
 de voluptatibus non optatis aut non veris dicitur.

32. ἐτοίμου. V. ann. ad §. 9. — τοῦ ἥκιστα
 τυράννῳ προσήκοντος κατεργάσασθαι, *quod ut*
efficiat (h. e. ut amorem sibi cum alterius consensu pa-
 ret), *minime tyranno accidit*. Cf. III, 9. IV, 7. V, 2.

33. ἐρῶ μὲν Δαϊλόχου ὦν περ, ἐρῶ μὲν τούτων
 Δαϊλόχου, ὦν περ, *amo in Dailocho ea, quae natura*
humana fortasse cogit petere a formosis. Conv. VIII,

παρὰ τῶν καλῶν, τούτων δέ, ὧν ἐρῶ τυχεῖν, μετὰ μὲν φιλίας καὶ παρὰ βουλομένου καὶ πάννυ ἰσχυρῶς ἐπιθυμῶ τυγχάνειν, βίᾳ δὲ λαμβάνειν παρ' αὐτοῦ ἥσσον ἄν μοι δοκῶ ἐπιθυμεῖν ἢ
34 ἐμαυτὸν κακὸν τι ποιεῖν. παρὰ μὲν γὰρ πολεμίων ἀκόντων λαμβάνειν πάντων ἡδιστον ἔγωγε νομίζω εἶναι, παρὰ δὲ παιδικῶν βουλομένων ἡδι-
35 σται, οἶμαι, αἱ χάριτές εἰσιν. εὐθύς γὰρ παρὰ τοῦ ἀντιφιλοῦντος ἡδεῖται μὲν αἱ ἀντιβλέψεις, ἡδεῖται δὲ αἱ ἐρωτήσεις, ἡδεῖται δὲ αἱ ἀποκρίσεις, ἡδισται δὲ καὶ ἐπαφροδιτόταται αἱ μάχαι τε
36 καὶ αἱ ἔριδες. τὸ δὲ ἀκόντων παιδικῶν ἀπολάττειν λεηλασίᾳ, ἔφη, ἔμοιγε δοκεῖ εἰκέναι μᾶλλον ἢ ἀφροδισίοις. καίτοι τῷ μὲν ληστῇ παρ-
 ἔχει τινὰς ὅμως ἡδονὰς τὸ τε κέρδος καὶ τὸ ἀνιᾶν τὸν ἐχθρόν· τὸ δὲ οὗ ἄν ἐρᾷ τις, τούτῳ ἡδεσθαι ἀνιωμένῳ καὶ φιλοῦντα μισεῖσθαι καὶ ἄπτεσθαι ἀχθομένου, πῶς οὐχὶ τοῦτο ἤδη δυσχε-
37 ρές τὸ πάθημα καὶ οἰκτρόν; καὶ γὰρ δὴ τῷ μὲν ἰδιώτῃ εὐθύς τεκμήριόν ἐστιν, ὅταν ὁ ἐρώμενός τι ὑπουργῇ, ὅτι ὡς φίλῳ χαρίζεται, διὰ τὸ εἰδέναι, ὅτι οὐδεμιᾶς ἀνάγκης οὔσης ὑπηρετεῖ· τῷ δὲ τυράννῳ οὐποτ' ἔστι πιστεῦσαι, ὡς
38 φιλεῖται. ἐπιστάμεθα γὰρ αὐτοὺς τοὺς διὰ φό-

12. ἄλλα τέ σου πολλὰ ἄγαμαι καὶ ὅτι κτέ. V. ann. ad Ages. VII, 2. M. 317. R. 108. n. 11. — καὶ πάννυ. Conv. IV, 37. τούτους μὲν οὖν ἔγωγε καὶ πάννυ οἰκτεῖρω τῆς ἄγαν χαλεπῆς νόσου.

35. εὐθύς indicat rem, quam statim apparet veram esse: unde in exemplis afferendis usurpatur. Vid. II, 8. IX, 4. Nec multum differt αὐτίκα, de quo v. ann. ad Conv. VII, 4.

36. ἡδη. V. ann. ad Conv. IV, 60.

38. ἐπιστάμεθα τοὺς ὑπηρετοῦντας, ὡς.

βον ὑπηρετοῦντας, ὥς ἢ μάλιστα ἂν δύνωνται
ἐξεικάζουσιν αὐτοὺς ταῖς τῶν φιλοῦντων ὑπουρ-
γίαις. καὶ τοίνυν αἱ ἐπιβουλαὶ ἐξ οὐδένων πλέ-
ονες τοῖς τυράννοις εἰσὶν ἢ ἀπὸ τῶν μάλιστα
φιλεῖν αὐτοὺς προσποιησαμένων.

CAP. II.

Πρὸς ταῦτα δὲ εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· Ἀλλὰ 1
ταῦτα μὲν πάννυ ἔμοιγε μικρὰ δοκεῖ εἶναι, ἃ σὺ
λέγεις. πολλοὺς γάρ, ἔφη, ἔγωγε ὁρῶ τῶν δο-
κούντων ἀνδρῶν εἶναι ἐκόντας μειονεκτοῦντας καὶ
σίτων καὶ ποτῶν καὶ ὄψων καὶ ἀφροδισίων γε

Vid. V, 2. ann. ad Conv. IV, 35. Comm. IV, 7, 2.
τὴν γῆν ὅποση ἐστὶν εἰδέναι. — ἢ μάλιστα ἂν δύνων-
ται. Superlativus saepius postponitur quam anteponitur,
velut Cyrop. VII, 1, 9. παρέσομαι δὲ καὶ γὰρ ἢ ἂν δύνωμαι
τάχιστα διώκων τοὺς ἀνδρας. Sed v. Anab. VII, 2, 8.
κελεύει συναθροίζειν τῶν δισπαρμένων ὥς ἂν πλείστους δύν-
ηται. Rarior etiam superlativo sedes est Thucyd. II, 22.
τὴν πόλιν δι' ἡσυχίας μάλιστα ὅσον ἐδύνατο εἶχε. — ταῖς
τῶν φιλοῦντων ὑπουργίαις. Est haec liberior com-
parationis conformatio: malis τοῖς μετὰ φιλίας ὑπουργοῦσι.
Cyrop. V, 1, 4. ὁμοίαν ταῖς δούλαις εἶχε τὴν ἐσθῆτα.

CAP. II. Voluptates, quae a sensibus proficiscan-
tur, Simonides dicit esse exiguas et maiores res comme-
morat, quarum fructu tyranni videantur beatiores. Sed
Hiero docere instituit, tyrannidem esse splendidam mise-
riam, maximis bonis tyrannos carere, plurima mala ex-
periri.

1. ἀνδρῶν. De genitivo v. ann. ad I, 9. de sen-
tentia VII, 3. ἀνδρες δὲ καὶ οὐκέτι ἄνθρωποι μόνον νομι-
ζόμενοι. — ὄψων. Delicatiores cibi videntur intelligi de-
bere. Phavorinus: ὄψα λέγονται τὰ τοῦ σίτου ἡδύσματα.
Xenoph. Comm. I, 3, 5. ἐπὶ τοῦτο (τὸ σιτίον s. τὸ ἐσθίειν)
οὕτω παρεσκευασμένος ἦει, ὥστε τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ σίτου
ὄψον αὐτῷ εἶναι. Agitur ibi de Socrate, qui quam ma-

- 2 ἀπεχομένους. ἀλλ' ἐν ἐκείνοις γε πολὺ διαφέρετε τῶν ἰδιωτῶν, ὅτι μεγάλα μὲν ἐπινοεῖτε, ταχὺ δὲ κατεργάζεσθε, πλεῖστα δὲ τὰ περισσὰ ἔχετε, κέκτησθε δὲ διαφέροντας μὲν ἀρετῇ ἵππους, διαφέροντα δὲ κάλλει ὄπλα, ὑπερέχοντα δὲ κόσμον γυναιξί, μεγαλοπρεπεστάτας δ' οἰκίας καὶ ταύτας κατεσκευασμένας τοῖς πλείστου ἀξίοις, ἔτι δὲ πλήθει καὶ ἐπιστήμασι θεράποντας ἀρίστους κέκτησθε, ἱκανώτατοι δ' ἐστὲ κακῶσαι μὲν
- 3 ἐχθρούς, ὀνῆσαι δὲ φίλους. Πρὸς ταῦτα δὲ ὁ Ἱέρων εἶπεν· Ἀλλὰ τὸ μὲν πλῆθος τῶν ἀνθρώπων, ὃ Σιμωνίδῃ, ἐξαπατᾶσθαι ὑπὸ τῆς τυραννίδος, οὐδὲν τι θαυμάζω· μάλα γὰρ ὁ ὄχλος μοι δοκεῖ δοξάζειν ὁρῶν καὶ εὐδαιμονίας τινὰς
- 4 εἶναι καὶ ἀθλίους· ἡ δὲ τυραννὶς τὰ μὲν δοκοῦντα πολλοῦ ἀξία κτήματα εἶναι ἀνεπτυγμένα θεᾶσθαι φανερὰ πᾶσι παρέχεται, τὰ δὲ χαλεπὰ ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν τυράννων κέκτηται ἀποκεκρυμμένα, ἔνθα περ καὶ τὸ εὐδαιμονεῖν καὶ τὸ

xime videbatur vir esse. — καὶ — γέ particulae in plurium rerum enumeratione usum habent satis frequentem.

2. ἐν ἐκείνοις. V. ann. ad Conv. IV, 40. — ἔτι δὲ — κέκτησθε, praeterea vero plurimos et artium cognitione praestantissimos famulos habetis. ἀρίστους liberiore usu cum πλήθει coniunctum, fere i. q. διαφέροντας.

3. ὁρῶν. V. ann. ad Conv. IX, 5. — καὶ εὐδαιμονίας τινὰς εἶναι καὶ ἀθλίους, putare alios felices, alios infelices esse, h. e. vulgus de hominum felicitate vel infelicitate ex prima fronte iudicat.

4. ἀνεπτυγμένα θεᾶσθαι, res explicatas ad spectandum. φανερὰ παρέχεται unam efficiunt notionem: palam proponit. De infinitivo θεᾶσθαι v. M. 535. n. 1. R. 125. n. 9. K. 550. n. 3.

κακοδαιμονεῖν τοῖς ἀνθρώποις ἀπόκειται. τὸ μὲν 5
οὖν τὸ πλῆθος περὶ τούτου λεληθέναι, ὥσπερ
εἶπον, οὐ θαυμάζω· τὸ δὲ καὶ ὑμᾶς ταῦτ' ἀγνο-
εῖν, οἱ διὰ τῆς γνώμης θεᾶσθαι δοκεῖτε κάλλιον
ἢ διὰ τῶν ὀφθαλμῶν τὰ πλεῖστα τῶν πρα-
γμάτων, τοῦτό μοι δοκεῖ θαυμαστόν εἶναι. ἐγὼ 6
δὲ πεπειραμένος σαφῶς οἶδα, ὧ Σιμωνίδη, καὶ
λέγω σοι, ὅτι οἱ τύραννοι τῶν μεγίστων ἀγα-
θῶν ἐλάχιστα μετέχουσι, τῶν δὲ μεγίστων κα-
κῶν πλεῖστα κέκτληνται. αὐτίκα γὰρ εἰ μὲν εἰ- 7
ρήνη δοκεῖ μέγα ἀγαθὸν τοῖς ἀνθρώποις εἶναι,
ταύτης ἐλάχιστον τοῖς τυράννοις μέτεστιν· εἰ δὲ
πόλεμος μέγα κακόν, τούτου πλεῖστον μέρος οἱ
τύραννοι μετέχουσιν. εὐθύς γὰρ τοῖς μὲν ἰδιώ- 8
ταις, ἂν μὴ ἡ πόλις αὐτῶν κοινὸν πόλεμον πο-
λεμῇ, ἔξεστιν ὅποι ἂν βούλωνται πορεύεσθαι,
μηδὲν φοβουμένους, μὴ τις αὐτοὺς ἀποκτείνῃ.

5. τὸ μὲν οὖν κτέ. λέληθέ με περὶ τούτου i. q. λέληθέ με τοῦτο. Quae subiecti circumlocutio περὶ prae-
positione facta alias magis ad accusativum pertinet quam
ad nominativum. Plat. Lach. 192 b. εἰ τό γε διὰ πάντων
περὶ ἀνδρείας πεφυκὸς δεῖ εἰπεῖν. Phaedon. 57 e. οὐδὲ τὰ
περὶ τῆς δίκης ἄρα ἐπύθεσθε ὃν τρόπον ἐγένετο;

7. αὐτίκα. V. ann. ad Conv. VII, 4. — εἰ
μὲν εἰρήνη δοκεῖ — εἶναι. V. ann. ad Conv. IV,
18. — μέρος. Vid. M. 325. n. 1. R. 108. n. 6.

8. εὐθύς. V. ann. ad I, 35. — φοβουμένους.
Poterat esse φοβουμένοις, ut est XI, 10. ἐξεῖη μὲν ἂν σοι
ἐνεκεν ἀσφαλείας, εἴ που βούλοιο, θεωρήσοιτι πορεύεσθαι,
ἐξεῖη δ' ἂν αὐτοῦ μένορι τοῦτο πράττειν. Accusativi arcta
coniunctio cum infinitivo est, ut distinctior in ea ratione
insit actionis notio. Ages. VI, 2. Cyrop. II, 1, 15.
ἔξεστι δ' ὑμῖν λαβόντας ὅπλα εἰς τὸν αὐτὸν ἡμῖν κίνδυνον
ἐμβαίνειν. B. 144. n. 5. M. 536. R. 127. n. 2. K.
557. — αὐτοὺς. Latine se dixeris. Graeci pronomi-

- οἱ δὲ τύραννοι πάντες πανταχῇ ὥς διὰ πολε-
μίας πορεύονται. αὐτοὶ τε γοῦν ὥπλισμένοι οἶον-
ται ἀνάγκην εἶναι διάγειν καὶ ἄλλους ὀπλοφό-
9 ρους αἰεὶ συμπεριάγεσθαι. ἔπειτα δὲ οἱ μὲν ἰδιῶ-
ται, ἐὰν καὶ στρατεύωνταί που εἰς πολεμίαν,
ἀλλ' οὖν ἐπειδὴν γε ἔλθωσιν οἴκαδε, ἀσφάλειαν
σφίσιν ἡγοῦνται εἶναι, οἱ δὲ τύραννοι ἐπειδὴν
εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν ἀφίκωνται, τότε ἐν πλεί-
10 στοις πολεμίοις ἴσασιν ὄντες. ἐὰν δὲ δὴ καὶ ἄλ-
λοι στρατεύωσιν εἰς τὴν πόλιν κρείττονες, ἐὰν

nis usus latius patet. — αὐτοὶ τε γοῦν ὥπλισμένοι. Accusativum expectaveris, ut is cum verbo διάγειν coniungatur arctius. Est vero illa attractio quaedam, quae etiam eo explicatur, quod verba δεῖν, χρῆναι, προσήκειν et similia in constructione saepe delitescent. Demosth. fals. leg. 414. ἡγούμενῳ πρῶτον αὐτὸς περιεῖναι δεῖν αὐτῶν καὶ μεγαλοψυχότερος φαίνεσθαι.

9. στρατεύονται. Paullo post στρατεύωσιν. Quae formae si differunt, στρατεύειν est *expeditionem suscipere*, στρατεύεσθαι *militare*. — ἀλλ' οὖν — γέ, at certe — *quidem*. Non ita rarus in apodosi est usus harum particularum, quibus, quamquam conceditur aliquid, de re aliqua asseveratur, quae cum conclusionis specie ante dictis opponitur. Ages. II, 21. Venat. II, 1. ὃ μὲν ἔστιν ἱκανὴ (ἢ οὐσία), ἀξίως τῆς αὐτοῦ ὠφελείας (ἐλθέτω ἐπὶ τὸ ἐπιήδευμα τὸ τῶν κυνηγεσιῶν), ὃ δὲ μὴ ἔστιν, ἀλλ' οὖν τὴν γε προθυμίαν παρεχέσθω. Isocr. Demon. 39. οἱ γὰρ δίκαιοι τῶν ἀδίκων εἰ μὴδὲν ἄλλο πλεονεκτοῦσιν, ἀλλ' οὖν ἐλπίσι γε σπουδαίαις ὑπερέχουσιν. Paullo post in apodosi est ἀλλὰ — γέ. — ἴσασιν ὄντες. Cf. VI, 1. X, 4. XI, 7. Conv. VIII, 17. Ages. IX, 5. B. 144. 4. a. M. 548. R. 129. 3. a. K. 567.

10. εἰς τὴν πόλιν, i. q. ἐπὶ τὴν πόλιν. Thucyd. III, 1. Πελοποννήσιοι ἐστράτευσαν εἰς τὴν Ἀττικὴν. — ἐὰν — ἐὰν. Vid. Anab. VII, 7, 31. ἐὰν οἱ μὲν στρατιῶται ὑπὸ σκηνῶνται προθυμότερον αὐτοῖς συστρατεύεσθαι, ἢ τὰ παρὰ

ἔξω τοῦ τείχους ὄντες οἱ ἥσσαντες ἐν κινδύνῳ δο-
κῶσιν εἶναι, ἀλλ' ἐπειδὴν γε εἴσω τοῦ ἐρύματος
ἔλθωσιν, ἐν ἀσφαλείᾳ πάντες νομίζουσι καθε-
στάναι· ὁ δὲ τύραννος οὐδ' ἐπειδὴν εἴσω τῆς
οἰκίας παρέλθῃ, ἐν ἀκινδύνῳ ἐστίν, ἀλλ' ἐν-
ταῦθα δὴ καὶ μάλιστα φυλακτέον οἶεται εἶναι.
ἔπειτα τοῖς μὲν ἰδιώταις καὶ διὰ σπονδῶν καὶ 11
δι' εἰρήνης γίγνεται πολέμου ἀνάπαυσις, τοῖς δὲ
τυράννοις οὔτε εἰρήνη ποτὲ πρὸς τοὺς τυραν-
νευομένους γίγνεται οὔτε σπονδαῖς ἂν ποτε πι-
στεύσας ὁ τύραννος θαρρόησκει. καὶ πόλεμοι μὲν 12
δὴ εἰσιν, οὓς τε αἱ πόλεις πολεμοῦσι καὶ οὓς οἱ
τύραννοι πρὸς τοὺς βεβιασμένους· τούτων δὴ
τῶν πολέμων ὅσα μὲν ἔχει χαλεπὰ ὁ ἐν ταῖς πό-
λεσι, ταῦτα καὶ ὁ τύραννος ἔχει. καὶ γὰρ ἐν 13
ὅπλοις δεῖ εἶναι ἀμφοτέρους καὶ φυλάττεσθαι
καὶ κινδυνεύειν, καὶ ἂν τι πάθῃσι κακὸν ἡττη-
θέντες, λυποῦνται ἐπὶ τούτοις ἑκάτεροι. μέχρι 14
μὲν δὴ τούτου ἴσοι οἱ πόλεμοι· ἃ δὲ ἔχουσιν
ἡδέα οἱ ἐν ταῖς πόλεσι πρὸς τὰς πόλεις, ταῦτα

σοῦ νῦν ἀναπράξωσιν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι συναινέσωσιν
αὐτοῖς ταῦτα. III, 2, 31. ἦν δέ τις ἀπειθῇ, ἦν ψηφίσθηθε
τὸν αἰὶ ὑμῶν ἐντυγχάνοντα σὺν τῷ ἄρχοντι κολάζειν, οὕτως
οἱ πολέμοι πλεῖστοι ἐψευσμένοι ἔσονται.

12. ὁ ἐν ταῖς πόλεσι, *civis*. Comm. III, 5, 6.
τεκμήριο δ' ἂν τοῦτο καὶ ἀπὸ τῶν ἐν ταῖς ναυσίν.

13. κακόν τι — τούτοις. Vid. III, 4. Neque
enim mirum est ab altero numero ad alterum transire
scriptores. Cyrop. I, 2, 2. ἦν δέ τις τούτων τι παραβαίῃ,
ζημίαν αὐτοῖς ἐπανεθέσται. A plurali ad singularem trans-
itur VI, 14.

14. οἱ ἐν ταῖς πόλεσι πόλεμοι. — οὐκ ἔτι. V.
ann. ad I, 16.

- 15 οὐκ ἔτι ἔχουσιν οἱ τύραννοι. αἱ μὲν γὰρ πόλεις δήπου, ὅταν κρατήσωσι μάχῃ τῶν ἐναντίων, οὐ ῥᾷδιον εἰπεῖν ὅσῃν μὲν ἡδονὴν ἔχουσιν ἐν τῷ τρέψασθαι τοὺς πολεμίους, ὅσῃν δ' ἐν τῷ διώκειν, ὅσῃν δ' ἐν τῷ ἀποκτείνειν τοὺς πολεμίους, ὥς δὲ γαυροῦνται ἐπὶ τῷ ἔργῳ, ὥς δὲ δόξαν λαμπρὰν ἀναλαμβάνουσιν, ὥς δ' εὐφραίνονται τὴν πόλιν νομίζοντες ἡῤῥηκέναι. 16 ἕκαστος δὲ τις προσποιεῖται καὶ τῆς βουλῆς μετεσχηκέναι καὶ πλείστους ἀπεκτονέναι· χαλεπὸν δὲ εὖρεῖν, ὅπου οὐχὶ καὶ ἐπιψεύδονται, πλεονας φάσκοντες ἀπεκτονέναι, ἢ ὅσοι ἂν τῷ ὄντι ἀποθάνωσιν· οὕτω καλὸν τι αὐτοῖς δοκεῖ εἶναι τὸ 17 πολὺ νικᾶν. ὁ δὲ τύραννος ὅταν ὑποπτεύσῃ καὶ αἰσθανόμενος τῷ ὄντι ἀντιπραττομένους τινὰς ἀποκτείνῃ, οἶδεν, ὅτι οὐκ αὖξει ὅλην τὴν πόλιν, ἐπίσταται τε, ὅτι μειόνων ἄρξει, φαιδρός τε οὐ δύναται εἶναι, οὐδὲ μεγαλύνεται ἐπὶ τῷ ἔργῳ, ἀλλὰ καὶ μειοῖ καθ' ὅσον ἂν δύνῃται τὸ γεγεννημένον, καὶ ἀπολογεῖται ἅμα πράττων, ὥς

15. πόλεις — νομίζοντες. Comm. II, 2, 3. αἱ πόλεις ἐπὶ τοῖς μεγίστοις ἀδικήμασι ζημίαν θάνατον πεποιήκασιν, ὥς οὐκ ἂν μείζονος κακοῦ φόβῳ τὴν ἀδικίαν παύσοντες. Cyrop. I, 6, 45. πολλοὶ μὲν γὰρ πόλεις ἔπεισαν, καὶ ταῦτα οἱ δοκοῦντες σωφώτατοι εἶναι, πόλεμον ἄρασθαι πρὸς τούτους, ὑφ' ὧν οἱ πεισθέντες ἐπιθέσθαι ἀπώλοντο. M. 434. 1. R. 100. 4. b. K. 364 sq.

16. τὸ πολὺ νικᾶν, *magna ac splendida victoria*. Mag. Eq. VIII, 11. τὸ γὰρ πολὺ νικᾶν οὐδεὶ πώποισ μεταμέλειαν παρέσχευ. Herodot. VI, 138. πολλὸν ἐπεκράτεον.

17. ὅτι οὐκ αὖξει ὅλην τὴν πόλιν, *se non omnem civitatem augere vel amplificare*, se sibi tantum ac suae factioni prodesse. — ἅμα πράττων. M. 557. 3. R. 130. n. 3. K. 576. n. 4.

οὐκ ἀδικῶν πεποίηκεν. οὕτως οὐδ' αὐτῷ δοκεῖ
καλὰ τὰ ποιούμενα εἶναι. καὶ ὅταν ἀποθάνω- 18
σιν οὓς ἐφοβήθη, οὐδέν τι μᾶλλον τούτου θαρ-
ρέει, ἀλλὰ φυλάττεται ἔτι μᾶλλον ἢ τὸ πρόσθεν.
καὶ πόλεμον μὲν δὴ τοιοῦτον ἔχων διατελεῖ ὁ
τύραννος, ὃν ἐγὼ δηλῶ.

C A P. III.

Φιλίας δ' αὖ καταθέασαι ὡς κοινωνοῦσιν οἱ 1
τύραννοι. πρῶτον μὲν εἰ μέγα ἀγαθὸν ἀνθρώ-
ποις ἢ φιλία, τοῦτο ἐπισκεψώμεθα. ὅς γάρ ἂν 2
φιληται δήπου ὑπὸ τινων, ἡδέως μὲν τοῦτον οἱ
φιλοῦντες παρόντα ὀρῶσιν, ἡδέως δ' εὖ ποιοῦσι,
ποθοῦσι δέ, ἂν που ἀπίη, ἡδιστα δὲ πάλιν
προσιόντα δέχονται, συνήδονται δ' ἐπὶ τοῖς αὐ-
τοῦ ἀγαθοῖς, συνεπικουροῦσι δέ, ἐάν τι σφαλ-
λόμενον ὀρῶσιν. οὐ μὲν δὴ λέληθεν οὐδὲ τὰς 3
πόλεις, ὅτι ἢ φιλία μέγιστον ἀγαθὸν καὶ ἡδι-
στον ἀνθρώποις ἐστί· μόνους γοῦν τοὺς μοιχοὺς
νομίζουσι πολλὰ τῶν πόλεων νηποινὶ ἀποκτεί-
νειν, δηλονότι διὰ ταῦτα, ὅτι λυμαντήρας αὐ-
τοὺς νομίζουσι τῆς τῶν γυναικῶν φιλίας πρὸς

18. οὐδέν τι μᾶλλον τούτου θαρρέει, *nihil magis propterea fidenti est animo*. Genitivo significatur id, unde spectatur aliquid: ab hac parte. M. 337. R. 109. θαρρέει τι est aliquid non metuere, non reformidare, ut Cyrop. I, 5, 14. 6, 25. VII, 5, 22. Oecon. XVI, 6. — ὃν pertinet ad πόλεμον.

CAP. III. Pergit Hiero exponere: amicitiae verae commoda non pertinere ad tyrannos, parum fidei illos habere posse cognatis.

3. νομίζουσι, *lege sanciunt, instituunt*. IV, 4. πεποίηται νόμον. V. ann. ad Ages. IV, 6. Resp. Lac. II, 4. καὶ ἀντί γε τοῦ ἱματίοις διαθρύπτεσθαι ἐρόμισεν (ὁ Au-

- 4 τοὺς ἄνδρας εἶναι. ἐπεὶ ὅταν γε ἀφροδισιασθῇ
 5 κατὰ συμφορὰν τινὰ γυνή, οὐδὲν ἥττον τούτου
 ἐνεκεν τιμῶσιν αὐτάς οἱ ἄνδρες, ἐάνπερ ἡ φι-
 6 λία δοκῇ αὐταῖς ἀκήρατος διαμένειν. τοσοῦτον
 δὲ τι ἀγαθὸν κρίνω ἔγωγε τὸ φιλεῖσθαι εἶ-
 7 ναι, ὥστε νομίζω τῷ ὄντι αὐτόματα τὰγαθὰ
 8 τῷ φιλουμένῳ γίγνεσθαι καὶ παρὰ θεῶν καὶ
 παρὰ ἀνθρώπων. καὶ τούτου τοίνυν τοῦ κτή-
 9 ματος τοιούτου ὄντος μειονεκτοῦσιν οἱ τυράν-
 10 νοι πάντων μάλιστα. εἰ δὲ βούλει, ὧς Σιμωνί-
 11 δῃ, εἰδέναι, ὅτι ἀληθῆ λέγω, ὧδε ἐπίσκε-
 12 ψαι. βεβαιόταται μὲν γὰρ δήπου δοκοῦσι φι-
 λία εἶναι γονεῦσι πρὸς παῖδας καὶ παισὶ πρὸς
 13 γονεῖς καὶ ἀδελφοῖς πρὸς ἀδελφοὺς καὶ γυναιξὶ
 14 πρὸς ἄνδρας καὶ ἐταίροις πρὸς ἐταίρους. εἰ τοί-
 νυν ἐθέλεις κατανοεῖν, εὐρήσεις μὲν τοὺς ἰδιώ-
 15 τας ὑπὸ τούτων μάλιστα φιλουμένους, τοὺς δὲ
 τυράννους πολλοὺς μὲν παῖδας ἑαυτῶν ἀπεκτο-
 νηκότας, πολλοὺς δ' ὑπὸ παιδῶν αὐτοὺς ἀπο-

κοῦργος) ἐν ἱματίῳ δι' ἔτους προσεθίξεσθαι, νομίζων οὕτως
 καὶ πρὸς ψύχῃ καὶ πρὸς θάλπῃ ἀμεινον ἂν παρασκευάσα-
 σθαι. quo loco verbum νομίζειν item his positum diversa
 significatione videmus.

4. ἐνεκεν. V. ann. ad Conv. VIII, 30. τούτου
 ἐνεκεν dictum ut apud nos *desshalb*, h. e. *dessenunge-
 achtet*. V. ann. ad XI, 10. — αὐτάς. V. ann. ad
 II, 13.

7. γονεῖς. IV, 5. τοὺς γονεάς. Comm. II, 2, 13.
 γονεάς. 14. τοὺς γονεῖς. Ages. II, 3. τοὺς ἱππέας. 13.
 τοὺς ἱππεῖς. Atque alia etiam exstant apud Xenophontem
 formae illius contractae exempla non pauca.

8. τοὺς δὲ τυράννους. Expectaveris εὐρήσεις
 δὲ τοὺς τυράννους vel εὐρήσεις τοὺς μὲν ἰδιώτας — τοὺς δὲ
 τυράννους, ut Comm. III, 6, 17. Vid. Ages. II, 24.
 ἀφροστηκώτων μὲν τῶν δούλων, πολλῶν δὲ περιουκίδων πόλεων.

λωλότας, πολλοὺς δὲ ἀδελφοὺς ἐν τυραννίσιν ἀλ-
 ληλοφόνους γεγεννημένους, πολλοὺς δὲ καὶ ὑπὸ
 γυναικῶν τῶν ἐαυτῶν τυράννους διεφθαρμένους
 καὶ ὑπὸ ἐταίρων γε τῶν μάλιστα δοκούντων
 φίλων εἶναι. οἵτινες οὖν ὑπὸ τῶν φύσει πεφυ- 9
 κότων μάλιστα φιλεῖν καὶ νόμῳ συνηναγκασμέ-
 νων οὕτω μισοῦνται, πῶς ὑπ' ἄλλου γέ τινος
 οἶεσθαι χρὴ αὐτοὺς φιλεῖσθαι;

C A P. IV.

Ἀλλὰ μὴν καὶ πίστεως ὅστις ἐλάχιστον μετ- 1
 ἔχει, πῶς οὐχὶ μεγάλου ἀγαθοῦ μειονεκτεῖ;
 ποία μὲν γὰρ ξυνουσία ἡδεῖα ἄνευ πίστεως τῆς
 πρὸς ἀλλήλους; ποία δ' ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ τερπνὴ
 ἄνευ πίστεως ὁμιλία; ποῖος δὲ θεράπων ἡδὺς

ann. ad I, 9. — πολλοὺς μέν — πολλοὺς δέ. V.
 ann. ad Conv. II, 3. — ἀπεκτονηκότας. Rarior for-
 ma. Anab. V, 7, 30. ἀπεκτονώς. Hellen. VII, 4, 24.
 ἀπεκτονότες. Plat. Apol. 38 c. olim legebatur ἀπεκτονή-
 κατε, nunc ἀπεκτόνατε. Plutarch. Timol. c. 16. ἀπεκτονήκει.
 — καὶ ὑπὸ ἐταίρων γε, atque etiam a sodalibus.
 Quod non sine vi dictum est. — φίλων. V. ann. ad I, 9.
 ἐταῖρος sodalis est, cuius consuetudine uteris; φίλος
 amicus, quem carum habes. Cf. VI, 3. διὰ τὸ δούλους ἀντὶ
 φίλων ἔχειν τοὺς ἐταίρους. Anab. VII, 3, 30. ἐγὼ δέ σοι,
 ὦ Σεύθη, δίδωμι ἑμαντὸν καὶ τοὺς ἑμοὺς τούτους ἐταίρους
 φίλους εἶναι πιστούς. Cyrop. VIII, 4, 33.

9. ὑπὸ τῶν φύσει πεφυκότων μάλιστα φι-
 λεῖν. Cyrop. V, 1, 24. βασιλεὺς γὰρ ἔμοιγε δοκεῖς σὺ
 φύσει πεφυκέναι. 7, 13. πιστοὺς δὲ μὴ νόμιζε φύσει φύε-
 σθαι ἀνθρώπους. De infinitivo cf. I, 32. B. 140. 2.
 R. 125. 7.

CAP. IV. Metuendum tyrannis esse, ne a suis per
 cibos potusque venenatos tollantur: tyrannicidas a civita-
 tibus praemiis ornari. Propter opes, quas videatur ty-
 rannus habere, eius conditionem non esse meliorem.

- 2 ἀπιστούμενος; καὶ τούτου τοίνυν τοῦ πιστῶς
πρὸς τινὰς ἔχειν ἐλάχιστον μέτεστι τυράννῳ·
ὅποτε γε οὐδὲ σιτίοις καὶ ποτοῖς πιστεύων διά-
γει, ἀλλὰ καὶ τούτων πρὶν ἀπάρχεσθαι τοῖς
θεοῖς, τοὺς διακόνους πρῶτον κελεύουσιν ἀπο-
γεύσασθαι διὰ τὸ ἀπιστεῖν, μὴ καὶ ἐν τούτοις
- 3 κακὸν τι φάγωσιν ἢ πίωσιν. ἀλλὰ μὴν καὶ αἱ
πατρίδες τοῖς μὲν ἄλλοις ἀνθρώποις πλείστου
ἄξιαί. πολῖται γὰρ δορυφοροῦσι μὲν ἀλλήλους
ἄνευ μισθοῦ ἐπὶ τοὺς δούλους, δορυφοροῦσι δ'
ἐπὶ τοὺς κακούργους, ὑπὲρ τοῦ μηδένα τῶν πο-
- 4 λιτῶν βιαίῳ θανάτῳ ἀποθνήσκειν. οὕτω δὲ πόρ-
ρῳ προεληλύθασιν φυλακῆς, ὥστε πεποιήνται πολ-
λοὶ νόμον, τῷ μαιφόνῳ μηδὲ τὸν συνόντα κα-
θαρεῦν· ὥστε διὰ τὰς πατρίδας ἀσφαλῶς ἔκα-
- 5 στος βιοτεύει τῶν πολιτῶν. τοῖς δὲ τυράννοις
καὶ τοῦτο ἔμπαλιν ἀνέστραπται. ἀντὶ γὰρ τοῦ
τιμωρεῖν αὐτοῖς αἱ πόλεις μεγάλως τιμῶσι τὸν
ἀποκτείναντα τὸν τύραννον, καὶ ἀντὶ γε τοῦ

2. ὅποτε γε. Vid. Conv. II, 12. IV, 50. —
πρὶν ἀπάρχεσθαι τοῖς θεοῖς. Vinum merum ad
libationem destinatum ad gustandum circumferebatur.

3. δορυφοροῦσι μὲν ἀλλήλους. R. 104. 2.
a. K. 476.

4. οὕτω δὲ — φυλακῆς, *progressi vero eo pro-
videntiae sunt.* οὕτω πόρρῳ i. q. εἰς τοῦτο, εἰς τοσοῦτον.
Praepositio, quae in verbo est, ex abundanti addita est.
Alias dicitur ἐλαύνειν, ἥκειν, πορεύεσθαι. — τῷ μαι-
φόνῳ. V. ann. ad Conv. II, 4.

5. ἀνέστραπται, *aliter cessit, inversa ratio est.*
Cyrop. VIII, 8, 13. καὶ ὅτε γε οἱ παῖδες ἐδόκουν μανθά-
ναι δικαιοσύνην, καὶ τοῦτο παντάπασιν ἀνέστραπται. — καὶ
— γέ particulae quum gradationi inserviant, ad minus
quiddam hoc loco possunt descendere videri. At sen-
tentia sic procedit: Pro poena tyrannicida magnum ho-

εἵργειν ἐκ τῶν ἱερῶν, ὥσπερ τοὺς τῶν ἰδιωτῶν
φρονέας, ἀντὶ τούτου καὶ εἰκόνας ἐν τοῖς ἱεροῖς
ἱστᾶσιν αἱ πόλεις τῶν τὸ τοιοῦτο ποιησάντων.

Εἰ δὲ σὺ οἶει, ὥς πλείω ἔχων τῶν ἰδιωτῶν **6**
κτῆματα ὁ τύραννος διὰ τοῦτο καὶ πλείω ἀπ'
αὐτῶν εὐφραίνεται, οὐδὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὥ
Σιμωνίδῃ, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἀθληταὶ οὐχ ὅταν ἰδιω-
τῶν γένωνται κρείττονες, τοῦτ' αὐτοὺς εὐφραί-
νει, ἀλλ' ὅταν τῶν ἀνταγωνιστῶν ἥττους, τοῦτ'
αὐτοὺς ἀνιᾶ, οὕτω καὶ ὁ τύραννος οὐχ ὅταν
τῶν ἰδιωτῶν πλείω φαίνεται ἔχων, τότε εὐφραί-
νεται, ἀλλ' ὅταν ἐτέρων τυράννων ἐλάττω ἔχη,
τούτῳ λυπεῖται. τούτους γὰρ ἀνταγωνιστὰς
ἡγεῖται αὐτῷ τοῦ πλούτου εἶναι. οὐδὲ γε θᾶτ- **7**
τόν τι γίγνεται τῷ τυράννῳ ἢ τῷ ἰδιώτῃ ὧν
ἐπιθυμεῖ. ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης οἰκίας ἢ ἀγροῦ ἢ
οἰκέτου ἐπιθυμεῖ, ὁ δὲ τύραννος ἢ πόλεων ἢ
χωρᾶς πολλῆς ἢ λιμένων ἢ ἀκροπόλεων ἰσχυ-
ρῶν· ἃ ἐστὶ πολὺ χαλεπώτερα καὶ ἐπικινδυνό-
τερα κατεργάσασθαι τῶν ἰδιωτικῶν ἐπιθυμημά-
των. ἀλλὰ μέντοι καὶ πένητας ὄψει οὐχ οὕτως **8**

norem consequitur, et quod etiam maius, etiam turpius
est, simulacra eius in templis, a quibus excludendus certe
erat, ponuntur. Similis locus est comparatus ad III, 3.

6. οἱ ἀθληταί — τοῦτ' αὐτοὺς εὐφραίνει. Est
anacoluthon quod dicitur. V. ann. ad Conv. II, 26. ἰδιώ-
της si athletae opponitur, est qui palaestrae non dedit
operam, siquidem ea vox omnino significat hominis vitam
umbratilem et artis inscitiam. Contra ἀνταγωνισταί
sunt h. l. tyrannorum aemuli. Cf. Cyrop. III, 3, 36. —
κρείττονες — ἥττους. V. ann. ad Conv. V, 5.

7. θᾶττόν τι. Vid. I, 21. — κατεργάσα-
σθαι. Vid. I, 32. ann. ad Conv. VIII, 40.

8. οὐχ οὕτως ὥς, non tam quam. — πρὸς

- ὀλίγους τῶν ἰδιωτῶν, ὡς πολλοὺς τῶν τυράννων. οὐ γὰρ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται οὔτε τὰ ἱκανά, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις· ὥστε τὰ μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανὰ πολλὰ ἐστὶ,
- 9** τὰ δὲ τῶν ἱκανῶν ἐλλείποντα ὀλίγα. τῷ οὖν τυράννῳ τὰ πολλαπλάσια ἥττον ἱκανά ἐστὶν εἰς τὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα ἢ τῷ ἰδιώτῃ. τοῖς μὲν γὰρ ἰδιώταις ἔξεστι τὰς δαπάνας συντέμνειν εἰς τὰ καθ' ἡμέραν, ὅπη βούλονται, τοῖς δὲ τυράννοις οὐκ ἐνδέχεται. αἱ γὰρ μέγισται αὐτοῖς δαπάναι καὶ ἀναγκαιόταται εἰς τὰς τῆς ψυχῆς φυλακὰς εἰσι· τὸ δὲ τούτων συντέμνειν
- 10** ὀλεθρὸς δοκεῖ εἶναι. ἔπειτα δὲ ὅσοι μὲν δύνανται ἔχειν ἀπὸ τοῦ δικαίου ὅσων δέονται, τί ἂν τούτους οἰκτεῖροι τις ὡς πένητας; ὅσοι δ' ἀναγκάζονται δι' ἐνδειαν κακὸν τι καὶ αἰσχρὸν μηχανώμενοι ζῆν, πῶς οὐ τούτους ἀθλίους ἂν τις
- 11** καὶ πένητας δικαίως καλοῖ; οἱ τύραννοι τοίνυν ἀναγκάζονται πλεῖστα συλᾶν ἀδίκως καὶ ἱερὰ καὶ ἀνθρώπους διὰ τὸ εἰς τὰς ἀναγκαίας δαπάνας αἰεὶ προσδεῖσθαι χρημάτων. ὥσπερ γὰρ πολέμου ὄντος αἰεὶ ἀναγκάζονται στρατεύμα τρέφειν ἢ ἀπολωλέναι.

τὰς χρήσεις, *ex usu*. Poterat esse ταῖς χρήσεσι. Vid. I, 17. Praepositio relationem ad aliquid significat. Comm. III, 10, 12. δοκεῖ μοι τὸ εὐρυθμον οὐ καθ' ἑαυτὸ λέγειν, ἀλλὰ πρὸς τὸν χρώμενον.

9. τούτων genitivus partem significat. Cf. ann. ad Conv. IV, 49.

10. μηχανώμενοι ζῆν. V. ann. ad I, 13. — καλοῖ. V. ann. ad Conv. III, 2.

11. ἢ ἀπολωλέναι. Particula significat *sin minus*, *alioquin*: si copias non alunt, perire eos necesse est. Qui usus ubi cum infinitivo coniunctus est, solet

CAP. V.

Χαλεπὸν δ' ἐρῶ σοι καὶ ἄλλο πάθημα, ὃ 1
 Σιμωνίδῃ, τῶν τυράννων. γιγνώσκουσι μὲν γὰρ
 οὐδὲν ἥττον τῶν ιδιωτῶν τοὺς κοσμίους τε καὶ
 σοφοὺς καὶ δικαίους. τούτους δ' ἀντὶ τοῦ ἄγα-
 σθαι φοβοῦνται, τοὺς μὲν ἀνδρείους, μὴ τι τολ-
 μήσωσι τῆς ἐλευθερίας ἔνεκεν, τοὺς δὲ σοφοὺς,
 μὴ τι μηχανήσωνται, τοὺς δὲ δικαίους, μὴ
 ἐπιθυμήσῃ τὸ πλῆθος ὑπ' αὐτῶν προστατεῖ-
 σθαι. ὅταν δὲ τοὺς τοιούτους διὰ τὸν φόβον 2
 ὑπεξαίρωνται, τίνες ἄλλοι αὐτοῖς καταλείπον-
 ται χρῆσθαι ἀλλ' ἢ οἱ ἀδικοὶ τε καὶ ἀκρατεῖς
 καὶ ἀνδραποδώδεις; οἱ μὲν ἀδικοὶ πιστευόμενοι,
 διότι φοβοῦνται, ὥσπερ οἱ τύραννοι, τὰς πόλεις,
 μήποτε ἐλεύθεραι γενόμεναι ἐγκρατεῖς αὐτῶν γέ-
 νωνται, οἱ δ' ἀκρατεῖς τῆς εἰς τὸ παρὸν ἐξου-

id fieri post verba id, quod vel debet vel potest fieri, significantia. Plat. Protag. 323 a. παντὶ προσῆκον ταύτης γε μειέχειν τῆς ἀρετῆς, ἢ μὴ εἶναι πόλεις. Civ. VI. 490 a. ἀλήθεια, ἣν διώκειν αὐτὸν πάντως καὶ πάντῃ ἔδει, ἢ ἀλαζόνι ὅτι μηδαμῇ μετεῖναι φιλοσοφίας ἀληθινῆς. Vid. ann. ad Conv. IV, 19.

CAP. V. Tyrannum necesse esse bonos in civitate viros timere, malos fovere, cives imbelles reddere, milites externos praeferre.

1. τοὺς κοσμίους, viros honestos, quales esse decet. Deinde est τοὺς ἀνδρείους, oppositi οἱ ἀνδραποδώδεις. — ἔνεκεν. V. ann. ad Conv. VIII, 30. — προστατεῖσθαι. V. ann. ad Conv. IV, 29.

2. χρῆσθαι. V. ann. ad III, 9. Conv. IV, 64. — ἀλλ' ἢ. V. ann. ad Conv. I, 15. Plat. Apol. 34 b. τίνα ἄλλον ἔχουσι λόγον βοηθοῦντες ἑμοὶ ἀλλ' ἢ τὸν ὀρθόν τε καὶ δίκαιον; — πιστευόμενοι. Cf. VII, 10. ann. ad Conv. IV, 29. — φοβοῦνται τὰς πόλεις, μήποτε. V. ann. ad I, 38. Conv. IV, 35.

- σίας ἔνεκα, οἱ δ' ἀνδραποδῶδεις, διότι οὐδ' αὐτοὶ ἀξιοῦσιν ἐλεύθεροι εἶναι. χαλεπὸν οὖν καὶ τοῦτο τὸ πάθημα ἔμοιγε δοκεῖ εἶναι, τὸ ἄλλους μὲν ἡγεῖσθαι ἀγαθοὺς ἀνδρας, ἄλλοις δὲ χρῆσθαι ἀναγκάζεσθαι. ἔτι δὲ φιλόπολιν μὲν ἀνάγκη καὶ τὸν τύραννον εἶναι· ἄνευ γὰρ τῆς πόλεως οὐτ' ἂν σώζεσθαι δύναίτο οὐτ' ἂν εὐδαιμονεῖν· ἡ δὲ τυραννὶς ἀναγκάζει καὶ ταῖς ἑαυτῶν πατρίσιν ἐγκαλεῖν. οὐτε γὰρ ἀλκίμους οὐτ' εὐόπλους χαίρουσι τοὺς πολίτας παρασκευάζοντες, ἀλλὰ τοὺς ξένους δεινότερους τῶν πολιτῶν ποιοῦντες ἡδονταὶ μᾶλλον καὶ τούτοις χρῶνται δορυφόροις. ἀλλὰ μὴν οὐδ' ἂν εὐετηριῶν γενομένων ἀφθονία τῶν ἀγαθῶν γίγνηται, οὐδὲ τότε συγχαίρει ὁ τύραννος. ἐνδεεστέροις γὰρ οὖσι ταπεινότεροις αὐτοῖς οἴονται χρῆσθαι.

CAP. VI.

- 1 Βούλομαι δὲ σοι, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, κἀκείνας τὰς εὐφροσύνας δηλῶσαι, ὅσαις ἐγὼ χρῶ-

3. οὐτ' ἂν εὐδαιμονεῖν. Repetitio particulae, quae ad verbum primum pertinet, in his formulis satis usitata. Plat. Apol. 31 d. εἰ ἐγὼ πάλαι ἐπεχείρησα πράττειν τὰ πολιτικὰ πράγματα, πάλαι ἂν ἀπολώλη καὶ οὐτ' ἂν ὑμᾶς ὠφελήκη οὐδὲν οὐτ' ἂν ἐμαντιόν. Phileb. 43 a. οὐτε ἡδονὴ γίγνοιτ' ἂν ἐν τῷ τοιούτῳ ποτὲ οὐτ' ἂν τις λύπη. — ἐγκαλεῖν peregrinos asciscendo, tanquam si ad eam rem cives inutiles sint.

4. ἐνδεεστέροις. V. ann. ad Conv. IV, 42. — οἴονται. V. ann. ad II, 13.

CAP. VI. Vitam iucundam, quam privatus egerit, comparat Hiero cum miseria, in qua nunc versetur, postquam regno sit potitus.

1. ὅσαις κτέ. quibuscunque quum uterer, dum privatus eram. Inest in participio praesentis eius signi-

μενος, ὅτ' ἦν ἰδιώτης, νῦν, ἐπειδὴ τύραννος
 ἐγενόμην, αἰσθάνομαι στερόμενος αὐτῶν. ἐγὼ 2
 γὰρ ξυνῆν μὲν ἡλικιώταις ἡδόμενος ἡδομένοις
 ἐμοί, συνῆν δὲ ἐμαυτῷ, ὅποτε ἡσυχίας ἐπιθυ-
 μήσαιμι, διῆγον δ' ἐν συμποσίοις πολλάκις μὲν
 μέχρι τοῦ ἐπιλαθέσθαι πάντων, εἴ τι χαλεπὸν
 ἐν ἀνθρωπίνῳ βίῳ ἦν, πολλάκις δὲ μέχρι τοῦ
 ὠδαῖς τε καὶ θαλίαις καὶ χοροῖς τὴν ψυχὴν
 συγκαταμιγνύναι, πολλάκις δὲ μέχρι κοινῆς ἐπι-
 θυμίας ἐμῆς τε καὶ τῶν παρόντων. νῦν δὲ ἀπε- 3
 στέρημαι μὲν τῶν ἡδομένων ἐμοὶ διὰ τὸ δού-
 λους ἀντὶ φίλων ἔχειν τοὺς ἐταίρους, ἀπεστέρη-
 μαι δ' αὐτὸς τοῦ ἡδέως ἐκείνοις ὁμιλεῖν διὰ τὸ
 μηδεμίαν ἐνορᾶν εὐνοίαν ἐμοὶ παρ' αὐτῶν· μέ-
 θην δὲ καὶ ὕπνον ὁμοίως ἐνέδρα φυλάττομαι.

ficatio temporis, quo privatus erat. — στερόμενος.
 V. ann. ad II, 9.

2. συνῆν δὲ ἐμαυτῷ, *vivebam autem mihi met
 ipsi*. Cic. Orat. 10. *frueris ipse te*. Similia sunt ἐν
 ἑαυτῷ εἶναι, ἐν ἑαυτῷ γίγνεσθαι. De anaphora vid. ann.
 ad Conv. II, 3. In formarum autem diversarum ξυνῆν
 et συνῆν propinquitate nihil offensionis est. §. 11. est
 φυλάσσαντες — φυλάττοντες. — ὅποτε ἡσυχίας ἐπι-
 θυμήσαιμι. B. 139. n. 6. M. 521. R. 121. 5. K.
 404. 1. — ἐπιθυμίας dictum de cupiditate veneris.
 Comm. III, 9, 7. τὴν ἰσχυρὰν ἐπιθυμίαν ἔρωτα καλοῦσιν.
 Plat. Phaed. 116 e. καὶ ἅμα ἐγὼ οἶδα καὶ ἄλλους πάν-
 ὃς πίνοντας, ἐπειδὴν παραγγελθῇ αὐτοῖς, δεπνήσαντάς τε
 καὶ πiónτας εὖ μάλα καὶ συγγενομένους γ' ἐνίους ὧν ἂν τύ-
 χωσιν ἐπιθυμοῦντες.

3. ἐνορᾶν. Velis αὐτοῖς additum, sed sequitur
 παρ' αὐτῶν, ut sit fere i. q. διὰ τὸ μηδεμίαν ὁρᾶν εὐνοίαν
 ἐμοὶ παρ' αὐτῶν γενομένην. Dativus ἐμοί cum substantivo
 coniunctus, ut περὶ φιλίας τοῖς Ἀθηναίοις Thucyd. V, 5.
 τὴν ἐν τῷ πολέμῳ τοῖς φίλοις βοήθειαν Plat. Alcib. I. 116 a.
 M. 390. R. 105. 6.

- 4 τὸ δὲ φοβεῖσθαι μὲν ὄχλον, φοβεῖσθαι δ' ἐρημίαν, φοβεῖσθαι δὲ ἀφυλαξίαν, φοβεῖσθαι δὲ καὶ αὐτοὺς τοὺς φυλάσσοντας, καὶ μήτ' ἀνόπλους ἐθέλειν ἔχειν περὶ αὐτὸν μήθ' ὠπλισμένους ἡδέως θεᾶσθαι, πῶς οὐκ ἀργαλέον ἐστὶ
- 5 πρᾶγμα; ἔτι δὲ ξένοις μὲν μᾶλλον ἢ πολίταις πιστεύειν, βαρβάροις δὲ μᾶλλον ἢ Ἑλλησιν, ἐπιθυμεῖν δὲ τοὺς μὲν ἐλευθέρους δούλους ἔχειν, τοὺς δὲ δούλους ἀναγκάζεσθαι ποιεῖν ἐλευθέρους, οὐ πάντα σοι ταῦτα δοκεῖ ψυχῆς ὑπὸ φόβων καταπεπληγμένης τεκμήρια εἶναι; ὃ γέ τοι φόβος οὐ μόνον αὐτὸς ἐνὼν ταῖς ψυχαῖς λυπηρὸς ἐστίν, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν ἡδέων συμ-
- 6 παρακολουθῶν λυμεὼν γίγνεται. εἰ δὲ καὶ σὺ πολεμικῶν ἔμπειρος εἶ, ὥς Σιμωνίδη, καὶ ἥδη ποτὲ πολεμίᾳ φάλαγγι πλησίον ἀντετάξω, ἀναμνήσθητι, ποῖον μὲν τινὰ σῖτον ἥροῦ ἐν ἐκείνῳ
- 8 τῷ χρόνῳ, ποῖον δὲ τινὰ ὕπνον ἐκοιμῶ. οἷα μέντοι σοὶ τότε ἦν τὰ λυπηρὰ, τοιαῦτ' ἐστὶ τὰ τῶν τυράννων καὶ ἔτι δεινότερα. οὐ γὰρ ἐξ ἐναντίας μόνον, ἀλλὰ καὶ πάντοθεν πολεμίους
- 9 ὁρᾶν νομίζουσιν οἱ τύραννοι. Ταῦτα δ' ἀκούσας ὁ Σιμωνίδης ὑπολαβὼν εἶπεν. Ὑπέρει μοι δοκεῖς ἐνια λέγειν. ὁ γὰρ πόλεμος φοβερόν μὲν, ἀλλ' ὅμως, ὥς Ἰέρων, ἡμεῖς γε, ὅταν ὦμεν ἐν στρατείᾳ, φύλακας προκαθιστάμενοι θάρσυνάλας

7. ποῖον μὲν τινὰ σῖτον ἥροῦ, *qualis tibi visus sit cibus illo tempore sumptus*. Vid. Conv. II, 6.

9. φοβερόν *praedicatum est*, quo significatur, quid, non quale sit bellum, ut potuerit τι addi. Cf. VII, 12. Comm. II, 3, 5. ἀγαθὸν γὰρ ἀδελφός. 9, 1. ὡς χαλεπὸν ὁ βίος.

δείπνου τε καὶ ὕπνου λαγχάνομεν. Καὶ ὁ Ἰέ-10
ρων ἔφη· Ναὶ μὰ Δία, ὃ Σιμωνίδη, αὐτῶν
μὲν γὰρ προφυλάττουσιν οἱ νόμοι, ὥστε περὶ
ἑαυτῶν φοβοῦνται καὶ ὑπὲρ ὑμῶν· οἱ δὲ τύ-
ραννοι μισθοῦ φύλακας ἔχουσιν, ὥσπερ θερι-
στάς. καὶ δεῖ μὲν δήπου τοὺς φύλακας μηδὲν 11
οὕτω ποιεῖν δύνασθαι ὥς πιστοὺς εἶναι· πιστὸν
δὲ ἓνα πολὺ χαλεπώτερον εὐρεῖν ἢ πάνυ πολ-
λοὺς ἐργάτας ὁποίου βούλει ἔργου, ἄλλως τε καὶ
ὅποτεν χρημάτων μὲν ἔνεκα παρῶσιν οἱ φυλάσ-
σοντες, ἐξῇ δ' αὐτοῖς ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ πολὺ
πλείῳ λαβεῖν ἀποκτείνασι τὸν τύραννον, ἢ ὅσα
πολὺν χρόνον φυλάττοντες παρὰ τοῦ τυράννου
λαμβάνουσιν. ὁ δ' ἐζήλωσας ἡμᾶς, ὥς τοὺς μὲν 12
φίλους μάλιστα εὖ ποιεῖν δυνάμεθα, τοὺς δὲ

10. αὐτῶν, τῶν φυλάκων, nimirum poenis propo-
sitis. — περὶ et ὑπὲρ praepositiones saepe eadem vi
positae reperiuntur: illa vero et latiore usum habet et
frequentiore, ὑπὲρ ὑμῶν est *vestrae salutis*. — μισθοῦ,
stipendio conductos. Ages. IV, 4. μισθοῦ εὐεργέται, *mer-
cedis gratia, spe mercedis*. Hellen. V, 1, 17. ἔνεκα μι-
σθοῦ. Anab. II, 5, 14. τοῦ μισθοῦ ἔνεκα. — ὥσπερ
θεριστάς, qui ipsi mercenarii sunt et plus danti se
addicunt.

12. ὁ δ' ἐζήλωσας ἡμᾶς, — οὐδὲ ταῦθ' οὕ-
τως ἔχει: *quod vero nos felices praedicasti, — ne
haec quidem ita comparata sunt*. Oecon. XV, 4. ὁ δὲ
εἶπας, ὥς δεῖ μαθεῖν τὸν μέλλοντα ὀρθῶς γεωργίας ἐπιμελή-
σεσθαι καὶ ἃ δεῖ ποιεῖν καὶ ὥς δεῖ καὶ ὅποτε ἕκαστα, ταῦ-
τά μοι δοκοῦμεν, ἔφην ἐγώ, ἀργότερόν πως ἐπιδεδραμηκέαι
τῷ ἔργῳ. Cyrop. IV, 3, 17. ubi item demonstrativi pro-
nominis pluralis numerus sequitur. Utrumque plurali po-
situm videbis Hellen. II, 3, 45. ὁ non sequente demon-
strativo Anab. V, 5, 20. VI, 1, 29. item αὖ V, 5, 22.
M. 478. a. Ceterum non multum differt conformatio
loci, qui est IV, 6.

- ἐχθρούς πάντων μάλιστα χειρούμεθα, οὐδὲ ταῦθ'
13 οὕτως ἔχει. φίλους μὲν γὰρ πῶς ἂν νομίσεις
 ποτὲ εὖ ποιεῖν, ὅταν εὖ εἰδῇς, ὅτι ὁ τὰ πλεῖ-
 στα λαμβάνων παρὰ σοῦ ἡδιστ' ἂν ὡς τὰχιστα
 ἐξ ὀφθαλμῶν σου γένοιτο; ὃ τι γὰρ ἂν τις
 λάβῃ παρὰ τοῦ τυράννου, οὐδεὶς οὐδὲν αὐτοῦ
 νομίζει, πρὶν ἂν ἔξω τῆς τούτου ἐπικρατείας
14 γένηται. ἐχθρούς δ' αὖ πῶς ἂν φαίης μάλιστα
 τοῖς τυράννοις ἐξεῖναι χειροῦσθαι, ὅταν εὖ εἰδῶ-
 σιν, ὅτι ἐχθροὶ αὐτῶν εἰσι πάντες οἱ τυραν-
 νούμενοι, τούτους δὲ μήτε κατακτείνειν ἅπαντας
 μήτε δεσμεύειν οἷόν τε ἦ· τίνων γὰρ ἔτι ἄρξει;
 ἀλλ' εἰδότα, ὅτι ἐχθροὶ εἰσι, τούτους ἅμα μὲν
 φυλάττεσθαι δεῖν, καὶ χρῆσθαι δ' αὐτοῖς ἀναγ-
15 κάζεσθαι. εὖ δ' ἴσθι καὶ τοῦτο, ὧς Σιμωνίδῃ,
 ὅτι καὶ οὕς τῶν πολιτῶν δεδίασι, χαλεπῶς μὲν
 αὐτοὺς ζῶντας ὀρώσι, χαλεπῶς δ' ἀποκτείνου-
 σιν· ὥσπερ γε καὶ ἵππος εἰ ἀγαθὸς μὲν εἴη, φο-

13. οὐδὲν αὐτοῦ νομίζει, *nihil suum esse ar-
 bitratur*. Ages. I, 33. τὴν Ἀσίαν ἐαντῶν ποιοῦνται.

14. ἄρξει. V. ann. ad II, 13. — καὶ χρῆσθαι
 δ' αὐτοῖς ἀναγκάζεσθαι. *Expectaveris ἅμα δὲ χρῆ-
 σθαι αὐτοῖς*. Cyrop. I, 4, 3. ἅμα μὲν — ἔτι δὲ καί. In-
 finitivus autem ἀναγκάζεσθαι antecedentium verborum stru-
 cturae accommodatus est: *quum non possit fieri quin
 necessario iis utatur, quin uti iis cogatur*.

15. ὥσπερ γε καί. Vid. I, 24. — ἵππος. V.
 ann. ad I, 27. — φοβερός. Quod proprie dicendum
 est φοβερόν, ex subiecto aptum proponitur. Herodot. I,
 155. οὐδὲν δεινοὶ τοι ἔσονται μὴ ἀποστέωσι. VII, 235.
 Neque dissimile omnino est Hellen. II, 1, 2. τὸ ἀπολλύ-
 ναι ἀνθρώπους ξυμμάχους πολλοὺς δεινὸν ἐφαίνετο εἶναι, μή
 τινα καὶ εἰς τοὺς ἄλλους Ἕλληνας διαβολὴν σχοῖεν. Acce-
 dunt igitur haec ad similitudinem adiectivorum δῆλος, δί-
 καιος all.

βερός δέ, μὴ ἀνήκεστόν τι ποιήσῃ, χαλεπῶς
 μὲν ἂν τις αὐτὸν ἀποκτείνει διὰ τὴν ἀρετὴν,
 χαλεπῶς δὲ ζῶντι χρῶτο, εὐλαβούμενος, μὴ τι
 ἀνήκεστον ἐν τοῖς κινδύνοις ἐργάσῃται. καὶ **16**
 τᾶλλά γε κτήματα, ὅσα χαλεπὰ μὲν, χρήσιμα
 δ' ἐστίν, ὁμοίως ἅπαντα λυπεῖ μὲν τοὺς κεκτη-
 μένους, λυπεῖ δὲ ἀπαλλασσομένους.

C A P. VII.

Ἐπεὶ δὲ ταῦτα αὐτοῦ ἤκουσεν ὁ Σιμωνίδης, **1**
 εἶπεν· Ἔοικεν, ἔφη, ὦ Ἱέρων, μέγα τι εἶναι ἡ
 τιμὴ, ἧς ὀρεγόμενοι οἱ ἄνθρωποι πάντα μὲν
 πόνον ὑποδύονται, πάντα δὲ κίνδυνον ὑπομέ-
 νουσι. καὶ ὑμεῖς, ὡς ἔοικε, τοσαῦτα πράγματα **2**
 ἐχούσης, ὅποσα λέγεις, τῆς τυραννίδος, ὅμως
 προπετῶς φέρεσθε εἰς αὐτήν, ὅπως τιμᾶσθε καὶ
 ὑπηρετῶσι μὲν ὑμῖν πάντες πάντα τὰ προστα-
 τόμενα ἀπροφασίστως, περιβλέπωσι δὲ πάντες,
 ὑπανιστῶνται δ' ἀπὸ τῶν θάκων ὁδῶν τε πα-
 ραχωρῶσι, γεραίρωσι δὲ καὶ λόγοις καὶ ἔργοις
 πάντες οἱ παρόντες αἰεὶ ὑμᾶς· τοιαῦτα γὰρ δὴ
 ποιοῦσι τοῖς τυράννοις οἱ ἀρχόμενοι καὶ ἄλλον

16. ἀπαλλασσομένους, *si qui eas res perdunt.*

CAP. VII. Ostendit Hiero, veri et grati honoris
 expertes esse tyrannos, atque tyrannidem malum esse eo
 miserius, quod sine periculo salutisque iactura abiici non
 possit.

1. πάντα μέν — πάντα δέ. Cf. ann. ad Conv.
 II, 3. IV, 35.

2. τοῖς τυράννοις. Accusativus in his usitatio-
 est, ubi dicitur aliquis aliqua ratione affici; in dativo
 quaedam commodi vel incommodi significatio inest. Comm.
 II, 3, 13. δῆλον ὅτι καὶ τοῦτο δέοι ἂν πρότερον αὐτὸν ἐκεί-
 νῳ ποιεῖν. Plat. Politic. 294 c. ποιεῖ γὰρ ἀτεχνῶς, καθ-

- 3 ὄντινα ἂν αἰεὶ τιμῶντες τυγχάνωσι. καὶ γὰρ μοι δοκεῖ, ὥς Ἰέρων, τούτῳ διαφέρειν ἀνὴρ τῶν ἄλλων ζώων, τῷ τιμῆς ὀρεγέσθαι. ἐπεὶ σιτίοις γε καὶ ποτοῖς καὶ ὕπνοις καὶ ἀφροδισίοις πάντα ὁμοίως ἡδεσθαι ἔοικε τὰ ζῷα· ἡ δὲ φιλοτιμία οὗτ' ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις ἐμφύεται οὗτ' ἐν ἅπασιν ἀνθρώποις· οἷς δ' ἂν ἐμφυῇ τιμῆς τε καὶ ἐπαίνου ἔρως, οὗτοί εἰσιν ἡδὴ οἱ πλεῖστον μὲν τῶν βοσκημάτων διαφέροντες, ἄνδρες δὲ καὶ
- 4 οὐκέτι ἄνθρωποι μόνον νομιζόμενοι. ὥστε ἐμοὶ μὲν εἰκότως δοκεῖτε ταῦτα πάντα ὑπομένειν, ἃ

ἄπερ εἴρηκας νῦν, ὁ νόμος ἡμῖν ἐκάστοις. M. 415. n. 1. — καὶ ἄλλον ὄντινα. Dictum velis καὶ ἄλλῳ, ὄντινα aut καὶ ὄντινα ἄλλον. Sed est hoc attractionis genus. Hellen. I, 4, 2. Λακεδαιμόνιοι πάντων ὧν δέονται, πεπραγότες εἰσίν. Demosth. Cor. 230, 16. ἐτέρῳ δ' ὅτῳ κακόν τι δώσομεν, ζητεῖν. Plat. Crit. 45 b. πολλαχοῦ μὲν γὰρ καὶ ἄλλουσε ὅποι ἂν ἀφίκη, ἀγαπήσουσί σε. Nec multum discrepat Plat. Menon. 96 a. ἔχεις οὖν εἰπεῖν ἄλλον ὅτου οὖν πράγματος οὗ οἱ μὲν φάσκοιτες διδάσκαλοι εἶναι ὁμολογοῦνται πονηροὶ εἶναι; B. 151. I. 4. M. 474. c. R. 99. n. 7. K. 657. 1.

3. τούτῳ. Pronomen demonstrativum introductioni enuntiati, quod sequitur, inservit. Anab. V, 6, 2. ἡξιούν "Ελληνας ὄντας" Ἕλλησι τούτῳ πρῶτον καλῶς δέχεσθαι τῷ εὖρους τε εἶναι καὶ τὰ βέλτιστα συμβουλεύειν. Oecon. XIV, 10. τούτῳ γὰρ μοι δοκεῖ, ἔφη, ὥς Σώκρατες, διαφέρειν ἀνὴρ φιλότιμος ἀνδρὸς φιλοκερδοῦς, τῷ ἐθέλειν ἐπαίνου καὶ τιμῆς ἕνεκα καὶ ποιεῖν ὅπου δεῖ καὶ κινδυνεύειν καὶ αἰσχυρῶν κερδῶν ἀπέχεσθαι. Cf. ann. ad Conv. IV, 40. Ages. V, 3. VII, 1. VIII, 4. IX, 6. — ἀνὴρ, non ἄνθρωπος, quia quod dicit Xenophon, non omnium hominum, sed virorum tantum proprium esse creditur. Vid. II, 1. et quod paullo post sequitur. — ἡδὴ cum demonstrativis coniunctum asseverandi aliquam vim orationi addit, ut sit fere *eben, gerade*.

4. ἐμοὶ μέν. V. ann. ad Conv. II, 4. 20. VIII, 36.

φέρετε ἐν τῇ τυραννίδι, ἐπείπερ τιμᾶσθε δια-
 φερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων. καὶ γὰρ οὐ-
 δεμία ἀνθρωπίνη ἡδονὴ τοῦ θείου ἐγγυτέρω δο-
 κεῖ εἶναι ἢ ἡ περὶ τὰς τιμὰς εὐφροσύνη. 5
 Πρὸς ταῦτα δὴ εἶπεν ὁ Ἰέρων· Ἀλλ', ὦ Σιμωνίδη,
 καὶ αἱ τιμαὶ τῶν τυράννων ὅμοιαι ἐμοὶ δοκοῦ-
 σιν εἶναι, οἷαπερ ἐγὼ σοι τὰ ἀφροδίσια ὄντα
 αὐτῶν ἀπέδειξα. οὔτε γὰρ αἱ μὴ ἐξ ἀντιφι- 6
 λούντων ὑπουργίαι χάριτες ἡμῖν ἐδόκουν εἶναι
 οὔτε τὰ ἀφροδίσια τὰ βίαια ἡδέα ἐφαίνετο.
 ὥσαύτως τοίνυν οὐδὲ αἱ ὑπουργίαι αἱ παρὰ τῶν
 φοβουμένων τιμαὶ εἰσι. πῶς γὰρ ἂν φαίημεν 7
 ἢ τοὺς βίᾳ ἐξανισταμένους θάκων διὰ τὸ τιμᾶν
 τοὺς ἀδικοῦντας ἐξανίστασθαι, ἢ τοὺς ὁδῶν πα-
 ραχωροῦντας τοῖς κρείττοσι διὰ τὸ τιμᾶν τοὺς
 ἀδικοῦντας παραχωρεῖν; καὶ δῶρά γε διδόασιν 8
 οἱ πολλοὶ τούτοις, οὓς μισοῦσι, καὶ ταῦτα ὅταν
 μάλιστα φοβῶνται, μὴ τι κακὸν ὑπ' αὐτῶν πά-
 θωσιν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, οἶμαι, δουλείας ἔργα
 εἰκότως ἂν νομίζοιτο· αἱ δὲ τιμαὶ ἔμοιγε δοκοῦ-
 σιν ἐκ τῶν ἐναντίων τούτοις γίγνεσθαι. ὅταν 9
 γὰρ ἄνθρωποι ἄνδρα ἡγησάμενοι εὐεργετεῖν ἱκα-
 νὸν εἶναι καὶ ἀπολαύειν αὐτοῦ ἀγαθὰ νομίσαν-
 τες, ἔπειτα τοῦτον ἀνὰ στόμα τε ἔχωσιν ἐπαι-

6. ἐδόκουν — ἐφαίνετο. Imperfecta tempus respiciunt, quo fieri aliquid dicebatur.

9. ἀπολαύειν. Verbum νομίζειν apud Xenophontem, quàmquam res aliqua futura esse creditur, praesertim si construitur cum nominativo, ubique fere additum habere videtur praesentis temporis infinitivum. Vid. Ages. I, 15. II, 8. — ἔπειτα post participia illatum non tam quod tempore, quam quod ex antecedentibus consecutum est, significat. Anab. I, 2, 25. οἱ δὲ (ἔφασαν) ὑπολειφθέντας καὶ οὐ δυναμένους εὐρεῖν τὸ ἄλλο στράτευμα

- νοῦντες θεῶνται τ' αὐτὸν ὥς οἰκεῖον ἕκαστος ἀγαθὸν ἐκόντες τε παραχωρῶσι τούτῳ ὁδῶν καὶ θάκων ὑπανιστῶνται φιλοῦντές τε καὶ μὴ φοβούμενοι, καὶ στεφανῶσι κοινῆς ἀρετῆς καὶ εὐεργεσίας ἔνεκα καὶ δωρεῖσθαι ἐθέλωσιν, οἱ αὐτοὶ οὗτοι ἔμοιγε δοκοῦσι τιμᾶν τε τοῦτον ἀληθῶς, οἱ ἂν τοιαῦτα ὑπουργήσωσι, καὶ ὁ τούτων
- 10** ἀξιούμενος τιμᾶσθαι τῷ ὄντι. καὶ ἔγωγε τὸν μὲν οὕτω τιμώμενον μακαρίζω· αἰσθάνομαι γὰρ αὐτὸν οὐκ ἐπιβουλευόμενον, ἀλλὰ φροντιζόμενον μὴ τι πάθῃ, καὶ ἀφόβως καὶ ἀνεπιφθόνως καὶ ἀκινδύνως καὶ εὐδαιμόνως τὸν βίον διάγοντα· ὁ δὲ τύραννος ὥς ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων κατακεκριμένος δι' ἀδικίαν ἀποθνήσκειν, οὕτως, ὥς Σιμωνίδῃ, εὖ ἴσθι, καὶ νύκτα καὶ ἡμέραν διά-
- 11** γει. Ἐπεὶ δὲ ταῦτα πάντα διήκουσεν ὁ Σιμωνίδης· Καὶ πῶς, ἔφη, ὥς Ἰέρων, εἰ οὕτως πο-

οὔδὲ τὰς ὁδοὺς εἴτα πλανωμένους ἀπολέσθαι. B. 144. n. 6. — δωρεῖσθαι ἐθέλωσιν. Verbum ἐθέλειν cum infinitivo alius verbi coniunctum saepe id significat, quod quis facit libenter et sponte sua. Antea erat ἐκόντες παραχωρῶσι — ὑπανιστῶνται φιλοῦντές τε καὶ μὴ φοβούμενοι. Cyrop. I, 1, 3. Κύρῳ γοῦν ἴσμεν ἐθελήσαντας πείθεσθαι τοὺς ἀπέχοντας παμπόλλων ἡμερῶν ὁδόν. B. 150. p. 451. V. ann. ad Conv. VIII, 32. Ages. XI, 5. — οἱ αὐτοὶ οὗτοι, *iidem hi, iidem illi* et talia viro cuidam exhibent animi sui documenta et honore eum afficiunt. Ad pronomina explicanda pertinet additamentum οἱ ἂν τοιαῦτα ὑπουργήσωσι. Vid. VIII, 5.

10. ἐπιβουλευόμενον — φροντιζόμενον. V. ann. ad Conv. IV, 29.

11. καὶ πῶς οὐκ ἀπαλλάττη; *et qui vel sed qui fit, ut non abeas?* Causam deinde reddit ὅτι particula, ut VIII, 7. πῶς οὐ προσήκει ὑμᾶς φιλεῖσθαι; *quidni consentaneum est vos amari?* — οὕτως. V. ann. ad

νηρόν ἐστι τὸ τυραννεῖν καὶ τοῦτο σὺ ἔγνωκας, οὐκ ἀπαλλάττη οὕτω μεγάλου κακοῦ οὔτε σὺ, οὔτε ἄλλος μὲν δὴ οὐδεὶς πώποτε ἐκὼν εἶναι τυραννίδος ἀφεῖτο, ὅσπερ ἅπαξ κτήσαιτο; "Οτι, 12 ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, καὶ ταύτῃ ἀθλιώτατόν ἐστιν ἢ τυραννίς· οὐδὲ γὰρ ἀπαλλαγήναι δυνατόν αὐτῆς ἐστι. πῶς γὰρ ἂν τις ποτε ἐξαρκέσειε τύραννος ἢ χρήματα ἐκτίνων ὅσους ἀφείλετο, ἢ δεσμούς ἀντιπάσχοι ὅσους δὴ ἐδέσμευσεν, ἢ

Conv. III, 1. — μὲν δὴ particulae in media oratione positae sunt cum asseverandi significatione: *certe quidem, utique*. Cyrop. I, 6, 9. Τί δέ, ἔφη, οἶσθα, ὅποσα αὐτῷ ἐστι; Μὰ τὸν Δία, ἔφη ὁ Κῦρος, οὐ μὲν δὴ. Plat. Phaedr. 259 b. Ἀνήκοος γάρ, ὡς ἔοικα, τυγχάνω ὦν. Οὐ μὲν δὴ πρέπει γε φιλόμουσον ἄνδρα τῶν τοιούτων ἀνήκοον ὄντα. — ἐκὼν εἶναι, *quantum quis sponte faciat: wenn es auf ihn ankam*. Cyrop. II, 2, 15. οὐδὲ μὴν φίλοις γε οὐδὲ ξένοις ἐκὼν εἶναι γέλωτα παρέχεις, *neque vero amicis neque hospitibus risum praebeas, ut id quidem sponte facias*. B. 150. p. 452. M. 547. R. 122. 9. n. 3. K. 550. n. 1. — ὅσπερ ἅπαξ κτήσαιτο, *si quis eam semel sibi paravisset*. V. ann. ad VI, 2.

12. ταύτῃ. V. ann. ad Conv. IV, 17. — ἀθλιώτατον. V. ann. ad VI, 9. — ἐξαρκέσειεν ἐκτίνων. Cyrop. IV, 5, 44. οὔτε ἐγὼ ἀρκέσω πράττων πρὸ ὑμῶν, ὅτι ἂν δέη, οὔτε ὑμεῖς πρὸ ὑμῶν. V, 4, 36. Oecon. XII, 4. καὶ γὰρ ὅστις μέλλει ἀρκέσειν, ὅταν ἐγὼ ἀπῶ, ἀντ' ἐμοῦ ἐπιμελόμενος, τί αὐτὸν καὶ δεῖ ἄλλο ἐπίστιασθαι ἢ ἅπερ ἐγώ; Comm. II, 4, 7. Eurip. Alc. 395. ἀρκοῦμεν ἡμεῖς οἱ προθυήσκοιτες σέθεν. quod est apud Sophoclem Antig. 543. ἀρκέσω θυήσκουσ' ἐγώ. Ad ἐκτίνων intelligendum τοῖς. Pergendum deinde fuisse credas ἢ δεσμούς ἀντιπάσχων, aut certe ἢ πῶς ἂν δεσμούς ἀντιπάσχοι; addito quidem cogitatione adverbio *ἱκανῶς* vel *ἀρκούντως*. Repetenda est autem ἂν particula ex antecedentis sententiae initio. ἀντιπάσχοι ὅσους est i. q. πάσχοι ἀντὶ τούτων, ὅσους. idemque dicendum de sequentibus verbis. Quae quidem

ὅσους κατέκτανε πῶς ἂν ἱκανὰς ψυχὰς ἀντιπα-
13ράσχοιτο ἀποθανομένους; ἀλλ' εἶπερ τῷ ἄλλῳ,
 ὃ Σιμωνίδῃ, λυσιτελεῖ ἀπάγξασθαι, ἴσθι, ἔφη,
 ὅτι τυράννῳ ἔγωγε εὗρίσκω μάλιστα τοῦτο λυ-
 σιτελοῦν ποιῆσαι. μόνῳ γὰρ αὐτῷ οὔτε ἔχειν
 οὔτε καταθέσθαι τὰ κακὰ λυσιτελεῖ.

C A P. VIII.

1 Καὶ ὁ Σιμωνίδης ὑπολαβὼν εἶπεν· Ἀλλὰ τὸ
 μὲν νῦν, ὃ Ἰέρων, ἀθύμως ἔχειν σε πρὸς τὴν
 τυραννίδα οὐ θαυμάζω, ἐπεὶ περ ἐπιθυμῶν φι-
 λεῖσθαι ὑπ' ἀνθρώπων ἐμποδῶν σοι τούτου νο-
 μίζεις αὐτὴν εἶναι. ἐγὼ μέντοι ἔχειν μοι δοκῶ
 διδάξαι σε, ὥς τὸ ἄρχειν οὐδὲν ἀποκωλύει τοῦ
 φιλεῖσθαι, ἀλλὰ καὶ πλεονεκτεῖ γε τῆς ιδιωτείας.

relativarum enuntiationum brevitās non facile ab ulla lin-
 gua abhorret. — κατέκτανε. V. ann. ad Ages. II, 22.
 — ἀποθανομένους. Malis ἀποθανούμενος. Sed sen-
 tentia haec est: quomodo possit *de se* vel *suas* animas
 sufficientes pro illis, quotquot occidit, morituras prae-
 bere? quomodo possit sat multis animis ipse pro illis
 mori? Alioquin fortasse Xenophon scripturus fuisset ἀν-
 τιθανούμενος παράσχοιτο.

CAP. VIII. Ostendit Simonides, tyrannum facilius
 quam privatum posse sibi aliorum conciliare benevolen-
 tiam. Hiero contra monet, compluria negotia obeunda
 esse tyranno, quae odium pariant.

1. τούτου. Cf. quod sequitur ἀποκωλύει τοῦ φι-
 λεῖσθαι. Cyrop. VIII, 5, 24. ἐμποδῶν ἀλλήλοις πολλῶν
 καὶ ἀγαθῶν ἔσεσθε. III, 1, 9. τὸ γὰρ ψευδόμενον φαίνεσθαι
 εὖ ἴσθι οὐ καὶ τοῦ συγγνώμης τινὸς τυγχάνειν ἐμποδῶν μάλ-
 ιστα ἀνθρώποις γίνεται. Unde cum infinitivo construi-
 tur hoc vocabulum vel solo, ut Venat. XIII, 16., vel ad-
 dita negatione, ut Anab. III, 1, 13. τί ἐμποδῶν μὴ οὐχὶ
 ὑβρίζομένους ἀποθανεῖν;

ἐπισκοποῦντες δὲ αὐτό, εἰ οὕτως ἔχει, μήπω 2
 ἐκεῖνο σκοπῶμεν, εἰ διὰ τὸ μείζον δύνασθαι ὁ
 ἄρχων καὶ χαρίζεσθαι πλείω δύναιτ' ἂν, ἀλλ'
 ἂν τὰ ὅμοια ποιῶσιν ὁ τε ἰδιώτης καὶ ὁ τύραν-
 νος, ἐννόει, πότερος μείζω ἀπὸ τῶν ἴσων κτᾶ-
 ται χάριν. ἄρξομαι δέ σοι ἀπὸ τῶν μικροτά-
 των παραδειγμάτων. ἰδὼν γὰρ πρῶτον προς- 3
 ειπάτω τινὰ φιλικῶς ὁ τε ἄρχων καὶ ὁ ἰδιώτης.
 ἐν τούτῳ τὴν ποτέρου πρόσρῃσιν μᾶλλον εὐ-
 φραίνειν τὸν ἀκούσαντα νομίζεις; ἴθι δὴ, ἐπαι-
 νεσάντων ἀμφοτέρων τὸν αὐτόν, τὸν ποτέρου
 δοκεῖς ἔπαινον ἐξικνεῖσθαι μᾶλλον εἰς εὐφροσύ-
 νην; Θύσας δὲ τιμησάτω ἑκάτερος τὴν παρὰ
 ποτέρου τιμὴν μείζονος ἂν χάριτος δοκεῖς τυγ-
 χάνειν; κάμνοντα θεραπευσάτωσαν ὁμοίως· οὐκ- 4

2. αὐτό, εἰ οὕτως ἔχει. V. ann. ad Conv. IV, 35. — ἄρξομαι δέ σοι. Ethicus est qui dicitur dative. V. ann. ad Ages. I, 28. B. 133. n. 2. M. 389. f. R. 105. n. 3.

3. προσειπάτω, *fac salutare*. Ita enim utuntur Graeci imperativo, ubi fingitur aliquid. — τὴν ποτέρου πρόσρῃσιν. V. ann. ad Conv. VIII, 36. — ἴθι δὴ transitum facit cum quadam alacritate, fere ut ἄγε δὴ (Conv. II, 21.), φέρε δὴ. Comm. I, 6, 4. est ἴθι οὖν ἐπισκεψώμεθα. — τιμησάτω, *honoris causa ad epulas invitet*. Quae quidem epulae solebant cum sacrificiis coniunctae esse. Similia sunt quae leguntur Ages. V, 1. Cyrop. VIII, 2, 4. εἰμίμα δὲ καὶ τῶν οἰκειῶν ἀπὸ τῆς τραπέζης, ὅποτε τινὰ ἐπαινέσειε. quod paullo post est ἐπεμπευ ἀπὸ τραπέζης. — τυγχάνειν additam habet ἂν particulam, quam antea deesse videbamus, non magno cum discrimine: ἢ ποτέρου πρόσρῃσις μᾶλλον εὐφραίνει; ἢ παρὰ ποτέρου τιμὴ μείζονος ἂν χάριτος τυγχάνοι; Ceterum χάριτος τυγχάνειν est *animo grato accipi, willkommen sein*.

4. θεραπευσάτωσαν. Dicunt atticam formam esse θεραπευσάντων. Alteram vero non omnino spernit

- οὖν τοῦτο σαφές, ὅτι αἱ ἀπὸ τῶν δυνατωτά-
των θεραπεῖαι καὶ χαρὰν ἐμποιοῦσι μεγίστην;
δότησαν δὴ τὰ ἴσα· οὐ καὶ ἐν τούτῳ σαφές,
ὅτι αἱ ἀπὸ τῶν δυνατωτάτων ἡμίσειςαι χάριτες
πλέον ἢ ὅλον τὸ παρὰ τοῦ ἰδιώτου δῶρημα δύ-
5 νανται; ἀλλ' ἐμοιγε δοκεῖ καὶ ἐκ Θεῶν τιμὴ τις
καὶ χάρις συμπαρέπεσθαι ἀνδρὶ ἄρχοντι. μὴ
γὰρ ὅτι καλλίονα ποιεῖ ἄνδρα, ἀλλὰ καὶ τὸν
αὐτὸν τοῦτον θεώμεθα τε ὅταν ἄρχῃ, ἢ ὅταν
ἰδιωτεύῃ, διαλεγόμενοί τε ἀγαλλόμεθα τοῖς προ-
τετιμημένοις μᾶλλον ἢ τοῖς ἐκ τοῦ ἴσου ἡμῖν
6 οὔσι. καὶ μὴν παιδικὰ γε, ἐν οἷς δὴ καὶ σὺ
μάλιστα κατεμέμψω τὴν τυραννίδα, ἥκιστα μὲν
γῆρας ἄρχοντος δυσχεραίνει, ἥκιστα δ' αἴσχος,
πρὸς ὃν ἂν τυγχάνῃ ὁμιλῶν, τούτου ὑπολογί-
ζεται. αὐτὸ γὰρ τὸ τετιμῆσθαι μάλιστα συν-
επικοσμεῖ, ὥστε τὰ μὲν δυσχερῇ ἀφανίζειν, τὰ
7 δὲ καλὰ λαμπρότερα ἀναφαίνειν. ὅποτε γε μὴν

Xenophon. M. 198. 1. — δυνατωτάτων — μεγί-
στην. V. ann. ad Conv. IV, 42.

5. μὴ γὰρ ὅτι, μὴ λέγε (μόνον) ὅτι, *ne dicam*
(solum), *non solum*. B. 150 in. M. 624 extr. R. 134.
5. e. γ. K. 615. — ποιεῖ τὸ ἄρχειν. — καλλίονα
— καλλίω. V. ann. ad Conv. V, 5.

6. ἐν οἷς, *quorum ratione habita, quorum men-*
tione facta, quo nomine. — δυσχεραίνει. Quod docent
substantivum generis neutrius, quod de pluribus animan-
tibus dicatur, pluralem numerum verbi secum habere: ne
hanc quidem legem ubique servatam videmus. Comm. II,
2, 4. τέκνα γένοιτο. Vect. IV, 15. ἐγένετο ἀνδράποδα. Cf.
ann. ad I, 21. Ages. II, 23. B. 129 in. M. 300. R.
100. 4. K. 369. Unde facilis transitus hic est ad usum
masculini ὁμιλῶν. V. ann. ad Conv. VIII, 26. — αὐτό,
ipsum per se ac solum. V. ann. ad I, 5.

7. ὅποτε γε μὴν, *quandoquidem vero, enim-*

ἐκ τῶν ἴσων ὑπουργημάτων μειζόνων χαρίτων
 ὑμεῖς τυγχάνετε, πῶς οὐκ, ἐπειδὴν γε ὑμεῖς
 πολλαπλάσια μὲν διαπράττοντες ὠφελεῖν δύνη-
 σθε, πολλαπλάσια δὲ δωρεῖσθαι ἔχητε, ὑμᾶς
 καὶ πολὺ μᾶλλον φιλεῖσθαι τῶν ἰδιωτῶν προς-
 ἡκεῖ; Καὶ ὁ Ἰέρων εὐθύς ὑπολαβὼν, "Οτι νῆ 8
 Δία, ἔφη, ὦ Σιμωνίδη, καὶ ἐξ ὧν ἀπεχθάνον-
 ται οἱ ἄνθρωποι, ἡμᾶς πολὺ πλείω τῶν ἰδιω-
 τῶν ἀνάγκη ἐστὶ πραγματεύεσθαι. πρακτέον μὲν 9
 γε χρήματα, εἰ μέλλομεν ἔξιν δαπανᾶν εἰς τὰ
 δεόντα, ἀναγκαστέον δὲ φυλάσσειν ὅσα δεῖται
 φυλακῆς, κολαστέον δὲ τοὺς ἀδίκους, κωλυτέον
 δὲ τοὺς ὑβρίζειν βουλομένους· καὶ ὅταν γε τά-
 χους καιρὸς παραστῇ ἢ πεζῇ ἢ κατὰ θάλασ-
 σαν ἐξορμᾶσθαι, οὐκ ἐπιτρεπτέον τοῖς ῥαδιουρ-
 γοῦσιν. ἔτι δὲ μισθοφόρων μὲν ἀνδρὶ τυράννῳ 10
 δεῖ· τούτου δὲ βαρύτερον φόρημα οὐδέν ἐστι
 τοῖς πολίταις. οὐ γὰρ τυράννους ἰσοτίμους, ἀλλὰ
 πλεονεξίας ἔνεκα νομίζουσι τούτους τρέφεσθαι.

vero quum. Conv. II, 12. IV, 50. — πῶς οὐ προς-
 ἡκει. V. ann. ad VII, 11.

9. μὲν γε. Vid. I, 11. ann. ad Conv. I, 9. —
 ὅταν τάχους καιρὸς παραστῇ ἐξορμᾶσθαι, *quum*
tempus celeritatem expeditionis postulat.

10. ἰσοτίμους, *communes*, h. e. *pares sibi di-*
gnitate atque ita se gerentes, ut si eiusdem secum con-
ditionis sint. Neque enim cives putant tyrannos esse qui
 eodem secum iure sint, sed ad potentiam augendam mi-
 lites mercenarios ali.

CAP. IX.

1. Πρὸς ταῦτα δὴ πάλιν εἶπεν ὁ Σιμωνίδης· Ἀλλ' ὅπως μὲν οὐ πάντων τούτων ἐπιμελητέον, ὥς Ἰέρων, οὐ λέγω. ἐπιμέλειαί μέντοι μοι δοκοῦσιν αἱ μὲν πάννυ πρὸς ἔχθραν ἄγειν, αἱ δὲ πάννυ διὰ χαρίτων εἶναι. τὸ μὲν γὰρ διδάσκειν, ἃ ἔστι βέλτιστα, καὶ τὸν κάλλιστα ταῦτα ἐξεργαζόμενον ἐπαινεῖν καὶ τιμᾶν, αὕτη μὲν ἢ ἐπιμέλεια διὰ χαρίτων γίγνεται, τὸ δὲ τὸν ἐνδεῶς τι ποιοῦντα λοιδορεῖν τε καὶ ἀναγκάζειν καὶ ζημιοῦν καὶ κολάζειν, ταῦτα δὲ ἀνάγκη δι' ἀπεχθείας μᾶλλον γίγνεσθαι. ἐγὼ οὖν φημί, ἀνδρὶ ἄρχοντι τὸ μὲν τὸν ἀνάγκης δεόμενον ἄλλοις προστακτέον εἶναι κολάζειν, τὸ δὲ τὰ ἄθλα ἀποδιδόναι δι' αὐτοῦ ποιητέον. ὥς δὲ ταῦτα

CAP. IX. Respondet ad haec Simonides, isti incommodo ita occurri posse a tyranno, ut quae grata sint populo negotia, ipse administret, quae facile offendant, per alios gerenda curet. Atque praemiis studia et aemulationem civium debere excitari, ut res civitati utiles alacriter et libenter administrent.

1. ἀλλ' ὅπως μὲν κτέ. Cyrop. III, 3, 20. ἀλλ' ὅπως μὲν, ὃ Κῦρε καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι, ἐγὼ ἄχθομαι ὑμᾶς τρέφων, μηδ' ὑπονοεῖτε. Hellen. VII, 3, 11. τοῦτον ἔχου τις ἂν εἰπεῖν ὅπως οὐ δίκαιόν ἐστιν ἀποθνήσκειν; M. 623. 3. — ἐπιμέλειαί αἱ μὲν — αἱ δέ. V. ann. ad Conv. I, 1. — διὰ χαρίτων εἶναι. Magnus locutionum numerus διὰ praepositionis cum verbis potissimum εἶναι vel γίγνεσθαι et ἵέναι vel ἔρχεσθαι et similibus coniunctione efficitur, ut δι' ἀπεχθείας, διὰ σπουδῆς, διὰ μνήμης, δι' εὐχῆς, δι' ἐπιθυμίας, δι' ὄχλου εἶναι. Cf. §. sq.

2. τὸ μὲν — αὕτη μὲν — τὸ δέ — ταῦτα δέ. Geminata utrobique est particula, tanquam si duplex sit protasis, duplex apodosis. Oecon. IV, 8. M. 622 med.

καλῶς ἔχει, μαρτυρεῖ τὰ γιγνόμενα. καὶ γὰρ 4
 ὅταν χοροὺς ἡμῖν βουλώμεθα ἀγωνίζεσθαι, ἄθλα
 μὲν ὁ ἄρχων προτίθησιν, ἀθροίζειν δὲ αὐτοὺς
 προστέτακται χορηγοῖς, καὶ ἄλλοις διδάσκειν καὶ
 ἀνάγκην προστιθέναι τοῖς ἐνδεῶς τι ποιοῦσιν.
 οὐκοῦν εὐθύς ἐν τούτοις τὸ μὲν ἐπίχαρι διὰ τοῦ
 ἄρχοντος ἐγένετο, τὰ δ' ἀντίτυπα δι' ἄλλων.
 τί οὖν κωλύει καὶ τᾶλλα τὰ πολιτικὰ οὕτως 5
 περαίνεσθαι; διήρηνται μὲν γὰρ ἅπασαι αἱ πό-
 λεις αἱ μὲν κατὰ φυλάς, αἱ δὲ κατὰ μόρας, αἱ
 δὲ κατὰ λόχους, καὶ ἄρχοντες ἐφ' ἑκάστῳ μέ-
 ρει ἐφεστήκασιν. οὐκοῦν εἴ τις καὶ τούτοις, ὥς- 6
 περ τοῖς χοροῖς, ἄθλα προτιθεῖη καὶ εὐοπλίας
 καὶ εὐταξίας καὶ ἱππικῆς καὶ ἀλκῆς τῆς ἐν πο-
 λέμῳ καὶ δικαιοσύνης τῆς ἐν τοῖς συμβολαίοις,
 εἰκὸς καὶ ταῦτα πάντα διὰ φιλονεικίαν ἐντόνως
 ἀσκεῖσθαι. καὶ ναὶ μὰ Δία ὁρμῶντό γ' ἂν θᾶτ- 7

4. χοροὺς. Chori agebantur, quibus festi dies canendo et saltando celebrarentur. Archon, qui dicitur ἐπώνυμος, ludis praeerat, praemia proponebat; qui chorum sumptibus suis adornabat, χορηγός dicebatur, qui singulos choros docebat, χοροδιδάσκαλος. — οὐκοῦν εὐθύς, nonne igitur statim hoc exemplo apparet? V. ann. ad I, 35. — ἐγένετο, vidimus fieri. V. ann. ad VII, 6.

5. τᾶλλα τὰ πολιτικὰ, reliquae res, quae ad civitatem administrandam pertinent. τᾶλλα substantivi loco dictum. Apol. 33. τᾶλλα τὰγαθὰ. Anab. VII, 1, 13. τᾶλλα τὰ ἐπιτήδεια. Oecon. XIX, 16. περὶ τῶν ἄλλων τῶν τοιούτων. M. 279. 2. — οὕτως. V. ann. ad Conv. III, 1. — φυλάς. φυλαί sunt Atheniensium, μόραι Spartanorum, λόχοι Argivorum et Thebanorum. Quae descriptio non solum ad munera civilia, sed etiam ad bellica negotia pertinebat.

6. ἀσκεῖσθαι. Malis post φιλονεικίαν particulam

- τον ὅποι δέοι, τιμῆς ὀρεγόμενοι, καὶ χρήματα
 θᾶπτον εἰσφέροιεν, ὅποτε τούτου καιρὸς εἴη, καί,
 τὸ πάντων γε χρησιμώτατον, ἥκιστα δὲ εἰθι-
 σμένον διὰ φιλονεικίας πράσσεσθαι, ἢ γεωργία
 αὐτὴ ἂν πολὺ ἐπιδοίη, εἴ τις ἄθλα προτιθείη
 κατ' ἀγροὺς ἢ κατὰ κώμας τοῖς κάλλιστα τὴν
 γῆν ἐξεργαζομένοις, καὶ τοῖς εἰς τοῦτο τῶν πο-
 λιτῶν ἐρρώμένως τρεπομένοις πολλὰ ἂν ἀγαθὰ
 8 περαίνοιτο. καὶ γὰρ αἱ πρόσοδοι αὖξοιנט' ἂν
 καὶ ἡ σωφροσύνη πολὺ μᾶλλον σὺν τῇ ἀσχο-
 λίᾳ συμπαραμαρτοῖ. καὶ μὴν κακουργίαι γε ἡσ-
 9 σον τοῖς ἐνεργοῖς ἐμφύονται. εἰ δὲ καὶ ἐμπορία
 ὠφελεῖ τι πόλιν, τιμώμενος ἂν ὁ πλεῖστα τοῦτο
 ποιῶν καὶ ἐμπόρους ἂν πλείους ἀγείροι. εἰ δὲ

ἂν additam, ut est Comm. III, 4, 5. Sed cf. Ages. I, 27. Hellen. III, 4, 18. IV, 3, 2.

7. θᾶπτον εἰσφέροιεν. Repetenda particula ex antecedentibus est. V. ann. ad VII, 12. — τὸ πάντων γε χρησιμώτατον. Est haec parenthesis. B. 151. IV. 6. M. 432. Malis πάντων μὲν vel πάντων γε μὲν. Sed πάντων γε cum singulari quadam vi dicitur, ut non opus videatur esse oppositionis signum addi. Mag. Eq. IX, 5. παρὰ πλουσίων γε, ἀδυνάτων δὲ τοῖς σώμασιν. Eurip. Iphig. Aul. 657. θέλω γε, τὸ θέλειν δ' οὐκ ἔχων ἀλγύνομαι. Androm. 239. σὺ δ' οὐ λέγεις γε, δρᾶς δέ μ' εἰς ὅσον δύνῃ. — τῶν πολιτῶν cum τοῖς coniungendum.

8. συμπαραμαρτοῖ. Rarior accessio praepositionis. Vid. Conv. IV, 17. Supra VIII, 5. συμπαρέπεσθαι nude dictum significatione simul comitandi, obtinendi. De forma optativi v. ann. ad IV, 10. Conv. III, 2. de particula repetenda ad §. antec. VII, 12.

9. εἰ δέ. Vid. ann. ad Conv. IV, 18. — ἂν utrumque ad ἀγείροι pertinet. Nam τιμώμενος est εἰ τιμῶτο. Prius vero ἂν rationem totius sententiae indicat. Cf. Conv. VI, 2. VII, 2. — τοῦτο pronominis sententia ad ἐμπορίαν referenda est. V. ann. ad Conv. IV,

φανερόν γένοιτο, ὅτι καὶ ὁ πρόσοδόν τινα ἄλν-
 πον ἐξευρίσκων τῇ πόλει τιμήσεται, οὐδ' αὕτη
 ἂν ἡ σκέψις ἀργοῖτο. ὥς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, εἰ **10**
 καὶ κατὰ πάντα ἐμφανὲς εἶη, ὅτι ὁ ἀγαθὸν τι
 εἰσηγούμενος οὐκ ἀτίμητος ἔσται, πολλοὺς ἂν
 καὶ τοῦτο ἐξορμήσειεν ἔργον ποιεῖσθαι τὸ σκο-
 πεῖν τι ἀγαθόν. καὶ ὅταν γε πολλοῖς περὶ τῶν
 ὠφελίμων μέλη, ἀνάγκη εὐρίσκεισθαι τε μᾶλλον
 καὶ ἐπιτελεῖσθαι. εἰ δὲ φοβῇ, ὥς Ἰέρων, μὴ ἐν **11**
 πολλοῖς ἀθλῶν προτεθειμένων πολλάι δαπάναι
 γίγνωνται, ἐννόησον, ὅτι οὐκ ἔστιν ἐμπορεύματα
 λυσιτελέστερα, ἢ ὅσα ἄνθρωποι ἀθλῶν ὠνοῦν-
 ται. ὁρᾷς ἐν ἵππικοῖς καὶ γυμνικοῖς καὶ χορη-

3. — ἄλνπον, non coniunctum cum civium molestia.

— τιμήσεται passiva significatione dictum. B. 113.

5. M. 496 extr. R. 114. n. 1. — ἀργοῖτο. Dicitur
 hoc verbum de iis rebus, quae neglectae iacent. Cyrop.
 II, 3, 3. οὐδὲν γὰρ αὐτοῖς ἀργεῖται τῶν πράττεσθαι δεομένων.
 10. συνελόντι. B. 150. p. 449. M. 544. R.
 105. 2. 2). K. 505. a. De ea locutione v. ann. ad
 Conv. IV, 25. — ἔργον ποιεῖσθαι, plurimum stu-
 dii atque operae in aliqua re ponere, fere i. q. ἔργον
 ἔχειν. Cf. Ages. XI, 12. Comm. II, 10, 6. ἔργον εἶχε
 σκοπεῖν, curae ei erat, ut observaret. Cyrop. VIII, 4, 6.
 Quae dictio quum vim habeat studiose curandi, consen-
 taneum est accedere τὸ σκοπεῖν cum effectus signi-
 ficatione: cf. ann. ad Conv. III, 3.: ut boni aliquid in-
 veniant vel investigent. Cyrop. VIII, 6, 6. τοιοῦτους
 σκοπεῖν, tales quaerere, parare sibi studere. — περὶ
 τῶν ὠφελίμων. M. 348. n. 2. R. 109. n. 2. K. 461.

11. ἐν πολλοῖς, in multis rebus. Poterat dati-
 vus solus poni, ut Cyrop. I, 6, 18., vel genitivus, ut
 Mag. Eq. I, 26. — ἐμπορεύματα λυσιτελέστερα,
 merces viliores, minore pretio parabiles. Optimae ac
 pretiosissimae res parantur minimis praemiis propositis,
 quae erant pineae aut oleaginae coronae. — ὁρᾷς. V.
 ann. ad I, 16.

γικοῖς ἀγῶσιν ὥς μικρὰ ἄθλα μεγάλας δαπάνας καὶ πολλοὺς πόνους καὶ πολλὰς ἐπιμελείας ἐξάγεται ἀνθρώπων;

CAP. X.

- 1 Καὶ ὁ Ἱέρων εἶπεν· Ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὧς Σιμωνίδῃ, καλῶς μοι δοκεῖς λέγειν· περὶ δὲ τῶν μισθοφόρων ἔχεις τι εἰπεῖν, ὥς μὴ μισεῖσθαι δι' αὐτούς; ἢ λέγεις, ὥς φιλίαν κτησάμενος ἄρχων
2 οὐδὲν ἔτι δεήσεται δορυφόρων; Ναὶ μὰ Δία, εἶπεν ὁ Σιμωνίδης, δεήσεται μὲν οὖν. οἶδα γάρ, ὅτι ὥσπερ ἐν ἵπποις, οὕτως καὶ ἐν ἀνθρώποις τισὶν ἐγγίγνεται, ὅσῳ ἂν ἐκπλεα τὰ δέοντα
3 ἔχωσι, τοσοῦτ' ὑβριστοτέροις εἶναι. τοὺς μὲν

CAP. X. Invidiam milites mercenarios non habere, si ad coërcendas hominum petulantium iniurias, tuendam omnium civium salutem, hostium opes frangendas a tyrannis alantur. Propter tam multiplicem usum satellitum futurum esse ut cives stipendia solvant libenter.

1. ὥς μὴ μισεῖσθαι, quod efficere possit, ut aliquis non incurrat in odia hominum. Potest hic locus usum explicare paullo rariorem, quo ὥς cum infinitivo coniunctum praeter illas locutiones, quales sunt IX, 10. Conv. IV, 25., effectum significat. Cf. Ages. II, 7.

2. μὲν οὖν particulae cum affirmatione dictae augment et corrigunt, maxime in responsis. Alias transitum faciunt cum conclusione, ut §. 3. — ἐκπλεα, al. ἐκπλεω. Vid. R. 49. n. K. 284. n. 4. — ὅσῳ non addito μᾶλλον comparisonem sine sententiae intentione significare solet. Hic vero ἐκπλεα cum quadam comparisonis vi dictum videtur esse. — ἐγγίγνεται — εἶναι. Cyrop. II, 1, 25. ἐν δὲ τῷ γινώσκεισθαι καὶ τὸ αἰσχύνεσθαι πᾶσι δοκεῖ μᾶλλον ἐγγίγνεσθαι. — ὑβριστοτέροις. B. 142. 2. M. 536. R. 127. K. 555.

οὖν τοιοῦτους μᾶλλον ἂν σωφρονίζοι ὁ ἀπὸ τῶν
δορυφόρων φόβος· τοῖς δὲ καλοῖς κἀγαθοῖς ἀπ'
οὐδενὸς ἂν μοι δοκεῖς τοσαῦτα ὠφελήματα πα-
ρασχεῖν, ὅσα ἀπὸ τῶν μισθοφόρων. τρέφεις μὲν 4
γὰρ δῆπου καὶ σὺ αὐτοὺς σαντῶ φύλακας· ἤδη
δὲ πολλοὶ καὶ δεσπόται βίᾳ ὑπὸ τῶν δούλων
ἀπέθανον. εἰ οὖν ἐν πρῶτον τοῦτ' εἴη τῶν προς-
τεταγμένων τοῖς μισθοφόροις, ὥς πάντων ὄντας
δορυφόρους τῶν πολιτῶν βοηθεῖν πᾶσιν, ἂν τι
τοιοῦτον αἰσθάνωνται· γίνονται δὲ που, ὥς
πάντες ἐπιστάμεθα, κακοῦργοι ἐν πόλεσιν· εἰ 8
οὖν καὶ τούτους φυλάττειν εἶεν τεταγμένοι, καὶ
τοῦτ' ἂν εἰδεῖεν ὑπ' αὐτῶν ὠφελούμενοι. πρὸς 5
δὲ τούτοις καὶ τοῖς ἐν τῇ χώρᾳ ἐργάταις καὶ
κτήνεσιν οὗτοι ἂν εἰκότως καὶ θάρσος καὶ ἀσφά-
λειαν δύναιτο μάλιστα παρέχειν, ὁμοίως μὲν
τοῖς σοῖς ἰδίαις, ὁμοίως δὲ τοῖς ἀνὰ τὴν χώραν.
ἱκανοὶ γε μὴν εἰσι καὶ σχολὴν παρέχειν τοῖς
πολίταις τῶν ἰδίων ἐπιμελεῖσθαι, τὰ ἐπίκαιρα
φυλάσσοντες. πρὸς δὲ τούτοις καὶ πολεμίων ἐφό- 6

3. ὁ ἀπὸ τῶν δορυφόρων φόβος. Anab. I, 2, 18. Κύρος δὲ ἤσθη τὸν ἐκ τῶν Ἑλλήνων εἰς τοὺς βαρβάρους φόβον ἰδών.

4. ἂν τι τοιοῦτον αἰσθάνωνται, si sentiant civibus a servis insidias strui. Iam possint haec verba sequi: τοῦτ' ἂν εἰδεῖεν (οἱ πολῖται) ὑπ' αὐτῶν ὠφελούμενοι. Sed post maleficorum hominum commemorationem ampliore duplici protasi unam apodosin adiungit scriptor. — γίνονται, existunt. Anab. IV, 8, 15. ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο, ἐγένοντο λόχοι τῶν ὀπλιτῶν ἀμφὶ τοὺς ὀχδοήκοντα. — τοῦτο. V. ann. ad Conv. IV, 7. — ὠφελούμενοι. V. ann. ad II, 9.

5. ἀνὰ τὴν χώραν, passim in terra. — τὰ ἐπίκαιρα, loca opportuna, e quibus facile observari vel repelli possunt hostes.

δους κρυφαίας καὶ ἑξαπιναίας τίνες ἐτοιμότεροι
 ἢ προαισθέσθαι ἢ κωλύσαι τῶν αἰεὶ ἐν ὅπλοις
 τε ὄντων καὶ συντεταγμένων; ἀλλὰ μὴν καὶ ἐν
 τῇ στρατείᾳ τί ἐστὶν ὠφελιμώτερον πολίταις
 μισθοφόρων; τοὺτους γὰρ προπονεῖν καὶ προ-
 κινδυνεύειν καὶ προφυλάττειν εἰκὸς ἐτοιμοτάτους
 7 εἶναι. τὰς δ' ἀγχιτέρμονας πόλεις οὐκ ἀνάγκη
 διὰ τοὺς αἰεὶ ἐν ὅπλοις ὄντας καὶ εἰρήνης μάλι-
 στα ἐπιθυμεῖν; οἱ γὰρ συντεταγμένοι καὶ σώ-
 ζειν τὰ τῶν φίλων μάλιστα καὶ σφάλλειν τὰ τῶν
 8 πολεμίων δύναιнт' ἄν. ὅταν γε μὴν γινῶσιν οἱ
 πολῖται, ὅτι οὗτοι κακὸν μὲν οὐδὲν ποιοῦσι τὸν
 μηδὲν ἀδικοῦντα, τοὺς δὲ κακουργεῖν βουλομέ-
 νους κωλύουσι, βοηθοῦσι δὲ τοῖς ἀδικουμένοις,
 προνοοῦσι δὲ καὶ προκινδυνεύουσι τῶν πολιτῶν,
 πῶς οὐκ ἀνάγκη καὶ δαπανᾶν εἰς τοὺτους ἥδι-
 στα; τρέφουσι γοῦν καὶ ἰδίᾳ ἐπὶ μείοσι τούτων
 φύλακας.

C A P. XI.

1 Χρὴ δέ, ὥς Ἰέρων, οὐδ' ἀπὸ τῶν ἰδίων κτη-
 μάτων ὀκνεῖν δαπανᾶν εἰς τὸ κοινὸν ἀγαθόν.

6. ἐτοιμότεροι. Ne credas mercenarios milites
 civiles pro sua caussa pugnantibus nimia laude praeferri,
 paratissimos tantum memineris dici ad labores et peri-
 cula, ut qui semper armati sint et collecti. — οἱ συν-
 τεταγμένοι fere sunt quos nos dicimus *stehende Hee-
 resmacht*. — προπονεῖν. Cf. §. 8. Anab. VII, 3, 31.
 πονεῖν ὑπὲρ σοῦ καὶ προκινδυνεύειν.

8. ἐπὶ μείοσι τούτων, *ad tutanda ea, quae
 minoris quam haec pretii sunt*.

CAP. XI. Addit Simonides, tyrannum etiam de suis
 rebus debere ad publicos usus conferre et omnino nulli
 rei parcere, ut civitatem reddat quam beatissimam.

καὶ γὰρ ἔμοιγε δοκεῖ τὰ εἰς τὴν πόλιν ἀναλού-
 μενα μᾶλλον εἰς τὸ δέον τελεῖσθαι ἢ τὰ εἰς τὸ
 ἴδιον ἀνδρὶ τυράννῳ. καθ' ἐν δ' ἕκαστον σκο- 2
 πῶμεν. οἰκίαν πότερον ὑπερβαλλούσῃ δαπάνῃ
 κεκαλλωπισμένην μᾶλλον ἢ γῇ κόσμον ἂν σοι
 παρέχειν ἢ πᾶσαν τὴν πόλιν τείχεσιν τε καὶ ναοῖς
 καὶ παραστάσι καὶ ἀγοραῖς καὶ λιμέσι κατε-
 σκευασμένην; ὅπλοις δὲ πότερον τοῖς ἐκπαγλο- 3
 τάτοις αὐτὸς κατακεκοσμημένος δεινότερος ἂν
 φαίνοιο τοῖς πολεμίοις ἢ τῆς πόλεως ὅλης εὐό-
 πλου σοι οὔσης; προσόδους δὲ ποτέρως ἂν δο- 4
 κεῖς πλείονας γίγνεσθαι, εἰ τὰ σὰ ἰδίᾳ μόνον
 ἐνεργὰ ἔχοις ἢ εἰ τὰ πάντων τῶν πολιτῶν με-
 μηχανημένος εἴης ἐνεργὰ εἶναι; τὸ δὲ πάντων 5
 κάλλιστον καὶ μεγαλοπρεπέστατον νομιζόμενον
 εἶναι ἐπιτήδευμα, ἄρματοτροφίαν, ποτέρως ἂν
 δοκεῖς μᾶλλον κοσμεῖν, εἰ αὐτὸς πλεῖστα τῶν
 Ἑλλήνων ἄρματα τρέφοις τε καὶ πέμποις εἰς
 τὰς πανηγύρεις, ἢ εἰ ἐκ τῆς σῆς πόλεως πλεῖ-
 στοὶ μὲν ἵπποτρόφοι εἶεν, πλεῖστοι δ' ἀγωνί-
 ζοιντο; νικᾶν δὲ πότερα δοκεῖς κάλλιον εἶναι
 ἄρματος ἀρετῇ ἢ πόλεως, ἥς προστατεύεις, εὐ-
 δαιμονία; ἐγὼ μὲν γὰρ οὐδὲ προσήκειν φημί 6
 ἀνδρὶ τυράννῳ πρὸς ἰδιώτας ἀγωνίζεσθαι. νι-
 κῶν μὲν γὰρ οὐκ ἂν θαυμάζοιο, ἀλλὰ φθονοῖο,
 ὥς ἀπὸ πολλῶν οἴκων τὰς δαπάνας ποιούμενος,
 νικώμενος δ' ἂν πάντων μάλιστα καταγελῶ.
 ἀλλ' ἐγὼ σοί φημι, ὦ Ἰέρων, πρὸς ἄλλους προ- 7

2. καθ' ἐν ἕκαστον, *omnia singula*. Ages.
 VII, 1. Cum distributionis significatione simul inest ob-
 iectum, nonnunquam etiam subiectum. Cyrop. I, 6, 22.
 καθ' ἐν δὲ ἕκαστον σκοπῶν γνώσῃ, ὅτι ἀληθῆ λέγω. III,
 1, 12. λέγε δὴ σαφῶς καθ' ἐν ἕκαστον.

- στάτας πόλεων τὸν ἀγῶνα εἶναι, ὧν ἐὰν σὺ εὐ-
 δαιμονεστάτην τὴν πόλιν, ἧς προστατεύεις, παρ-
 ἔχης, εὖ ἴσθι νικῶν τῷ καλλίστῳ καὶ μεγαλο-
 8 πρεπεστάτῳ ἐν ἀνθρώποις ἀγωνίσματι. καὶ πρῶ-
 τον μὲν εὐθύς κατειργασμένος ἂν εἴης τὸ φιλεῖ-
 σθαι ὑπὸ τῶν ἀρχομένων, οὗ δὴ σὺ ἐπιθυμῶν
 τυγχάνεις· ἔπειτα δὲ τὴν σὴν νίκην οὐκ ἂν εἰς εἴη
 9 ὁ ἀνακηρύττων, ἀλλὰ πάντες ἄνθρωποι ὑμνοῖεν
 ἂν τὴν σὴν ἀρετὴν. περίβλεπτος δὲ ὧν οὐχ ὑπὸ
 ιδιωτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ πολλῶν πόλεων
 ἀγαπῶ ἂν, καὶ θαυμαστὸς οὐκ ἰδίᾳ μόνον,
 10 ἀλλὰ καὶ δημοσίᾳ παρὰ πᾶσιν ἂν εἴης· καὶ
 ἐξεῖη μὲν ἂν σοι ἔνεκεν ἀσφαλείας, εἴ που βού-
 λαιο, θεωρήσονται πορεύεσθαι, ἐξεῖη δ' ἂν αὐτοῦ
 μένοντι τοῦτο πράττειν. αἰεὶ γὰρ ἂν παρὰ σοὶ
 πανήγυρις εἴη τῶν βουλομένων ἐπιδεικνύναι, εἴ
 τίς τι σοφὸν ἢ καλὸν ἢ ἀγαθὸν ἔχοι, τῶν δὲ
 11 καὶ ἐπιθυμούντων ὑπηρετεῖν. πᾶς δὲ ὁ μὲν παρ-

7. ὧν sc. πόλεων. Cuius genitivi cum superlativo compositi haec ratio est, ut is superlativus et aliis urbibus feliciorum et omnino felicissimam urbem significet. M. 464. — ἴσθι νικῶν. V. ann. ad II, 9. — ἐν ἀνθρώποις. V. ann. ad Conv. IV, 12.

10. ἔνεκεν ἀσφαλείας, ad securitatem quod attinet. Vid. III, 4. Cyrop. III, 2, 30. ἐξέσται ἡμῖν ἐκείνου ἔνεκα, per illum nobis licebit. Comm. IV, 3, 3. εἰ μὴ εἴχομεν (τὸ φῶς), ὅμοιοι τοῖς τυφλοῖς ἂν ἡμεῖς ἔνεκά γε τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν, per oculos ipsos et solos per se si staret. B. p. 450. M. 576. K. 519. not. — εἴ που βούλαιο. Malis ποι, sc. πορεύεσθαι. Illud vero quum more Graecorum cum verbis motum significantibus quietis notas coniungendi tum verbo sequente θεωρήσονται defenditur. Cf. II, 9. coll. §. 8. III, 2. — θεωρήσονται. V. ann. ad II, 8. — τοῦτο πράττειν, θεωρεῖν. — ὑπηρετεῖν sc. σοφὸν ἢ καλὸν ἢ ἀγαθόν τι.

ὦν σύμμαχος ἂν εἴη σοι, ὁ δὲ ἅπῶν ἐπιθυ-
μοίῃ ἂν ἰδεῖν σε. ὥστε οὐ μόνον φιλοῖο ἂν,
ἀλλὰ καὶ ἐρῶο ὑπ' ἀνθρώπων· καὶ τοὺς κα-
λοὺς οὐ πειρᾶν, ἀλλὰ πειρώμενον ὑπ' αὐτῶν
ἀνέχεσθαι ἂν σε δέοι· φόβον δὲ οὐκ ἂν ἔχῃς,
ἀλλ' ἄλλοις παρέχῃς, μὴ τι πάθῃς· ἐκόντας δὲ **12**
τοὺς πειθομένους ἔχῃς ἂν καὶ ἐθελουσίως σου
προνοοῦντας θεῶο ἂν· εἰ δὲ τις κίνδυνος εἴη, οὐ
συμμάχους μόνον, ἀλλὰ καὶ προμάχους καὶ προ-
θύμους ὀρώῃς ἂν, πολλῶν μὲν δωρεῶν ἀξιού-
μενος, οὐκ ἀπορῶν δέ, ὅτῳ τούτων εὐμενεῖ με-
ταδώσεις, πάντας μὲν συγχαίροντας ἔχων ἐπὶ
τοῖς σοῖς ἀγαθοῖς, πάντας δὲ πρὸ τῶν σῶν ὥς-
περ τῶν ἰδίων μαχομένους· θησαυροὺς γε μὴν
ἔχῃς ἂν πάντας τοὺς παρὰ τοῖς φίλοις πλού-
τους. ἀλλὰ θαρρόν, ὡς Ἰέρων, πλούτιζε μὲν **13**
τοὺς φίλους· σαυτὸν γὰρ πλουτιεῖς· αὐξέ δὲ
τὴν πόλιν· σαυτῷ γὰρ δύναμιν περιάψεις· κτῶ
δὲ αὐτῇ συμμάχους· νόμιζε δὲ τὴν μὲν πατρίδα **14**
οἶκον, τοὺς δὲ πολίτας ἐταίρους, τοὺς δὲ φί-
λους τέκνα σεαυτοῦ, τοὺς δὲ παῖδας ὅτιπερ τὴν

11. φιλοῖο — ἐρῶο. V. ann. ad. Conv. VIII,

13. Ad alterum verbum repetenda ἂν particula est, tan-
quam si scriptum sit ὥστ' ἂν οὐ μόνον φιλοῖο, ἀλλὰ καὶ
ἐρῶο. Idem valet de sequente verbo παρέχῃς. Quae est
deinde post θεῶο particula poterat abesse. Vid. VII, 12.

12. ἐκόντας ad ἔχῃς ἂν pertinet: οἱ πειθόμενοι
ἐκόντες ἂν σοι πείθονται. — καὶ προθύμους, eosque
alacres et strenuos. — εὐμενεῖ, quum sit *benefolus*.

13. συμμάχους. Post hoc vocabulum aliquid
deesse videtur, velut: σαυτῷ γὰρ ἔξεις συμμαχοῦντας.

14. ὅτιπερ. Oecon. I, 7. ἐδόκει οἶκος ἀνδρὸς εἶ-
ναι ὅπερ κτῆσις. XVII, 8. τί τοῦτο λέγεις; ἄρά γε τὴν
μὲν λεπτιτέραν (γῆν) ὅπερ ἀσθενεστέραν, τὴν δὲ παχυτέραν

σὴν ψυχὴν· καὶ τούτους πάντας πειρῶ νικᾶν εὖ
 15 ποιῶν. ἐὰν γὰρ τοὺς φίλους κρατῆς εὖ ποιῶν,
 οὐ μὴ σοι δύνωνται ἀντέχειν οἱ πολέμιοι. καὶ
 ταῦτα πάντα ποιῆς, εὖ ἴσθι, πάντων τῶν ἐν
 ἀνθρώποις κάλλιστον καὶ μακαριώτατον κτῆμα
 21 κεκτήσῃ· εὐδαιμονῶν γὰρ οὐ φθονηθήσῃ.

ὅπερ ἰσχυροτέραν; Ages. VI, 6. νυκτὶ μὲν ὅσαπερ ἡμέρα
 ἐχρήτο ἡμέρα δὲ ὅσαπερ νυκτί.

15. οὐ μὴ σοι δύνωνται ἀντέχειν, *non ve-*
rendum est, ne resistere tibi possint hostes: minime
tibi poterunt resistere. B. 139. 4. M. 516. R. 135. 7.
 K. 607. — εὖ ἴσθι *aliter ac supra dictum extra con-*
structionem verborum.

A G E S I L A U S.

Versatur hic liber in laudatione Agesilai, regis Spartanorum clarissimi. Is enim quamquam a nonnullis vituperatur, a plerisque tamen et propter rerum gestarum gloriam et propter virtutum laudem unus e maximis, quos antiquitas tulit, viris fuisse perhibetur. Cuius viri amicitia quum usus sit Xenophon, non mirum est ab hoc amicum mortuum laudibus ornatum esse summis. Quae laudatio tamen in multiplicem incidit reprehensionem, quam fuerunt qui non aliter sibi viderentur diluere posse quam ut eum librum a Xenophonte abiudicarent. Offendit autem eius rei iudices et ipsius libri conformatio genusque dicendi et nimia cum Historia Graeca, quam idem scriptor composuit, consensio. Ea vero consensio, quae inter Historiam Graecam et Agesilai partem priorem intercedit, tantum abest ut librum nostrum non esse a Xenophonte profectum demonstret, ut non potuisse pene a quoquam scribi alio quam ab eodem Xenophonte inde colligere debeamus. Nam ut idem scriptor ea ratione libri conscribendi aliquando utatur, quivis alius vix, ut videtur, utitur. Videtur autem laudatio statim post mortem Agesilai conscripta esse. Mortuus is est anno a. Chr. 361. Unde apparet scriptum librum esse a Xenophonte, quum iam grandior natu esset. Altera illa reprehensio, quae ad orationis ge-

nus pertinet, quum ex iis, quae dicta sunt, dilui potest, tum aliis caussis refellenda est. Etenim quod orationis genus in hoc libro a consuetudine Xenophontea paullulum recedit et quod omnis liber parum concinno sententiarum ordine compositus est: scriptam scito laudationem statim post mortem amici, scriptam primo impetu a sene, scriptam denique ita, ut non videatur ipse Xenophon librum suum editurus fuisse. Id quod quum aliunde probabile est tum evinci facile potest extrema huius libri parte. In qua quum videamus repetitionem eorum, quae antea dicta sunt, inveniri, credibile est hanc partem tanquam prima laudationis lineamenta a scriptore compositam esse, ut haberet quod in laudatione sua conficienda sequeretur. Scripsit deinde duo priora capita, in quibus res gestae enarrantur. Addidit narrationem de Agesilai virtutibus: laudantur eius fides, iustitia, continentia, fortitudo, prudentia, patriae amor: quo accedunt comitas, spiritus regius, frugalitas: finem facit comparatio cum rege Persarum. Iam vero qui post Xenophontis mortem haec scripta invenit, singula quantum fieri potuit contexuit et contexta edidit. Propter genus orationis denique a reliquorum librorum ratione diversum quod scriptorem aut non agnoverunt aut reprehenderunt, tenendum est nos habere laudationem, cuius orationem consentaneum est discrepare ab historiae conscribendae ratione: quamquam ne in laudatione quidem Xenophontae orationis simplicitatem desideraveris.

ΛΟΓΟΣ ΕΙΣ ΑΓΗΣΙΛΑΟΝ.

CAP. I.

Οἶδα μὲν, ὅτι τῆς Ἀγησιλάου ἀρετῆς τε καὶ **1**
δόξης οὐ ῥάδιον ἄξιον ἔπαινον γράψαι· ὅμως
δ' ἐγχειρητέον. οὐ γὰρ ἂν καλῶς ἔχοι, εἰ ὅτι
τελέως ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐγένετο, διὰ τοῦτο οὐδὲ
μειόνων ἂν τυγχάνοι ἐπαίνων. περὶ μὲν οὖν εὐ- **2**
γενείας αὐτοῦ τί ἂν τις μεῖζον καὶ κάλλιον εἰπεῖν
ἔχοι, ἢ ὅτι ἔτι καὶ νῦν τοῖς προγόνοις ὀνομαζομέ-
νοις ἀπομνημονεύεται, ὅποστος ἀφ' Ἡρακλέους
ἐγένετο, καὶ τούτοις οὐκ ἰδιώταις, ἀλλ' ἐκ βα-
σιλέων βασιλεῦσιν; ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ταύτῃ γ' ἂν **3**

CAP. I. Agesilai genus nobile; patriae dignitas ipsiusque virtus. Res in Asia gestae, in quibus eius virtutes et bello et pace elucet.

1. *εἰ οὐδὲ μειόνων ἂν τυγχάνοι ἐπαίνων, si ne tenuiorem (quam pro virtute) quidem posset laudationem nancisci. Quae per se fieri posse significantur, certae alicui conditioni subiecta sunt. M. 525. 6. R. 121. n. 8. Herm. Vig. 830. Unde etiam οὐδέ, non μηδέ scriptum est.*

2. *τοῖς προγόνοις ὀνομαζομένοις, recensendis maioribus, durch namentliche Aufführung der Vorfahren. Est instar ablativi. B. 145. 5. M. 562. 2. R. 131. 3. K. 579. — ἐκ βασιλέων βασιλεῦσιν. De regibus Lacedaemoniorum et Persarum est Plat. Alcib. I. 121 a. βασιλεῖς εἰσὶν ἐκ βασιλέων μέχρι Διός.*

3. *ἀλλὰ μὴν οὐδὲ ταύτῃ κτέ. V. ann. ad Conv.*

- τις ἔχοι καταμέμψασθαι αὐτούς, ὥς βασιλεύουσι
 μέν, πόλεως δὲ τῆς ἐπιτυχούσης· ἀλλ' ὥσπερ
 τὸ γένος αὐτῶν τῆς πατρίδος ἐντιμώτατον, οὕτω
 καὶ ἡ πόλις ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐνδοξοτάτη· ὥστε
 οὐ δευτέρων προτεύουσιν, ἀλλ' ἡγεμόνων ἡγε-
 4 μονεύουσι. τῇδὲ γε μὴν καὶ κοινῇ ἄξιον ἐπαι-
 νέσαι τὴν τε πατρίδα καὶ τὸ γένος αὐτοῦ. ἡ
 τε γὰρ πόλις οὐδεπώποτε φθονήσασα τοῦ προ-
 τετιμῆσθαι αὐτοὺς ἐπεχείρησε καταλῦσαι τὴν
 ἀρχὴν αὐτῶν, οἳ τε βασιλεῖς οὐδεπώποτε μειζό-
 νων ὠρέχθησαν, ἢ ἐφ' οἷσπερ ἐξ ἀρχῆς τὴν βα-
 σιλείαν παρέλαβον. τοιγαροῦν ἄλλη μὲν οὐδε-
 μία ἀρχὴ φανερά ἐστι διαγεγενημένη ἀδιάσπα-
 στος οὔτε δημοκρατία οὔτε ὀλιγαρχία οὔτε τυ-
 ραννίς οὔτε βασιλεία· αὕτη δὲ μόνη διαμένει
 5 συνεχῆς βασιλεία. ὥς γε μὴν καὶ πρὶν ἄρξαι
 ἄξιος τῆς βασιλείας ἐδόκει εἶναι Ἀγησίλαος, τάδε
 τὰ σημεῖα. ἐπεὶ γὰρ Ἄγισ, βασιλεὺς ὢν, ἐτε-
 λεύτησεν, ἐρισάντων περὶ τῆς ἀρχῆς Λεωτυχίδα

IV, 17. VIII, 21. — τῆς ἐπιτυχούσης, *in quam quis facile incidat, ignobilis ac spernendae*. De Venat. X, 1. πρῶτον μὲν οὖν χρὴ εἶναι τὰς κύνας ἐκ τούτου τοῦ γένους μὴ τὰς ἐπιτυχούσας, ἵνα, ἔτοιμοι ὦσι πολεμεῖν τῷ θηρίῳ.

4. οὐδεπώποτε μειζόνων ὠρέχθησαν, ἢ ἐφ' οἷσπερ κτέ. *nunquam maiora concupiverunt, quam ferrent conditiones, quibus initio regnum acceperant*. Cf. Resp. Lac. XV, 1. βούλομαι δὲ καὶ ἄς βασιλεῖ πρὸς τὴν πόλιν συνθήκας ὁ Λυκοῦργος ἐποίησε, διηγῆσθαι· μόνη γὰρ δὴ αὕτη ἀρχὴ διατελεῖ οἷαπερ ἐξ ἀρχῆς κατεστήθη· τὰς δὲ ἄλλας πολιτείας εὗροι ἂν τις μετακεκινημένας καὶ ἔτι καὶ νῦν μετακινουμένας. — αὕτη. Vid. praeter locum modo adscriptum Conv. IX, 7.

5. ἐρισάντων. Archidami uxores fuerunt Lam- pido et Eupolia: ex priore natus Agis, ex altera Agesi-

μὲν, ὡς Ἀγιδος ὄντος υἱοῦ, Ἀγησιλάου δὲ, ὡς Ἀρχιδάμου, κρίνασα ἡ πόλις ἀνεπικλητότερον εἶναι Ἀγησίλαον καὶ τῷ γένει καὶ τῇ ἀρετῇ τοῦτον ἐστήσατο βασιλέα. καίτοι τὸ ἐν τῇ κρατίστη πόλει ὑπὸ τῶν ἀρίστων κριθέντα τοῦ καλλίστου γέρωσ ἀξιοθῆναι ποίων ἔτι τεκμηρίων προσδεῖται τῆς γε πρὶν ἄρξαι αὐτὸν ἀρετῆς;

Ὅσα γε μὴν ἐν τῇ βασιλείᾳ διεπράξατο, νῦν **6** ἤδη διηγέσομαι· ἀπὸ γὰρ τῶν ἔργων καὶ τοὺς τρόπους αὐτοῦ κάλλιστα νομίζω καταδήλους ἔσεσθαι. Ἀγησίλαος τοίνυν ἔτι μὲν νέος ὢν ἔτυχε τῆς βασιλείας· ἄρτι δὲ ὄντος αὐτοῦ ἐν τῇ ἀρχῇ, ἐξηγγέλθη βασιλεὺς ὁ Περσῶν ἀθροίζων καὶ ναυτικὸν καὶ πεζὸν πολὺ στράτευμα ὡς ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. βουλευομένων δὲ περὶ τούτων Λακε- **7** δαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων, Ἀγησίλαος ὑπέστη, ἐὰν δῶσιν αὐτῷ τριάκοντα μὲν Σπαρτια-

laus. Patri successit Agis: cuius post mortem, quum Leotychides filius non legitimo matrimonio ortus videretur esse, ad Agesilaum regnum pervenit. — καίτοι, et profecto, atqui. Quae particula praeter solitam significationem concessionis, *quamquam*, orationi absolvendae inservit, et vero, et conclusionem efficit, atqui. Vid. VI, 4. VIII, 8.

6. νέος ὢν. Plutarch. Ages. c. 40. ἀποθνήσκει βιώσας μὲν ὀγδοήκοντα καὶ τέσσαρα ἔτη, βασιλεύσας δὲ τῆς Σπάρτης ἐν τῶν τεσσαράκοντα πλέον. — βασιλεύς. V. ann. ad Conv. III, 13. Est Artaxerxes Mnemon. — ἀθροίζων. B. 144. 4. a. M. 548 sq. R. 129. 4. c. K. 568. cum not. 2. b.

7. τριάκοντα Σπαρτιατῶν. Resp. Lac. XIII, 1. τρέφει ἡ πόλις βασιλέα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ· συσκηνοῦσι δὲ αὐτῷ οἱ πολέμαρχοι, ὅπως αἰεὶ συνόντες μᾶλλον καὶ κοινοβουλῶσιν, ἢν τι δέωνται. Plutarch. Ages. c. 6. εἰ δοῖεν αὐτῷ τριάκοντα μὲν ἡγεμόνας καὶ συμβούλους Σπαρτιάτας. —

- τῶν, διςχιλίους δὲ νεοδαμώδεις, εἰς ἑξακισχιλίους
 δὲ τὸ σύνταγμα τῶν συμμάχων, διαβήσεσθαι
 εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ πειράσεσθαι εἰρήνην ποιῆσαι,
 ἢ, ἂν πολεμεῖν βούληται ὁ βάρβαρος, ἀσχολίαν
 αὐτῷ παρέξειν στρατεύειν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας.
 8 εὐθὺς μὲν οὖν πολλοὶ πάννυ ἠγάσθησαν αὐτὸ
 τοῦτο τὸ ἐπιθυμῆσαι, ἐπειδὴ ὁ Πέρσης πρόσθεν
 ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα διέβη, ἀντιδιαβῆναι ἐπ' αὐτόν,
 τό τε αἰρεῖσθαι ἐπιόντα μᾶλλον ἢ ὑπομένοντα
 μάχεσθαι αὐτῷ, καὶ τὸ τᾶκείνου δαπανῶντα
 βούλεσθαι μᾶλλον ἢ τὰ τῶν Ἑλλήνων πολεμεῖν.
 κάλλιστον δὲ πάντων ἐκρίνετο μὴ περὶ τῆς Ἑλ-
 λάδος, ἀλλὰ περὶ τῆς Ἀσίας τὸν ἀγῶνα καθε-
 9 στάναι. ἐπεὶ γε μὴν λαβὼν τὸ στράτευμα ἐξέ-
 πλευσε, πῶς ἂν τις σαφέστερον ἐπιδείξειεν, ὥς
 ἐστρατήγησεν, ἢ εἰ αὐτὰ διηγῆσαιτο, ἃ ἔπρα-
 10 ξεν; ἐν τοίνυν τῇ Ἀσίᾳ ἡδε πρώτη πρᾶξις ἐγέ-
 νετο. Τισσαφέρνης μὲν ὤμοσεν Ἀγησιλάῳ, εἰ
 σπείσαιτο, ἕως ἔλθοιεν οὓς πέμψειε πρὸς βασι-

νεοδαμώδεις. Thucyd. VII, 58. δύναται δὲ τὸ νεοδα-
 μῶδες ἐλεύθερον ἥδη εἶναι. Pollux: τοὺς εἰς ἐλευθερίαν
 τῶν Εἰλώτων ἀφιεμένους οἱ Λακεδαιμόνιοι νεοδαμώδεις κα-
 λοῦσιν. — ἀσχολίαν αὐτῷ παρέξειν στρατεύειν,
tanta se ei negotia exhibiturum esse, ut ei exercitum
contra Graecos ducere non vacaret. Alii τοῦ στρατεύειν,
 ut II, 25. Cf. Oecon. VI, 9. ταῖς ψυχαῖς ἡκιστὰ ἀσχο-
 λίαν παρέχειν φίλων τε καὶ πόλεων συνεπιμελεῖσθαι. IV, 3.
 Cyrop. VIII, 1, 13. M. 542. n. b.

8. πρόσθεν ad bella Darii et Xerxis refertur.

10. τοίνυν, cui particulae praecipua vis est con-
 secutionis, hic et IV, 5. VII, 5. rei antea significatae
 confirmationem continet, maxime post interrogationes uni-
 verse propositas, ut pene sit *igitur, vero*. Nos dicamus
denn nun. — ἡδε. V. ann. ad Conv. IX, 7. — Τις-
 σαφέρνης, satrapa Lydiae, homo astutissimus. — ἀγ-

λέα ἀγγέλους, διαπράξεσθαι αὐτῷ ἀφεθῆναι αὐ-
 τονόμους τὰς ἐν τῇ Ἀσίᾳ πόλεις Ἑλληνίδας·
 Ἀγησίλαος δὲ ἀντώμοσε σπονδὰς ἄξειν ἀδόλως,
 ὀρισάμενος τῆς πράξεως τρεῖς μῆνας. ὁ μὲν δὲ **11**
 Τισσαφέρνης ἃ ὥμοσεν, εὐθύς ἐψεύσατο· ἀντὶ
 γὰρ τοῦ εἰρήνην πράσσειν στράτευμα πολὺ παρὰ
 βασιλέως πρὸς ᾧ πρόσθεν εἶχε μετεπέμπετο. Ἀγη-
 σίλαος δέ, καίπερ αἰσθόμενος ταῦτα, ὅμως ἐνέ-
 μεινε ταῖς σπονδαῖς. ἐμοὶ οὖν τοῦτο πρῶτον **12**
 καλὸν δοκεῖ διαπράξασθαι, ὅτι Τισσαφέρνην μὲν
 ἐμφανίσας ἐπίορκον ἄπιστον πᾶσιν ἐποίησεν, ἐαυ-
 τὸν δ' ἀντεπιδείξας πρῶτον μὲν ὅρκους ἐμπεδοῦν-
 τα, ἔπειτα συνθήκας μὴ ψευδόμενον πάντας
 ἐποίησε καὶ Ἑλληνας καὶ βαρβάρους θαρρόυν-
 τας συντίθεσθαι αὐτῷ, εἴ τι βούλοιτο. ἐπεὶ δὲ **13**
 μέγα φρονήσας ὁ Τισσαφέρνης ἐπὶ τῷ κατα-

γέλους. B. 143. 2. M. 474. R. 99. 8. K. 655. 2.

— τῆς πράξεως, *ad eam rem conficiendam.*

11. εἰρήνην πράσσειν, *pacem conciliare.* Adeo solum verbum πράσσειν nonnunquam agendi de aliqua re vel paciscendi significationem habet. V. III, 2. Φαργάβαζος γῆμαι τὴν βασιλέως ἔπραττε θυγατέρα. VII, 7. εἰρήνην συμπράττει. Hellen. III, 4, 6., ubi eadem res narratur, ἀντὶ τοῦ εἰρήνην ἔχειν. — πρὸς ᾧ, πρὸς τούτῳ, ὅ. — ὅμως arcte adhaeret participio de eadem persona dicto. Cf. II, 7. 13. VII, 7. VIII, 2. Vect. I, 7. οὐ περιόρουτός γε οὔσα (ἡ Ἑλλὰς) ὅμως ὥσπερ νῆσος πᾶσιν ἀνέμοις προσάγε-
 ταί τε ὧν δεῖται καὶ ἀποπέμπεται ἃ βούλονται. Aeschyl. S. c. Th. 694. πείθου γυναιξὶ καίπερ οὐ στέργων ὅμως. Cf. ann. ad Conv. II, 15.

12. ἔπειτα sine δέ. V. ann. ad Conv. I, 9. — συνθήκας μὴ ψευδόμενον. Vid. §. 11. V, 7. Cyrop. V, 2, 10. — αὐτῷ, alii ἑαυτῷ. Sed illius pronominis etiam liberior apud Graecos usus est quam apud Romanos. V. ann. ad Hier. II, 8.

13. καταβάντι. Hellen. III, 4, 11. addita verba

βάντι στρατεύματι προεῖπεν Ἀγησιλάῳ πόλεμον, εἰ μὴ ἄπιοι ἐκ τῆς Ἀσίας, οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι καὶ Λακεδαιμονίων οἱ παρόντες μάλα ἄχθεσθέντες φανεροὶ ἐγένοντο, νομίζοντες μείονα τὴν παροῦσαν δύναμιν Ἀγησιλάῳ τῆς βασιλέως παρασκευῆς εἶναι. Ἀγησίλαος δὲ μάλα φαιδρῶ τῷ προσώπῳ ἀπαγγεῖλαι τῷ Τισσαφέρνει τοὺς πρέσβεις ἐκέλευσεν, ὥς πολλὴν χάριν αὐτῷ ἔχοι, ὅτι ἐπιορκήσας αὐτὸς μὲν πολεμίους τοὺς θεοὺς ἐκτῆσατο, τοῖς δ' Ἑλλησι συμμάχους ἐποίησεν.

14 ἐκ δὲ τούτου εὐθύς τοῖς μὲν στρατιώταις παρήγγειλε συσκευάζεσθαι ὥς εἰς στρατείαν. ταῖς δὲ πόλεσιν, εἰς ἃς ἀνάγκη ἦν ἀφικνεῖσθαι στρατευομένῳ ἐπὶ Καρίαν, προεῖπεν ἄγορὰν παρασκευάζειν. ἐπέστειλε δὲ καὶ Ἰωσι καὶ Αἰολεῦσι καὶ Ἑλλησποντίοις πέμπειν πρὸς αὐτὸν εἰς Ἐφε-

15 σον τοὺς συστρατευσομένους. ὁ μὲν οὖν Τισσαφέρνης, καὶ ὅτι ἱππικὸν οὐκ εἶχεν ὁ Ἀγησίλαος, ἡ δὲ Καρία ἄφιππος ἦν, καὶ ὅτι ἡγεῖτο αὐτὸν ὀργίζεσθαι αὐτῷ διὰ τὴν ἀπάτην, τῷ ὄντι νομίσας ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον εἰς Καρίαν ὀρμήσειν αὐτόν, τὸ μὲν πεζὸν ἅπαν διεβίβασεν ἐκεῖσε, τὸ δὲ ἱππικὸν εἰς τὸ Μαιάνδρου πεδίων περιήγαγε,

sunt παρὰ βασιλέως. — οἱ μὲν ἄλλοι σύμμαχοι, *ceteri, qui erant socii*. Cyrop. VIII, 3, 10. ἔστασαν δὲ Πέρσαι μὲν ἐκ δεξιᾶς, οἱ δὲ ἄλλοι σύμμαχοι ἐξ ἀριστερᾶς τῆς ὁδοῦ. In his subiectum est οἱ ἄλλοι, sequente in appositione substantivo σύμμαχοι: diciturque aliis locis adiectivum adverbii *praeterea* significationem asciscere, aliis substantivum vim latiore accipere, veluti si dicas τοὺς συμμάχους esse belli participes. — ἄχθεσθέντες, *perturbati, contristati*. Conv. I, 7. 14. — φαιδρῶ τῷ προσώπῳ. Vid. Conv. II, 17.

15. ἐπὶ τὸν αὐτοῦ οἶκον. Cornel. Nep. Ages. 3.

νομίζων ἰκανὸς εἶναι καταπατῆσαι τῇ ἵππῳ τοὺς Ἕλληνας, πρὶν εἰς τὰ δύσιππα ἀφικέσθαι. ὁ 16
 δὲ Ἀγησίλαος ἀντὶ τοῦ ἐπὶ Καρίαν ἰέναι εὐθὺς
 ἀντιστρέψας ἐπὶ Φρυγίας ἐπορεύετο· καὶ τὰς τε
 ἐν τῇ πορείᾳ ἀπαντῶσας δυνάμεις ἀναλαμβάνων
 ἤγε καὶ τὰς πόλεις κατεστρέφετο καὶ ἐμβαλὼν
 ἀπροςδοκῆτως παμπληθῇ χρήματα ἔλαβε. στρα- 17
 τηγικὸν οὖν καὶ τοῦτο ἐδόκει διαπράξασθαι, ὅτι,
 ἐπεὶ πόλεμος προεῤῥήθη καὶ τὸ ἐξαπατᾶν ὁσιόν
 τε καὶ δίκαιον ἐξ ἐκείνου ἐγένετο, παῖδα ἀπέ-
 δειξε τὸν Τισσαφέρνην τῇ ἀπάτῃ· φρονίμως δὲ
 καὶ τοὺς φίλους ἐνταῦθα ἔδοξε πλουτίσαι. ἐπεὶ 18
 γὰρ διὰ τὸ πολλὰ χρήματα εἰληφθαι ἀντίπροικα
 τὰ πάντα ἐπωλεῖτο, τοῖς μὲν φίλοις προεῖπεν
 ὠνεῖσθαι, εἰπὼν, ὅτι καταβήσοιτο ἐπὶ θάλασ-
 σαν ἐν τάχει τὸ στράτευμα κατὰγων· τοὺς δὲ
 λαφυροπώλας ἐκέλευσε γραφομένους, ὅποσου τι

quod ipsius erant plurima domicilia in Caria. — ἰκα-
 νὸς εἶναι. V. ann. ad Hier. VII, 9.

16. ἀναλαμβάνων ἤγε fere i. q. ἀνελάμβανε. V.
 ann. ad Hier. I, 13. — ἔλαβε praecedente ἐμβαλὼν di-
 citur, tanquam si semel id factum sit. Hellen. III, 4,
 12. est ἐλάμβανε. Sed quod compluribus in urbibus fe-
 cit, id uno quasi momento complectitur scriptor, ut §. 18.

17. ἐξ ἐκείνου de tempore dictum. Ceterum cf.
 Thucyd. V, 9. καὶ τὰ κλέμματα ταῦτα καλλίστην δόξαν ἔχει,
 ὅτι τὸν πολέμιον μάλιστ' ἂν τις ἀπαιτήσας τοὺς φίλους μέγιστ'
 ἂν ὠφελήσειεν. — παῖδα. Plat. Tim. 22 b. ὦ Σόλων,
 Σόλων, Ἕλληνες αἰὲ παῖδές ἐστε, γέρων δὲ Ἕλληνα οὐκ ἔστιν.
 — ἐνταῦθα, *hac re.* Anab. VII, 6, 14. τί οὖν ἐγὼ
 ἐνταῦθα ἠδίκησα;

18. καταβήσοιτο. In emporiis maritimis maiore
 pretio licebat res emptas vendere. — γραφομένους,
nomina in tabulas referentes. Oecon. IX, 10. ἀπαρι-
 θμήσαντες καὶ γραψάμενοι ἕκαστα, *adnumeratis consigna-*

- πρίαιντο, προῖεσθαι τὰ χρήματα. ὥστ' οὐδὲν προτελέσαντες οἱ φίλοι αὐτοῦ οὐδὲ τὸ δημόσιον βλάψαντες πάντες παμπληθῇ χρήματα ἔλαβον.
- 19** ἔτι δὲ ὅποτε αὐτόμολοι, ὥς εἰκός, πρὸς βασιλέα ἰόντες χρήματα ἐθέλοιεν ὑφηγεῖσθαι, καὶ ταῦτα ἐπεμέλετο ὥς διὰ τῶν φίλων ἀλίσκοιτο, ὅπως ἅμα μὲν χρηματίζοιντο, ἅμα δὲ ἐνδοξότεροι γίγνοιτο. διὰ μὲν δὴ ταῦτα εὐθὺς πολλοὺς ἐρα-
- 20** στάς τῆς αὐτοῦ φιλίας ἐποιήσατο. γινώσκων δ' ὅτι ἢ μὲν πορθουμένη καὶ ἐρημουμένη χώρα οὐκ ἂν δύναιτο πολὺν χρόνον στράτευμα φέρειν, ἢ δ' οἰκουμένη μὲν, σπειρομένη δὲ ἀένναον ἂν τὴν τροφήν παρέχοι, ἐπεμέλετο οὐ μόνον τοῦ βίᾳ χειροῦσθαι τοὺς ἐναντίους, ἀλλὰ καὶ τοῦ
- 21** πρᾶότητι προσάγεσθαι. καὶ πολλάκις μὲν προηγόρευε τοῖς στρατιώταις τοὺς ἀλίσκομένους μὴ ὥς ἀδίκους τιμωρεῖσθαι, ἀλλ' ὥς ἀνθρώπους ὄντας φυλάσσειν· πολλάκις δέ, ὅποτε μεταστρατοπεδεύοιτο, εἰ αἴσθοιτο καταλελειμμένα παιδάρια μικρὰ ἐμπόρων, αἱ πολλοὶ ἐπώλουν διὰ

tisque singulis. — προῖεσθαι τὰ χρήματα, *res venditas tradere.* — τὸ δημόσιον. Resp. Iac. XIII, 11. ἦν δὲ ληΐδα ἄγων (τις ἔλθῃ πρὸς τὸν βασιλέα, ἀποπέμπει) τοὺς λαφυροπώλας. Praeda enim omnis apud Lacedaemonios publica erat.

19. ὅποτε ἐθέλοιεν. V. §. 21. ann. ad Hier. VI, 2. — ὥς εἰκός, πρὸς βασιλέα, *ut par erat, ad Agesilaum regem,* non ad eius amicos. — ταῦτα ante ἐπεμέλετο nominativus est. Cf. §. 21 extr.

21. παιδάρια μικρὰ ἐμπόρων. Sequebantur exercitum mercatores vel lixae, qui quos praedae loco captos a militibus propter alendi et absportandi difficultates emerant puerulos, nonnunquam derelinquebant. De minutivis interdum μικρός adiectivum additur. Cyrop. VII, 1, 24. μικρὸν πλινθίων. VIII, 3, 38. μάλα μικρὸν

τὸ νομίζειν μὴ δύνασθαι ἄν φέρειν αὐτὰ καὶ
τρέφειν, ἐπεμέλετο καὶ τούτων, ὅπως συγκομί-
ζοιντό ποι· τοῖς δ' αὖ διὰ γῆρας καταλειπο-
μένοις αἰχμαλώτοις προσέταπτεν ἐπιμελεῖσθαι αὐ-
τῶν, ὥς μήτε ὑπὸ κυνῶν μήθ' ὑπὸ λύκων δια-
φθείροιντο. ὥστε οὐ μόνον οἱ πυνθανόμενοι
ταῦτα, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ οἱ ἀλισκόμενοι εὐμενεῖς
αὐτῷ ἐγίγνοντο. ὅποσας δὲ πόλεις προσαγάγοιτο, **22**
ἀφαιρῶν αὐτῶν ὅσα δοῦλοι δεσπόταις ὑπηρε-
τοῦσι, προσέταπτεν ὅσα ἐλεύθεροι ἄρχουσι πεί-
θονται· καὶ τῶν κατὰ κράτος ἀναλώτων τει-
χέων τῇ φιλανθρωπίᾳ ὑπὸ χεῖρα ἐποιεῖτο. ἐπεὶ **23**
μέντοι ἀνὰ τὰ πεδία οὐδὲ ἐν τῇ Φρυγίᾳ ἐδύ-
νατο στρατεύεσθαι διὰ τὴν Φαρναβάζου ἱππείαν,
ἔδοξεν αὐτῷ ἱππικὸν κατασκευαστέον εἶναι, ὥς
μὴ δραπετεύοντα πολεμεῖν δέοι αὐτόν. τοὺς μὲν
οὖν πλουσιωτάτους ἐκ πασῶν τῶν ἐκεῖ πόλεων
ἱπποτροφεῖν κατέλεξε· προεῖπε δὲ, ὅστις παρ-
έχοιτο ἵππον καὶ ὅπλα καὶ ἄνδρα δόκιμον, ὥς
ἐξέσοιτο αὐτῷ μὴ στρατεύεσθαι· καὶ ἐποίησεν

γῆδιον. Venat. V, 13. τῶν μικρῶν λαγίων. — συγκομί-
ζοιντο. Neutra animantes significantia cum plurali nu-
mero verborum coniungi solent. Quamquam neutra parte
ea consuetudo satis constat. Cf. II, 23. ann. ad Hier.
VIII, 6.

22. ὅποσας δὲ πόλεις προσαγάγοιτο. Ea-
dem optativi ratio atque illa, quam ad §. 19. indicavi-
mus. — ἀφαιρῶν αὐτῶν, liberans eos a ministeriis
servilibus. Resp. Lac. IV, 7. ἀφελόντες αὐτῶν τὸ ἰσχύος ἐν
ἐπιμελεῖσθαι. — τῶν τειχέων. Genitivus partitivus est,
quem vocant. Cf. ann. ad Conv. IV, 49. Ceterum
vocabuli ἄνθος genitivus pluralis nunquam dicitur con-
trahi: accedunt βελέων, ὀρέων, κερδέων.

23. Φαρναβάζου. Fuit is satrapa Phrygiae. —
ἱπποτροφεῖν κατέλεξε. M. 535. R. 125. 7. — ὥς

οὕτως ἕκαστον προθύμως ταῦτα πράττειν, ὥς-
 περ ἂν τις τὸν ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποθανούμενον προ-
 24 θύμως μαστεύοι. ἔταξε δὲ καὶ πόλεις, ἐξ ὧν
 δέοι τοὺς ἱππέας παρασκευάζειν, νομίζων ἐκ τῶν
 ἱπποτρόφων πόλεων εὐθύς καὶ φρονηματίας μά-
 λιστα ἂν ἐπὶ τῇ ἱππικῇ γενέσθαι. καὶ τοῦτ' οὖν
 ἀγαστῶς ἔδοξε πράξαι, ὅτι κατεσκευάστο τὸ
 ἱππικὸν αὐτῷ καὶ εὐθύς ἐρρώμενον ἦν καὶ ἐνερ-
 25 γόν. ἐπειδὴ δὲ ἔαρ ὑπέφαινε, συνήγαγε πᾶν
 τὸ στράτευμα εἰς Ἐφεσον· ἀσκήσαι δὲ αὐτὸ
 βουλόμενος ἄθλα προὔθηκε καὶ ταῖς ἱππικαῖς
 τάξεσιν, ἧτις κράτιστα ἱππεύοι, καὶ ταῖς ὀπλι-
 τικαῖς, ἧτις ἄριστα σωμάτων ἔχοι· καὶ πελτα-
 σταῖς δὲ καὶ τοξόταις ἄθλα προὔθηκεν, οἵτινες
 κράτιστοι τὰ προσήκοντα ἔργα φαίνοντο. ἐκ
 τούτου δὲ παρῆν ὁρᾶν τὰ μὲν γυμνάσια μεστὰ
 τῶν ἀνδρῶν γυμναζομένων, τὸν δὲ ἱππόδρομον
 ἱππέων ἱππαζομένων, τοὺς δὲ ἀκοντιστὰς καὶ
 26 τοὺς τοξότας ἐπὶ σκοπὸν ἰέντας. ἀξίαν δὲ καὶ
 ὅλην τὴν πόλιν, ἐν ᾗ ἦν, θεὰς ἐποίησεν. ἥ τε

ἐξέειπε. Hellen. III, 4, 15. de eadem re est ὅτι ἐξέ-
 σται. — προθύμως ταῦτα πράττειν, scilicet quum
 sciret, ita se fore militia immunem.

24. φρονηματίας ἐπὶ τῇ ἱππικῇ, *animosos de re equestri*, quippe quam in honore suo posituri
 essent.

25. ἔαρ anni 395. a. Chr. — ἧτις. Alii legunt
 εἷ τις. ἧτις ἄριστα σωμάτων ἔχοι, *quae (cohors)*
corporibus esset optime comparatis. Hellen. IV, 5, 15.
 ὡς τάχους ἕκαστος εἶχεν. B. p. 452 sq. M. 337. R. 108.
 2. h. K. 465 b. Cf. Cyrop. I, 6, 18. τὰ σώματα ἄριστα
 ἔχοντας παρασκευάσειν. Oecon. XXI, 7. οἱ ἂν ἄριστα τὸ
 σῶμα ἔχωσι. — τῶν ἀνδρῶν γυμναζομένων. Hellen.
 III, 4, 16. ἀνδρῶν τῶν γυμναζομένων, τὸν δ' ἱππόδρομον
 τῶν ἱππαζομένων — τοξότας μελειῶντας.

γὰρ ἀγορὰ μεστή ἦν παντοδαπῶν καὶ ὄπλων καὶ ἵππων ὠνίων, οἳ τε χαλκοτύποι καὶ οἳ τέκτονες καὶ οἳ σιδηρεῖς καὶ σκυτεῖς καὶ γραφεῖς πάντες πολεμικὰ ὅπλα κατεσκεύαζον· ὥστε τὴν πόλιν ὄντως ἂν ἡγήσω πολέμου ἐργαστήριον εἶναι. ἐπερὶ ῥώσθη δ' ἂν τις κἀκεῖνο ἰδὼν, Ἀγη-27 σίλαον μὲν πρῶτον, ἔπειτα δὲ καὶ τοὺς ἄλλους στρατιώτας ἐστεφανωμένους τε, ὅπου ἀπὸ τῶν γυμνασίων ἴοιεν, καὶ ἀνατιθέντας τοὺς στεφάνους τῇ Ἀρτέμιδι. ὅπου γὰρ ἄνδρες θεοὺς μὲν σέβοιεν, πολεμικὰ δὲ ἀσκοῖεν, πειθαρχίαν δὲ μελετῶεν, πῶς οὐκ εἰκὸς ἐνταῦθα πάντα μεστὰ ἐλπίδων ἀγαθῶν εἶναι; ἡγούμενος δὲ καὶ τὸ 28 καταφρονεῖν τῶν πολεμίων ῥώμην τινὰ ἐμβαλεῖν πρὸς τὸ μάχεσθαι, προεῖπε τοῖς κήρυξι τοὺς ὑπὸ τῶν ληστῶν ἀλισκομένους βαρβάρους γυμνοὺς πωλεῖν· ὁρῶντες οὖν οἱ στρατιῶται λευκοὺς μὲν διὰ τὸ μηδέποτε ἐκδύεσθαι, πῖονας δὲ καὶ ἀπόνοους διὰ τὸ αἰεὶ ἐπ' ὀχημάτων εἶναι, ἐνόμισαν μηδὲν διοίσειν τὸν πόλεμον, ἢ εἰ γυναιξὶ δέοι μάχεσθαι. προεῖπε δὲ καὶ τοῦτο τοῖς στρατιώταις, ὥς εὐθὺς ἡγήσοιτο τὴν συντομωτάτην ἐπὶ

26. γραφεῖς, *pictores*, ornamenta addebant armis. — ἂν ἡγήσω. Cf. §. sq. Cyrop. VIII, 1, 33. ἰδὼν ἂν αὐτοὺς ἡγήσω τῷ ὄντι εἰς κάλλος ἕτην. De ὥστε particula cf. R. 122. 9. d. K. 688. 2.

27. ἐπερὶ ῥώσθη δ' ἂν τις, ἐλπίδας δὲ ἀγαθὰς ἂν τις ἔσχευ. — ὅπου de tempore dictum, ut VI, 5. VII, 1. Cyrop. II, 3, 18. ὅπου δὲ ὁμόσε γένοιτο.

28. ὑπὸ τῶν ληστῶν, a *praedatoribus*, hominibus, qui praedatum exissent. V. §. 30. τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολούθους ἐσπαρμένους καθ' ἀρπαγὴν. — μηδὲν διοίσειν. Hellen. III, 4, 19. de eadem re οὐδὲν διοίσειν. — τὴν συντομωτάτην. V. II, 5. τὴν λοιπὴν ἐπορεύθη. Sae-

τὰ κράτιστα τῆς χώρας, ὅπως αὐτόθεν αὐτῷ
 τὰ σώματα καὶ τὴν γνώμην παρασκευάζοιντο
 29 ὥς ἀγωνιούμενοι. ὁ μὲντοι Τισσαφέρνης ταῦτα
 μὲν ἐνόμισε λέγειν αὐτὸν πάλιν βουλόμενον ἐξα-
 πατῆσαι, εἰς Καρίαν δὲ νῦν τῷ ὄντι ἐμβαλεῖν.
 τό τε οὖν πεζόν, καθάπερ τὸ πρόσθεν, εἰς Κα-
 ρίαν διεβίβασε καὶ τὸ ἵππικόν εἰς τὸ Μαιάνδρου
 πεδίων κατέστησεν. ὁ δὲ Ἀγησίλαος οὐκ ἐψεύσατο,
 ἀλλ' ὥσπερ προεῖπεν, εὐθύς ἐπὶ τὸν Σαρδιανὸν
 τόπον ἐχώρησε, καὶ τρεῖς μὲν ἡμέρας δι' ἐρη-
 μίας πολεμίων πορευόμενος πολλὰ τὰ ἐπιτήδεια
 τῇ στρατιᾷ παρεῖχε· τῇ δὲ τετάρτῃ ἡμέρᾳ ἤκον
 30 οἱ τῶν πολεμίων ἵππεῖς. καὶ τῷ μὲν ἄρχοντι
 τῶν σκευοφόρων εἶπεν ὁ ἡγεμὼν διαβάντι τὸν
 Πακτωλὸν ποταμὸν στρατοπεδεύεσθαι· αὐτοὶ δὲ
 κατιδόντες τοὺς τῶν Ἑλλήνων ἀκολούθους ἐσπαρ-
 μένους καθ' ἀρπαγὴν πολλοὺς αὐτῶν ἀπέκτειναν.
 αἰσθόμενος δὲ ὁ Ἀγησίλαος βοηθεῖν ἐκέλευσε τοὺς
 ἵππέας. οἱ δ' αὖ Πέρσαι ὥς εἶδον τὴν βοήθειαν,
 ἡθροίσθησαν καὶ ἀντιπαρετάξαντο παμπληθεῖσι

pius vero ad illud adiectivum ὁδός omittitur apud Xeno-
 phontem quam additur. — ἐπὶ τὰ κράτιστα τῆς χῶ-
 ρας. Plutarch. Ages. c. 10. προεῖπεν εἰς Λυδίαν ἀπάξειν. —
 αὐτῷ, *ipsi*: id quod ipse vellet. Rei relationem ad per-
 sonam indicat dativus, quem ethicum vocant. Cf. ann.
 ad Hier. VIII, 2.

29. δι' ἐρημίας πολεμίων, *per loca, in qui-
 bus nulli erant hostes.* Cf. II, 19. Comm. II, 2, 14.
 μὴ ἐν ἐρημίᾳ φίλων ἀναφανῆς. — παρεῖχε. Hellen. III,
 4, 21. εἶχε.

30. ὁ ἡγεμὼν, Persa. Ipse vero Tissaphernes
 proelio non interfuit. — τὸν Πακτωλὸν ποταμόν.
 B. 124. 3. R. 98. n. 2. — αὐτοί, οἱ τῶν πολεμίων
 ἵππεῖς. — ἀκολούθους, Aristid. τοὺς τελευταίους τῶν
 Ἑλλήνων, *assectatores, Nachzügler.*

τῶν ἰππέων τάξεσιν. ἔνθα δὴ ὁ Ἀγησίλαος γι- **31**
 γνώσκων, ὅτι τοῖς μὲν πολεμίοις οὐπω παρεῖη
 τὸ πεζόν, αὐτῷ δὲ οὐδὲν ἀπείη τῶν παρεσκευ-
 ασμένων, καιρὸν ἡγήσατο μάχην συνάψαι, εἰ
 δύναίτο. σφαγιασάμενος οὖν τὴν μὲν φάλαγγα
 εὐθύς ἤγεν ἐπὶ τοὺς ἀντιτεταγμένους ἰππέας, ἐκ
 δὲ τῶν ὀπλιτῶν ἐκέλευσε τὰ δέκα ἀφ' ἡβῆς θεῖν
 ὁμόσε αὐτοῖς· τοῖς δὲ πελτασταῖς εἶπε δρόμῳ
 ὑφηγεῖσθαι· παρήγγειλε δὲ καὶ τοῖς ἰππεῦσιν ἐμ-
 βάλλειν, ὥς αὐτοῦ τε καὶ παντὸς τοῦ στρατεύμα-
 τος ἐπομένου. τοὺς μὲν δὴ ἰππέας ἐδέξαντο οἱ ἀγα- **32**
 θοὶ τῶν Περσῶν· ἐπειδὴ δὲ ἅμα πάντα τὰ δεινὰ
 παρῆν ἐπ' αὐτούς, ἐνέκλιναν, καὶ οἱ μὲν αὐτῶν εὐ-
 θύς ἐν τῷ ποταμῷ ἔπεσον, οἱ δὲ ἄλλοι ἔφευγον.
 οἱ δὲ Ἕλληνες ἐπόμενοι αἰροῦσι καὶ τὸ στρατόπε-
 δον αὐτῶν. καὶ οἱ μὲν πελτασταί, ὥς περ εἰκός,
 ἐφ' ἀρπαγὴν ἐτρέποντο· ὁ δὲ Ἀγησίλαος ἔχων
 κύκλῳ πάντα καὶ φίλια καὶ πολέμια περιστρα-
 τοπεδεύσατο. ὥς δὲ ἤκουσε τοὺς πολεμίους τα- **33**

31. σφαγιασάμενος. Capras solitos esse ma-
 ctare reges in conspectu hostium, narrat scriptor R. Lac.
 XIII, 8. — τὰ δέκα ἀφ' ἡβῆς sc. ἔτη, ἡ. e. τοὺς
 δέκα ἔτη ἀφ' ἡβῆς ἔχοντας. Aetas militaris ab anno vice-
 simo usque ad sexagesimum pertinebat. Cuius aetatis
 initium vocabulo ἡβῆ significatur. Hellen. V, 4, 13.
 Ἀγησίλαος μὲν λέγων, ὅτι ὑπὲρ τετραράκοντα ἀφ' ἡβῆς εἶη.

32. ἐν τῷ ποταμῷ ἔπεσον non est: *inciderunt*
in flumen, sed: *ceciderunt in flumine*. Neque enim
 solent praepositiones quietem significantes cum verbis, quae
 motum indicant, coniungi, nisi ut in his verbis simul
 insit commorationis significatio. — ἔχων κύκλῳ — πε-
 ριστρατοπεδεύσατο, *undique omnia tenens tum*
amica tum hostilia castris circumdedit. Cyrop. III, 1, 6.
 ὁ Κύρος λαβὼν εἰς τὸ μέσον κἀκείνον καὶ τὰ ἄλλα πάντα
 περιστρατοπεδεύσατο, ὁμοῦ ἔχων πᾶσαν ἤδη τὴν δύναμιν.

ράσσεσθαι διὰ τὸ αἰτιᾶσθαι ἀλλήλους τοῦ γε-
γεννημένου, εὐθὺς ἤγεν ἐπὶ Σάρδεις. καὶ κεῖ ἅμα
μὲν ἔκαιε καὶ ἐπόρθει τὰ περὶ τὸ ἄστυ, ἅμα
δὲ καὶ κηρύγματι ἐδήλου, τοὺς μὲν ἐλευθερίας
δεομένους ὥς πρὸς σύμμαχον αὐτὸν παρεῖναι·
εἰ δὲ τινες τὴν Ἀσίαν ἑαυτῶν ποιοῦνται, πρὸς
τοὺς ἐλευθεροῦντας διακρινομένους ἐν ὅπλοις παρ-
34 εἶναι. ἐπεὶ μέντοι οὐδεὶς ἀντεξήει, ἀδεῶς δὴ
τὸ ἀπὸ τούτου ἐστρατεύετο, τοὺς μὲν πρόσθεν
προσκυνεῖν Ἑλληνας ἀναγκαζομένους ὁρῶν τι-
μωμένους ὑφ' ὧν ὑβρίζοντο, τοὺς δὲ ἀξιοῦντας
καὶ τὰς τῶν θεῶν τιμὰς καρποῦσθαι, τούτους
ποιήσας μὴδ' ἀντιβλέπειν τοῖς Ἑλλησι δύνασθαι,
καὶ τὴν μὲν τῶν φίλων χώραν ἀδήωτον παρέ-
χων, τὴν δὲ τῶν πολεμίων οὕτω καρποῦμενος,

33. ὥς πρὸς σύμμαχον αὐτόν, πρὸς αὐτὸν ὥς
πρὸς σύμμαχον, ad Agesilaum. — ἑαυτῶν ποιοῦνται,
sibi vindicent. V. ann. ad Hier. VI, 13. — πρὸς τοὺς
ἐλευθεροῦντας κτέ., *cum liberatoribus Asiae* (se cum
suis intelligit Agesilaus) *decertantes iussit in armis ad-*
esse, h. e. ad decertandum armatos vel paratos. Alii
legunt διακρινομένους. Liberationem autem Asiae prae
se ferebat Agesilaus.

34. τὸ ἀπὸ τούτου i. q. αὐτόθεν, *dehinc, illico,*
sofort. B. 125. n. 5. M. 283. 1. R. 98. 4. — τοὺς
μὲν πρόσθεν προσκυνεῖν Ἑλληνας ἀναγκαζο-
μένους. Traiectionem hanc verborum Graeci amare vi-
dentur. Cyrop. VIII, 1, 38. ἐθήρα τὰ ἐν τοῖς παραδείσοις
θηρία τρεφόμενα. Anab. V, 3, 4. διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ
τῶν αἰχμαλώτων ἀργύριον γερόμενον. Cf. IV, 3. — ὑφ'
ᾧ ὑβρίζοντο, *ab iis, a quibus ad illud tempus con-*
tumeliose tractabantur. Imperfectum tempus usque ad
illud factum pertinens significat. — τὰς τῶν θεῶν τι-
μὰς, τὸ προσκυνεῖν. — τούτους cum vi quadam posi-
tum antecedens nomen (τοὺς ἀξιοῦντας) repetit. Cf. II, 2.
26. — ἐν δυοῖν ἔτοϊν, *intra biennium*. ἐν durantis

ὥστε ἐν δυοῖν ἐτοῖν πλέον τῶν ἑκατὸν ταλάντων
 τῷ θεῷ ἐν Δελφοῖς δεκάτην ἀποθῦσαι. ὁ μέντοι 35
 Περσῶν βασιλεύς, νομίσας Τισσαφέρνην αἴτιον
 εἶναι τοῦ κακῶς φέρεσθαι τὰ ἑαυτοῦ, Τιθραύ-
 στην καταπέμψας ἀπέτεμεν αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν.
 μετὰ δὲ τοῦτο τὰ μὲν τῶν βαρβάρων ἔτι ἀθυ-
 μότερα ἐγένετο, τὰ δὲ Ἀγησιλάου πολὺ ἐρρώ-
 μενέστερα. ἀπὸ πάντων γὰρ τῶν ἐθνῶν ἐπρε-
 σβεύοντο περὶ φιλίας, πολλοὶ δὲ καὶ ἀφίσταντο
 πρὸς αὐτόν, ὀρεγόμενοι τῆς ἐλευθερίας· ὥστε
 οὐκέτι Ἑλλήνων μόνον, ἀλλὰ καὶ βαρβάρων πολ-
 λῶν ἡγεμῶν ἦν ὁ Ἀγησίλαος. ἄξιόν γε μὴν καὶ 36
 ἐντεῦθεν ὑπερβαλλόντως ἄγασθαι αὐτοῦ, ὅστις

temporis vel circumscripti spatii significationem habet. Cf.
 ann. ad Conv. IV, 1. — τῶν ἑκατὸν ταλάντων. In
 significando aliquo numero incerto articulus eum usum
 habet, addito quidem vel comparativo vel praepositione,
 ut rationem indicet, quam numerale cum certo quodam
 numero habet, circa quem vagari videtur. Cf. II, 28.
 Anab. II, 6, 15. ἦν δέ, ὅτε ἐιλεῦτα, ἀμφὶ τὰ πεντήκοντα
 ἔτη. Cyrop. VI, 1, 50. ἐπειρᾶτο συντελεῖν αὐτῷ εἰς τὰ
 ἑκατὸν ἄρματα. Hellen. VII, 2, 9. ἀπέθανον οὐκ ἐλάττους
 τῶν ὀγδοήκοντα. 4, 27. οἱ δὲ σύμπαντες ληφθέντες Σπαρ-
 τιατῶν τε καὶ περιοίκων πλείονες τῶν ἑκατὸν ἐγένοντο. Talia
 familiaris nostratium sermo imitatur. Ceterum cf. Hellen.
 IV, 3, 21. Ἀγησίλαος μὲν εἰς Δελφοὺς ἀφικόμενος δεκά-
 την τῶν ἐκ τῆς λείας τῷ θεῷ ἀπέθυσεν οὐκ ἐλάττω ἑκατὸν
 ταλάντων.

35. φέρεσθαι, *geri, cedere, procedere*. Oecon.
 V, 17. εὖ μὲν γὰρ φερομένης τῆς γεωργίας ἔρρώνται καὶ αἱ
 ἄλλαι τέχναι ἀπασαι. — καταπέμψας. Ex Asia interiore
 ad littora occidentalia Asiae, quae minor dicta est, de-
 scensus erat. — ἀπέτεμεν. Quod quis per alios fecit,
 ipse fecisse putandus est. — ἐπρεσβεύοντο, *legati*
aderant. Solet πρεσβεύειν significare *legatum esse*, πρε-
 σβεύεσθαι *legationis iure agere de aliqua re*. Cf. II, 21.

36. ὅστις. Malis ὅτι, ut §. 37., alias ὥστε, ut

ἄρχων μὲν παμπόλλων ἐν τῇ ἡπείρῳ πόλεων,
 ἄρχων δὲ καὶ νήσων, ἐπεὶ καὶ τὸ ναυτικὸν προσ-
 ῆψεν αὐτῷ ἡ πόλις, αὐξανόμενος δὲ καὶ εὐκλεία
 καὶ δυνάμει, παρὸν δ' αὐτῷ πολλοῖς καὶ ἀγα-
 θοῖς χρῆσθαι ὅ τι ἐβούλετο, πρὸς δὲ τούτοις
 τὸ μέγιστον, ἐπινοῶν καὶ ἐλπίζων καταλύσειν
 τὴν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα στρατεύσασαν πρότερον
 ἀρχήν, ὅμως ὑπ' οὐδενὸς τούτων ἐκρατήθη· ἀλλ'
 ἐπειδὴ ἦλθεν αὐτῷ ἀπὸ τῶν οἴκοι τελῶν βοη-
 θεῖν τῇ πατρίδι, ἐπείθετο τῇ πόλει οὐδὲν δια-
 φερόντως ἢ εἰ ἐν τῷ ἐφορείῳ ἔτυχεν ἑστηκῶς
 μόνος παρὰ τοὺς πέντε, μάλα ἐνδηλον ποιῶν,
 ὥς οὔτε ἂν πᾶσαν τὴν γῆν δέξαιτο ἀντὶ τῆς
 πατρίδος οὔτε τοὺς ἐπικτήτους ἀντὶ τῶν ἀρχαί-
 ων φίλων οὔτε αἰσχρὰ καὶ ἀκίνδυνα κέρδη μάλ-
37 λον ἢ μετὰ κινδύνων τὰ καλὰ καὶ δίκαια. ὅσον
 γε μὴν χρόνον ἐπὶ τῆς ἀρχῆς ἔμεινε, πῶς οὐκ

Anab. II, 5, 12. τίς οὕτω μαίνεται, ὅστις οὐ σοὶ βούλεται
 φίλος εἶναι; Sed pronomen ὅστις non adverbium (ἐντεῦθεν)
 vel pronomen, quod obiectum significat, sed pronomen
 alterum antecedens respicit, quod subiectum significat,
 sive expressum est sive in verbo primario latet. — παρ-
 ὄν est nomin. absol. Vid. B. 145 extr. M. 564. R. 131.
 5. — ὅ τι ἐβούλετο. Accusativus pronominum et ad-
 iectivorum genere neutro verbo χρῆσθαι additus consilium
 quoddam vel finem usus significat. M. 419. h. R. 104.
 n. 7. K. 475 b. — τὸ μέγιστον. Ita indicatur ver-
 borum sequentium gravitas. B. 151 extr. M. 432. R.
 98. n. 7. — ἐκρατήθη. Vid. V, 1. VIII, 5. coll. 8.
 — ἦλθεν αὐτῷ. Cornel. Nep. Ages. 4. *nuntius ei*
domo venit ephorum missu, bellum Athenienses et Boeo-
tios indixisse Lacedaemoniis: quare venire ne dubitaret.
 — παρὰ τοὺς πέντε ἐφόρους.

37. ἐπὶ τῆς ἀρχῆς. ἐπί praepositio cum geni-
 tivo iuncta locum vel honorem, quo quis fungitur, signi-

ἀξιεπαίνου βασιλέως καὶ τοῦτ' ἔργον ἐπεδείξατο, ὅστις παραλαβὼν πάσας πόλεις, ἐφ' ἃς ἄρξων ἐξέπλευσε, στασιαζούσας διὰ τὸ τὰς πολιτείας κινηθῆναι, ἐπεὶ οἱ Ἀθηναῖοι τῆς ἀρχῆς ἔληξαν, ἐποίησεν, ὥστ' ἄνευ φυγῆς καὶ θανάτων, ἕως αὐτὸς παρῆν, ὁμονόως πολιτευομένους καὶ εὐδαιμονας τὰς πόλεις διατελέσαι; τοιγαροῦν οἱ ἐν τῇ 38 Ἀσίᾳ Ἕλληνες οὐχ ὡς ἄρχοντος μόνον, ἀλλὰ καὶ ὡς πατρὸς καὶ ἐταίρου ἀπιόντος αὐτοῦ ἐλυποῦντο. καὶ τέλος ἐδήλωσαν, ὅτι οὐ πλαστήν τὴν φιλίαν παρείχοντο. ἐθελούσιοι γοῦν αὐτῷ συνεβοήθησαν τῇ Λακεδαιμόνι, καὶ ταῦτα εἰδότες, ὅτι οὐ χείροσιν ἑαυτῶν δεήσοι μάχεσθαι. Τῶν μὲν δὴ ἐν τῇ Ἀσίᾳ πράξεων τοῦτο τέλος ἐγένετο.

CAP. II.

Διαβάς δὲ τὸν Ἑλλήσποντον ἐπορεύετο διὰ 1

ficat; veluti dicitur ὁ ἐπὶ τῶν ὀπλων, ὁ ἐπὶ τῶν πραγμάτων. Comm. III, 3, 2. ἡ δὲ ἀρχή που, ἐφ' ἧς ἦρησαι, ἵππων τε καὶ ἄμβαιῶν ἐστίν. — τοῦτ' ἔργον, hoc regis laude digni facinus edidit. Vid. §. 38. ann. ad Conv. extr. — ὅστις. V. ann. ad §. 36. — τῆς ἀρχῆς ἔληξαν. Principatum (ἡγεμονίαν) amiserant Athenienses belli Peloponnesiaci exitu infelici: unde et Athenis et in sociis civitatibus imperium, quod penes populum fuerat, ad optimates transiit iussu Lacedaemoniorum. Cf. Plutarch. Ages. c. 15. ταῖς πολιτείαις δίχα φόνου καὶ φυγῆς ἀνθρώπων ἀποδοὺς τὸν προσήκοντα κόσμον. — ἐποίησεν. Alibi οὕτως vel πάντα additum videbis.

CAP. II. Copiis in Europam traiectis Boeotios apud Coroneam Agesilaus vicit gravi proelio; pari virtute bellum gessit cum Argivis aliisque; post pugnam Leuctricam hostes ultus est et patriam fortiter defendit; legationibus obeundis pecunias in subsidium patriae collegit. Senex

τῶν αὐτῶν ἐθνῶν, ὥνπερ ὁ Πέρσης τῷ παμ-
 πληθεῖ στόλῳ· καὶ ἦν ἐνιαυσίαν ὁδὸν ὁ βάρβα-
 ρος ἐποίησατο, ταύτην μείον ἢ ἐν μηνὶ κατή-
 νυσεν ὁ Ἀγησίλαος. οὐ γὰρ ὡς ὑστερήσειε τῆς
 2 πατρίδος προεθυμεῖτο. ἐπεὶ δὲ ἑξαμείψας Μακε-
 δονίαν εἰς Θετταλίαν ἀφίκετο, Λαρισαῖοι μὲν
 καὶ Κρανῶνιοι καὶ Σκοτουσσαῖοι καὶ Φαρσάλιοι,
 σύμμαχοι ὄντες Βοιωτοῖς, καὶ πάντες δὲ Θεττα-
 λοί, πλὴν ὅσοι αὐτῶν φυγάδες τότε ὄντες ἐτύγ-
 χανον, ἐκακούργουν οὗτοι ἐφεπόμενοι. ὁ δὲ τέως

octoginta annorum in Aegyptum profectus adversarium
 regis in regno constituit atque ita haud contemnendam
 patriae attulit utilitatem.

1. ὥνπερ. V. ann. ad Conv. IV, 1. — ὁ Πέρ-
 σης, Xerxes. — τῷ παμπληθεῖ στόλῳ, *maximo
 exercitu*. Notum est enim, in his locutionibus militari-
 bus et apud Graecos et apud Romanos praetermitti prae-
 positionem σύν, *cum*. — ἐνιαυσίαν. Temporis signi-
 ficandi caussa adiectiva pro adverbis dicuntur non raro.
 Cornel. Nep. Ages. 4. *quod iter Xerxes anno vertente
 confecerat*. — μείον. Cyrop. V, 3, 28. οὐκ ἂν δύνατο
 μείον ἢ ἐν ἑξ ἢ ἐπὶ ἡμέραις ἐλθεῖν. Solent autem com-
 parativi μείον, πλέον, *plus, minus* extra constructionem
 poni. — οὐ γὰρ κτέ. *neque enim patriae sero adesse
 volebat*. Rarior vero is usus genitivi est; frequentior
 multo qui hisce locis conspicuus est: Hellen. III, 5, 25.
 κατηγορουμένου δ' αὐτοῦ καὶ οἱ ὑστερήσειεν εἰς Ἀλίαριον
 τοῦ Λυσάνδρου. Anab. I, 7, 12. Ἀβροκόμας γὰρ ὑτέρησε
 τῆς μάχης ἡμέρας πέντε. Comm. III, 5, 13. ὑστερίζουσι
 τῶν ἀντιπάλων. propius accedens Isocr. Nicocl. 30 d. οἱ
 μὲν ὑστεροῦσι τῶν πραγμάτων. Eurip. Iph. Aul. 1203. παι-
 δὸς ὑστερήσομαι. De verbis reliquis cf. Thucyd. II, 42.
 οὐ πενίας ἐλπίδι ὡς καὶ ἐν διαφυγῶν αὐτὴν πλουτήσειεν.

2. ἑξαμείψας, Hellen. IV, 3, 3. διαλλάξας. —
 καὶ πάντες δὲ Θετταλοί, *omnesque adeo Thessali*,
 praeter eos, qui iam nominati sunt, quorum urbes sunt
 Larissa, Cranon, Scotussa, in Pelasgiotide sitae, Phar-

μὲν ἦγεν ἐν πλαισίῳ τὸ στράτευμα, τοὺς ἡμίσεις
μὲν ἔμπροσθεν, τοὺς ἡμίσεις δὲ ἐπ' οὐρὰν ἔχων
τῶν ἱππέων· ἐπεὶ δ' ἐκώλυον τῆς πορείας αὐτὸν
οἱ Θετταλοὶ ἐπιτιθέμενοι τοῖς ὀπισθεν, παρα-
πέμπει ἐπ' οὐρὰν καὶ τὸ ἀπὸ τοῦ προηγουμέ-
νου στρατεύματος ἱππικὸν πλὴν τῶν περὶ αὐ-
τόν. ὥς δὲ παρετάξαντο ἀλλήλοις, οἱ μὲν Θετ- 3
ταλοὶ, νομίσαντες οὐκ ἐν καλῷ εἶναι πρὸς τοὺς

salus in Phthiotide. — οὗτοι. V. ann. ad I, 34. —
τοὺς ἡμίσεις τῶν ἱππέων. Non dixit τὸ ἡμῖον τῶν
ἱππέων. Conformantur enim locutiones τὸ ἡμῖον τοῦ στρα-
τεύματος Anab. IV, 3, 15. τοῦ σίτου ὁ ἡμῖον Cyrop. IV,
5, 1. et quae insolentior paullo est τῆς στρατιᾶς οἱ ἡμί-
σεις III, 1, 34., ad similitudinem illarum: ἡ πολλὴ τῆς
γῆς, ἡ ἀρίστη τῆς γῆς. B. 132. n. 2. M. 442. 2. K.
415. c. — ἐπ' οὐρὰν ἔχων. Hellen. IV, 3, 4. ἐπ'
οὐρᾷ ἔχων. Vid. ann. ad I, 32. — τὸ ἀπὸ τοῦ προη-
γουμένου στρατεύματος ἱππικόν. Hellen. IV, 3,
4. τὸ ἀπὸ τοῦ στόματος ἱππικόν. Malis abesse praepositio-
nem; sed est propter verbum παραπέμπει addita. Anab.
III, 4, 42. κελεύει δὲ οἱ συμπέμψαι ἀπὸ τοῦ στόματος ἄν-
δρας. — τῶν περὶ αὐτόν. Intelliguntur qui regem in
bello comitari solebant, maxime trecenti qui dicuntur equi-
tes. Ii vero aut erant nomine ἱππεῖς, reapse ὀπλίται (οἱ
τριακόσιοι ἱππῆς καλούμενοι Thucyd. V, 72.), aut ad utrum-
que genus militum pertinebant.

3. ἐν καλῷ εἶναι, *commode licere*. Hellen. II,
1, 25. οὐκ ἐν καλῷ ἔφη αὐτοὺς ὀρμεῖν. VI, 2, 9. κεῖσθαι
τὴν Κέρκυραν ἐν καλῷ μὲν τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου —, ἐν
καλῷ δὲ τοῦ τὴν Λακωνικὴν χώραν βλάπτειν, ἐν καλλίστῳ δὲ
τῆς ἀντιπέραν Ἠπείρου. Thucyd. V, 59. ἐν καλῷ ἐδόκει ἡ
μάχη ἔσσεσθαι. — πρὸς τοὺς ὀπλίτας, quibuscum,
postquam conversus est exercitus, eos congressuros fuisse
consentaneum erat. Cf. Resp. Lac. XIII, 6. Ἐπειδὴν γε μὴν
ἡγήται βασιλεύς, ἦν μὲν μηδεὶς ἐναντίος φαίνεται, οὐδεὶς αὐτοῦ
πρόσθεν πορεύεται πλὴν Σκιρῖται καὶ οἱ προερευνώμενοι ἱπ-
πεῖς· ἦν δὲ ποτε μάχην οἴωνται ἔσσεσθαι, λαβὼν τὸ ἄγλημα

- ὀπλίτας ἵππομαχεῖν, στρέψαντες βάδην ἀπεχώ-
 ρουν· οἱ δὲ μάλα σωφρόνως ἐφείποντο. γνοὺς
 δὲ ὁ Ἀγησίλαος, ᾧ ἑκάτεροι ἡμάρτανον, παρα-
 πέμπει τοὺς ἀμφ' αὐτὸν μάλ' εὐρώστους ἱππέας
 καὶ κελεύει τοῖς τε ἄλλοις παραγγέλλειν καὶ αὐ-
 τοὺς διώκειν κατὰ κράτος καὶ μηκέτι δοῦναι
 αὐτοῖς ἀναστροφὴν. οἱ δὲ Θετταλοὶ ὥς εἶδον
 παρὰ δόξαν ἐλαύνοντας, οἱ μὲν αὐτῶν οὐδ' ἀνέ-
 στρεψαν, οἱ δὲ καὶ ἀναστρέφειν πειρώμενοι πλα-
 γίους ἔχοντες τοὺς ἵππους ἡλίσκοντο. Πολύχαρ-
 μος μέντοι ὁ Φαρσάλιος, ἱππαρχῶν, ἀνέστρεψέ
 τε καὶ μαχόμενος σὺν τοῖς ἀμφ' αὐτὸν ἀποθνή-
 σκει. ὥς δὲ τοῦτο ἐγένετο, φυγὴ γίνεται ἐξαι-
 σία· ὥςθ' οἱ μὲν ἀπέθνησκον αὐτῶν, οἱ δὲ καὶ
 ζῶντες ἡλίσκοντο. ἔστησαν δ' οὖν οὐ πρόσθεν,
 5 πρὶν ἢ ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ Ναρθακίῳ ἐγένοντο. καὶ
 τότε μὲν δὴ ὁ Ἀγησίλαος τρόπαιόν τε ἐστήσατο
 μεταξὺ Πραντὸς καὶ Ναρθακίου καὶ αὐτοῦ κατ-
 ἔμεινε μάλα ἡδόμενος τῷ ἔργῳ, ὅτι τοὺς μέ-
 γιστον φρονοῦντας ἐφ' ἱππικῇ ἐνενικήκει σὺν ᾧ
 αὐτὸς ἐμηχανήσατο ἱππικῷ. τῇ δ' ὑστεραίᾳ

τῆς πρώτης μόρας ὁ βασιλεὺς ἄγει συστρέψας ἐπὶ δόρυ, ἐστ'
 ἂν γένηται ἐν μέσῳ δυοῖν μόραιν καὶ δυοῖν πολεμάρχοιν. —
 βάδην de equitibus rarius dictum. Anab. VI, 1, 19.
 οἱ δ' ἱππεῖς ἔκαιον ἢ ἐβάδιζον. — παραγγέλλειν διώ-
 κειν. Comm. I, 3, 1. Σωκράτης τε οὕτως καὶ αὐτὸς ἐποίει
 καὶ τοῖς ἄλλοις παρήγει. Anab. III, 1, 44. ἡμᾶς δεῖ αὐ-
 τοὺς τε ἀγαθοὺς ἄνδρας εἶναι καὶ τοὺς ἄλλους παρακαλεῖν.
 IV, 3, 17. Χειρίσοφος ἐλάμβανε τὰ ὅπλα καὶ τοῖς ἄλλοις
 πᾶσι παρήγγελλε.

5. Πραντός. Πρᾶς urbs Perrhaebiae, Ναρθά-
 κιον Phthiotidis in Thessalia. — ἐμηχανήσατο. Hel-
 len. IV, 3, 9. ξυνέλεξεν. De attractione v. ann. ad §. 29.
 I, 11. XI, 4. Conv. II, 9. IV, 56. — τὰ Ἀχαϊκὰ τῆς

ὑπερβάλλων τὰ Ἀχαιῖκὰ τῆς Φθίας ὄρη τὴν λοι-
 πὴν ἤδη πᾶσαν διὰ φιλίας ἐπορεύθη εἰς τὰ 6
 Βοιωτῶν ὄρια. ἐνταῦθα δὲ ἀντιτεταγμένους εὐ-
 ρὼν Θηβαίους, Ἀθηναίους, Ἀργεῖους, Κορινθί-
 οὺς, Αἰνιᾶνας, Εὐβοέας καὶ Λοκροὺς ἀμφοτέ-
 ρους οὐδὲν ἐμέλλησεν, ἀλλ' ἐκ τοῦ φανεροῦ ἀν-
 τιπαρέταπτε, Λακεδαιμονίων μὲν ἔχων μόραν
 καὶ ἡμῖς, τῶν δ' αὐτόθεν συμμάχων Φωκέας
 καὶ Ὀρχομενίους μόνους, τό τ' ἄλλο στράτευμα,
 ὅπερ ἠγάγετο αὐτός. καὶ οὐ τοῦτο λέξων ἔρχο- 7
 μαι, ὥς πολὺ μὲν ἐλάττους, πολὺ δὲ χεῖρονας
 ἔχων ὅμως συνέβαλεν· εἰ γὰρ ταῦτα λέγοιμι,
 Ἀγησίλαόν τ' ἂν μοι δοκῶ ἄφρονα ἀποφαίνειν
 καὶ ἐμαυτὸν μωρόν, εἰ ἐπαινοίην τὸν περὶ τῶν
 μεγίστων εἰκῇ κινδυνεύοντα. ἀλλὰ μᾶλλον τάδ'
 αὐτοῦ ἄγαμαι, ὅτι πλῆθος τε οὐδὲν μείον ἢ
 τὸ τῶν πολεμίων παρεσκευάσατο, ὥπλισέ τε οὕ-
 τως, ὥς ἅπαντα μὲν χαλκόν, ἅπαντα δὲ φοι-
 νικᾷ φαίνεσθαι. ἐπεμελήθη δ' ὅπως οἱ στρα- 8

Φθίας ὄρη, Oetaei montes. Liv. XLII, 67. *Achaiam Phthiotim commemorat.*

6. Λοκροὺς ἀμφοτέρους, Opuntios et Ozolas. Hellen. IV, 2; 17.

7. λέξων ἔρχομαι, *dicturus sum*. Verba eundi ut aliis in linguis ita etiam in graeca futuri temporis significationi inserviunt. Plat. Civ. VIII. 562 c. Theaet. 180 c. ὅπερ ἦα ἐρέων, *quod dicturus eram*. Locutio apud Herodotum frequentissima: I, 5. ἔρχομαι ἐρέων. 194. ἔρχομαι φράσω. — ἐλάττους — χεῖρονας. V. ann. ad Conv. V, 5. — ἔχων ὅμως. V. ann. ad I, 11. Conv. II, 15. — εἰ ἐπαινοίην. Quod antea in universum dictum est, altera enuntiatione cum conditione proposita corrigitur. — τάδ' αὐτοῦ ἄγαμαι. V. ann. ad Conv. VIII, 12. — ὥς φαίνεσθαι. Cf. ann. ad Hier. X, 1. — φοινικᾷ. Resp. Lac. XI, 3. εἰς γε μὴν τὸν ἐν τοῖς

- τιῶται τοὺς πόρους δυνήσονται ὑποφέρειν. ἐνέ-
 πλησε δὲ καὶ φρονήματος τὰς ψυχὰς αὐτῶν, ὥς
 ἱκανοὶ εἶεν πρὸς οὕστινας δεοὶ μάχεσθαι· ἔτι δὲ
 φιλονεικίαν ἐνέβαλε πρὸς ἀλλήλους τοῖς μετ' αὐ-
 τοῦ, ὅπως ἕκαστοι αὐτῶν ἄριστοι φαίνοντο. ἐλ-
 πίδων γε μὴν πάντας ἐνέπλησεν, ὥς πᾶσι πολλὰ
 κἀγαθὰ ἔσοιτο, εἰ ἄνδρες ἀγαθοὶ γίγνοιτο·
 νομίζων ἐκ τῶν τοιούτων ἀνθρώπους προθυμό-
 9 τατα τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. καὶ μέντοι οὐκ
 ἐψεύσθη. διηγήσομαι δὲ καὶ τὴν μάχην· καὶ
 γὰρ ἐγένετο οἷαπερ οὐκ ἄλλη τῶν ἐφ' ἡμῶν.
 συνήεσαν μὲν γὰρ εἰς τὸ κατὰ Κορώνειαν πεδῖον
 οἱ μὲν σὺν Ἀγησιλάῳ ἀπὸ τοῦ Κηφισοῦ, οἱ δὲ
 σὺν τοῖς Θηβαίοις ἀπὸ τοῦ Ἑλικῶνος· ἐώρων δὲ
 τὰς τε φάλαγγας ἀλλήλων μάλα ἰσομάχους, σχε-
 δὸν δὲ καὶ οἱ ἱππεῖς ἦσαν ἑκατέρων ἰσοπληθεῖς.
 εἶχε δὲ ὁ Ἀγησίλαος μὲν τὸ δεξιὸν τοῦ μεθ' ἑαυ-
 τοῦ, Ὀρχομένιοι δὲ ἔσχατοι ἦσαν αὐτῷ τοῦ εὐώ-
 νυμου. οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι αὐτοὶ μὲν δεξιοὶ ἦσαν,
 10 Ἀργεῖοι δ' αὐτοῖς τὸ εὐώνυμον εἶχον. συνιόντων
 δὲ τέως μὲν σιγὴ πολλὴ ἦν ἀπ' ἀμφοτέρων·

ὅπλοις ἀγῶνα τοιάδ' ἐμηχανήσατο (ὁ Λυκοῦργος), στολὴν
 μὲν ἔχειν φοινικίδα καὶ χαλκὴν ἀσπίδα. Cyrop. VI, 4, 1.
 ἡστραπτε μὲν χαλκῷ, ἦνθαι δὲ φοινικίσι πᾶσα ἡ στρατιά.

8. ἐκ τῶν τοιούτων, *ex eo genere, eiusmodi*.
 Alii: *propter eas res*. — μάχεσθαι. V. ann. ad
 Hier. VII, 9.

9. καὶ μέντοι, *ac profecto*. Cyrop. III, 1, 27.
 VI, 3, 12. Solet aliquod vocabulum interponi. V. ann.
 ad Conv. IV, 4. — μάλα ἰσομάχους. Hellen. IV,
 3, 15. πελιασταί γε μὴν πολὺ πλείονες οἱ μετ' Ἀγησιλάου·
 ἱππεῖς δ' αὖ παραπλήσιοι ἀμφοτέροις το πλῆθος. Agitur
 de pugna ad Coroneam a. 394. a. Chr. facta. — τὸ δε-
 ξιὸν κέρας.

10. ἀπ' ἀμφοτέρων, *ab utraque parte*. Neutra

ἥνίκα δὲ ἀπείχον ἀλλήλων ὅσον στάδιον, ἀλά-
 λάζαντες οἱ Θηβαῖοι δρόμῳ ὁμόσε ἐφέροντο. ὥς
 δὲ τριῶν ἔτι πλέθρων ἐν μέσῳ ὄντων, ἀντεξέ-
 δραμον ἀπὸ τῆς Ἀγησιλάου φάλαγγος ὧν Ἡριπ-
 πίδας ἐξενάγει. ἦσαν δ' οὗτοι τῶν τε ἐξ οἴκου 11
 αὐτῷ συστρατευσαμένων καὶ τῶν Κυρείων τινές
 καὶ Ἴωνες δὲ καὶ Αἰολεῖς καὶ Ἑλλησπόντιοι ἐχό-
 μενοι. καὶ πάντες οὗτοι τῶν συνεκδραμόντων τε
 ἐγένοντο καὶ εἰς δόρυ ἀφικόμενοι ἐτρέψαντο τὸ
 καθ' ἑαυτούς. Ἀργεῖοι μέντοι οὐκ ἐδέξαντο τοὺς
 ἀμφ' Ἀγησίλαον, ἀλλ' ἐφυγον ἐπὶ τὸν Ἑλικῶνα.
 κἀνταῦθα οἱ μὲν τινες τῶν ξένων ἐστεφάνουν
 ἤδη τὸν Ἀγησίλαον, ἀγγέλλει δὲ τις αὐτῷ, ὅτι
 Θηβαῖοι τοὺς Ὀρχομενίους διακόψαντες ἐν τοῖς
 σκευοφόροις εἰσί. καὶ ὁ μὲν εὐθὺς ἐξελίξας τὴν
 φάλαγγα ἦγεν ἐπ' αὐτούς. οἱ δ' αὖ Θηβαῖοι ὥς
 εἶδον τοὺς συμμάχους πρὸς τῷ Ἑλικῶνι πεφευ-
 γότας, διαπεσεῖν βουλόμενοι πρὸς τοὺς ἑαυτῶν
 ἐχώρουν ἐρρώμένως. ἐνταῦθα δὴ Ἀγησίλαον ἀν- 12
 δρεῖον μὲν ἔξεστιν εἰπεῖν ἀναμφιλόγως, οὐ μὲν-
 τοι εἴλετό γε τὰ ἀσφαλέστατα. ἐξὸν γὰρ αὐτῷ
 παρέντι τοὺς διαπίπτοντας ἐπομένῳ χειροῦσθαι

a parte audiebatur vociferatio. — ὥς i. q. ὅσον. — ὧν
 Ἡρ. ἐξενάγει, οἱ ξένοι, ὧν Ἡρ. ἡγεῖτο.

11. τῶν Κυρείων. Hellen. III, 1, 6. οἱ ἀναβάν-
 τεσ μετὰ Κύρου συνέμιξαν αὐτοῖς. Plutarch. Ages. c. 18. καὶ
 παρῇν αὐτὸς (Xenophon in hac pugna) τῷ Ἀγησιλάῳ συν-
 αγωνιζόμενος, ἐξ Ἀσίας διαβεβηκώς. — ἐχόμενοι, illis
 vicini. — εἰς δόρυ ἀφικόμενοι, ubi ad hastae vel
 pili iactum venerunt, hac sola re victores facti. — πρὸς
 τῷ Ἑλικῶνι πεφευγότας, ad Heliconem fugisse at-
 que ibi iam esse. V. ann. ad I, 32.

12. παρέντι τοὺς διαπίπτοντας, missis iis,
 qui ipsius ordines perrumpere conabantur. Dativi quo-

τοὺς ὀπισθεν, οὐκ ἐποίησε τοῦτο, ἀλλ' ἀντιμέτωπος συνέρράξε τοῖς Θηβαίοις. καὶ συμβαλόντες τὰς ἀσπίδας ἐωθοῦντο, ἐμάχοντο, ἀπέκτεινον, ἀπέθνησκον. καὶ κραυγὴ μὲν οὐδεμία παρήν, οὐ μὴν οὐδὲ σιγὴ· φωνὴ δὲ τις ἦν τοιαύτη, οἷαν ὀργὴ τε καὶ μάχη παράσχοιτ' ἄν. τέλος δὲ τῶν Θηβαίων οἱ μὲν διαπίπτουσι πρὸς τὸν Ἑλικῶνα, πολλοὶ δ' ἀποχωροῦντες ἀπέθανον. 13 ἐπειδὴ δὲ ἡ μὲν νίκη σὺν Ἀγησιλάῳ ἐγένετο, τετρωμένος δ' αὐτὸς προσηνέχθη πρὸς τὴν φάλαγγα, προσελάσαντες τινες τῶν ἱππέων λέγουσιν αὐτῷ, ὅτι τῶν πολεμίων ὀγδοήκοντα σὺν τοῖς ὅπλοις ὑπὸ τῷ νεῷ εἰσὶ, καὶ ἡρώτων, τί χρὴ ποιεῖν. ὁ δὲ καίπερ πολλὰ τραύματα ἔχων πάντοσε καὶ παντοίοις ὅπλοις ὅμως οὐκ ἐπελάθετο τοῦ θείου, ἀλλ' ἔαν τε ἀπιέναι, ὅποι βούλοιντο, ἐκέλευε καὶ ἀδικεῖν οὐκ εἷα, καὶ προπέμψαι ἐπέταξε τοὺς ἀμφ' αὐτὸν ἱππεῖς, ἔστε ἐν

niam non prorsus eadem ratio est atque sequentis, copula deest. Cf. §. 17. 22. ann. ad Conv. I, 14. — τοὺς ὀπισθεν, qui in fuga ultimi essent.

13. σὺν Ἀγησιλάῳ. Hellen. IV, 3, 20. Ἀγησιλάου. — ὑπὸ τῷ νεῷ. In Hellenicis ὑπὸ τῷ νεῷ, quae forma apud Atticos multo usitatior est. Plutarch. Ages. c. 19. πλησίον γὰρ ὁ νεὸς ἐστὶν ὁ τῆς Ἰωνίας Ἀθηνᾶς. — καίπερ ἔχων — ὅμως. Cf. ann. ad I, 11. Ceterum vid. Cornel. Nep. Ages. 4. etsi aliquot vulnera acceperat eo proelio et iratus videbatur omnibus, qui adversus arma tulerant, tamen antetulit irae religionem et eos vetuit violari. — παντοίοις ὅπλοις. Plutarch. Ages. c. 18. δόρασι καὶ ξίφεσι. — ἱππεῖς. V. ann. ad Hier. III, 7. — ἐγένοντο. Malis γένοιτο. Sed res, quae fieri iubetur, ut facta iam praecipitur. Anab. V, 5, 2. ἐπιμεῖναι κελεύσαντες, ἔστε βουλευσάντο, ἐθύοντο. Alii ἐβουλευσάντο.

τῷ ἀσφαλεῖ ἐγένοντο. ἐπεὶ γε μὴν ἔληξεν ἡ 14
μάχη, παρῆν δὴ θεάσασθαι, ἔνθα συνέπεσον
ἀλλήλοις, τὴν μὲν γῆν αἵματι πεφυρμένην, νε-
κροὺς δὲ κειμένους φίλους καὶ πολεμίους μετ'
ἀλλήλων, ἀσπίδας δὲ διατεθρυμμένας, δόρατα
συντεθραυσμένα, ἐγχειρίδια γυμνὰ κολεῶν, τὰ
μὲν χαμαί, τὰ δ' ἐν σώμασι, τὰ δ' ἔτι μετὰ
χεῖρας. τότε μὲν οὖν, καὶ γὰρ ἦν ἡδὴ ὄψέ, συν- 15
ελκύσαντες τοὺς τῶν πολεμίων νεκροὺς εἴσω
φάλαγγος ἐδειπνοποιήσαντο καὶ ἐκοιμήθησαν.
πρῶτὶ δὲ Γυλιν τὸν πολέμαρχον παρατάξαι τε
ἐκέλευσε τὸ στράτευμα καὶ τρόπαιον ἵστασθαι
καὶ στεφανοῦσθαι πάντας τῷ θεῷ καὶ τοὺς αὐ-
λητὰς πάντας αὐλεῖν. καὶ οἱ μὲν ταῦτ' ἐποιοῦν· 16
οἱ δὲ Θηβαῖοι ἔπεμψαν κήρυκα ὑποσπόνδους τοὺς

14. μετὰ χεῖρας. Locutio rarior. Thucyd. I, 138. Arrhian. Ven. XXI, 1. Herodot. VII, 16. Apud Homerum est μετὰ χερσίν.

15. τῶν πολεμίων. Quia victoria dubia erat, cadaveribus comportatis hostes sepulturam suorum petere, ut videtur, coëgit. Fortasse tamen legendum τῶν πολιτῶν. — εἴσω φάλαγγος, *intra castra*. Plutarch. Ages. c. 19. ἐντὸς τῶν ὀπλων. — ἐκέλευσε. Plutarch. ib. βουλόμενος ἐξελέγξαι τοὺς Θηβαίους, εἰ διαμαχοῦνται. — τῷ θεῷ, Apollini.

16. τοὺς νεκροὺς αἰτοῦντες θάψαι. Duae constructionis rationes coniunctae sunt: *petentes, ut cadavera sepelire liceret, et: petentes cadavera ad sepeliendum*. Altera quid petatur, altera quam ad rem petatur, significat. De re cf. Plutarch. Nic. c. 6. κατὰ νόμον τινα καὶ συνήθειαν ἐδόκουν οἱ νεκρῶν ὑποσπόνδων λαβόντες ἀναίρεσιν ἀπολέγεσθαι τὴν νίκην. Diod. Sic. XVII, 68. τὴν αἵτησιν τῶν νεκρῶν οὖσαν ὁρῶν ἀσχήμονα καὶ περιέχουσαν ἥτις ὁμολόγησιν. Iustin. VI, 6. Archidamus per praeconem corpora interfectorum ad sepulturam po-

νεκρούς αἰτοῦντες θάψαι. καὶ οὕτως δὴ αἱ τε σπονδαὶ γίνονται καὶ ὁ Ἀγησίλαος οἴκαδε ἀπεχώρει, ἐλόμενος ἀντὶ τοῦ μέγιστος εἶναι ἐν τῇ Ἀσίᾳ οἴκοι τὰ νόμιμα μὲν ἄρχειν, τὰ νόμιμα δὲ ἄρχεσθαι.

- 17 Ἐκ δὲ τούτου κατανοήσας τοὺς Ἀργεῖους τὰ μὲν οἴκοι καρπούμενους, Κόρινθον δὲ προσειληφότας, ἡδομένους δὲ τῷ πολέμῳ στρατεύει ἐπ' αὐτούς· καὶ δηώσας πᾶσαν αὐτῶν τὴν χώραν, εὐθύς ἐκεῖθεν ὑπερβαλὼν κατὰ τὰ στενὰ εἰς Κόρινθον αἰρεῖ τὰ ἐπὶ τὸ Λέχαιον τείνοντα τεῖχη· καὶ ἀναπετάσας τῆς Πελοποννήσου τὰς πύλας, οὕτως οἴκαδε ἀπελθὼν εἰς τὰ Ῥακίνθια, ὅπου ἐτάχθη ὑπὸ τοῦ χοροποιοῦ, τὸν παιᾶνα τῷ θεῷ.
- 18 συνεπετέλει. ἐκ τούτου δὲ αἰσθανόμενος τοὺς Κορινθίους πάντα μὲν τὰ κτήνη ἐν τῷ Πειραίῳ σωζομένους, πᾶν δὲ τὸ Πείραιον σπείροντας καὶ

scit: hoc est enim signum apud Graecos victoriae traditae. — οὕτως. V. ann. ad Conv. III, 1. — οἴκαδε ἀπεχώρει. Tradito Gyli polemarcho exercitu ipse Delphos concessit, ubi decimam praedae partem deo consecraret et vulnera sua curaret. Post nave Spartam rediit. — ἀντὶ τοῦ μέγιστος εἶναι. V. ann. ad Conv. V, 5. — τὰ νόμιμα, *ex institutis patriis.* B. 131. 7. et ann. 6. R. 104. 8. K. 475. n. 2.

17. στρατεύει a. 393. a. Chr. — Λέχαιον, ἐπίνειον Κορινθίων. — οὕτως participiorum notioni repetendae inservit saepius, ut apodosin introducat. Cf. §. 23. 31. B. 144. n. 6. M. 565. 2. R. 130. n. 3. K. 576. n. 5. — τὰ Ῥακίνθια, festum, quod Amyclis, prope Spartam sito oppidulo, quotannis celebrabatur in honorem Hyacinthi, quem habuit olim Apollo in deliciis. — τὸν παιᾶνα τῷ θεῷ συνεπετέλει, *paeani Apollini debitum una cum aliis absolvebat.*

18. ἐν τῷ Πειραίῳ σωζομένους, *in Piraeo sibi servare.* Erat is portus Corinthiorum, Κρεῦσις

καρπουμένους, μέγιστον δὲ ἡγησάμενος, ὅτι Βοιω-
 τοὶ ταύτῃ ἐκ Κρεύσιος ὁρμώμενοι εὐπετῶς τοῖς
 Κορινθίοις παρεγίγνοντο, στρατεύει ἐπὶ τὸ Πεί-
 ραιον. ἰδὼν δὲ ὑπὸ πολλῶν φυλαττόμενον, ὡς
 ἐνδιδομένης τῆς πόλεως, ἐξ ἀρίστου μετεστρα-
 τοπεδεύσατο πρὸς τὸ ἄστυ· αἰσθόμενος δὲ ὑπὸ 19
 νύκτα βεβοηθηκότας ἐκ τοῦ Πειραιίου εἰς τὴν
 πόλιν πασσυδία, ὑποστρέψας ἅμα τῇ ἡμέρᾳ
 αἶρεῖ τὸ Πείραιον, ἔρημον εὐρὼν φυλακῆς, καὶ
 τὰ τε ἄλλα τὰ ἐνόντα λαμβάνει καὶ τὰ τεῖχη,
 ἃ ἐνετετείχιστο. ταῦτα δὲ ποιήσας οἴκαδε ἀπε-
 χώρησε. μετὰ δὲ ταῦτα προθύμων ὄντων τῶν 20
 Ἀχαιῶν εἰς τὴν συμμαχίαν καὶ δεομένων συ-
 στρατεύειν αὐτοῖς εἰς Ἀκαρνανίαν, καὶ ἐπιθεμέ-
 νων ἐν στενοῖς τῶν Ἀκαρνάνων, καταλαβὼν τοῖς
 ψιλοῖς τὰ ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν μάχην συνάπτει,
 καὶ πολλοὺς ἀποκτείνας αὐτῶν τρόπαιον ἐστή-
 σατο, καὶ οὐ πρότερον ἔληξε, πρὶν Ἀχαιοῖς μὲν
 φίλους ἐποίησεν Ἀκαρνᾶνας καὶ Αἰτωλοὺς καὶ
 Ἀργεῖους, ἑαυτῷ δὲ καὶ συμμάχους. ἐπειδὴ δὲ 21
 εἰρήνης ἐπιθυμήσαντες οἱ πολέμιοι ἐπρεσβεύοντο,
 Ἀγησίλαος ἀντεῖπε τῇ εἰρήνῃ, ἕως τοὺς διὰ Λα-

Thespiensium in sinu Crissaeo. — ὡς ἐνδιδομένης
 τῆς πόλεως, *tanquam si Corinthus ad deditiōnem in-*
clinaret. — ἐξ ἀρίστου, *statim post prandium.* Fa-
 ctum illud est a. 392.

19. πασσυδία, *omnibus copiis*, i. q. πανστρατιᾶ.
 — τὰ τεῖχη, ἃ ἐνετετείχιστο. *Hellen. IV, 5, 5.*
 Οἰνόην, τὸ ἐντετειχισμένον τεῖχος, αἶρεῖ.

20. ἐπιθεμένων, *quum Achaeos ipsumque, qui*
auxilio venerat, Agesilaum aggressi essent Acarnanes in
suae terrae angustiis. Quod factum est a. 391. propter
 Calydonem, quae illo tempore Achaeorum erat.

21. τῇ εἰρήνῃ, *paci ei*, quae ab Antalcida no-

κεδαιμονίους φυγόντας Κορινθίων καὶ Θηβαίων
 ἠνάγκασε τὰς πόλεις οἵκαδε καταδέξασθαι. ὕστε-
 ρον δ' αὖ καὶ Φλιασίων τοὺς διὰ Λακεδαιμο-
 νίους φυγόντας κατήγαγεν, αὐτὸς στρατευσά-
 μενος ἐπὶ Φλιοῦντα. εἰ δέ τις ἄλλη πη ταῦτα
 μέμφεται, ἀλλ' οὖν φιλειταιρία γε πραχθέντα
22 φανερά ἐστι. καὶ γὰρ ἐπεὶ τοὺς ἐν Θήβαις τῶν
 Λακεδαιμονίων κατέκانون οἱ ἐναντίοι, βοηθῶν
 αὖ τούτοις στρατεύει ἐπὶ τὰς Θήβας. εὐρὼν δὲ
 ἀποτεταφρευμένα καὶ ἀπεσταυρωμένα ἅπαντα,
 ὑπερβὰς τὰς Κυνὸς κεφαλὰς ἐδήλου τὴν χώ-
 ραν μέχρι τοῦ ἄστεος, παρέχων καὶ ἐν πεδίῳ
 καὶ ἀνὰ τὰ ὄρη μάχεσθαι Θηβαίοις, εἰ βού-
 λοντο. ἐστράτευσε δὲ καὶ τῷ ἐπιόντι ἔτει πάλιν
 ἐπὶ Θήβας· καὶ ὑπερβὰς τὰ κατὰ Σκῶ-
 λον σταυρώματα καὶ τάφρους ἐδήλωσε τὰ λοιπὰ
23 τῆς Βοιωτίας. τὰ μὲν δὴ μέχρι τούτου κοινῇ
 αὐτὸς τε καὶ ἡ πόλις εὐτύχει· ὅσα γε μὴν μετὰ

men habet, factae a. 387. — διὰ Λακεδαιμονίους,
 propter Lacedaemoniorum studium. — στρατευσάμε-
 νος a. 383. — ἀλλ' οὖν — γέ. V. ann. ad Hier.
 II, 9.

22. κατέκانون. Alii κατέκτανον. Sed Xenophon
 quum dicere soleat ἀποκτείνειν, non κατακτείνειν (Hier. VI,
 14.), huius certe aoristus est κατέκτεινα, ut Anab. II, 5,
 10. Quamquam Hier. VII, 12. κατέκτανε intactum reli-
 quimus, librorum auctoritate moti. — στρατεύει a.
 379. — τὰς Κυνὸς κεφαλὰς. Fuit is mons quidam
 vel collis inter Thebas et Thespias. — παρέχων μά-
 χεσθαι Θηβαίοις, copiam pugnae faciens Thebanis.
 R. Eq. VI, 16. τὸν γε μέντοι ἰππέα νομίζομεν χρῆναι με-
 λειᾶν καὶ μὴ παρέχοντος ἵππου (sc. ἀναβῆναι) δύνασθαι
 ἀναβαίνειν. Cyrop. I, 2, 9. παρέχουσι δὲ καὶ τὴν ἡμέραν
 ἑαυτοὺς ἡτοῖς ἄρχουσι χρῆσθαι. — Σκῶλον. Est urbs
 Boeotiae prope Cithaeronem.

τοῦτο σφάλματα ἐγένοντο, οὐδεὶς ἂν εἴποι ὡς Ἀγησιλάου ἡγουμένου ἐπράχθη. ἐπεὶ δ' αὖ, τῆς ἐν Λεύκτροις συμφορᾶς γεγενημένης, κατακαίνουσι τοὺς ἐν Τεγέᾳ φίλους καὶ ξένους αὐτοῦ οἱ ἀντίπαλοι σὺν Μαντινεῦσι, συνεστηκότων ἤδη Βοιωτῶν τε πάντων καὶ Ἀρκάδων καὶ Ἡλείων, στρατεύει σὺν μόνῃ τῇ Λακεδαιμονίων δυνάμει, πολλῶν νομιζόντων, οὐδ' ἂν ἐξελθεῖν Λακεδαιμονίους πολλοῦ χρόνου ἐκ τῆς αὐτῶν. δηώσας δὲ τὴν χώραν τῶν κατακανόντων τοὺς φίλους οὕτως αὖ οἴκαδε ἀπεχώρησεν. ἀπὸ γε μὴν τοῦ- 24
του ἐπὶ τὴν Λακεδαίμονα στρατευσαμένων Ἀρκάδων τε πάντων καὶ Ἀργείων καὶ Ἡλείων καὶ Βοιωτῶν, καὶ σὺν αὐτοῖς Φωκέων καὶ Λοκρῶν ἀμφοτέρων καὶ Θετταλῶν καὶ Αἰνιάνων καὶ Ἀκαρνανῶν καὶ Εὐβοέων, πρὸς δὲ τούτοις ἀφροστηκότων μὲν τῶν δούλων, πολλῶν δὲ περιοικίδων πόλεων, καὶ αὐτῶν Σπαρτιατῶν οὐ μειόνων ἀπολωλότων ἐν τῇ ἐν Λεύκτροις μάχῃ ἢ λειπομέ-

23. ἐγένοντο. *Exspectaveris ἐγένετο.* Vid. ann. ad I, 21. Hier. VIII, 6. — Ἀγησιλάου. Hellen. V, 4, 58. ὑποφαίροντος δὲ πάλιν τοῦ ἥρος ὃ μὲν Ἀγησίλαος κλινοπειτῆς ἦν. — ἡρῶσται τό τε λοιπὸν θέρος καὶ διὰ χειμῶνος. — πολλοῦ χρόνου, *per longum temporis spatium.* Similia διὰ χρόνου, διὰ πολλοῦ χρόνου. — οὕτως. V. ann. ad §. 17.

24. στρατευσαμένων. Est haec prima expeditio Epaminondae in Peloponnesum suscepta. — ἀμφοτέρων. Vid. §. 6. — τῶν δούλων, τῶν Εἰλώτων. — πολλῶν δέ. V. ann. ad Hier. III, 8. — ἀπολωλότων. Hellen. VI, 4, 15. ὁρῶντες μὲν τῶν συμπάντων Λακεδαιμονίων τεθνεώτας ἐγγὺς χιλίους, ὁρῶντες δ' αὐτῶν Σπαρτιατῶν, ὄντων τῶν ἐκεῖ ὡς ἑπτακοσίων, τεθνηκότας περὶ τετρακοσίους. Alii alia narrant. Est autem Spartiatarum nomen civium, qui Spartam tenent, Laconum etiam ad

νων, ὅμως διεφύλαξε τὴν πόλιν, καὶ ταῦτα ἀτεί-
 χιστον οὖσαν, ὅπου μὲν ἐν παντὶ πλεῖον ἂν εἶ-
 χον οἱ πολέμιοι, οὐκ ἐξάγων ἐνταῦθα, ὅπου δὲ
 οἱ πολῖται πλεον ἔξειν ἔμελλον, εὐρώστως παρὰ
 τεταγμένος, νομίζων εἰς μὲν τὸ πλατὺ ἐξιὼν
 πάντοθεν ἂν περιέχεσθαι, ἐν δὲ τοῖς στενοῖς καὶ
 ὑπερδεξίοις τόποις ὑπομένων τῷ παντὶ κρατεῖν
25 ἂν. ἐπεὶ γε μὴν ἀπεχώρησε τὸ στράτευμα, πῶς
 οὐκ ἂν φαίη τις αὐτὸν εὐγνωμόνως χρῆσθαι
 ἑαυτῷ; ὥς γὰρ τοῦ στρατεύεσθαι αὐτὸν καὶ
 πεζῇ καὶ ἐφ' ἵππων ἀπεῖργεν ἤδη τὸ γῆρας,
 χρημάτων δὲ ἐώρα τὴν πόλιν δεομένην, εἰ μέλ-
 λοι σύμμαχόν τινα ἔξειν, ἐπὶ τὸ πορίζειν ταῦτα
 ἑαυτὸν ἔταξε. καὶ ὅσα μὲν ἐδύνατο, οἴκοι μέ-
 νων ἐμηχανᾶτο, ἃ δὲ καιρὸς ἦν, οὐκ ὤκνει
 μετιέναι, οὐδ' ἡσχύνετο, εἰ μέλλοι τὴν πόλιν
 ὠφελήσειν, πρεσβευτῆς ἐκπορευόμενος ἀντὶ στρα-
26 τηγοῦ. ὅμως δὲ καὶ ἐν τῇ πρεσβείᾳ μεγάλου

perioecos pertinens, Lacedaemoniorum utrisque commune.
 — ὅπου μὲν ἐν παντὶ πλεῖον ἂν εἶχον οἱ πολέ-
 μιοι, *ubi hostes omnino superiores essent.* ἂν parti-
 cula rem, de qua agitur, nonnunquam factam esse signi-
 ficat. M. 599. 1. B. 139. n. 5. R. 120. 6. c. αα.
 K. 394. b. β. Ceterum cf. Cyrop. I, 6, 27. ἐν παντὶ
 πλεονέκτην τῶν πολεμίων. II, 2, 22. ἐν παντὶ μαστεύει πλεον
 ἔχειν. VII, 5, 61. οὐδεὶς γὰρ ἂν ἦν, ὅστις οὐκ ἂν ἀξιώ-
 σαιεν εὐνούχου πλεον ἔχειν ἐν παντί.

25. χρῆσθαι ἑαυτῷ, *se gerere.* Apud Plato-
 nem saepe legitur χρῆσθαι τι ἑαυτῷ, *aliquid agere, ali-*
quo se vertere. Cf. VI, 4. τῇ πατρίδι οὕτως ἐχρήτο. —
 ἑαυτὸν ἔταξε. Cf. VI, 1. Comm. II, 1, 7. εἰς ποιέ-
 ραν τῶν τάξεων τούτων στυγὸν δικαίως ἂν τάττοις; II, 4, 6.
 ὁ γὰρ ἀγαθὸς φίλος ἑαυτὸν τάττει πρὸς πᾶν τὸ ἐλλεῖπον τῷ
 φίλῳ. — ἃ δὲ καιρὸς ἦν μετιέναι. — ἐκπορευόμε-
 νος. Cf. V, 3. M. 555. R. 129. 4. a. K. 569. n.

στρατηγοῦ ἔργα διεπράξατο. Αὐτοφραδάτης τε γὰρ πολιορκῶν ἐν Ἀσσω Ἀριοβαρζάνην, σύμμαχον ὄντα, δείσας Ἀγησίλαον φεύγων ᾤχετο. Κότυς δ' αὖ Σηστὸν πολιορκῶν, Ἀριοβαρζάνου ἔτι οὔσαν, λύσας καὶ οὗτος τὴν πολιορκίαν ἀπηλλάγη· ὥστ' οὐκ ἀλόγως καὶ ἀπὸ τῆς πρεσβείας τρόπαιον τῶν πολεμίων εἰστήκει αὐτῷ. Μάυσωλός γε μὴν κατὰ θάλασσαν ἑκατὸν ναυσὶ πολιορκῶν ἀμφοτέρω τὰ χωρία ταῦτα οὐκέτι δείσας, ἀλλὰ πεισθεὶς ἀπέπλευσεν οἴκαδε. κἀνταῦθα 27 οὖν ἄξια θαύματος διεπράξατο. οἱ τε γὰρ εὖ πεπονθέναι νομίζοντες ὑπ' αὐτοῦ καὶ οἱ φεύγοντες αὐτὸν χρήματα ἀμφοτέροι ἐδόσαν. Ταχῶς γε μὴν καὶ Μάυσωλος, διὰ τὴν πρόσθεν Ἀγησίλαου ξενίαν συμβαλλόμενος καὶ οὗτος χρήματα τῇ Λακεδαίμονι, ἀπέπεμψαν αὐτὸν οἴκαδε προπομπὴν δόντες μεγαλοπρεπῆ. ἐκ δὲ τούτου ἤδη 28 μὲν ἐγεγόνει ἔτη ἀμφὶ τὰ ὀγδοήκοντα· κατανενοηκῶς δὲ τὸν Αἰγυπτίων βασιλέα ἐπιθυμοῦντα

26. Αὐτοφραδάτης τε γάρ. Sequi debebat καὶ Κότυς δέ. V. ann. ad Conv. VIII, 2. 29. Αὐτοφραδάτης erat satrapa Lydiae, Ἀριοβαρζάνης Phrygiae, Κότυς dynastes Paphlagoniae, Μάυσωλος Cariae. Ἀσσος, urbs Mysiae. — σύμμαχον τοῦ Ἀγησίλαου. — καὶ οὗτος post participium illatum, id quod eo pronomine fit persaepe. Vid. §. sq. ann. ad Conv. IV, 64. — τῶν πολεμίων. V. ann. ad Conv. VIII, 38. — οὐκέτι δείσας, non item metu adductus, ut Autophradates et Cotys. V. ann. ad Hier. I, 16.

27. Ταχῶς, rex Aegypti, quem Xenophon vocat. Apud Plutarchum scribitur Τάχως. — καὶ οὗτος de solo Mausolo intelligendum. V. ann. ad §. 26.

28. ἀμφὶ τὰ ὀγδοήκοντα. Vid. Plutarch. Ages. c. 40. qui locus ad I, 6. ascriptus est. De articulo cf. ann. ad I, 34. — βασιλέα. Est Tachos intelligendus, qui

τῷ Πέρσῃ πολεμεῖν καὶ πολλοὺς μὲν πεζοὺς, πολλοὺς δὲ ἱππέας, πολλὰ δὲ χρήματα ἔχοντα, ἄσμενος ἤκουσεν, ὅτι μετεπέμπετο αὐτόν, καὶ ταῦτα
29 ἡγεμονίαν ὑπισχνούμενος. ἐνόμιζε γὰρ τῇ αὐτῇ ὁρμῇ τῷ μὲν Αἰγυπτίῳ χάριν ἀποδώσειν ἀνθ' ὧν εὐεργετήκει τὴν Λακεδαιμόνα, τοὺς δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ Ἕλληνας πάλιν ἐλευθερώσειν, τῷ δὲ Πέρσῃ δίκην ἐπιθήσειν καὶ τῶν πρὸςθεν καὶ ὅτι νῦν, σύμμαχος εἶναι φάσκων, ἐπέταττε Μεσσηνήν ἀφιέναι.
30 ἐπεὶ μέντοι ὁ μεταπεμψάμενος οὐκ ἀπεδίδου τὴν ἡγεμονίαν αὐτῷ, ὁ μὲν Ἀγησίλαος ὡς τὸ μέγιστον ἐξηπατημένος ἐφρόντιζε, τί δεῖ ποιεῖν. ἐκ τούτου δὲ πρῶτον μὲν οἱ δίχα στρατευόμενοι τῶν Αἰγυπτίων ἀφίστανται τοῦ βασιλέως, ἔπειτα δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες ἀπέλιπον αὐτόν. καὶ αὐτὸς μὲν δείσας ἀπεχώρησε φυγῇ εἰς Σιδῶνα τῆς Φοινίκης, οἱ δ' Αἰγύπτιοι στασιάζοντες διςσοὺς βασιλέας αἰροῦνται. ἐνταῦθα δὲ Ἀγησίλαος γνούς, ὅτι, εἰ μὲν μηδετέρῳ συλλήψοιτο,

apud Plutarchum c. 36 sq. στρατηγὸς et ἡγεμὼν τῶν Αἰγυπτίων dicitur. Incidit eius bellum in annum 362.

29. ἀνθ' ὧν, ἀντὶ τούτων, ἄ. — εὐεργετήκει. De re cf. §. 27. de forma ann. ad IV, 4. — πάλιν ἐλευθερώσειν. Ubi de pace Antalcidae loquitur Diodorus Siculus XIV, 110., haec sunt: ὁ βασιλεὺς ἔφησεν ἐπὶ τοῖςδε ποιήσασθαι τὴν εἰρήνην· τὰς μὲν κατὰ τὴν Ἀσίαν Ἑλληνίδας πόλεις ὑπὸ βασιλέα τετάχθαι, τοὺς δ' ἄλλους Ἕλληνας ἀπαντας αὐτονόμους εἶναι. — Μεσσηνήν ἀφιέναι. Diod. Sic. XV, 90. οἱ γὰρ Σπαρτιᾶται πρὸς Ἀριαξέρξην ἀλλοτριῶς εἶχον διὰ τὸ τοὺς Μεσσηνίους ὁμοίως τοῖς ἄλλοις Ἕλλησιν ὑπὸ τοῦ βασιλέως εἰς τὴν κοινὴν εἰρήνην κατατετάχθαι.

30. ἀπεδίδου. Cf. §. 28. extr. — οἱ δίχα στρατευόμενοι, qui seorsim militabant duce Nectanebo. — διςσοὺς, Nectanebum et Mendesium.

μισθὸν οὐδέτερος λύσει τοῖς Ἑλλησιν, ἀγορὰν δὲ οὐδέτερος παρέξει, ὁπότερός τ' ἂν κρατήσῃ, οὗτος ἐχθρὸς ἔσται, εἰ δὲ τῷ ἑτέρῳ συλλήψοιτο, οὗτός γε εὖ παθὼν, ὥς τὸ εἰκός, φίλος ἔσοιτο· οὕτω δὴ κρίνας ὁπότερος φιλέλλην μᾶλλον ἐδόκει εἶναι, στρατευσάμενος μετὰ τούτου τὸν μὲν μισέλληνα μάχῃ νικήσας χειροῦται, τὸν δ' ἕτερον συγκαθίστησι· καὶ φίλον ποιήσας τῇ Λακεδαιμόνι καὶ χρήματα πολλὰ προσλαβὼν οὕτως ἀποπλεῖ οἴκαδε, καίπερ μέσου χειμῶνος ὄντος, σπεύδων, ὥς μὴ ἀργὸς ἢ πόλις εἰς τὸ ἐπιὸν θένος πρὸς τοὺς πολεμίους γένοιτο.

C A P. III.

Καί ταῦτα μὲν δὴ εἴρηται, ὅσα τῶν ἐκείνου 1
ἔργων μετὰ πλείστων μαρτύρων ἐπράχθη. τὰ γὰρ τοιαῦτα οὐ τεκμηρίων προσδεῖται, ἀλλ' ἀναμνησάμενον ἀρκεῖ καὶ εὐθύς πιστεύεται. νῦν δὲ τὴν ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀρετὴν πειράσομαι δηλοῦν, δι' ἣν ταῦτα ἔπραττε καὶ πάντων τῶν καλῶν ἤρα καὶ πάντα τὰ αἰσχροῦ ἐξεδίωκεν. 2
Ἀγησίλαος γὰρ τὰ μὲν θεῖα οὕτως ἐσέβετο, ὥς καὶ οἱ πολέμιοι τοὺς ἐκείνου ὅρκους καὶ τὰς

31. φιλέλληνα, Nectanebus. — χρήματα πολλὰ. Plutarch. Ages. 40. προὔπεμψεν ἄλλας τε λαβόντα τιμὰς καὶ δωρεὰς καὶ πρὸς τὸν πόλεμον ἀργυρίου διακόσια καὶ τριάκοντα τάλαντα. Corn. Nep. Ages. 8. *Hic quum ex Aegypto reverteretur, donatus a rege Nectanabide ducentis viginti talentis, quae ille muneri populo suo daret, venissetque in portum, qui Menelai vocatur, iacens inter Cyrenas et Aegyptum: in morbum implicitus decessit.* — οὕτως. V. ann. ad §. 17.

CAP. III. Sequitur praedicatio virtutum Agesilai maximarum; ac primum quidem de eius fide agitur.

- ἐκείνου σπονδάς πιστοτέρας ἐνόμιζον ἢ τὴν ἑαυ-
τῶν φιλίαν, . . . μὲν ὥκνουν εἰς ταῦτόν ἰέναι,
Ἀγησιλάῳ δὲ αὐτοὺς ἐνεχείριζον. ὅπως δὲ μὴ
τις ἀπιστῇ, καὶ ὀνομάσαι βούλομαι τοὺς ἐπι-
3 φανεστάτους αὐτῶν. Σπιθριδάτης μὲν γε ὁ Πέρ-
σης εἰδώς, ὅτι Φαρνάβαζος γῆμαι μὲν τὴν βα-
σιλέως ἔπραττε θυγατέρα, τὴν δ' αὐτοῦ ἄνευ
γάμου λαβεῖν ἐβούλετο, ὕβριν νομίσας τοῦτο
Ἀγησιλάῳ ἑαυτὸν καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ τέκνα
4 καὶ τὴν δύναμιν ἐνεχείρισε. Κότυς δὲ ὁ τῶν Πα-
φλαγόνων ἄρχων βασιλεῖ μὲν οὐχ ὑπήκουσε δε-
ξιὰν πέμποντι, φοβούμενος, μὴ ληφθεὶς ἢ χρή-
ματα πολλὰ ἀποτίσειεν ἢ καὶ ἀποθάνοι. Ἀγη-
σιλάου δὲ καὶ οὗτος ταῖς σπονδαῖς πιστεύσας
εἰς τὸ στρατόπεδόν τε ἦλθε καὶ συμμαχίαν ποιη-
σάμενος εἴλετο σὺν Ἀγησιλάῳ στρατεύεσθαι, δις-

2. φιλίαν. Post hoc vocabulum in codicibus la-
cuna est, quam Schneiderus ita explevit: οἷτινες συντιθέ-
μενοι ἀλλήλοις τὰ πολλὰ μὲν ὥκνουν εἰς ταῦτόν ἰέναι.

3. ἔπραττε: Spithridates quum sciret, Pharnaba-
zum *id agere*, ut filiam regis uxorem duceret. V. ann.
ad I, 11. — τοῦτο. Non scripsit ταύτην. Graeci enim
pronominis liberior etiam usus est quam latini.

4. Κότυς, Hellen. IV, 1, 3. Ὅτις, apud alios
Θῦς, Θῦος, Thyus. — ἄρχων. Hellen. IV, 1, 2. dici-
tur βασιλεύς. Cf. Anab. V, 6, 8. — δεξιὰν πέμποντι,
dextram mittenti, ferendam danti, fidem suo nomine
dari iubenti. Anab. II, 4, 1. ἀφικνοῦνται — δεξιὰς ἔνιοι
παρὰ βασιλέως φέροντες. Cyrop. IV, 2, 7. δεξιὰν δός, ἵνα
φέρωμεν καὶ τοῖς ἄλλοις ταῦτά. Apud Cornel. Nep. Da-
tam. 10. est *fidem more Persarum dextra dare; dex-
tram accipere a rege missam*. Apud Tacit. Hist. I, 54.
*mittere vetere instituto dona legionibus dextras, ho-
spitii insigne*. II, 8. *dextras, concordiae insignia, exer-
citus nomine ferre*. Cf. Diod. Sic. XVI, 43. ἔστι δ' ἡ

χιλίους μὲν ἱππέας, τετρακισχιλίους δὲ πελτοφό- 5
 ρους ἔχων. ἀφίκετο δὲ καὶ Φαρνάβαζος Ἀγησι-
 λάῳ εἰς λόγους καὶ διωμολόγησεν, εἰ μὴ αὐτὸς
 πάσης τῆς στρατιᾶς στρατηγὸς κατασταθεῖν,
 ἀποστήσεσθαι βασιλέως. ἦν μὲντοι ἐγὼ γένω-
 μαι στρατηγός, ἔφη, πολεμήσω σοι, ὧς Ἀγησί-
 λαε, ὡς ἂν ἐγὼ δύνωμαι κράτιστα. καὶ ταῦτα
 λέγων ἐπίστευε μηδὲν ἂν παρὰσπονδον παθεῖν.
 οὕτω μέγα καὶ καλὸν κτήμα τοῖς τε ἄλλοις
 ἅπασι καὶ ἀνδρὶ δὴ στρατηγῷ τὸ ὅσιόν τε καὶ
 πιστὸν εἶναί τε καὶ ὄντα ἐγνώσθαι. καὶ περὶ
 μὲν εὐσεβείας ταῦτα.

C A P. IV.

Περὶ γε μὴν τῆς εἰς χρήματα δικαιοσύνης 1
 ποῖα ἂν τις μείζω τεκμήρια ἔχοι τῶνδε; ὑπὸ
 γὰρ Ἀγησιλάου στέρεσθαι μὲν οὐδεὶς οὐδὲν πώ-
 ποτε ἐνεκάλεσεν, εὖ δὲ πεπονθέναι πολλοὶ πολλὰ
 ὡμολόγουν. ὅτῳ δὲ ἡδὺ τὰ αὐτοῦ διδόναι ἐπ'
 ὠφελείᾳ ἀνθρώπων, πῶς ἂν οὗτος ἐθέλοι τὰ
 ἀλλότρια ἀποστερεῖν ἐφ' ᾧ κακόδοξος εἶναι; εἰ

πίστις αὕτη βεβαιωτάτη παρὰ τοῖς Πέρσαις. — διςχιλί-
 οὺς — τετρακισχιλίους. Hellen. IV, 1, 3. et Plu-
 tarch. Ages. 11. χιλίους — διςχιλίους.

5. διωμολόγησεν, *aperte confessus est*. Usus
 activae formae rarissimus est. Lucian. Nigrin. 26. οὐδὲ
 αὐτοῦ εἶναι (τὸν ἀγρὸν) διωμολόγει. Διομολογεῖσθαι est
 accurata disputatione efficere, ut de aliqua re conveniat.
 Vid. ann. ad Conv. IV, 56.

CAP. IV. De Agesilai iustitia agitur.

1. στέρεσθαι. Cf. ann. ad Conv. IV, 31.
 ἀποστερεῖν deinde cum solo rei accusativo coniunctum
 est, ut §. sq. Comm. III, 8, 10. γραφαὶ δὲ καὶ ποικιλίαι
 πλείους εὐφροσύνας ἀποστεροῦσιν ἢ παρέχουσιν, diciturque

- γὰρ χρημάτων ἐπιθυμοίη, πολὺ ἀπραγμονέστε-
ρον τὰ αὐτοῦ φυλάττειν ἢ τὰ μὴ προσήκοντα
2 λαμβάνειν. ὅς δὲ δὴ καὶ χάριτας ἀποστερεῖν μὴ
ἐθέλοι ὧν οὐκ εἰσὶ δίκαι πρὸς τὸν μὴ ἀποδι-
δόντα, πῶς ἂν γε καὶ νόμος κωλύει, ἐθέλοι ἂν
ἀποστερεῖν; Ἀγησίλαος δὲ οὐ μόνον τὸ μὴ ἀπο-
διδόναι χάριτας ἄδικον ἔκρινεν, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ
3 πολὺ μείζους τὸν μείζω δυνάμενον. τὰ γε μὴν
τῆς πόλεως κλέπτειν πῇ ἂν τις αὐτὸν εἰκότως
αἰτιάσαιτο, ὅς καὶ τὰς αὐτῷ χάριτας ὀφειλο-
μένας τῇ πατρίδι καρποῦσθαι παρεδίδου; τὸ δ'
ὅποτε βούλοιτο εὖ ποιεῖν ἢ πόλιν ἢ φίλους χρή-
μασι, δύνασθαι παρ' ἐτέρων λαμβάνοντα ὠφε-
λεῖν, οὐ καὶ τοῦτο μέγα τεκμήριον ἐγκρατείας
4 χρημάτων; εἰ γὰρ ἐπώλει τὰς χάριτας ἢ μισθοῦ

maxime de rerum depositarum suppressione. — ἐφ' ᾧ.
Poterat esse ὥστε. Cf. ann. ad Conv. IV, 35. De no-
minativo κακόδοξος vid. ann. ad Conv. V, 5.

2. ὧν, τούτων, ὧν. χάριτας ἀποστερεῖν ὧν
οὐκ εἰσὶ δίκαι, *gratius privare aliquem pro iis, in
quibus non sunt poenae in eum, qui non referat, con-
stitutae*. ἂ — ἀποστερεῖν. Cf. Cyrop. I, 2, 7. δικάζουσι δὲ
καὶ (οἱ Πέρσαι) ἐγκλήματος, οὗ ἔνεκα ἄνθρωποι μισοῦσι
μὲν ἀλλήλους μάλιστα, δικάζονται δὲ ἥκιστα, ἀχαριστίας·
καὶ ὃν ἂν γινῶσι δυνάμενον μὲν χάριν ἀποδιδόναι, μὴ ἀπο-
διδόντα δέ, κολάζουσι καὶ τοῦτον ἰσχυρῶς. Comm. II, 2,
13. ἡ πόλις ἄλλης μὲν ἀχαριστίας οἰδεμιᾶς ἐπιμελεῖται οὐδὲ
δικάζει, ἐὰν δὲ τις γονέας μὴ θεραπεύῃ, τούτῳ δίκην ἐπι-
τίθησι.

3. τὰς αὐτῷ χάριτας ὀφειλομένας. Tra-
iectio verborum est, qualis fere invenitur I, 34. paullo
alius generis Conv. VIII, 24. — καρποῦσθαι παρε-
δίδου, *fruenda concedebat*. V. ann. ad II, 22. —
παρ' ἐτέρων, ab aliis, de quibus antea bene meruisset.

4. εἰ γὰρ ἐπώλει. Imperfecto utitur scriptor,
quia rem, dum vivebat ille, saepius repetitam fingit: si

εὐεργέτει, οὐδεὶς ἂν οὐδὲν ὀφείλειν αὐτῷ ἐνόμι-
 σεν· ἀλλ' οἱ προῖκα εὖ πεπονθότες, οὗτοι ἀεὶ
 ἡδέως ὑπηρετοῦσι τῷ εὐεργέτῃ, καὶ διότι εὖ
 ἔπαθον καὶ διότι προεπιστεύθησαν ἄξιοι εἶναι
 παρακαταθήκην χάριτος φυλάττειν. ὅστις δ' 5
 ἤρεϊτο καὶ σὺν τῷ γενναίῳ μειονεκτεῖν ἢ σὺν
 τῷ ἀδίκῳ πλεον ἔχειν, πῶς οὗτος οὐκ ἂν πολὺ
 τὴν αἰσχροκέρδειαν ἀποφεύγοι; ἐκεῖνος τοίνυν
 κριθεὶς ὑπὸ τῆς πόλεως ἅπαντα ἔχειν τὰ Ἄγιδος
 τὰ ἡμίσεα τοῖς ἀπὸ μητρὸς αὐτῷ ὁμογόνοις μετ-
 ἔδωκεν, ὅτι πενομένους αὐτοὺς ἑώρα. ὥς δὲ
 ταῦτα ἀληθῆ, πᾶσα μάρτυς ἢ τῶν Λακεδαι-
 μονίων πόλις. διδόντος δ' αὐτῷ πάμπολλα δῶρα 6
 Τιθραύστου, εἰ ἀπέλθοι ἐκ τῆς χώρας, ἀπεκρί-
 νατο ὁ Ἀγησίλαος· Ὡ Τιθραύστα, νομίζεται

venderet beneficia, quotiescunque bene faceret. Quod
 quum ne semel quidem vere factum dicat, aptus ad eam
 rem est aoristus ἂν ἐνόμισεν. — μισθοῦ. Vid. ann.
 ad Hier. VI, 10. — εὐεργέτει. Alii εὐηργέτει. Cf. II,
 29. εὐεργετήκει. B. 86. 2. M. 169. R. 68. I. 2. K.
 87. 2. — οὗτοι. V. ann. ad Conv. IV, 64. — προε-
 πιστεύθησαν. V. ann. ad Conv. IV, 29. — παρα-
 καταθήκην. V. ann. ad Conv. VIII, 36.

5. ἤρεϊτο i. q. προηρεϊτο. Supra I, 8. est αἰρεῖ-
 σθαι μᾶλλον et βούλεσθαι μᾶλλον. — σὺν τῷ γενναίῳ,
 cum fide, cum honestate, ut liberaliter ageret, pene
 i. q. γενναίως. Cf. ann. ad IX, 7. Cyrop. VIII, 2, 23.
 ὅς ἂν κτᾶσθαι τε πλεῖστα δύνηται σὺν τῷ δικαίῳ χρῆσθαι
 τε πλείστοις σὺν τῷ καλῷ, τοῦτον ἐγὼ εὐδαιμονέστερον νο-
 μίζω. — τοίνυν. V. ann. ad I, 10. — αὐτῷ, Ἄγιδι.
 Cf. ann. ad I, 5.

6. διδόντος, quum dare vellet, quum offerret.
 — Τιθραύστου. Vid. I, 35. — νομίζεται. Vid.
 ann. ad Hier. III, 3. Comm. IV, 4, 20. οὐκοῦν καὶ γο-
 νέας τιμᾶν πανταχοῦ νομίζεται; coll. 24. τοὺς εὖ ποιοῦντας
 ἀντενεργετεῖν οὐ πανταχοῦ νόμιμόν ἐστι;

παρ' ἡμῖν τῷ ἄρχοντι κάλλιον εἶναι τὴν στρα-
τιὰν ἢ ἑαυτὸν πλουτίζειν καὶ παρὰ τῶν πολε-
μίων λάφυρα μᾶλλον πειρᾶσθαι ἢ δῶρα λαμ-
βάνειν.

CAP. V.

- 1 Ἀλλὰ μὴν καὶ ὅσαι γε ἡδοναὶ πολλῶν κρα-
τοῦσιν ἀνθρώπων, ποίας οἶδέ τις Ἀγησίλαον
ἡττηθέντα; ὅς μέθης μὲν ἀποσχέσθαι ὁμοίως
ᾤετο χρῆναι καὶ μανίας, σίτων δ' ὑπὲρ καιρὸν
ὁμοίως καὶ ἀργίας. διμοιρίαν γε μὴν λαμβάνων
ἐν ταῖς θοίναις οὐχ ὅπως ἀμφοτέραις ἐχρῆτο,
ἀλλὰ διαπέμπων οὐδετέραν αὐτῷ κατέλειπε, νο-
μίζων βασιλεῖ τοῦτο διπλασιασθῆναι οὐχὶ πλη-
σμονῆς ἔνεκα, ἀλλ' ὅπως ἔχοι καὶ τούτῳ τιμᾶν,
- 2 εἴ τινα βούλοιτο. οὐ μὴν ὕπνω γε δεσπότη, ἀλλ'
ἀρχομένῳ ὑπὸ τῶν πράξεων ἐχρῆτο, καὶ εὐνήν
γε εἰ μὴ τῶν συνόντων φανυλοτάτην ἔχοι, αἰδού-

CAP. V. De Agesilai continentia agitur.

1. ὅσαι ἡδοναὶ — ποίας, ποίας τῶν ἡδονῶν,
ὅσαι. — κρατοῦσιν — ἡττηθέντα. Cf. §. 2. 6. I, 36.
— ὁμοίως καί, *perinde atque*. Resp. Lac. VI, 1.
ἐποίησε παίδων ἕκαστον ὁμοίως τῶν ἑαυτοῦ καὶ τῶν ἀλλοτρίων
ἄρχειν. M. 620 b. — ὑπὲρ καιρόν. Apud Athenaeum
XIV. p. 221. est ὑπερκαίρων. Cf. Conv. II, 19. R.
Eq. X, 14. ὑπερβάλλον δὲ τὸν καιρὸν οὐδὲν τῶν πάντων
ἡδύ. Hellen. VII, 5, 13. ἐδίωξαν οἱ ἐνδοθεν πορρώτέρῳ
τοῦ καιροῦ. — διμοιρίαν. Resp. Lac. XV, 4. (Λυκοῦρ-
γος τοὺς βασιλέας) διμοιρία ἐπὶ τῷ δείπνῳ ἐτίμησεν, οὐχ
ἵνα διπλάσια καταφάγοιεν, ἀλλ' ἵνα καὶ ἀπὸ τοῦδε τιμῆσαι
ἔχοιεν, εἴ τινα βούλοιτο. Eae autem θοῖναι vocabantur
φιλίτια. — οὐχ ὅπως, *non dicam, quomodo, h. e.*
non modo, non solum non. B. 150. in. M. 623.
R. 134. 5. e. γ. K. 615. n. — ἀμφοτέραις μοίραις.
— τιμᾶν. V. ann. ad Hier. VIII, 3.

μενος οὐκ ἄδηλος ἦν· ἡγεῖτο γὰρ ἄρχοντι προσ-
 ἡκειν οὐ μαλακία, ἀλλὰ καρτερία τῶν ιδιωτῶν
 περιεῖναι· τάδε μέντοι πλεονεκτῶν οὐκ ἡσχύνετο, 3
 ἐν μὲν τῷ θερεί τοῦ ἡλίου, ἐν δὲ τῷ χειμῶνι
 τοῦ ψύχους. καὶ μὴν εἴ ποτε μοχθῆσαι στρατιᾷ
 συμβαίη, ἐκὼν ἐπὶ παρὰ τοὺς ἄλλους, νομί-
 ζων πάντα τὰ τοιαῦτα παραμυθίαν εἶναι τοῖς
 στρατιώταις. ὥς δὲ συνελόντι εἰπεῖν, Ἀγησίλαος
 πονῶν μὲν ἡγάλλετο, ῥαστώνην δὲ πάμπαν οὐ
 προσίετο. περί γε μὴν ἀφροδισίων ἐγκρατείας 4
 αὐτοῦ ἄρ' οὐχὶ εἰ μὴ του ἄλλου, ἀλλὰ θαύμα-
 τος ἔνεκα ἄξιον μνησθῆναι; τὸ μὲν γὰρ ὣν μὴ
 ἐπεθύμησεν ἀπέχεσθαι, ἀνθρώπινον ἂν τις φαίη
 εἶναι· τὸ δὲ Μεγαβάτου τοῦ Σπιθριδάτου παι-
 δὸς ἐρασθέντα, ὥσπερ ἂν τοῦ καλλίστου ἢ σφο-
 δροτάτη φύσις ἐρασθείη, ἔπειτα ἡνίκα, ἐπιχω-
 ρίου ὄντος τοῖς Πέρσαις φιλεῖν οὐς ἂν τιμῶσιν,
 ἐπεχείρησε καὶ ὁ Μεγαβάτης φιλεῖν τὸν Ἀγη-
 σίλαον, διαμάχεσθαι ἀνὰ κράτος τῷ μὴ φιλη-

3. τάδε accusativus introductionis caussa indicat, quarum rerum maiorem partem habere Agesilaum non puduerit. Vid. ann. ad Conv. IV, 40. Hier. VII, 3. — παρὰ τοὺς ἄλλους, *prae ceteris, praeter ceteros*. Praepositiones παρὰ et πρὸς comparisonem indicant. Comm. I, 4, 14. παρὰ τὰ ἄλλα ζῶα ὥσπερ θεοὶ ἄνθρωποι βιοτεύουσι. V. ann. ad VIII, 4. — ὥς δὲ συνελόντι εἰπεῖν. V. ann. ad Hier. IX, 10. X, 1.

4. διαμάχεσθαι ἀνὰ κράτος τῷ μὴ φιληθῆναι, *omnibus viribus pugnare, ne oscula ferantur*. διαμάχεσθαι enim ut μάχεσθαι cum dativo construitur, Cyrop. III, 1, 3. πότῃ βούλει αὐτοῦ μένων τῷ λιμῷ καὶ τῷ δίψει μάχεσθαι ἢ εἰς τὸ ἰσόπεδον καταβὰς ἡμῶν διαμάχεσθαι; ac propter vetandi vel prohibendi significationem μὴ particula addita est, Anab. V, 8, 23. διεμάχετο, ὥς κάμνων, ἀσπίδα μὴ φέρειν. Malim τὸ μὴ φιληθῆναι, in quo insit effectus significatio. Eurip. Alc. 697. σὺ γ'

- θῆναι, ἄρ' οὐ τοῦτό γε ἤδη τὸ σωφρόνημα καὶ
 5 λίαν γεννικόν; ἐπεὶ δέ, ὥσπερ ἀτιμασθῆναι νο-
 μίσας, ὁ Μεγαβάτης τοῦ λοιποῦ οὐκέτι φιλεῖν
 ἐπειρᾷτο, προσφέρει τινὶ λόγον τῶν ἐταίρων ὁ
 Ἀγησίλαος πείθειν τὸν Μεγαβάτην πάλιν τιμᾶν
 αὐτόν. ἐρομένου δὲ τοῦ ἐταίρου, ἣν πεισθῇ ὁ
 Μεγαβάτης, εἰ φιλήσει, ἐνταῦθα διασιωπήσας ὁ
 Ἀγησίλαος εἶπεν οὕτως· Οὐδ' εἰ μέλλοιμί γε
 αὐτίκα μάλα κάλλιστός τε καὶ ἰσχυρότατος καὶ
 τάχιστος ἀνθρώπων ἔσεσθαι· μάχεσθαι γε μέν-
 6 τοι πάλιν τὴν αὐτὴν μάχην ὅμνυμι πάντας τοὺς
 θεοὺς ἢ μὴν μᾶλλον βούλεσθαι ἢ πάντα μοι,
 ὅσα ὁρῶ, χρύσεα γενέσθαι. καὶ ὁ τι μὲν δὴ
 ὑπολαμβάνουσί τινες ταῦτα, οὐκ ἄγνοῶ· ἐγὼ
 μέντοι δοκῶ εἰδέναι, ὅτι πολὺ πλεόνες τῶν πο-

οῦν ἀναιδῶς διεμάχου τὸ μὴ θανεῖν. — ἤδη. Vid. ann.
 ad Conv. IV, 60. — καὶ λίαν, *quam maxime*. Conv.
 IV, 37. Hier. I, 33. καὶ πάνν.

5. τοῦ λοιποῦ, *postea*. Quae locutio repetitio-
 nem eiusdem rei reliquo tempore factam dicitur indicare.
 Conv. IV, 56. ἐκ τοῦ λοιποῦ. — αὐτίκα μάλα. V.
 ann. ad Conv. VII, 4. — τάχιστος addidit Agesilaus,
 quod altero pede claudus erat. Ceterum v. Plutarch.
 Ages. 2. λέγεται δὲ μικρός τε γενέσθαι καὶ τὴν ὄψιν εὐκατα-
 φρόνητος. Corn. Nep. Ages. 8. *Maleficam nactus est*
(naturam) in corpore fingendo; nam et statura fuit
humili et corpore exiguo et claudus altero pede. —
 ὅμνυμι πάντας θεοὺς. B. 131. n. 1. M. 413. 9.
 R. 104. n. 14. K. 478. Qua in formula iurandi parti-
 cularum ἢ μὴν peculiaris usus est. — χρύσεα. Attica
 forma χρυσᾶ. Sed ionicis, quae dicuntur, formis non
 ubique abstinuisse dicitur Xenophon. Spectant autem haec
 verba ad notissimam fabulam de Mida.

6. καὶ ὁ τι — ἄγνοῶ, *neque ego ignoro, quid*
nonnulli de his rebus iudicent, tantis laudibus non di-

λεμίων ἢ τῶν τοιούτων δύνανται κρατεῖν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ὀλίγων εἰδότες, πολλοῖς ἔξεστιν ἀπιστεῖν· τὰ δὲ πάντες ἐπιστάμεθα, ὅτι ἥκιστα μὲν οἱ ἐπιφανέστατοι τῶν ἀνθρώπων λανθάνουσιν, ὃ τι ἂν ποιῶσιν· Ἀγησίλαον δὲ τι πράξαντα μὲν τοιοῦτον οὔτε ἰδὼν πώποτε οὐδεὶς ἀνήγγειλεν οὔτε εἰκάζων πιστὰ ἂν ἔδοξε λέγειν. καὶ γὰρ εἰς οἰκίαν μὲν οὐδεμίαν ἰδίαν ἐν ἀποδημία κατήγετο, αἰεὶ δὲ ἦν ἢ ἐν ἱερῷ, ἔνθα δὴ ἀδύνατον τὰ τοιαῦτα πράττειν, ἢ ἐν φανερῷ, μάρτυρας τοὺς πάντων ὀφθαλμοὺς τῆς σωφροσύνης ποιούμενος. εἰ δ' ἐγὼ ταῦτα ψεύδομαι ἀντία τῆς Ἑλλάδος ἐπισταμένης, ἐκεῖνον μὲν οὐδὲν ἐπαινῶ, ἑμαυτὸν δὲ ψέγω.

C A P. VI.

Ἀνδρίας γε μὴν οὐκ ἀφανῆ τεκμήρια μοι δοκεῖ παρασχέσθαι ὑφιστάμενος μὲν αἰεὶ πολεμεῖν πρὸς τοὺς ἰσχυροτάτους τῶν ἐχθρῶν τῇ τε πόλει καὶ τῇ Ἑλλάδι, ἐν δὲ τοῖς πρὸς τούτους

gnas esse. — ταῦτα. Accusativus pronominis eiusdem VIII, 7. verbo πιστεύειν additus est. — ὃ τι ἂν ποιῶσιν. Possit esse ποιούντες τι. Cyrop. I, 6, 25. (ὁ ἄρχων) οὐ λανθάνει, ὃ τι ἂν ποιῇ. Vid. Conv. IV, 48. ann. ad VI, 6. — τι τοιοῦτον, *flagitium aliquod*. — πράξαντα μὲν. Opponuntur ea, quae deinde dicuntur ne fingi quidem posse de Agesilai incontinentia. Cf. ann. ad Conv. II, 4. — εἰκάζων, εἰ εἰκάξει. Cf. Conv. IV, 13.

7. ἰδίαν. Plutarch. Ages. 14. καθ' αὐτόν.

CAP. VI. Agitur de Agesilai fortitudine et prudentia.

1. ὑφιστάμενος πολεμεῖν. Cf. I, 7. ὑπέστη διαβήσεσθαι εἰς τὴν Ἀσίαν. — τῇ πόλει dativus pendet ex vocabulo ἐχθρῶν. — ἑαυτὸν τάττων. V. ann. ad II, 25.

- 2 ἀγῶσι πρῶτον ἑαυτὸν τάττων. ἔνθα γε μὴν ἠθέλησαν αὐτῷ οἱ πολέμιοι μάχην συνάψαι, οὐ φόβῳ τρεψάμενος νίκης ἔτυχεν, ἀλλὰ μάχῃ ἀντιτύπῳ κρατήσας τρόπαιον ἐστήσατο, ἀθάνατα μὲν τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς μνημεῖα καταλιπών, σαφῇ δὲ καὶ αὐτὸς σημεῖα ἀπενεγκάμενος τοῦ θυμῷ μάχεσθαι· ὥστ' οὐκ ἀκούοντας, ἀλλ' ὁρῶντας ἐξῆν αὐτοῦ τὴν ψυχὴν δοκιμάζειν. τρόπαια μὲν οὖν Ἀγησιλάου οὐχ ὅσα ἐστήσατο, ἀλλ' ὅσα ἐστρατεύσατο δίκαιον νομίζειν. μεῖον μὲν γὰρ οὐδὲν ἐκράτει, ὅτε οὐκ ἠθέλον αὐτῷ οἱ πολέμιοι μάχεσθαι, ἀκινδυνότερον δὲ καὶ συμφωρότερον τῇ τε πόλει καὶ τοῖς συμμάχοις. καὶ ἐν τοῖς ἀγῶσι δὲ οὐδὲν ἥττον τοὺς ἀκονιτὶ ἢ τοὺς διὰ μάχης νικῶντας στεφανοῦσι. τὴν γε μὴν σοφίαν αὐτοῦ ποῖαι τῶν ἐκείνου πράξεων οὐκ ἐπιδεικνύουσιν; ὅς τῃ μὲν πατρίδι οὕτως ἐχρῆτο, ὥστε μάλιστα πειθόμενος . . . . ἑταίροις δὲ πρόθυμος ὢν ἀπροφασίστους τοὺς φίλους ἐκέκτητο· τοὺς δὲ γε στρατιώτας ἅμα πειθομέ-

2. φόβῳ τρεψάμενος, *quum eos timore percussos in fugam vertisset*. Possit μόνον addi, *solo timore*, ut paullo post pone ἀκούοντας et §. sq. Conv. IX, 5. Hier. VIII, 5. Ea vero omissione oppositioni maior vis tribuitur. Cf. ann. ad Conv. IV, 37. — σημεῖα, cicatrices adversas. Plutarch. Ages. 36. πᾶν ὑπὸ τραυματίων τὸ σῶμα κατακεκομμένος. — ἀκούοντας. Cf. ann. ad Hier. II, 8.

3. ὅσα ἐστρατεύσατο, ὅσας στρατείας ἐστρατεύσατο, *quascunque suscepit expeditiones*.

4. ἐχρῆτο. V. ann. ad II, 25. — πειθόμενος. Lacuna hic est, quam explere licet ex Plutarchi Agesilao c. 4. ὁ δὲ φησιν ὁ Ξενοφῶν, ὅτι πάντα τῇ πατρίδι πειθόμενος ἴσχυε πλεῖστον, ὥστε ποιεῖν ὃ βούλοιτο, τοιοῦ-

νους καὶ φιλοῦντας αὐτὸν παρεῖχε. καίτοι πῶς
 ἂν ἰσχυροτέρα γένοιτο φάλαγξ ἢ διὰ τὸ μὲν
 πείθεσθαι εὐτακτος οὖσα, διὰ δὲ τὸ φιλεῖν τὸν
 ἄρχοντα πιστῶς παροῦσα; τοὺς γε μὴν πολε- 5
 μίους εἶχε ψέγειν μὲν οὐ δυναμένους, μισεῖν δὲ
 ἀναγκαζομένους. τοὺς γὰρ συμμάχους ἀεὶ πλέον
 ἔχειν αὐτῶν ἐμηχανᾶτο, ἐξαπατῶν μὲν, ὅπου
 καιρὸς εἴη, φθάνων δὲ, ὅπου τάχους δεοί, λή-
 θων δὲ, ὅπου τοῦτο συμφέροι, πάντα δὲ τὰν-
 αντιὰ πρὸς τοὺς πολεμίους ἢ πρὸς τοὺς φίλους
 ἐπιτηδεύων. καὶ γὰρ νυκτὶ μὲν ὅσαπερ ἡμέρα 6
 ἐχρήτο, ἡμέρα δὲ ὅσαπερ νυκτί, πολλάκις ἄδη-
 λος γιγνόμενος, ὅπου τε εἴη καὶ ὅποι ἴοι καὶ
 ὅ τι ποιήσοι. ὥστε καὶ τὰ ἐχυρὰ ἀνώχυρα τοῖς
 ἐχθροῖς καθίστη, τὰ μὲν παριῶν, τὰ δὲ ὑπερ-
 βαίνων, τὰ δὲ κλέπτων. ὁπότε γε μὴν πορευ- 7
 οίτο, εἰδώς, ὅτι ἐξεΐη τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι,
 εἰ βούλοιντο, συντεταγμένον μὲν οὕτως ἦγε τὸ
 στράτευμα, ὥς ἂν ἐπικουρεῖν μάλιστα ἑαυτῷ
 δύναίτο, ἡσύχως δ' ὥσπερ ἂν παρθένος ἢ σω-

τὸν ἐστὶ. Idem fere narratur VII, 2. — καίτοι. V.
 ann. ad I, 5.

6. ὅσαπερ. V. ann. ad Hier. XI, 14. — ἄδη-
 λος γιγνόμενος, ὅπου εἴη. Dictum ut V, 6. λαν-
 θάνουσιν, ὅ τι ἂν ποιῶσιν. Nec multum discrepant haec
 commixti utriusque generis exempla. Comm. IV, 2, 21.
 δῆλος νῆ Δί' εἶναι (δοκεῖ), ὅτι ἂν ᾤετο εἰδέναι, οὐκ οἶδεν.
 Oecon. VII, 8. εὐδῆλος ἦν, ὅτι οὐκ ἀμελήσει τῶν διδασκο-
 μένων. I, 19. καὶ ὅτι πονηρότατοί γέ εἰσιν, οὐδὲ σὲ λανθά-
 νουσιν. — κλέπτων, *furtim occupans*. Quam significa-
 tionem id verbum aliquoties in Anabasi habet, veluti IV,
 6, 11. πολὺ οὖν κρεῖττον, τοῦ ἐρήμου ὄρους καὶ κλέψαι τι
 πειρᾶσθαι λαθρόντας καὶ ἀρπάσαι φθάσαντας, εἰ δυναίμεθα,
 μᾶλλον ἢ πρὸς ἰσχυρὰ χωρία καὶ ἀνδρας παρεσκευασμένους
 μάχεσθαι. —

φρονεστάτη προβαίνοι, νομίζων ἐν τῷ τοιούτῳ
 τό τε ἀτρεμές καὶ ἀνεκπληκτότατον καὶ ἀθου-
 βητότατον καὶ ἀναμαρτητότατον καὶ δυσεπιβου-
 8 λευτότατον εἶναι. τοιγαροῦν τοιαῦτα ποιῶν τοῖς
 μὲν πολεμίοις δεινὸς ἦν, τοῖς δὲ φίλοις θάρσος
 καὶ ῥώμην ἐνεποίει. ὥστε ἀκαταφρόνητος μὲν
 ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν διετέλεσεν, ἀζήμιος δ' ὑπὸ τῶν
 πολιτῶν, ἄμεμπτος δ' ὑπὸ τῶν φίλων, πολυε-
 ραστότατος δὲ καὶ πολυεπαινετώτατος ὑπὸ πάν-
 των ἀνθρώπων.

C A P. VII.

1 Ὡς γε μὴν φιλόπολις ἦν, καθ' ἐν μὲν ἑκα-
 στον μακρὸν ἂν εἴη γράφειν· οἶομαι γὰρ οὐδὲν
 εἶναι τῶν πεπραγμένων αὐτῷ, ὅτι οὐκ εἰς τοῦτο
 συντείνει. ὥς δ' ἐν βραχεῖ εἰπεῖν, ἅπαντες ἐπι-

7. παρθένος ἡ σωφρονεστάτη, *virgo, quae quidem pudicissima esset.* Additamento articulus vim certiore tribuit. Cf. VII, 6. IX, 5. X, 2. 3. XI, 1. Ceterum cf. Resp. Lac. III, 5. αἰδημονεσιέρους δ' ἂν αὐτοὺς (τοὺς Λακεδαιμονίους) ἡγήσαιο καὶ αὐτῶν τῶν ἐν τοῖς θαλάμοις παρθένων.

8. διετέλεσεν. Ex consuetudine addi poterat ὦν. Sed cf. X, 4. ἀήττητος διετέλεσεν. Comm. I, 6, 2. ἀνυπόδητός τε καὶ ἀχίτων διατελεῖς. M. 552. n. R. 129. n. 7. K. 574. n. 1.

CAP. VII. Demonstratur Agesilai amor erga cives et Graecos omnes et odium adversus barbaros.

1. καθ' ἐν ἑκαστον. V. ann. ad Hier. XI, 2. — μακρὸν ἂν εἴη, *longum est.* Anab. III, 4, 42. μακρὸν γὰρ ἦν ἀπὸ τῆς οὐράς (ἀνδρας) λαβεῖν. Neque magis Romani comparativo utuntur in ea re. Cf. Oecon. XVI, 11. σκληρὰ ἔσται ἡ γῆ κινεῖν τῷ ζεύγει. Thucyd. I, 50. αἱ δέκα νῆες ὀλίγαι ἀμύνειν. Plat. Menex. 239 b. ὁ χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγήσασθαι. M. 448. — ὥς δ' ἐν

στάμεθα, ὅτι Ἀγησίλαος ὅπου ᾤετο τὴν πα-
 τρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κιν-
 δύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ
 σῶμα, οὐ γῆρας προὔφασίζετο, ἀλλὰ καὶ βα-
 σιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε, τὸ τοὺς 2
 ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν. ἐν τοῖς
 μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος καὶ τόδε
 ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ, ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν
 τῇ πόλει φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λα-
 τρεύων. τίς γὰρ ἂν ἠθέλησεν ἀπειθεῖν, ὁρῶν
 τὸν βασιλέα πειθόμενον; τίς δ' ἂν, ἡγού-
 μενος μειονεκτεῖν, νεώτερόν τι ἐπεχείρησε ποιεῖν,
 εἰδὼς τὸν βασιλέα νομίμως καὶ τὸ κρατεῖσθαι
 φέροντα; ὅς καὶ πρὸς τοὺς διαφόρους ἐν τῇ 3
 πόλει ὥσπερ πατὴρ πρὸς παῖδας προσεφέρετο.
 ἐλοιδορεῖτο μὲν γὰρ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν,
 ἐτίμα δ' εἴ τι καλὸν πράσσοιεν, παρίστατο
 δ' εἴ τις συμφορὰ συμβαίνοι, ἐχθρὸν μὲν οὐ-

βραχεῖ εἰπεῖν. Vid. ann. ad Conv. IV, 25. —
 σῶμα. Cf. ann. ad V, 5. — τοῦτο ἔργον. Cf. I,
 37. Pronomen introducit quod sequitur τὸ — ποιεῖν.
 Vid. ann. ad Hier. VII, 3.

2. ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι. Pote-
 rat esse ἐν δὲ τοῖς μ. ὠφ. Sed particula post arctioris
 coniunctionis vocabula, maxime post praepositionem et
 articulum nonnunquam quarto loco ponitur. Anab. V,
 2, 2. εἰς τοὺς Ἀρίλας δὲ προθύμως ἤγον. Cyrop. I, 6, 41.
 ἐν τῷ τοιούτῳ δέ. — τόδε τίθημι αὐτοῦ, hoc eius
 beneficium pono. Cf. VIII, 1. 4 sqq. Resp. Lac. IX, 1.
 ἄξιον δὲ τοῦ Λυκούργου καὶ τόδε ἀγασθῆναι. Cyrop. I, 6,
 44. μάθε δέ μου καὶ τάδε. Pronomine omissio Anab. IV,
 8, 5. μάθε πρῶτον αὐτῶν, τίνας εἰσίν. Cf. ann. ad Hier.
 I, 33. — νεώτερόν τι ποιεῖν, novas res moliri,
 proprie: noviores, hoc est: vel antiquis vel novis novio-
 res; denique: quovis modo novas.

δὲνα ἡγούμενος πολίτην, ἐπαινεῖν δὲ πάντας
 ἐθέλων, σώζεσθαι δὲ πάντας κέρδος νομίζων,
 ζημίαν δὲ τιθεῖς, εἰ καὶ ὁ μικροῦ ἄξιος ἀπό-
 λοιτο· εἰ δ' ἐν τοῖς νόμοις ἡρεμοῦντες διαμέ-
 νοιεν, δῆλος ἦν εὐδαίμονα μὲν αἰεὶ ἔσεσθαι
 τὴν πατρίδα λογιζόμενος, ἰσχυρὰν δὲ τότε, ὅταν
 4 οἱ Ἕλληνες σωφρονῶσιν. εἴ γε μὴν αὖ καλὸν
 Ἕλληνα ὄντα φιλέλληνα εἶναι, τίνα τις οἶδεν
 ἄλλον στρατηγὸν ἢ πόλιν οὐκ ἐθέλοντα αἰρεῖν,
 ὅταν οἴηται πορθήσειν, ἢ συμφορὰν νομίζοντα
 5 τὸ νικᾶν ἐν τῷ πρὸς Ἕλληνας πολέμῳ; ἐκεῖνος
 τοίνυν, ἀγγελίας μὲν ἐλθούσης αὐτῷ, ὥς ἐν τῇ
 ἐν Κορίνθῳ μάχῃ ὀκτὼ μὲν Λακεδαιμονίων, ἐγ-
 γὺς δὲ μύριοι τῶν πολεμίων τεθναῖεν, οὐκ ἐφη-
 σθεῖς φανερὸς ἐγένετο, ἀλλ' εἶπεν ἄρα· Φεῦ, ὦ
 Ἑλλάς, ὅποτε οἱ νῦν τεθνηκότες ἱκανοὶ ἦσαν

3. αἰεὶ ionica forma, qua tamen Xenophon non videatur omnino abstinuisse. XI, 8. 12. Vid. Bornem. ad Cyrop. V, 3, 58. ed. Schneid. — σωφρονῶσιν, compositis scilicet contentionibus domesticis et bellis civilibus conversisque viribus contra communem hostem, regem Persarum.

4. εἴ γε μὴν. V. ann. ad Conv. IV, 18. — Ἕλληνα ὄντα, *graecum hominem*. Possit addi τινά: dicta vero illa sunt de Agesilao.

5. τοίνυν. Cf. ann. ad I, 10. — ἐν τῇ ἐν Κορίνθῳ μάχῃ, a. 394. Plutarch. Ages. 16. περὶ Κόρινθον. Diod. Sic. XIV, 83. παρὰ τὸν Νεμέαν ποταμόν. — ὀκτὼ. Hellen. IV, 3, 1. ὅντι δ' αὐτῷ ἐν Ἀμφιπόλει ἀγγέλλει Δερκυλλίδας, ὅτι νικῶν τε αὖ Λακεδαιμόνιοι, καὶ αὐτῶν μὲν τεθνάναι ὀκτώ, τῶν δὲ πολεμίων παμπληθεῖς· ἐδήλου δέ, ὅτι καὶ τῶν συμμάχων οὐκ ὀλίγοι πεπτωκότες εἶεν. Diod. Sic. l. c. καὶ τῶν μὲν Λακεδαιμονίων καὶ τῶν συμμάχων ἔπεσον ἑκατὸν πρὸς τοῖς χιλίοις, Βοιωτῶν δὲ καὶ τῶν ἄλλων συμμάχων περὶ διςχιλίους ὀκτακοσίους. — οὐκ ἐφησθεῖς φανερὸς ἐγένετο. Plutarch. Ages. 16. οὐκ ὥφθη περιχαρὴς οὐδ' ἐπρημένος. — ἀλλ' εἶπεν ἄρα.

ζῶντες νικᾶν μαχόμενοι πάντας τοὺς βαρβάρους. Κορινθίων γε μὴν τῶν φευγόντων λεγόντων, ὅτι ἐνδιδοῖτο αὐτοῖς ἡ πόλις, καὶ μηχανὰς ἐπιδει- 6 κνύντων, αἷς πάντες ἤλπιζον ἐλεῖν τὰ τεῖχη, οὐκ ἤθελε προσβάλλειν, λέγων, ὅτι οὐκ ἀνδραποδίζεσθαι δεοὶ Ἑλληνίδας πόλεις, ἀλλὰ σωφρονίζειν. εἰ δὲ τοὺς ἀμαρτάνοντας, ἔφη, ἡμῶν αὐτῶν ἀφανιοῦμεν, ὁρᾶν χρὴ, μὴ οὐδ' ἐξομεν μεθ' ὅτου τῶν βαρβάρων κρατήσομεν. εἰ δ' αὖ κα- 7 λὸν καὶ μισοπέρσῃν εἶναι, ὅτι καὶ ὁ πάλαι ἐξεστράτευσεν ὡς δουλωσόμενος τὴν Ἑλλάδα καὶ ὁ νῦν συμμαχεῖ μὲν τούτοις, μεθ' ὁποτέρων ἂν οἴηται μείζω βλάψειν, δωρεῖται δ' ἐκείνοις, οὓς ἂν νομίῃ λαβόντας πλεῖστα κακὰ τοὺς Ἕλληνας ποιήσιν, εἰρήνην δὲ συμπράττει, ἐξ ἧς ἂν ἡγῆται μάλιστ' ἂν ἡμᾶς ἀλλήλοις πολεμήσιν, ὁρῶσι μὲν οὖν ἅπαντες ταῦτα· ἐπεμελήθη δὲ τις ἄλλος πώποτε πλὴν Ἀγησίλαος ἢ ὅπως φύλὸν τι ἀποστήσεται τοῦ Πέρσου ἢ ὅπως τὸ ἀποστὰν

V. ann. ad Hier. I, 13. — φεῦ, ὦ Ἑλλάς, ὁπότε, *heu, Graecia, quandoquidem*. Plutarch. Ages. 16. φεῦ τῆς Ἑλλάδος τοσούτους ἄνδρας ἀπολωλεκνίας ὑφ' αὐτῆς, ὅσοι ζῶντες ἐδύναντο νικᾶν ὁμοῦ σύμπαντας τοὺς βαρβάρους μαχόμενοι. — ὁπότε. Vid. ann. ad Conv. II, 12.

6. Κορινθίων τῶν φευγόντων. Nominativus est vel Κορινθίων οἱ φεύγοντες vel Κορίνθιοι οἱ φεύγοντες. V. ann. ad VI, 7. — ὅτι ἐνδιδοῖτο αὐτοῖς ἡ πόλις, *urbem se iis dedere velle*. Cf. II, 18, ubi verbum de proditione dictum est. — μὴ οὐδ' ἐξομεν. B. 148. n. 6 sq. M. 516. n. 2. R. 135. 7. b. a. K. 608.

7. ὁ πάλαι Πέρσης, Darius et Xerxes, ὁ νῦν, Darius II et Artaxerxes II. — ταῦτα, haec quam sint Graecis pernicioſa et communi graecarum civitatum odio digna, et quam bene egerit Agesilaus, quod Persas inimicitia sua persequeretur. — ὅπως cum futuro tempore

μὴ ἀπόληται ἢ τὸ παράπαν ὥς καὶ βασιλεὺς
κακὰ ἔχων μὴ δυνήσεται τοῖς Ἑλλησι πράγματα
παρέχειν; ὃς καὶ πολέμουσιν τῆς πατρίδος πρὸς
Ἑλληνας ὅμως τοῦ κοινοῦ ἀγαθοῦ τῇ Ἑλλάδι
οὐκ ἠμέλησεν, ἀλλ' ἐξέπλευσεν ὅτι δύναίτο κα-
κὸν ποιήσων τὸν βάρβαρον.

CAP. VIII.

- 1 Ἀλλὰ μὲν ἄξιόν γε αὐτοῦ καὶ τὸ εὐχαρι μὴ
σιωπᾶσθαι· ὧ γε ὑπαρχούσης μὲν τιμῆς, παρ-
ούσης δὲ δυνάμεως, πρὸς δὲ τούτοις βασιλείας,
καὶ ταύτης οὐκ ἐπιβουλευομένης, ἀλλ' ἀγαπω-
μένης, τὸ μὲν μέγαλαυχον οὐκ ἂν εἶδε τις, τὸ
δὲ φιλόστοργον καὶ θεραπευτικὸν τῶν φίλων καὶ
2 μὴ ζητῶν κατενόησεν ἄν. καὶ μὲν μετεῖχε μὲν

construi solet, etiam post praeterita. Accedit eodem in
genere ὥς. Quod interpositum est ἀπόληται, is coniu-
ctivus, siquidem post praeteritum posita est particula con-
siliium significans, rem ex sententiae natura sponte natam
significat. V. ann. ad Conv. IV, 8. Comm. II, 2, 10.
ἐπιμελομένην (τὴν μητέρα), ὅπως ὑγίαινης τε καὶ ὅπως τῶν
ἐπιτηδείων μηδεὸς ἐνδεῆς ἔσῃ, χαλεπὴν εἶναι φήσ; II, 4, 2.
ὁρᾷν ἔφη τοὺς πολλοὺς οὐτε ὅπως κτήσονται φροντίζοντας
οὐτε ὅπως οἱ ὅντες ἑαυτοῖς σώζονται. — κακὰ ἔχων, ma-
lis pressus. — ὅμως. V. ann. ad I, 11.

CAP. VIII. Agesilai comitas, spiritus regius, fruga-
litas: quae virtutes aliaeque his affines comparantur cum
vitiis regis Persarum.

1. αὐτοῦ. V. ann. ad VII, 2. — ὧ γε. V.
ann. ad Conv. IV, 15. VIII, 37. — οὐκ ἂν εἶδε τις,
nemo videret vel vidisset. Particula cum indicativo con-
iuncta indicat, accidere vel accidisse aliquid, quotiescun-
que occasio ita ferret. Quod genus dicendi ne accedente
quidem negatione diversum est. V. ann. ad I, 26. —
μὴ ζητῶν. V. ann. ad Conv. IV, 13.

ἡδιστα παιδικῶν λόγων, συνεσπούδαζε δὲ πᾶν, ὃ τι δέοι φίλοις. διὰ δὲ τὸ εὐέλπιδες καὶ εὐθυμοὺς καὶ αἰεὶ ἱλαρὸς εἶναι πολλοὺς ἐποίει μὴ τοῦ δια-
 πράξασθαι τι μόνον ἔνεκα πλησιάζειν, ἀλλὰ καὶ
 τοῦ ἡδιον διημερεύειν. ἡκιστα δ' ὧν οἷος μεγα-
 ληγορεῖν ὅμως τῶν ἐπαινούντων αὐτοὺς οὐ βα-
 ρέως ἤκουεν, ἡγούμενος βλάπτειν οὐδὲν αὐτούς,
 ὑπισχνεῖσθαι δὲ ἄνδρας ἀγαθοὺς ἔσεσθαι. ἀλλὰ **3**
 μὴν καὶ τῇ μεγαλογνωμοσύνῃ γε ὡς εὐκαιρῶς
 ἐχρῆτο, οὐ παραλειπτέον. ἐκεῖνος γάρ, ὅτ' ἦλ-
 θεν αὐτῷ ἐπιστολὴ παρὰ βασιλέως, ἣν ὁ μετὰ
 Καλλέα τοῦ Λακεδαιμονίου Πέρσης ἤνεγκε, περὶ
 ξενίας τε καὶ φιλίας αὐτοῦ, ταύτην μὲν οὐκ
 ἐδέξατο, τῷ δὲ φέροντι εἶπεν ἀπαγγεῖλαι βασι-
 λεῖ, ὡς ἰδίᾳ μὲν πρὸς αὐτὸν οὐδὲν δέοι ἐπιστο-
 λὰς πέμπειν, ἣν δὲ φίλος τῇ Λακεδαιμόνι καὶ
 τῇ Ἑλλάδι εὖνους ὧν φαίνεται, ὅτι καὶ αὐτὸς
 φίλος ἀνὰ κράτος αὐτῷ ἔσοιτο· ἦν μέντοι, ἔφη,
 ἐπιβουλεύων ἀλίσκηται, μηδ' ἂν πάνυ πολλὰς
 ἐπιστολὰς δέχωμαι, φίλον ἔξειν με οἰέσθω. ἐγὼ **4**
 οὖν καὶ τοῦτο ἐπαινῶ Ἀγησιλάου, τὸ πρὸς τὸ
 ἀρέσκειν τοῖς Ἑλλησιν ὑπεριδεῖν τὴν βασιλέως

2. παιδικῶν λόγων. Sunt sermones, quales ab
 amantibus habentur, festivi et ioculares etiam. — φίλοις
 dativus ad utrumque verbum videtur referendus esse. Cf.
 Conv. VI, 6. De accusativo ad prius verbum perti-
 nente v. Conv. VIII, 17. IV, 51., de dativo ad alte-
 rum referendo Matth. 412. — εὐέλπιδες. V. ann. ad
 Conv. V, 5. — οἷος μεγαληγορεῖν, is qui se iacta-
 ret. B. 150. p. 445 sq. M. 479. n. 2. R. 122. 9.
 ann. 1. K. 656. n. 1. — ὅμως. V. ann. ad I, 11.

3. αὐτοῦ, βασιλέως.

4. τοῦτο ἐπαινῶ Ἀγησιλάου. Cf. ann. ad
 VII, 2., de pronomine ann. ad Hier. VII, 1. — πρὸς

- ξενίαν. ἄγαμαι δὲ καὶ κεῖνο, ὅτι οὐχ ὀπότερος πλείω τε χρήματα ἔχοι καὶ πλειόνων ἄρχοι, τούτῳ ἡγήσατο μείζον φρονητέον εἶναι, ἀλλ' ὀπότερος αὐτός τε ἀμείνων εἴη καὶ ἀμεινόνων ἡγοῖτο.
- 5 ἐπαινῶ δὲ καὶ κεῖνο τῆς προνοίας αὐτοῦ, ὅτι νομίζων ἀγαθὸν τῇ Ἑλλάδι ἀφίστασθαι τοῦ βασιλέως ὡς πλείστους σατράπας, οὐκ ἐκρατήθη οὐθ' ὑπὸ δώρων οὐθ' ὑπὸ τῆς βασιλέως ῥώμης ἐθελῆσαι ξενωθῆναι αὐτῷ, ἀλλ' ἐφυλάξατο μὴ ἀπιστος γενέσθαι τοῖς ἀφίστασθαι βουλομένοις.
- 6 ἐκεῖνό γε μὴν αὐτοῦ τίς οὐκ ἂν ἀγασθεῖη; ὁ μὲν γὰρ Πέρσης νομίζων, ἦν χρήματα πλεῖστα ἔχῃ, πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσεσθαι, διὰ τοῦτο πᾶν μὲν τὸ ἐν ἀνθρώποις χρυσίον, πᾶν δὲ τὸ ἀργύριον, πάντα δὲ τὰ πολυτελέστατα ἐπειράτο πρὸς ἑαυτὸν ἀθροίζειν. ὁ δὲ οὕτως ἀντεσκευάσατο τὸν οἶκον, ὥστε τούτων μηδενὸς προσδεῖσθαι.
- 7 εἰ δὲ τις ταῦτα ἀπιστεῖ, ιδέτω μὲν, οἷα

τὸ ἀρέσκειν τοῖς Ἕλλησιν. Inest comparationis notio, quam exprimas gegen das Wohlwollen der Hellenen V. ann. ad V, 3. Anab. VII, 7, 41. λῆρος πάντα δοκεῖ εἶναι πρὸς τὸ ἀργύριον ἔχειν ἐκ παντὸς τρόπου.

5. καὶ κεῖνο τῆς προνοίας αὐτοῦ, *illud quoque prudentiae eius exemplum*. V. ann. ad VII, 2. — οὐκ ἐκρατήθη — ἐθελῆσαι ξενωθῆναι αὐτῷ, *non victus est, ut hospitio ei iungi vellet*. De verbo κρατεῖν vid. I, 36. Infinitivo exprimitur effectus, qui cogitatur. Id quod possit scribi ad similitudinem loci, qui est II, 1, οὐχ ὡς ἐθελήσεις ξενωθῆναι ἐκρατήθη.

6. πάνθ' ὑφ' ἑαυτῷ ποιήσεσθαι, *facturum esse, ut omnia in sua potestate sint, sibi omnia subiecturum*. I, 22. ὑπὸ χεῖρα ἐποιεῖτο. — τὸ ἐν ἀνθρώποις. V. ann. ad Conv. IV, 12. — ἀντεσκευάσατο τὸν οἶκον, *contra, h. e. diversam a domo regis Persarum instruxit suam domum*.

οἰκία ἤρκει αὐτῷ, θεασάσθω δὲ τὰς θύρας αὐ-
 τοῦ· εἰκάσειε γὰρ ἂν τις ἔτι ταύτας ἐκείνας εἶ-
 ναι, ὥςπερ Ἀριστόδημος ὁ Ἡρακλέους, ὅτε κατ-
 ἤλθε, λαβὼν ἐπεστήσατο· πειράσθω δὲ θεά-
 σασθαι τὴν ἔνδον κατασκευὴν, ἐννοησάτω δέ,
 ὥς ἐθοίναζεν ἐν ταῖς θυσίαις, ἀκουσάτω δέ, ὥς
 ἐπὶ πολιτικοῦ κανάθρου κατῆει εἰς Ἀμύκλας ἢ
 θυγάτηρ αὐτοῦ. τοιγαροῦν οὕτως ἐφαρμόσας 8
 τὰς δαπάνας ταῖς προσόδοις οὐδὲν ἠναγκάζετο
 χρημάτων ἔνεκα ἄδικον πράττειν. καίτοι καλὸν
 μὲν δοκεῖ εἶναι τείχη ἀνάλωτα κτᾶσθαι ὑπὸ
 πολεμίων· πολὺ μὲντοι ἔγωγε κάλλιον κρίνω τὸ
 τὴν αὐτοῦ ψυχὴν ἀνάλωτον κατασκευάσαι καὶ
 ὑπὸ χρημάτων καὶ ὑπὸ ἡδονῶν καὶ ὑπὸ φόβου.

7. ταῦτα. Vid. ann. ad V, 6. — τὰς θύρας.
 Plutarch. Lycurg. 13. τὴν μὲν ὀροφὴν ἀπὸ πελέκεως εἰργα-
 σμένην, τὰς δὲ θύρας ἀπὸ πρίονος μόνου καὶ μηδενὸς τῶν
 ἄλλων ἐργαλείων. Ages. 19. οὐ δεῖπρον ἤλλαξεν, — οὐκ
 οἰκίας κατασκευὴν, ἀλλὰ καὶ τὰς θύρας ἀφῆκεν οὕτως οὔσας
 σφόδρα παλαιάς, ὥς δοκεῖν εἶναι ταύτας ἐκείνας, ὥς ἐπέθηκεν
 Ἀριστόδημος. Fuit is unus ex Heraclidis, pater Proclis
 et Eurysthenis, quibus post Heraclidarum reditum in Pe-
 loponnesum obtigit regnum Spartanum. — κανάθρου.
 Plutarch. Ages. 19. κανάθρα δὲ καλοῦσιν εἰδῶλα γρυπῶν
 ξύλινα καὶ τραγελάφων, ἐν οἷς κομίζουσι τὰς παῖδας ἐν ταῖς
 πομπαῖς. Hesychius: κανάθρα· ἀστράβη ἢ ἄμαξα πλέγματα
 ἔχουσα, ἐφ' ᾧ πομπεύουσιν αἱ παρθέναι, ὅταν εἰς τὸ τῆς
 Ἑλένης ἀπίωσιν. — πολιτικοῦ, quali solebant cives uti,
 bürgerlich. — εἰς Ἀμύκλας, ad Hyacinthia. Vid.
 ann. ad II, 17. — ἢ θυγάτηρ αὐτοῦ. Filiae erant
 Eupolia et Prolyta.

8. καίτοι. V. ann. ad I, 5.

CAP. IX.

- 1 Ἀλλὰ μὴν ἐρῶ γε, ὥς καὶ τὸν τρόπον ὑπεστήσατο τῇ τοῦ Πέρσου ἀλαζονείᾳ. πρῶτον μὲν γὰρ ὁ μὲν τῷ σπανίως ὀρᾶσθαι ἐσεμνύνετο, Ἀγησίλαος δὲ τῷ ἀεὶ ἐμφανῆς εἶναι ἠγάλλετο, νομίζων αἰσχροουργία μὲν τὸ ἀφανίζεσθαι πρέπειν, τῷ δὲ εἰς κάλλος βίῳ τὸ φῶς μᾶλλον κόσμον παρέχειν. ἔπειτα δὲ ὁ μὲν τῷ δυσπρόσοδος εἶναι ἐσεμνύνετο, ὁ δὲ τῷ πᾶσιν εὐπρόσοδος εἶναι ἔχαιρε· καὶ ὁ μὲν ἠβρύνετο τῷ βραδέως διαπράττειν, ὁ δὲ τότε μάλιστα ἔχαιρεν, ὅποτε
- 3 τάχιστα τυχόντας ὧν δέοιντο ἀποπέμποι. ἀλλὰ μὴν καὶ τὴν εὐπάθειαν ὅσῳ ῥάονα καὶ εὐπωρότεραν Ἀγησίλαος ἐπετήδευσεν, ἄξιον κατανοῆσαι. τῷ μὲν γὰρ Πέρσῃ πᾶσαν γῆν περιέρχονται μαστεύοντες, τί ἂν ἡδέως πίοι, μυρίοι δὲ τεχνῶνται, τί ἂν ἡδέως φάγοι· ὅπως γε μὴν καταδάρθῃ, οὐδ' ἂν εἴποι τις ὅσα πραγματεύονται. Ἀγησίλαος δὲ διὰ τὸ φιλόπονός εἶναι πᾶν μὲν τὸ παρὸν ἡδέως ἔπινε, πᾶν δὲ τὸ συντυχὸν ἡδέως ἥσθιεν· εἰς δὲ τὸ ἀσμένως κοιμηθῆναι πᾶς τόπος ἱκανὸς ἦν αὐτῷ. καὶ ταῦτα οὐ μόνον πράττων ἔχαιρεν, ἀλλὰ καὶ ἐνθυμούμενος ἠγάλλετο, ὅτι αὐτὸς μὲν ἐν μέσαις ταῖς
- 4

CAP. IX. Materies porro tractatur.

1. ὥς καὶ τὸν τρόπον ὑπεστήσατο τῇ τοῦ Πέρσου ἀλαζονείᾳ, *quomodo etiam mores suos Persae ostentationi repugnantes instituerit.* — ἐμφανῆς. V. ann. ad Conv. V, 5. — τῷ εἰς κάλλος βίῳ, *vita ad honestatem institutae.* Oecon. IX, 6. μετὰ ταῦτα κόσμον γυναικὸς τὸν εἰς ἐορτὰς διηροῦμεν. Anab. I, 9, 5. ἔκρινον δ' αὐτὸν καὶ τῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔργων φιλομαθέστατον εἶναι.

4. ὅτι αὐτὸς μὲν ἐν μέσαις ταῖς εὐφροσύναις

εὐφροσύναις ἀναστρέφοιτο, τὸν δὲ βάρβαρον ἐώ-
 ρα, εἰ μέλλοι ἀλύπως βιώσεσθαι, συνελκυστέον
 αὐτῷ ἀπὸ περάτων τῆς γῆς τὰ τέρποντα. εὐ- 5
 φραϊνε δὲ αὐτὸν καὶ τάδε, ὅτι αὐτὸς μὲν ἦδει
 τῇ τῶν θεῶν κατασκευῇ δυνάμενος ἀλύπως χρῆ-
 σθαι, τὸν δὲ ἐώρα φεύγοντα μὲν θάλπη, φεύ-
 γοντα δὲ ψύχη δι' ἀσθενείαν ψυχῆς, οὐκ ἀν-
 δρῶν ἀγαθῶν, ἀλλὰ θηρίων τῶν ἀσθενεστάτων
 βίον μιμούμενον. ἐκεῖνό γε μὴν πῶς οὐ καλὸν 6
 καὶ μεγαλόγνωμον, τὸ αὐτὸν μὲν ἀνδρὸς ἔργοις
 καὶ κτήμασι κοσμεῖν τὸν ἑαυτοῦ οἶκον, κύνας
 τε πολλοὺς θηρευτὰς καὶ ἵππους πολεμιστηρίους
 τρέφοντα. Κυνίσκαν δέ, ἀδελφὴν οὖσαν, πεί-
 σαι ἄρματοτροφεῖν καὶ ἐπιδεῖξαι, νικώσης αὐ-
 τῆς, ὅτι τὸ θρέμμα τοῦτο οὐκ ἀνδραγαθίας,

ναις ἀναστρέφοιτο, *se quidem mediis in voluptati-
 bus versari.* — τὸν δὲ βάρβαρον ἐώρα. *Attractionis
 genus est, de quo dictum est ad Conv. IV, 35. Quam-
 quam hic deest, quod sequi solet, relativum. Possit esse
 τῷ δὲ βαρβάρῳ ἐώρα συνελκυστέον (εἶναι).* Nam quominus
 accusativum cum participio coniungamus, impedit inter-
 positus dativus.

5. τῇ τῶν θεῶν κατασκευῇ χρῆσθαι. *Plu-
 tarch. Ages. 14. χρῆσθαι ταῖς ὑπὸ τοῦ θεοῦ κεκραμέναις
 ὥραις.* — δυνάμενος. *V. ann. ad Hier. II, 9. —
 φεύγοντα. Cyrop. VIII, 6, 22. τὸν μὲν ἀμφὶ τὸν χει-
 μῶνα χρόνον διῆγεν ἐν Βαβυλῶνι ἐπὶ μῆνας· αὕτη γὰρ ἀλε-
 εινὴ ἢ χώρα· τὸν δὲ ἀμφὶ τὸ ἔαρ τρεῖς μῆνας ἐν Σούσοις·
 τὴν δὲ ἀκμὴν τοῦ θέρους δύο μῆνας ἐν Ἐκβατάνοις· οὕτω
 δὴ ποιοῦντα αὐτὸν λέγουσιν ἐν ἑαρινῷ θάλπει καὶ ψύχει διά-
 γειν αἰεὶ.* — τῶν ἀσθενεστάτων. *V. ann. ad VI, 7.*

6. ἐκεῖνο. *V. ann. ad Conv. IV, 40. et Hier.
 VII, 3. — Κυνίσκα. Ea mulier prima equos currui
 iungendos aluisse et in certamine Olympio palmam tulisse
 fertur.*

- 7 ἀλλὰ πλούτου ἐπίδειγμά ἐστι. τόδε γε μὴν πῶς οὐ σαφῶς πρὸς τὸ γενναῖον ἔγνω, ὅτι ἄρματι μὲν νικήσας τοὺς ιδιώτας οὐδὲν ὀνομαστότερος ἂν γένοιτο, εἰ δὲ φίλην μὲν πάντων μάλιστα τὴν πόλιν ἔχοι, πλείστους δὲ φίλους καὶ ἀρίστους ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν κεκτῆτο, νικῶν δὲ τὴν μὲν πατρίδα καὶ τοὺς ἐταίρους εὐεργετῶν, τοὺς δὲ ἀντιπάλους τιμωρούμενος, ὅτι ὄντως ἂν εἴη νικηφόρος τῶν καλλίστων καὶ μεγαλοπρεπεστάτων ἀγωνισμάτων καὶ ὀνομαστότατος καὶ ζῶν καὶ τελευτήσας γένοιτ' ἂν;

CAP. X.

- 1 Ἐγὼ μὲν οὖν τὰ τοιαῦτα ἐπαινῶ Ἀγησίλαον. ταῦτα γὰρ οὐχ ὥσπερ εἰ θησαυρῷ τις ἐντύχοι, πλουσιώτερος μὲν ἂν εἴη, οἰκονομικώ-

7. πρὸς τὸ γενναῖον, pr. *secundum honestatem*, h. e. *ex generosa animi indole*. σὺν τῷ γενναίῳ IV, 5. ὑπὸ γενναιότητος Cyrop. VIII, 3, 38. — ἄρματι μὲν νικήσας, εἰ μὲν ἄρματι νικήσεις. Vid. Conv. IV, 13. — κεκτῆτο. Alii κεκτῶτο. Vid. B. 98. n. 9. R. 77. ann. 3. K. 153. n. 2. De accentu vid. ann. ad Conv. I, 8.

CAP. X. Propter res commemoratas tanto excellentior fuit Agesilaus.

1. τὰ τοιαῦτα ἐπαινῶ Ἀγησίλαον. Possit esse Ἀγησιλάου, ut VIII, 4. Rarior usus verbi cum duobus accusativis, altero scilicet pronominis. Plat. Sympos. 222 a. ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἐγὼ Σωκράτη ἐπαινῶ. Soph. Ai. 1381. πάντ' ἔχω σ' ἐπαινέσαι. — ταῦτα γὰρ οὐχ ὥσπερ. Imperfecta haec est comparatio. Velimus ita fere conformatam orationem: Haec enim ille fecit laudabiliter nec ita, ut si quis etc., sed nihil ille casu, omnia virtute consecutus merito mihi videtur vir omnino bonus

τερος δὲ οὐδὲν ἄν, καὶ εἰ νόσου δὲ πολεμίοις
 ἐμπεσούσης κρατήσκειν, εὐτυχέστερος μὲν ἄν εἴη,
 στρατηγικώτερος δὲ οὐδὲν ἄν· ὁ δὲ καρτερίᾳ
 μὲν πρωτεύων, ἔνθα πονεῖν καιρός, ἀλκῇ δέ,
 ὅπου ἀνδρίας ἀγών, γνώμῃ δέ, ὅπου βουλῆς
 ἔργον, οὗτος ἔμοιγε δοκεῖ δικαίως ἀνὴρ ἀγαθὸς
 παντελῶς ἄν νομίζεσθαι. εἰ δὲ καλὸν εὖρημα **2**
 ἀνθρώποις στάθμη καὶ κανὼν πρὸς τὸ ἀγαθὸν
 ἐργάζεσθαι, καλὸν ἄν μοι δοκεῖ ἢ Ἀγησιλάου
 ἀρετὴ παράδειγμα γενέσθαι τοῖς ἀνδραγαθίαν
 ἀσκεῖν βουλομένοις. τίς γὰρ ἄν ἢ θεοσεβῇ μι-
 μούμενος ἀνόσιος γένοιτο ἢ δίκαιον ἄδικος ἢ
 σώφρονα ὑβριστῆς ἢ ἐγκρατὴ ἀκρατής; καὶ γὰρ
 δὴ οὐχ οὕτως ἐπὶ τῷ ἄλλων βασιλεύειν, ὥς ἐπὶ
 τῷ ἑαυτοῦ ἄρχειν ἐμεγαλύνετο, οὐδ' ἐπὶ τῷ πρὸς
 τοὺς πολεμίους, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πρὸς πᾶσαν ἀρε-
 τὴν ἡγεῖσθαι τοῖς πολίταις. ἀλλὰ γὰρ μή, ὅτι **3**
 τετελευτηκὼς ἐπαινεῖται, τούτου ἔνεκα θρηνηόν-
 τες τοῦτον τὸν λόγον νομισάτω, ἀλλὰ πολὺ μᾶλ-
 λον ἐγκώμιον. πρῶτον μὲν γὰρ ἄπερ ζῶν ἤκουε,
 ταῦτα καὶ νῦν λέγεται περὶ αὐτοῦ· ἔπειτα δὲ
 τί καὶ πλεον θρήνου ἄπεστιν ἢ βίος τε εὐκλεῆς

existimandus esse. Inchoavit enim scriptor orationem,
 tanquam si esset eam ita fere continuaturus: ταῦτα γὰρ
 ἀνδρὸς ἀγαθοῦ παντελῶς ἔργα μοι δοκεῖ εἶναι. — καὶ —
 δέ, *et vero etiam*. Hoc loco particulae addi aliud quod-
 dam si non gravius, at haud spernendum exemplum si-
 gnificant. Cf. I, 25. II, 2. VI, 3. Conv. II, 9. — οὗ-
 τος. V. ann. ad Conv. IV, 64. — ἀγαθὸς παν-
 τελῶς, *bonus omnino*. De Venat. IV, 7. τὰ χρώματα
 λευκὰ παντελῶς. Hellen. IV, 2, 18. βαθεῖαν παντελῶς ἐποιή-
 σαντο τὴν φάλαγγα. — δοκεῖ ἄν νομίζεσθαι, νομί-
 ζοι' ἄν. Vid. §. 2. Comm. I, 1, 16.

2. εἰ δὲ καλόν. Vid. ann. ad Conv. IV, 18.

καὶ θάνατος ὥραϊος; ἐγκωμίων δὲ τί ἀξιώτερον
ἢ νῆκαί τε αἱ κάλλισται καὶ ἔργα τὰ πλείστου
ἀξια; δικαίως δ' ἂν ἐκεῖνός γε μακαρίζοιτο, ὅς
4 εὐθύς μὲν ἐκ παιδὸς ἐρασθεὶς τοῦ εὐκλεῆς γε-
νέσθαι ἔτυχε τούτου μάλιστα τῶν καθ' ἑαυτόν,
φιλοτιμότερος δὲ πεφυκὼς ἀήττητος διετέλεσεν,
ἐπεὶ βασιλεὺς ἐγένετο, ἀφικόμενος δὲ ἐπὶ τὸ μή-
κιστον ἀνθρωπίνου αἰῶνος ἀναμάρτητος ἐτελεύ-
τησε καὶ περὶ τούτους, ὧν ἡγεῖτο, καὶ πρὸς
ἐκείνους, οἷς ἐπολέμει.

CAP. XI.

1 Βούλομαι δὲ καὶ ἐν κεφαλαίοις ἐπανελθεῖν
τὴν ἀρετὴν αὐτοῦ, ὥς ἂν ὁ ἔπαινος εὐμνημο-
νεστέρως ἔχη. Ἀγησίλαος ἱερὰ μὲν καὶ τὰ ἐν
τοῖς πολεμίοις ἐσέβετο, ἡγούμενος τοὺς θεοὺς

3. θάνατος ὥραϊος, *mors matura*, quam quis
iusta aetate, senex oppetit. — νῆκαι αἱ κάλλισται.
V. ann. ad VI, 7.

4. εὐκλεῆς. V. ann. ad Conv. V, 5. — ἀήτ-
τητος. V. ann. ad VI, 8. — ἀφικόμενος ἐπὶ τὸ
μήκιστον ἀνθρωπίνου αἰῶνος, *quum ad longissi-
mum vitae humanae terminum pervenisset*. Vid. XI,
15. Possit addi τέρμα, ut est Resp. Lac. X, 1. ἐπὶ τῷ τέρ-
ματι τοῦ βίου, quod infra XI, 15. est πρὸς τῷ στόματι τοῦ
βίου.

CAP. XI. Sententiis brevibus quasi principia virtutis
omnis Agesilai explicantur. Continet autem, ut videtur,
hoc caput prima laudationis lineamenta.

1. ἐν κεφαλαίοις ἐπανελθεῖν, *per locos re-
petere*, in *Hauptzügen* noch einmal darstellen. — ὁ
ἔπαινος. X, 3. ἐγκώμιον. Suidas: ἐγκώμιον ἐπαίνου δια-
φέρει. ἔπαινος μὲν γάρ ἐστι λόγος ἐπαινετικός, μίαν πράξιν
ἐπαινῶν. ἐγκώμιον δὲ λόγος ἐγκωμιαστικός πολλὰς ἐν ἑαυτῷ
πράξεις περιλαμβάνων. — ἱερὰ τὰ ἐν τοῖς πολεμίοις.

οὐχ ἥττον ἐν τῇ πολεμίᾳ χρῆναι ἢ ἐν τῇ φι-
 λίᾳ συμμάχους ποιεῖσθαι· ἱκέτας δὲ θεῶν οὐδὲ
 ἐχθροὺς ἐβιάζετο, νομίζων ἄλογον εἶναι τοὺς μὲν
 ἐξ ἱερῶν κλέπτοντας ἱεροσύλους καλεῖν, τοὺς δὲ
 βωμῶν ἱκέτας ἀποσπῶντας εὐσεβεῖς ἡγεῖσθαι.
 ἐκεῖνός γε μὴν ὑμνῶν οὐποτ' ἔληγεν, ὥς τοὺς **2**
 θεοὺς οἶοιτο οὐδὲν ἥττον ὁσίοις ἔργοις ἢ ἀγνοῖς
 ἱεροῖς ἡδεσθαι. ἀλλὰ μὴν καὶ ὁπότε εὐτυχοίη,
 οὐκ ἀνθρώπων ὑπερεφρόνει, ἀλλὰ θεοῖς χάριν
 ἡδεῖ. καὶ θαρρόων πλείονα ἔθυεν ἢ ὀκνῶν ἠὔχετο.
 εἴθιστο δὲ φοβούμενος μὲν ἱλαρὸς φαίνεσθαι, εὐ-
 τυχῶν δὲ πρῶτος εἶναι. τῶν γε μὴν φίλων οὐ **3**
 τοὺς δυνατωτάτους, ἀλλὰ τοὺς προθυμοτάτους
 μάλιστα ἠσπάζετο. ἐμίσει δὲ οὐκ εἴ τις κακῶς
 πάσχων ἡμύνετο, ἀλλ' εἴ τις εὐεργετούμενος
 ἀχάριστος φαίνοιτο. ἔχαιρε δὲ τοὺς μὲν αἰσχρο-
 κερδεῖς πένητας ὀργῶν, τοὺς δὲ δικαίους πλου-
 σίους ποιῶν, βουλόμενος τὴν δικαιοσύνην τῆς
 ἀδικίας κερδαλεωτέραν καθιστάναι. ἥσκει δὲ **4**
 ἐξομιλεῖν μὲν παντοδαποῖς, χρῆσθαι δὲ τοῖς
 ἀγαθοῖς. ὁπότε δὲ ψεγόντων ἢ ἐπαινούντων τι-
 νὰς ἀκούοι, οὐχ ἥττον ᾤετο καταμανθάνειν τοὺς
 τῶν λεγόντων τρόπους ἢ περὶ ὧν λέγοιεν. καὶ

Vid. ann. ad VI, 7. — ἱκέτας θεῶν, *supplices deo-
 rum*, vid. Cornel. Nep. Ages. IV, 8. Pausan. IV, 5. —
 οὐδὲ ἐχθροὺς ὄντας, *ne si hostes quidem essent*.

2. ὑμνῶν, *praedicare, dictitare*. Comm. IV, 2,
 23. τὰ δὲ Παλαμήδους οὐκ ἀκήκοας πάθη; τοῦτον γὰρ δὴ
 πάντες ὑμνοῦσιν, ὥς διὰ σοφίαν φθορηθεὶς ὑπὸ τοῦ Ὀδυσσε-
 ως ἀπόλλυται. — οὐκ ἀνθρώπων ὑπερεφρόνει, *non
 supra homines sapiebat, non maiores quam homines
 decet sibi sumebat spiritus*.

3. φαίνοιτο *rem magis etiam incertam quam
 ἡμύνετο et quae vix fieri potuerit significat*.

τοὺς μὲν ὑπὸ φίλων ἐξαπατωμένους οὐκ ἔψεγε,
 τοὺς δὲ ὑπὸ πολεμίων πάμπαν κατεμέμφετο, καὶ
 τὸ μὲν ἀπιστοῦντας ἐξαπατᾶν σοφὸν ἔκρινε, τὸ
 5 δὲ πιστεύοντας ἀνόσιον. ἐπαινούμενος δὲ ἔχαιρεν
 ὑπὸ τῶν καὶ ψέγειν ἐθελόντων τὰ μὴ ἀρεστά,
 καὶ τῶν παρῴησιαζομένων οὐδένα ἤχθραινε, τοὺς
 δὲ κρυψινόους ὥσπερ ἐνέδρας ἐφυλάττετο. τοὺς
 γε μὴν διαβόλους μᾶλλον ἢ τοὺς κλέπτας ἐμί-
 σει, μείζω ζημίαν ἡγούμενος φίλων ἢ χρημάτων
 6 στερίσκεσθαι. καὶ τὰς μὲν τῶν ιδιωτῶν ἀμαρ-
 τίας πρῶτως ἔφερε, τὰς δὲ τῶν ἀρχόντων μεγά-
 λας ἤγε, κρίνων τοὺς μὲν ὀλίγα, τοὺς δὲ πολλὰ
 κακῶς διατιθέναι. τῇ δὲ βασιλείᾳ προσήκειν ἐνό-
 7 μιζεν οὐ ῥαδιουργίαν, ἀλλὰ καλοκἀγαθίαν. καὶ
 τοῦ μὲν σώματος εἰκόνα στήσασθαι ἀπέσχετο,
 πολλῶν αὐτῷ τοῦτο δωρεῖσθαι θελόντων, τῆς

4. ἢ περὶ ὧν λέγοιεν, ἢ (τοὺς τρόπους) τούτων,
 περὶ ὧν λέγοιεν. Vid. ann. ad II, 5. Conv. II, 9.

5. ὑπὸ τῶν καὶ ψέγειν ἐθελόντων, qui vel-
 lent etiam vituperare. ἐθέλειν hic est sustinere et prope
 audere. Cf. VII, 2., ubi est i. q. ἐπιχειρεῖν. Hier. I, 14.
 Cyrop. III, 1, 23. παιόμενοι ὁμῶς ἐθέλουσι καὶ πάλιν μά-
 χεσθαι. Significat enim ἐθέλειν eam voluntatem, quae
 cum consilio et proposito coniuncta est; quam ad rem
 aptum nonnunquam est nostrum vocabulum *mögen*, ma-
 xime ubi negatio accedit aut interrogatio ponitur; βού-
 λεσθαι vero eam, quae optato et studio continetur, ut
 supra X, 2. de laudabili studio dictum vidimus. Cf. ann.
 ad Conv. VIII, 32. Hier. VII, 9. — κρυψινόους.
 Non rara admodum apud Xenophontem neglectae ita con-
 tractionis exempla sunt, quamquam non ubique omni du-
 bitatione libera, ut Cyrop. VIII, 2, 1. κακονόοις. Hellen.
 II, 1, 2. δύστροι.

7. τοῦτο, τὸ σώματος εἰκόνα στήσασθαι. Plutarch.
 Apophth. Lacon. II, 4. τῶν δ' ἐπὶ τῆς Ἀσίας Ἑλληνικῶν

δὲ ψυχῆς οὐδέποτε ἐπᾶνέτο μνημεῖα διαπονού-
 μενος, ἡγούμενος τὸ μὲν ἀνδριαντοποιῶν, τὸ δὲ
 αὐτοῦ ἔργον εἶναι, καὶ τὸ μὲν πλουσίῳ, τὸ δὲ
 τῶν ἀγαθῶν. χρήμασί γε μὴν οὐ μόνον δικαίως, 8
 ἀλλὰ καὶ ἐλευθερίως ἐχρῆτο, τῷ μὲν δικαίῳ
 ἀρκεῖν ἡγούμενος τὸ εἶναι τὰ ἀλλότρια, τῷ δὲ
 ἐλευθερίῳ καὶ τῶν ἑαυτοῦ προσωφελητέον εἶναι.
 αἰεὶ δὲ δεισιδαίμων ἦν, νομίζων τοὺς μὲν κα-
 λῶς ζῶντας οὐπω εὐδαίμονας, τοὺς δὲ εὐκλεῶς
 τετελευτηκότας ἤδη μακαρίους. μείζω δὲ συμ- 9
 φορὰν ἔκρινε τὸ γινώσκοντα ἢ ἀγνοοῦντα ἀμε-
 λεῖν τῶν ἀγαθῶν. δόξης δὲ οὐδεμιᾶς ἦρα, ἥς
 οὐκ ἐξεπόνει τὰ ἴδια. μετ' ὀλίγων δὲ μοι ἐδό-
 κει ἀνθρώπων οὐ καρτερίαν τὴν ἀρετὴν, ἀλλ'
 εὐπάθειαν νομίζειν. ἐπαινούμενος γοῦν ἔχαιρε
 μᾶλλον ἢ χρήματα κτώμενος. ἀλλὰ μὴν ἀνδρείαν
 γε τὸ πλεόν μετ' εὐβουλίας ἢ μετὰ κινδύνων

ἐθνῶν ψηφισαμένων ἐν ταῖς ἐπιφανεστάταις πόλεσιν εἰκόνας
 ἀνιστᾶν αὐτοῦ, προσέγραψεν· Ἐμοῦ μηδεμία εἰκὼν ἔστω μη-
 δὲ γραπτὴ μηδὲ πλαστὴ μηδὲ κατασκευαστή. — θελόντων.
 §. 5. ἐθελόντων. Formae augmento carentis usus Xeno-
 phonteus etiam ultra locutionem ἀν θεὸς θέλη pertinet,
 quamquam praecipua eius causa in hiatus evitandi vo-
 luntate posita est. — οὐδέποτε ἐπᾶνέτο. Supra §. 2.
 οὐποτ' ἔληγεν. Anab. III, 1, 19. οὐποτε ἐπανόμην. Usus
 utriusque vocis non multum differt, nec minus illa de
 praeterito tempore dicitur quam de praesente (Conv. IV,
 48. 51) et de futuro (Cyrop. II, 2, 3. οὐδεὶς οὐδέποτε
 ἄρξεται).

8. τῶν ἑαυτοῦ, *de suis*. Genitivus est partitivus,
 quem dicunt. V. ann. ad Conv. IV, 49. — αἰεὶ. V.
 ann. ad VII, 3.

9. δόξης — ἴδια, *gloriae nullius amore tene-
 batur, cuius quae propria essent non elaboraret, h. e.
 labore et studio acquireret.*

- ἐπεδείκνυτο· καὶ σοφίαν ἔργῳ μᾶλλον ἢ λόγῳ
10 ἦσκει. πρῶτατός γε μὴν φίλοις ὧν ἐχθροῖς φο-
 βερώτατος ἦν· καὶ πόνοις μάλιστα ἀντέχων ἐταί-
 ροις ἡδιστα ὑπεῖκε, καλῶν ἔργων μᾶλλον ἢ τῶν
 καλῶν σωμάτων ἐπιθυμῶν. ἐν γε μὴν ταῖς εὐ-
 πραξίαις σωφρονεῖν ἐπιστάμενος ἐν τοῖς δεινοῖς
11 εὐθαρσῆς ἐδύνατο εἶναι. καὶ τὸ εὐχαρι οὐ σκώμ-
 μασιν, ἀλλὰ τρόπῳ ἐπετήδευε· καὶ τῷ μεγάλῳ-
 φρονι οὐ σὺν ὕβρει, ἀλλὰ σὺν γνώμῃ ἐχρῆτο.
 τῶν γοῦν ὑπεραύχων καταφρονῶν τῶν μετρίων
 ταπεινότερος ἦν. καὶ γὰρ ἐκαλλωπίζετο τῇ μὲν
 ἀμφὶ τὸ σῶμα φανυλότητι, τῷ δ' ἀμφὶ τὸ στρά-
 τευμα κόσμῳ, τῷ δ' αὐτὸς ὡς ἐλαχίστων δεῖ-
 σθαι, τῷ δὲ τοὺς φίλους ὡς πλεῖστα ὠφελεῖν.
12 πρὸς δὲ τούτοις βαρύντατος μὲν ἀνταγωνιστῆς
 ἦν, κουφώτατος δὲ κρατήσας· ἐχθροῖς μὲν δυσ-
 εξαπάτητος, φίλοις δὲ εὐπαραπειστότατος. αἰεὶ
 δὲ τιθεὶς τὰ τῶν φίλων ἀσφαλῶς αἰεὶ ἀμαυροῦν
13 τὰ τῶν πολεμίων ἔργον εἶχεν. ἐκείνον οἱ μὲν
 συγγενεῖς φιλοκηδεμόνα ἐκάλουν, οἱ δὲ χρώμε-

10. καλῶν ἔργων μᾶλλον ἢ τῶν καλῶν σω-
 μάτων ἐπιθυμῶν, *ita quidem, ut pulchra facta ma-
 gis appeteret quam pulchra corpora.* Quod addere vi-
 detur scriptor, ne quae de obsequio amicis praestito di-
 xit, falso a quopiam intelligentur. Additus altero loco
 articulus significat accuratius, quorsum pertineat vis sub-
 stantivi. Cf. §. 7. τὸ μὲν πλουσίων, τὸ δὲ τῶν ἀγαθῶν.

11. τῷ δ' αὐτός. Una enuntiationum serie ad-
 duntur ad idem verbum, quae ita erant proprie discer-
 nenda: καὶ τῷ δὲ αὐτὸς μὲν ὡς ἐλ. δεῖσθαι, τοὺς φίλους
 δὲ ὡς πλ. ὠφ., novo etiam verbo accedente, veluti ἐχρη-
 ματίζετο.

12. αἰεὶ. V. ann. ad VII, 3. — ἔργον εἶχεν.
 V. ann. ad Hier. IX, 10.

νοι ἀπροφάσιστον, οἱ δ' ὑπουργήσαντες τι μνή-
 μονα, οἱ δ' ἀδικούμενοι ἐπίκουρον, οἱ γε μὴν
 συγκινδυνεύοντες μετὰ Θεοῦς σωτῆρα. δοκεῖ δ' 14
 ἔμοιγε καὶ τόδε μόνος ἀνθρώπων ἐπιδεῖξαι, ὅτι
 ἢ μὲν τοῦ σώματος ἰσχὺς γηράσκει, ἢ δὲ τῆς
 ψυχῆς ῥώμη τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν ἀγήρατός
 ἐστιν. ἐκεῖνος γοῦν οὐκ ἀπέιπε μεγάλην καὶ
 καλὴν ἐφιέμενος δόξαν, εἰ καὶ μὴ τὸ σῶμα
 φέρειν ἠδύνατο τὴν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ῥώμην.
 τοιγαροῦν ποίας νεότητος οὐ κρεῖττον τὸ ἐκεῖ-15
 νου γῆρας ἐφάνη; τίς μὲν γὰρ τοῖς ἐχθροῖς
 ἀκμάζων οὕτω φοβερός ἦν, ὥς Ἀγησίλαος τὸ
 μήκιστον τοῦ αἰῶνος ἔχων; τίνος δ' ἐκποδῶν
 γενομένου μᾶλλον ἥσθησαν οἱ πολέμιοι ἢ Ἀγη-
 σιλάου καίπερ γηραιοῦ τελευτήσαντος; τίς δὲ
 συμμάχοις θάρσος παρέσχεν ὅσον Ἀγησίλαος,
 καίπερ ἤδη πρὸς τῷ στόματι τοῦ βίου ὢν; τίνα
 δὲ νέον οἱ φίλοι πλέον ἐπόθησαν ἢ Ἀγησίλαον
 γηραιὸν ἀποθανόντα; οὕτω δὲ τελέως ὁ ἀνὴρ 16
 τῇ πατρίδι ὠφέλιμος ὢν διεγένετο, ὥς καὶ τε-
 τελευτηκὼς ἤδη ἔτι μεγαλείως ὠφελῶν τὴν πό-
 λιν εἰς τὴν αἰδίον οἴκησιν κατηγάγετο, μνη-
 μεῖα μὲν τῆς ἑαυτοῦ ἀρετῆς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν
 κτησάμενος, τῆς δὲ βασιλικῆς ταφῆς ἐν τῇ πα-
 τρίδι τυχών.

14. ἐφιέμενος cum accusativo coniungitur. Qui
 usus quamquam Atticorum proprius esse dicitur a veteri-
 bus, rarissimus tamen est.

15. τὸ μήκιστον τοῦ αἰῶνος ἔχων — πρὸς
 τῷ στόματι τοῦ βίου ὢν. Cf. ann. ad X, 4.

16. μεγαλείως ὠφελῶν. Intelligenda haec quum
 de auctoritate civitatis confirmata sunt tum de pecunia,
 de qua dictum est ad II, 31.

I N D E X.

ἄγαν C. II, 18.

ἄγασθαι C. VIII, 8. 12.
13. 29. A. II, 7.

ἄγορανόμος C. II, 20.

accusativus infinitivi comes
H. II, 8. A. VI, 2. caus-
sam significans C. IV, 28.
nominum in εὖς H. III,
7. A. II, 13. ὕψος C. II, 8.

actiuum de eo dictum, quod
quis per alios fecit, A. I,
35.

ἄδηλος A. VI, 6.

adiectivum cum verbo coa-
lescit H. I, 4. neutro ge-
nere positum H. VI, 9.
VII, 12. ex substantivo
aptum, ubi neutrum ex-
spectaveris H. VI, 15.
temporis significatione A.
II, 1. usu proleptico C.
II, 25.

ἄείποτε C. VIII, 41.

Aeschylus C. IV, 63.

ἄθλιος H. VII, 12.

αἰεὶ A. VII, 3. XI, 8. 12.

αἰρεῖν C. III, 13. αἰρεῖ-
σθαι A. IV, 15.

αἰσχύνεσθαι c. partic.
A. II, 25.

αἰών A. X, 4. XI, 15.

ἄκολουθος A. I, 30.

ἄκουστέος C. III, 9.

ἄκρόαμα H. I, 14.

ἄκροᾶσθαι C. III, 6.

ἄλλ' ἄρα H. I, 13. ἄλλ' ἢ
C. I, 15. H. V, 2. ἄλλὰ

μέντοι — γέ C. I, 12.

H. I, 24. ἄλλὰ μὴ καὶ

— γέ C. IV, 42. VIII,

21. ἄλλὰ μὴ οὐδέ A.

I, 3. ἄλλ' οὖν — γέ H.

II, 9. A. II, 21. ἄλλ'

ὅπως μὲν H. IX, 1.

ἄλλήλους om. C. VIII, 18.

ἄλλος C. I, 5. III, 6. *prae-*

terea A. I, 13. τὰ ἅλλα

H. IX, 5. ἄλλο τι H. I,

23.

ἄλυπος H. IX, 9.

ἅμα — καὶ C. VIII, 12.

ἅμα τε — καὶ H. I, 12.

ἅμα μὲν — καὶ — δέ

H. VI, 14. ἅμα cum parti-

cipio H. II, 17.

ἄμφι H. I, 12. A. II, 28.

ἄμφοτεροι A. II, 6. 24.

V, 1.

Amyclae A. VIII, 7.

ἄν transpositum C. II, 20.

iteratum C. VI, 2. VII,
 2. H. IX, 9. repetendum
 H. VII, 12. IX, 7. XI,
 11. cum infinitivo C. IV,
 11. H. VIII, 3. IX, 6.
 cum indicativo praes. C.
 IV, 37. imperf. II, 24.
 aor. A. I, 26. VIII, 1.
 ἀνά H. X, 5.
 ἀνάγκη C. VIII, 13.
 anacoluthon C. II, 26. H.
 IV, 6.
 ἀνάδημα C. V, 9.
 ἀναδιδόναι C. II, 8.
 Ἀναίδεια C. VIII, 35.
 ἀνάκρισις C. V, 2.
 ἀναλαμβάνειν A. I, 16.
 anaphora C. II, 3. III, 9.
 IV, 14. 35. 48. H. III,
 C. VI, 2. VII, 1.
 ἀνασπᾶν C. III, 10.
 ἀναστρέφειν H. IV, 5.
 ἀναστρέφασθαι A. IX,
 4.
 ἀναφέρειν C. V, 9.
 Anaximander C. III, 6.
 ἀνήρ H. VII, 3.
 ἄνθρωπος. ἐν ἀνθρώποις
 C. IV, 12. H. XI, 7. 15.
 A. VIII, 6. ἀνθρώπων
 ὑπερφρονεῖν A. XI, 2.
 ἀντιλέγειν C. III, 3.
 ἀντιπάσχειν H. VII, 12.
 ἀντισκευάζειν A. VIII, 6.
 ἄνωθεν C. VI, 7.
 ἄξιος C. IV, 13. 50. 54.
 64. VIII, 37.
 aoristus tempus sign., quo
 factum aliquid scimus, H.
 IX, 4. pro imperf. A. I, 16.

ἀπαλλάσσεσθαι H. VI,
 16.
 ἀπειλεῖν C. IV, 31.
 ἀπεχθάνεσθαι C. IV,
 58.
 ἀπιστεῖν C. IV, 29. VIII,
 34. A. V, 6. VIII, 7.
 ἀπό malis abesse H. X, 3.
 A. II, 2. ἀπ' ἀμφοτέρων
 A. II, 10. τὸ ἀπὸ τούτου
 A. I, 34. ἀπὸ στόματος
 εἰπεῖν C. III, 5. ἄπο C.
 II, 10.
 ἀποβάλλειν τι ὑπό τινος
 C. IV, 32.
 ἀποδάκνειν C. V, 7.
 ἀποδιδόναι A. II, 30.
 ἀποθνήσκειν H. VII, 12.
 ἀπόκρυφον C. VIII, 11.
 ἀποκτείνειν H. III, 8.
 ἀπολαύειν H. I, 30.
 ἀπολείπειν C. VIII, 14.
 ἀπομνύναι C. III, 8.
 ἀπορεῖν C. IV, 16.
 ἀποστερεῖν A. IV, 1.
 ἀποτίθασθαι C. II, 7.
 ἀποτρόπαιος C. IV, 33.
 appositio C. II, 4.
 ἄπτεσθαι C. III, 2.
 ἄρα C. VI, 6. VII, 1. VIII,
 1. H. I, 1. ἄρ' οὖν C.
 II, 13.
 ἄργεῖν H. IX, 9.
 Archidamus A. I, 5.
 ἄρδειν C. II, 24.
 Ariadne C. IX, 2.
 Ariobarzanes A. II, 26.
 Aristodemus A. VIII, 7.
 ἄριστον A. II, 18.

ἄριστος H. II, 2.
articulus omissus C. I, 8.
 II, 15. 25. III, 8. 13. IV,
 8. quomodo collocetur C.
 I, 9. traiectionis C. II, 4.
 III, 1. inter subst. et adi.
 A. VI, 7. VII, 6. IX, 5.
 X, 3. XI, 1. inter adi. et
 subst. C. II, 17. A. I, 13.
 IX, 4. repetitus C. VIII,
 23. nomini proprio addi-
 tus C. IX, 1. A. I, 30.
 in appositione H. I, 16.
 numeralibus additus A. I,
 34. II, 28. primum omis-
 sus, deinde positus A. XI,
 10. cum infinitivo effe-
 ctum significans H. IX, 10.
 ἄρχεῖν C. VII, 2. τὰ νό-
 μιμα A. II, 16.
 ἀρχήν C. I, 15.
 ἄρχων A. III, 4.
Assus A. II, 26.
 ἀσχολία A. I, 7.
attractio C. II, 9. IV, 35.
 42. 46. 56. V, 8. VIII,
 3. H. I, 38. II, 8. V, 2.
 VII, 2. VIII, 2. A. I, 11.
 II, 25. 29. IV, 2. IX, 4.
 XI, 4.
 αὐ C. IV, 21. αὐ πάλιν C.
 VII, 1.
 αὐθις C. IX, 4.
 αὐλεῖν C. II, 21.
 αὐλητρίς C. VI, 4.
 αὐξεῖν H. II, 17.
 αὐρα C. II, 25.
 αὐτίκα C. VII, 4. H. II, 7.
 αὐτίκα μάλα A. V, 5.
Autolycus C. III, 8.

αὐτός nomini praepositum
 C. IV, 22. postpositum
 C. VIII, 24. antepositum
 C. VIII, 34. i. q. μόνος
 C. IV, 37. H. I, 5. VIII,
 6. αὐτόν σε C. IV, 27.
 pro αὐτόν C. IV, 53. H.
 II, 8. A. I, 12. superva-
 caneum C. IV, 63. ὁ αὐ-
 τός C. IV, 11. ὁ αὐτός
 οὗτος H. VII, 9.
Autophradates A. II, 26.
 αὐτουργός C. I, 5.
 αὐτόφωρος C. III, 13.
 ἀφαιρεῖν A. I, 22.
 ἀφικνεῖσθαι ἐπὶ A. X,
 4.
 ἀφιστάναι. ἀφιστάτης C.
 II, 20.
 Ἀφροδίτη C. VIII, 9.
 Ἀχαῖκὰ ὄρη A. II, 5.
 ἀχθεσθαι C. I, 14. A. I,
 13.
 βάδην A. II, 3.
 βασιλεύς C. III, 13. IV,
 11. A. I, 6. III, 4. βασι-
 λεὺς ἐκ βασιλέων A. I, 2.
 βιάζεσθαι C. II, 26.
 βούλεσθαι C. I, 14. sq.
 coniunctivo C. VI, 3. 10.
 ὁ βουλόμενος C. IV, 43.
brevitas dicendi C. II, 5.
 γαμεῖν C. IX, 7.
 γάμος H. I, 27. ἐκ μειζό-
 νον ib.
 γάνυσθαι C. VIII, 30.
 Γανυμήδης ib.
 γάρ C. IV, 55. non addi-
 tum H. I, 8. γάρ τοι
 C. VIII, 23.

γαστήρ C. II, 19.
γέ H. IX, 7. *γέ τοι* C. VIII, 18. H. I, 14.
γελαῖν C. II, 19.
γενναῖος. σὺν τῷ γενναίῳ A. IV, 5. πρὸς τὸ γενναῖον A. IX, 7.
γῆ C. II, 25.
γίγνεσθαι H. X, 4.
γνώμη C. II, 9.
Γοργόνες C. IV, 24.
γοργός C. I, 10.
γοῦν C. II, 23.
γράφεσθαι A. I, 18.
γραφεύς A. I, 26.
Callias C. VIII, 40. 43.
Callippides C. III, 11.
comparatio non plena C. II, 17. H. I, 30. A. X, 1. liberior H. I, 38.
comparativi paullo rarior ratio C. II, 19. 22. 25. usus singularis C. VI, 9. contractio omissa C. V, 5. H. IV, 6. VIII, 5. A. II, 7.
coniugatio minus attica C. IV, 10. 43.
coniunctivus in interrogatione C. VI, 3. post praeteritum C. II, 11.
constructio media C. II, 9. VI, 6. A. VIII, 2. mutila C. II, 17. A. X, 1. constructionis inversa ratio C. IV, 44. VIII, 17. H. I, 4. A. V, 1. duae coniunctae A. II, 16.
Cotys A. II, 26. III, 4.
δαιμόνιον C. VIII, 5.

δαίμων C. VIII, 1.
dativus familiaris C. I, 7. VI, 9. ethicus H. VIII, 2. A. I, 28. instar ablativi A. I, 2. pro accusativo H. VII, 2. participii pro acc. C. II, 13. cum subet. coniunctus H. VI, 3. cum infin. H. X, 2. in locutionibus militaribus A. II, 1.
δέ omissum C. I, 9. maiore vi dictum C. II, 9. inusitato loco positum A. VII, 2. negligentius additum A. XI, 11. *δέ γε* C. IV, 13. *δέ δή* C. IV, 24.
δεῖ C. IV, 48. A. VIII, 2.
δεῖπνον C. IV, 8.
δέκα. τὰ δέκα ἀφ' ἧβης A. I, 31.
deminutivum A. I, 21.
δεξιός. τὸ δεξιόν A. II, 9. *δεξιὰν πέμπειν* A. III, 4.
δύτερον H. I, 27.
δηλοῦν C. III, 11. 14.
δημόσιος A. I, 18.
διά c. acc. A. II, 21. in compositione C. V, 8. *διὰ χαρίτων ἰέναι* H. IX, 1.
διάγειν H. I, 8.
διαμάχεσθαι A. V, 4.
διανοεῖσθαι C. IV, 8.
διαπνεῖν C. II, 25.
διαπράττεσθαι C. VIII, 31.
διατελεῖν A. VI, 8. X, 4.
διατιθέναι C. IV, 63.
διαφέρειν C. IV, 41. V, 8.
δίκαιος C. IV, 15.

- δικαστήs C. V, 10.
 δίκη A. IV, 2.
 διμοιρία A. V, 1.
 διομολογεῖν A. III, 5.
 διότι C. VIII, 19.
 δισσοί A. II, 30.
ditiorum hominum Atheniensium conditio C. IV, 30.
 δίχα A. II, 30.
 δοκεῖν C. III, 6.
 δόρυ. εἰς δόρυ ἀφικνεῖσθαι A. II, 11.
 δορυφορεῖν H. IV, 3.
 δοῦλος A. II, 24.
 δύναμις A. III, 3.
 δύνασθαι cum superlativo H. I, 38.
 εἶαν — εἶαν H. II, 10.
 ἐγγίγνεσθαι H. IX, 2.
 ἐγκώμιον A. XI, 1.
 ἔγωγ' οὖν C. IV, 14.
 ἐθέλειν C. VIII, 32. H. I, 30. VII, 9. A. XI, 5.
 ἔθνος C. III, 6.
ei siquidem C. III, 4. *quodsi* C. IV, 18. H. II, 7. IX, 9. A. VII, 4. X, 2. *num* C. IV, 24. constr. c. ind. et opt. C. IV, 10. c. ind. praes. pro imperf. H. I, 9. εἴ γε C. VIII, 33. εἴ γε μήν A. VII, 4. εἰ μή γε C. VI, 6. εἴπερ γε C. V, 6. εἴπερ γέ τοι C. VI, 9. εἴπερ τις καὶ ἄλλος C. II, 6.
 εἰδέναι omisso ὅτι C. III, 12. c. partic. C. VIII, 17. H. II, 9. X, 4. XI, 7. A. IX, 5. οὐκ οἶδ' εἰ H. I, 7.
 εἰκάζειν C. VI, 8. A. V, 6.
 εἶναι. ἔστιν ὅστις C. IV, 2. ἔστιν ὧν C. VIII, 2. εἶεν C. IV, 52. εἴησαν C. V, 5. εἴ om. C. VI, 6. particip. om. C. IV, 25. A. VI, 8. X, 4.
 εἰπεῖν aor. C. III, 2. IV, 56. εἴπεν C. III, 8. VIII, 4.
 εἰρήνην πράσσειν A. I, 11.
 εἰς i. q. ἐπὶ H. II, 10. εἰς καλόν C. I, 4. εἰς κάλλος A. IX, 1. εἰς αὐθις C. II, 7.
 εἴς τις C. IV, 57.
 εἰσιέναι C. IX, 2.
 εἴσω A. II, 15.
 εἶτα, v. ἔπειτα.
 ἐκ pro ἐν C. IV, 31. ἐξ ἀνθρώπων C. I, 15. ἐξ ἐκείνου A. I, 17. ἐκ τῶν τοιούτων A. II, 8. ἐξ ἀρίστου A. II, 18. ἐκ τοῦ λοιποῦ C. IV, 56. ἐκ τούτων δὴ C. IX, 5. ἐκ μειζόνων (γάμος) H. I, 27. ἐκ βασιλέων βασιλεῖς A. I, 2.
 ἔκαστος C. III, 3.
 ἐκεῖνος C. II, 25. IV, 40. 49. H. II, 2. A. IX, 6.
 ἐκπλεως H. X, 2.
 ἐκπονεῖν A. XI, 9.
 ἐκτίνειν H. VII, 12.
 ἐκών H. VII, 11.
 ἐλεγκτικῶς C. IV, 2.
 ἐλέγχειν C. IV, 4.
 ἐλευθέριος C. II, 4. VIII, 16.

ἐλευθεροῦν A. I, 33. II, 29.

ἐμπειρος H. I, 19.

ἐμποδῶν H. VIII, 1.

ἐμπόρευμα H. IX, 11.

ἐν repetitum C. VIII, 15.

inter C. VIII, 30. H. I, 6.

ratione habita H. VIII, 6.

de tempore A. I, 34. C.

IV, 1. ἐν ἀνθρώποις C.

IV, 12. H. XI, 7. A. VIII,

6. ἐν γῇ S. II, 25. ἐν

θαύματι S. II, 1. ἐν κε-

φαλαίοις A. XI, 1. ἐν

παντί A. II, 24. ἐν πολ-

λοῖς H. IX, 11. ὁ ἐν ταῖς

πόλεσι H. II, 12. 14. ἐν

τῷ μεταξύ C. I, 14.

ἐνδιδόρῃ A. VII, 6.

ἐνεῖναι C. VIII, 15.

ἐνεκα C. VIII, 30. ἐνεκεν

H. III, 4. V, 1. XI, 10.

ἐνιαύσιος A. II, 1.

ἐνορᾶν H. VI, 3.

ἐνταῦθα A. I, 17.

ἐντειχίζειν A. II, 19.

ἐξαγγέλλειν A. I, 6.

ἐξαμείβειν A. II, 2.

ἐξαρχεῖν H. VII, 12.

ἐξεργάζεσθαι C. IV, 61.

ἐξεστι H. II, 8. XI, 10.

A. VI, 2.

ἐοικέναι C. II, 15. IV, 53.

VIII, 34. IX, 4.

ἐπαινεῖν C. I, 7. II, 15.

22. A. X, 1.

ἐπαινος A. XI, 1.

epanalepsis C. IV, 1.

ἐπανέρχεσθαι A. XI, 1.

πειτα sine δέ C. I, 9. A.

I, 12. in interrogatione

C. IV, 2. post participi-

um H. VII, 9.

ἐπί c. dat. C. I, 5. H. X,

8. ἐπ' αὐτοφώρῳ C. III,

13. ἐφ' ᾧ C. IV, 35. A.

IV, 1. c. gen. A. I, 37.

c. acc. A. II, 2.

ἐπιβουλεύειν C. IV, 52.

H. VII, 10.

ἐπιδεικνύειν C. IV, 43.

ἐπιθυμεῖν C. VIII, 13.

ἐπιθυμία H. VI, 2.

ἐπίκαρος H. X, 5.

ἐπιρρώρηνυσθαι A. I, 27.

ἐπισπεύδειν C. VII, 4.

ἐπιτάττειν C. IV, 45.

ἐπιτήδειος C. I, 11.

ἐπιτιθέναι A. II, 20.

ἐπιτυχών A. I, 3.

ἐπιψακάζειν C. II, 26.

ἐπωνυμία C. VIII, 9.

ἐρᾶν C. IV, 63. VIII, 13.

H. I, 33.

ἐργάζεσθαι C. IV, 30.

ἔργον C. I, 1. IV, 38. 46.

ἔργον ἔχειν A. XI, 12.

ἔργον ποιεῖσθαι H. IX, 10.

Erechtheus C. VIII, 40.

ἐρημία A. I, 29.

ἐρίζειν A. I, 5.

ἔρχεσθαι A. I, 36. c.

part. fut. A. II, 7.

ἔρως C. I, 10.

ἐρωτικός H. I, 21.

ἐταῖρος H. III, 8.

ἕτερος A. IV, 3.

ἔτοιμος H. X, 6.

εὖ ἴσθαι H. XI, 15.

εὖ ἐργετεῖν A. II, 29.

εὐθύς H. I, 35. IX, 4.
 εὐμενής H. XI, 12.
 εὐχή C. VIII, 15.
 ἐφίεσθαι C. IX, 6. A. XI, 14.
 ἔχειν c. adverb. H. I, 21. et genit. A. I, 25. c. inf. C. IV, 32. ἀμφί τι H. I, 12. ἔργον ἔχειν A. XI, 12. ἔχεσθαι A. II, 11.
 ἐχθρός c. dat. A. VI, 1. ἐχθρόνως C. IV, 3.
 Ζεύξιππος C. IV, 63.
 ζήλοῦν C. IV, 45.
 ἦ C. IV, 19. H. IV, 11. in interr. C. IV, 52. omisso pron. relat. H. I, 13.
 ἦ μήν A. V, 5.
 ἦ μάλιστα H. I, 38.
 ἦ βη A. I, 31.
 ἦ γε μὴν C. VIII, 39.
 ἦ δὲ C. IV, 60. V, 5. H. I, 36. A. V, 4.
 ἦ διον C. IV, 14.
 ἦκειν c. partic. aor. C. IV, 45.
 ἦκιστα C. III, 9.
 ἦμεῖς C. II, 26.
 ἦμισυς A. II, 2.
 ἦσυχίαν ἔχειν C. IV, 13.
futurum atticum C. I, 15.
 pro imperativo C. III, 12.
 fut. med. significatione passiva H. IX, 9.
genitivus pendens ex adiect. C. IV, 12. significans, quo pertineat aliquid, H. I, 9. 32. II, 1. III, 8. A. I, 33. VI, 13. sign. id, unde spectatur aliquid, H. II,

18. sign. pretium H. VI, 10. A. IV, 4. cum superlativo coniunctus H. XI, 7. e pronomine vel adiectivo aptus C. VIII, 12. A. II, 7. VII, 2. VIII, 1. 4. 5. H. I, 33. duo compositi H. I, 10. genitivus partitivus C. IV, 49. VIII, 26. H. IV, 9. A. I, 22. XI, 8.
genus masc. potioris C. IV, 57. praedicati non congruens cum subiect. H. II, 15.
Gorgias C. I, 5. II, 26.
Hermogenes C. VIII, 3.
Homeri interpretatio C. III, 6. IV, 6. versus C. III, 6. 7. IV, 45. 48. VIII, 23. 30.
 θάλαμος C. IX, 2.
 θαλλοφόρος C. IV, 17.
 θαρρόεϊν H. II, 18.
 θάσιος οἶνος C. IV, 41.
 θαττόν τι H. IV, 7.
 θαῦμα C. II, 1.
 θαυμαστός C. VIII, 33.
 θέλειν A. XI, 7.
 Θεογνις C. II, 4.
 θεός C. VIII, 43. A. II, 15.
 θύρα A. VIII, 7.
 ἴδιος C. VIII, 13. A. XI, 9. ἰδίᾳ A. V, 7.
 ἰδιώτης H. IV, 6.
 ἰέναι ἐπὶ τι C. VIII, 14. futuri significatione IX, 2.
 ἰθι δὴ H. VIII, 3.
 ἰσρεύς C. VIII, 40.
 ἰκανός H. I, 9.
 ἰκέτης A. XI, 1.

Ἰλιάς C. III, 5.

imperativus aor. c. negatione C. IV, 20. forma attica C. V, 8. minus attica H. VIII, 4. usu singulari H. VIII, 3.

imperfectum C. IX, 6. H. VII, 6. A. I, 34. IV, 4.

indicativus pro optat. A. II, 13.

infinitivus cum nominativo C. V, 5. VIII, 15. A. II, 16. IV, 1. VIII, 2. IX, 1. X, 4. cum adiectivo C. VIII, 40. H. IV, 7. cum participio H. II, 4. III, 9. omissus C. IX, 6. subiectum C. IV, 29. 37. 46. sententiam explet C. IV, 64. H. V, 2. A. IV, 3. infinitivi plures C. II, 13.

interrogationis brevior forma C. VIII, 36. H. VIII, 3.

ἰππεύς A. II, 2.

ἰσόμαχος A. II, 9.

ἰσότημος H. VIII, 10.

ἴσως C. IV, 26.

iuventutis significatio C. IV, 23.

καθίζειν C. III, 11.

καί orationem intendit C. I, 15. H. I, 3. XI, 12. πολλὰ καὶ ἄλλα C. II, 9. καὶ γάρ C. II, 3. καὶ — γέ C. II, 5. III, 3. H. II, 1. III, 8. IV, 5. καὶ — δέ H. VI, 14. A. II, 2. X, 1. καὶ πειρα C. IV, 2. καὶ λίαν A. V, 4. καὶ — μέν γε C. I, 6.

καὶ μέντοι C. IV, 4.

24. 63. A. II, 9. καὶ

μήν C. IV, 15. καὶ μήν

— μέν γε C. IV, 32.

καὶ ὅστις H. I, 13. καὶ

οὗτος post participium

A. II, 26. 27. καὶ πάνν

H. I, 33. in comparatione

C. II, 6. VIII, 15.

καιρός C. II, 19. A. V, 1.

καίτοι A. I, 5. VI, 4. VIII,

8.

καλεῖν C. I, 15. καλεῖσθαι

C. V, 2.

κάλλος C. I, 8. A. IX, 1.

καλός. εἰς καλόν C. I, 4.

τὰ καλά C. IV, 12. VIII,

17. ἐν καλῷ A. II, 3.

κάναθρον A. VIII, 7.

κατά. καθ' ἐν ἑκαστον H.

XI, 2. A. VII, 1.

καταβαίνειν A. I, 13. 18.

κατακαίνειν A. II, 22.

κατακτείνειν H. VII, 12.

καταπέμπειν A. I, 35.

κατασκευή A. IX, 5.

καῦμα C. II, 18.

κεραμεικός C. VII, 2.

κεφάλαιον A. XI, 1.

κιθαρίζειν C. III, 1.

κλαίειν C. I, 15. κλαίοντα

καθίζειν C. III, 11.

κλέπτειν A. VI, 6.

κόσμος H. V, 1.

κρατεῖν A. I, 36. V, 1.

VIII, 5.

κρεμάννυσθαι C. VIII,

19.

Κρεῦσις A. II, 18.

κρίνειν H. I, 17.

κριτής C. V, 1. 10.
 κρόμυον C. IV, 7. 8.
 κρυφῇ C. V, 8.
 κρυψίνους A. XI, 5.
 κτᾶσθαι A. IX, 7. κε-
 κιῆται C. I, 8.
 Κυρίσκα A. IV, 6.
 Κυρὸς κεφαλαί A. II, 22.
 Κυρεῖος A. II, 11.
 κῶμος C. II, 1.
lacuna H. XI, 13. A. III,
 2. VI, 4.
 λανθάνειν A. V, 6.
 λέγειν τι καὶ πράττειν C.
 VIII, 23.
 λειτουργία C. IV, 30.
 Λέχαιον A. II, 17.
 λήθω C. IV, 48.
 ληστής A. I, 28.
 λοιπός. ἐκ τοῦ λοιποῦ C.
 IV, 56. τοῦ λοιποῦ A. V,
 6.
 Λοκροί A. II, 6.
 λύρα C. III, 1.
 λυσιτελής H. IX, 11.
 λύχνος C. VII, 4.
 μακρός A. VII, 1. X, 4.
 XI, 15.
 μάλα transpositum C. II, 2.
 μᾶλλον ex abundanti po-
 situm C. I, 4. IV, 29.
 transpositum C. VIII, 23.
 ellipticum H. I, 6.
 μανδραγόρας C. II, 24.
 μαρτυρεῖν C. VIII, 12. 30.
masculinum genus potioris
 C. IV, 57.
 μαστροπέυειν C. VIII,
 42.
 μαστροπός C. VIII, 5.

Mausolus A. II, 26.
 μεγαλείως A. XI, 16.
 τὸ μέγιστον A. I, 36.
 μεθύειν C. II, 26.
 μείων H. X, 8. A. II, 1.
 μέλει H. IX, 10.
 μεμνησθαι C. IV, 20. 21.
 μέν sine δέ C. II, 4. 20.
 III, 1. VI, 5. VIII, 36.
 II, 1, 4. 7. VII, 4. oppo-
 sitione obscuriore A. V,
 6. transpositum A. IX, 7.
 omissum, ut videtur, H.
 IV, 7. μέν γε C. I, 9.
 VI, 7. H. I, 11. VIII, 9.
 μέν — γε μήν C. IV,
 37. IX, 3. μέν — δέ
 C. II, 3. inversa ratione
 H. I, 9. III, 8. μέν —
 μέν — δέ — δέ H. IX,
 2. μέν δὲ H. VII, 11.
 μέν οὖν H. X, 2.
 μέντοι C. II, 3. IV, 4. 24.
 63.
 μέρος C. IV, 29. ad μετ-
 έχειν additum H. II, 7.
 μέσος A. IX, 4.
Messene A. II, 29.
 μετὰ χειρας A. II, 14.
 μεταξύ C. I, 14.
 μετέωρος C. VI, 6.
 μετρίως διάγειν H. I, 8.
 μέχρι C. II, 8.
 μὴ ὅτι C. II, 26. VI, 2.
 H. VIII, 5. μὴ οὐ C. III,
 3. μὴ οὐδέ A. VII, 6.
 μηδαμῶς C. II, 3. IV, 9.
 μηδεῖς C. IV, 8.
 μηκέτι C. IV, 16.
 μήν C. I, 15. III, 13. IV, 55.

μηχανᾶσθαι A. II, 5.
 μικρός A. I, 21.
 μιμεῖσθαι C. II, 22.
 μισθός H. VI, 10. A. IV, 4.
 μισθοῦν C. VIII, 25.
 μνημονικός C. IV, 62.
 μόνον om. C. IV, 37. VIII, 35. A. VI, 2. μόνον μή C. VIII, 6.
 μορμολύττεσθαι C. IV, 27.
 ναός A. II, 13.
 Ναρθάκιον A. II, 5.
 negationum usus C. I, 7.
 9. cum futuro C. III, 12.
 νεκροῦς αἰεῖν A. II, 16.
 νεοδαμώδεις A. I, 7.
 νευρόσπαστος C. IV, 55.
 neutrius generis substantiva cum quonam numero verbi coniungantur, H. VIII, 6. A. I, 21. II, 23.
 νεώτερόν τι ποιεῖν A. VII, 2.
 νῆ τὴν Ἑρᾶν C. IV, 45. νῆ Δία C. V, 1.
 Nicostratus C. VI, 3.
 νικᾶν C. II, 5. τὸ πολὺ H. II, 16.
 νικητήριος C. VI, 1.
 νικηφόρος C. II, 5.
 νομίζειν H. III, 3. VI, 13. VII, 9. A. I, 15. IV, 6.
 νόμιμος A. II, 16.
 nominativus, ubi genitivum expectaveris, C. I, 1. nom. c. inf. C. V, 5. VIII, 15. A. II, 16. IV, 1. VIII, 2. IX, 1. X, 4.

νύμφη C. II, 3. IX, 3.
 νῦν C. VIII, 23. A. VII, 7.
 Ξανθίππη C. II, 10.
 ξεναγεῖν A. II, 10.
 ὁ μὲν τις — ὁ δέ τις C. II, 6. ὁ μὲν — ὁ δέ C. I, 1. IV, 35.
 ὅδε in subiecto A. I, 10. in introductione V, 3.
 οἰκτείρειν C. IV, 37.
 οἶμαι C. II, 10. VIII, 7.
 οἶομαι C. III, 11.
 οἶνος C. III, 1. IV, 41. H. IV, 2.
 οἶος c. inf. A. VIII, 2.
 ὀλίγον C. I, 14. ὀλίγου C. III, 6.
 ὄλος C. III, 5. IV, 54.
 ὀμνύειν C. IV, 10. ὀμνύ-
 ραι c. acc. A. V, 5.
 ὁμοίως C. IV, 28. ὁμοί-
 ως καί A. V, 1.
 ὁμολογεῖν C. IV, 56.
 ὅμως C. II, 15. VIII, 34. A. I, 11. II, 7. 13.
 ὅντως C. IV, 8.
 ὁπότε C. II, 12. A. VII, 5. c. opt. H. VI, 2. A. I, 19. ὁπότε γε C. IV, 50. H. IV, 1. ὁπότε γε μὴν H. VIII, 7.
 ὅπου de tempore A. I, 27.
 optativus rariore forma C. II, 3. III, 2. IV, 21. V, 9. VIII, 10. 36. H. IV, 10. pro imperativo C. IV, 1. comes infinitivi C. IV, 18. in sententiis relativis A. I, 22. 25. antecedente indicativo A. XI, 3.

- ὅπως C. IV, 20. VIII, 25.
 A. VII, 7. ὅπως μή C.
 IV, 8. ὅπως οὐ H. IV,
 1.
 ὁρᾶς H. I, 16. IX, 11.
 ὁρέγεσθαι C. VIII, 35.
Orestes C. VIII, 31.
 ὁρθός C. II, 25.
 ὁρκίζειν C. IV, 10.
 ὁρχεῖσθαι C. II, 19. VII,
 5.
 ὅς C. I, 15. VIII, 37. ὅς
 γε C. IV, 15. VIII, 37.
 A. VIII, 1. sine praepo-
 sitione C. IV, 1. ὅ —
 ταῦτα H. VI, 12.
 ὅσαπερ A. VI, 6.
 ὅςπερ c. opt. H. VII, 11.
 ὅστις C. II, 9. H. I, 13.
 pro ὅτι A. I, 36. 37. c.
 opt. A. I, 25. in attra-
 ctione C. IV, 46. ὅτι
 περ H. XI, 14.
 ὅσω H. X, 2.
 ὅτε H. I, 5.
 ὅτι omisum C. III, 12. re-
 petitum H. I, 23. ipsa
 verba alicuius introducit
 C. VIII, 30.
 οὐ in fine enuntiati C. II,
 19. VI, 2. IX, 3. cum
 verbo coalescit C. I, 7.
 οὐ μὲν δὴ C. IV, 3. 52.
 οὐ μὲν οὖν H. I, 21.
 οὐ μή H. XI, 15. οὐ
 νῦν C. IV, 64. οὐκ ἔτι
 H. I, 16. II, 14. οὐκέτι
 A. II, 26. οὐχ ὅπως
 A. V, 1.
 οὐδέ C. IV, 17. A. I, 1.
 XI, 1. οὐδέ καθ' ἑν
 C. III, 4.
 οὐδέποτε C. IV, 48. A.
 XI, 7.
 οὐκοῦν C. III, 12.
 οὖν omisum C. III, 9. H.
 I, 26.
 οὐποτε C. IV, 48.
 οὐτε μήν C. I, 15. οὐτ'
 ἄν H. V, 3.
 οὕτως C. II, 25. IV, 23.
 enuntiatum introducit H.
 VII, 3. VIII, 3. illatum
 post nomina, maxime
 post participia C. IV, 64.
 VI, 2. VIII, 33. H. I, 17.
 A. I, 34. II, 2. IV, 4.
 X, 1. omisum C. VIII,
 29. ellipticum C. VI, 1.
 subiectum C. VIII, 34. IX,
 7. A. I, 4. 37. non aptum
 sui substantivi generi A.
 III, 3. non addito arti-
 culo C. III, 8. τοῦτο C.
 IV, 3. H. IX, 9. ταῦτα
 latius patens C. I, 1. II,
 22. IV, 50. VIII, 11. i.
 q. διὰ ταῦτα C. IV, 28.
 55. καὶ οὕτως A. II,
 26. 27. ταύτῃ C. IV, 17.
 H. VII, 12.
 οὕτως ante conson. C. III,
 1. H. I, 3. VII, 11. IX,
 5. A. II, 16. in apodosi
 C. II, 26. post partici-
 pium A. II, 17. 23. 31.
 transpositum C. IV, 40.
 H. I, 1. hypothesisin con-
 tinens H. I, 3. οὕτω

πολλά C. IV, 37. οὐχ
 οὕτως ὡς H. IV, 8.
 ὄψον C. IV, 8.
 παγκράτιον C. I, 2.
 παθεῖν ἢ ἀποιῆσαι C. V,
 8.
 παιδικός A. VIII, 2. παι-
 δικά C. VIII, 26. 32.
 παῖς C. I, 11. A. I, 17.
 πάλαι A. VII, 7.
 Παναθήναια C. I, 2.
 παντελῶς A. X, 1.
 παντοῖος A. II, 13.
 πάνυ traiectum C. III, 10.
 πάνυ τι C. VII, 4.
 παρά c. acc. C. VI, 2. VIII,
 17. 41. A. V, 3.
 παραγγέλλειν A. II, 3.
 παραδιδόναι c. inf. A.
 IV, 3.
 παρακαταθήκη A. IV, 4.
 παρακατατίθεσθαι C.
 VIII, 36.
 παρακλεύεσθαι C. I,
 16.
 παρακμάζειν C. IV, 17.
 parenthesis H. IX, 7.
 παρέχειν C. IV, 49. παρ-
 ἔχειν μάχεσθαι A. II, 22.
 παριέναι A. II, 12.
 παρόν A. I, 36.
 participium nom. pro acc.
 C. IV, 53. dat. pro acc.
 C. II, 13. pro nom. aut
 infin. C. II, 15. praes. im-
 perfecti sign. habens H.
 VI, 1. A. IV, 6. aor. pro
 fut. C. IV, 45. pro inf.
 A. I, 6. nom. abs. A. I,
 36. perf. pass. C. VIII,

25. suspensum, ut vide-
 tur, C. VIII, 33. 34. in-
 definite positum C. III, 6.
 sine τίς pronomine C. I,
 8. IV, 9. VIII, 25. sub-
 stantivi loco positum C.
 III, 5. ὦν omisum C. IV,
 25. A. VI, 8. X, 4. cum
 ὡς C. I, 15. 16. futuri
 cupiendi sign. dictum C.
 IV, 26. rem primariam
 significans H. I, 13. IV,
 10. A. I, 16. rationem
 sign., qua efficitur ali-
 quid, C. IV, 13. IX, 5.
 H. II, 3. conditionem con-
 tinens C. IV, 13. 18. A.
 V, 6. VIII, 1. IX, 7. par-
 ticipia sine copula iuxta
 se posita C. I, 14. A. II,
 12.
 πᾶς C. IV, 11. 54. ἐν
 παντί A. II, 24.
 πασσυδία A. II, 19.
 πάσχειν τι C. VIII, 15.
 Pausanias C. VIII, 32.
 πείθειν c. dupl. acc. H.
 I, 16.
 Πείραιον A. II, 18.
 οἱ πέντε A. I, 36.
 perfectum pass. C. VIII, 25.
 31.
 περί H. II, 5. VI, 10. IX,
 10.
 περιορᾶν C. IV, 23.
 περισσεύειν C. IV, 35.
 περιστρατοπεδεύεσθαι
 A. I, 32.
 περιτιός H. I, 19.
 ὁ Πέρονης A. II, 1.

πῆ H. I, 2.
 πιέζειν C. I, 11.
 πίνειν fut. C. IV, 7.
 πίπτειν A. I, 32.
Pisander C. II, 14.
 πιστεύειν C. IV, 29. VIII,
 18. H. V, 2.
 πιστός C. IV, 31.
pluralis post sing. H. V, 4.
 subst. gen. neutr. H. VIII,
 6. A. I, 21. II, 23.
 ποιεῖν C. IV, 6. 13. 23.
 30. VIII, 17. 31. A. I,
 37.
 ποιεῖσθαι ἑαυτοῦ A. I,
 33.
 ποῖός τις H. VI, 7.
 πολέμιος A. II, 15.
 πόλις C. VIII, 40.
 πολιτικός A. VIII, 7.
 πολύς. πολύ trajectum C.
 I, 4. H. I, 8. 28. πολὺ
 νικᾶν H. II, 16. πολλὰ καὶ
 ἄλλα C. II, 9. πολλοῦ χρό-
 νου A. II, 23. τὸ πλεῖ-
 στον C. V, 10.
 πόρρω H. IV, 4.
 ποτέως C. VIII, 36.
 πού pro ποί H. XI, 10.
praedicatum adiect. vel pron.
 C. IV, 54. V, 5. VIII, 34.
 H. XI, 12. substantivi C.
 V, 9.
praepositio om. C. IV, 1.
 V, 3. 5. H. I, 11. A. II,
 1. praepositionum com-
 mutatio C. IV, 31. A. I,
 32. II, 11.
 Πρᾶς A. II, 5.
 πράσσειν vel πράττειν

C. I, 10. A. I, 11. III,
 3.
 πρεσβεύειν et πρεσβεύ-
 εσθαι A. I, 35.
 πρεσβύτης C. II, 18.
 πρίασθαι C. IV, 2.
Prodicus C. I, 5.
 προέρχεσθαι H. IV, 4.
 προηγεῖσθαι A. II, 2.
 προῖεσθαι A. I, 18.
prolepticus usus adiectivi C.
 II, 25.
 προνοεῖν H. X, 6.
pronominis liberior usus C.
 II, 19. H. I, 19. A. III,
 3. pron. relat. praeposi-
 tum A. V, 1. sine prae-
 positione C. IV, 1. omitti
 solitum H. I, 13. senten-
 tiam introducens H. VI,
 12. interrogativum C. IV,
 1. 47. 49. VIII, 36. H.
 I, 2. demonstrativum v.
 οὗτος.
 πρόξενος C. VIII, 39.
 προπιστεύειν A. IV, 4.
 πρὸς c. gen. C. IV, 23. c.
 dat. A. II, 11. c. acc. C.
 VIII, 11. H. IV, 8. A.
 VIII, 4. πρὸς τὸ γενναῖον
 A. IX, 7.
 προσάγεσθαι C. I, 9.
 προσβλέπειν C. III, 14.
 προσδεῖσθαι C. IV, 45.
 προσήκειν H. I, 32.
 πρόσθεν A. I, 8.
 προσκαίειν C. IV, 23.
 προσφέρεσθαι C. I, 15.
 IV, 41.
Protagoras C. I, 5.

protasis duplex H. X, 4.
πυκινά C. II, 26.
πώς C. I, 9. *πῶς* C. IV, 49. *πῶς οὐ* H. IV, 11. VIII, 7.
rhapsodi C. III, 6.
saltatio C. II, 16. 19. 22.
σατυρικά C. IV, 19.
σημεῖον A. VI, 2.
Sileni C. IV, 19. V, 7.
Simonides C. IV, 62.
singularis post plur. H. VI, 14.
σκαρδαμύττειν C. IV, 24.
σκοπός C. II, 10.
σκόροδον C. IV, 9.
Σκῶλος A. II, 22.
σκῶμμα C. I, 12.
Socrates plebi invisus C. IV, 32. *rerum coelestium observator* C. VI, 6. *eius forma* C. II, 19. IV, 19.
σόφισμα H. I, 23.
Spartiatæ A. II, 24.
σπένδεσθαι C. II, 1.
σπουδάζειν C. II, 17. VIII, 17.
σπουδαρχίας C. I, 4.
σταθμός C. IV, 45.
στέργειν C. VIII, 13.
στέρεσθαι C. IV, 31. A. IV, 1.
Stesimbrotus C. III, 6.
στόμα A. XI, 15.
στρατεύειν H. II, 9. A. VI, 3.
substantivum omissum C. II, 21. *relativo pronomine attractum* A. I, 10.

συγκροτεῖν C. VIII, 1.
συμβολαί C. I, 16.
συμπαρομαρτεῖν H. IX, 8.
συμπόσιον C. II, 25.
σύν H. IX, 8. *σὺν τῷ γενναίῳ* A. IV, 5.
συνειδέναί C. IV, 62.
συνεῖναί H. VI, 2.
συνελόντι H. IX, 10. A. V, 3.
συνεπιτελεῖν A. II, 17.
συνουσία C. VIII, 11.
συντάττειν H. X, 6.
σύντομος A. I, 28.
superlativi usus C. IV, 42. H. I, 16. V, 4. VIII, 4. *cum verbo δύνασθαι* H. I, 38. *c. gen.* H. XI, 7.
συριγμός C. VI, 5.
συσκευάζεσθαι C. I, 11.
συσπουδάζειν A. VIII, 2.
σφαγιάζεσθαι A. I, 31.
σχῆμα C. VII, 5. *σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος* C. I, 1. IV, 35. H. IX, 1.
σχηματίζεισθαι C. I, 9.
σχολάζειν C. IV, 44.
σωφρονεῖν C. IV, 26. A. VII, 3.
Tachos A. II, 27.
ταινία C. V, 9.
ταμιεύεσθαι C. IV, 41.
τάττειν ἑαυτόν A. II, 25. VI, 1.
ταύτη C. IV, 17. H. VII, 12.
ταχύς A. V, 5.
τὲ — καί C. II, 1. IV, 45. H. I, 2. 4. *τὲ — δέ* C. VIII, 2. A. II, 26. *τὲ —*

- ἀλλὰ μὲν καὶ C. VIII,
 29. τὲ — τέ C. IV, 43.
 τεῖχος A. I, 22.
 τεκμαίρεσθαι C. VIII,
 11.
 τεκμήριον C. IV, 17.
 τελεῖν C. I, 10.
 τέλος C. IV, 32.
 τιμᾶν H. VIII, 3. A. V, 1.
 τις cum irrisione dictum C.
 I, 5. omissum C. I, 8. IV,
 9. V, 2. A. VII, 4. ad
 alia pronomina additum
 C. II, 6. IV, 57. H. VI,
 7. ad adiectiva H. I, 21.
 sequente plurali H. II, 13.
 III, 4.
 τίς. τί δέ; τί γάρ; C.
 III, 7. pro ὅστις C. IV, 1.
 τίς οὗτος; C. IV, 61.
 τί οὖν οὐ c. aor. H. I,
 3.
 Tissaphernes A. I, 10.
 τοῖνυν A. I, 10. IV, 5.
 VII, 5.
 τοιοῦτος C. IV, 54. 60.
 τοσοῦτος C. IV, 37.
 τότε C. IV, 23.
 traiectio verborum C. II, 4.
 H. I, 9. IV, 4. A. I, 34.
 IV, 3.
 τριάκοντα Σπαρτιατῶν A.
 I, 7.
 τρόπαιον C. VIII, 38. A.
 II, 26.
 τροχός C. VII, 2. τροχούς
 μιμεῖσθαι C. II, 22.
 τυγχάνειν C. IX, 7.
 τυφλός C. IV, 12.
 Ὑακίνθια A. II, 17.
 ὑμεῖν A. XI, 2.
 ὑπακούειν C. I, 11.
 ὑπανιστάναί C. IV, 31.
 ὑπέρ H. VI, 10. ὑπὲρ και-
 ρόν A. V, 1.
 ὑπερορᾶν C. VIII, 22.
 ὑπερόριος C. IV, 31.
 ὑπερφρονεῖν A. XI, 2.
 ὑψηρετεῖν H. XI, 10.
 ὑπισχνεῖσθαι C. IV, 1.
 ὑπό c. gen. C. II, 26. IV,
 32. VIII, 21. c. dat. A.
 VIII, 6. c. acc. C. VI, 3.
 ὑπόνοια C. III, 6.
 ὑπόσχεσις C. III, 3.
 ὑφίσθαι C. V, 7.
 ὑφίστασθαι A. VI, 1.
 IX, 1.
 ὕψος C. II, 8.
 φαίνεσθαι C. I, 15.
 φάναι. ἔφη C. III, 7. IV,
 28. 60. VI, 5.
 Φαρνάβαζος A. I, 23.
 φέρειν. ἐνέγκαι C. II, 3.
 φέρεσθαι A. I, 35.
 φεῦ A. VII, 5.
 φήμη C. IV, 48.
 φθονεῖν C. III, 14. IV,
 43.
 φιλεῖν C. VIII, 13. H. XI,
 11. φιλεῖσθαι C. VIII, 22.
 φίλος H. III, 8.
 φοβερός H. VI, 15.
 φόβος A. VI, 2.
 φοινικοῦς A. II, 7.
 φόρος C. IV, 32. H. X, 3.
 φρονεῖν H. I, 28.
 φρονηματίας A. I, 24.
 φροντίζειν H. VII, 10.
 φύειν H. III, 9.

φυλή H. IX, 5.
 χαλκεῖον C. VII, 4.
 χάριτας ἀποστερεῖν A. IV,
 2.
 μετὰ χειρὰς A. II, 14.
 χειρονομεῖν C. II, 19.
 χορός H. IX, 4.
 χρή C. IV, 48.
 χρῆσθαι A. I, 36. II, 25.
 VI, 4.
 χρυσοῦς A. V, 5.
 ψεύδεσθαι A. I, 12.
 ψήφους διαφέρειν C. V,
 8.
 ψύλλα C. VI, 8.
 ψυχή H. I, 20.
 ὥρα C. IX, 1.
 ὥρατος C. IV, 26. A. X, 3.
 ὥς c. partic. C. I, 15. 16.
 IV, 17. 19. 64. IX, 7.
 cum genit. partic. A. II,

18. c. infin. C. IV, 25.
 H. IX, 10. X, 1. A. II,
 7. V, 3. VII, 1. i. q.
 οὐ C. IV, 47. A. I, 36.
 seq. ind. cum ἄν C. IX,
 3. i. q. ὅσον A. II, 10.
 ὥς δὴ c. part. C. VIII,
 4. ὥς εἰκός A. I, 19.
 ὥς πρὸς A. I, 33.
 ὥς περ c. acc. abs. C. I, 11.
 ὥς περ ἄν εἰ C. IX, 4.
 ὥς περ γὰρ καὶ H. VI,
 15. ὥς περ εἰκός C. I,
 8. ὥς περ οὖν εἰ H. I,
 30.
 ὥστε c. partic. C. IV, 44.
 c. inf. et ἄν C. IX, 6.
 c. ind. aor. et ἄν A. I,
 26.
 ὠφελεῖν C. IV, 7. 24. VI,
 7. H. X, 4. A. XI, 16.

Corrigenda.

- p. 2. v. 1. scrib. ne - que
p. 17. v. 3. scrib. εἴπερ
p. 34. v. 25. scrib. ad
p. 40. v. 16. scrib. ταύτην vide
p. 45. v. 15. scrib. ἀπιστεῖσθαι.
p. 48. v. 10. scrib. ἀποκτείνουσι,
p. 50. v. 23. scrib. fragrans.
p. 60. v. 21. scrib. De Rep. Ath.
p. 62. v. 28. scrib. τὸ
p. 63. v. 8. scrib. μόνον,
p. 66. v. 31. scrib. ἀνὴρ
p. 68. v. 22. scrib. cuique aliquem similem
p. 70. v. 1. scrib. παρέχεται.
p. 70. v. 18. scrib. τῷ
p. 73. v. 10. scrib. τέ εἰσι
p. 76. v. 4. scrib. ἀνεπ - αφρ.
p. 83. v. 23. scrib. XII, 19.
p. 89. v. 20. scrib. δὲ οὕτως
p. 97. v. 16. scrib. εἴποισ
p. 110. v. 25. scrib. σοφώτατοι
p. 111. v. 32. scrib. R. Lac.
p. 112. v. 33. scrib. τοὺς
p. 117. v. 32. scrib. τὸν
p. 127. v. 13. scrib. ἐστι;
p. 138. v. 23. scrib. civibus
p. 141. v. 31. scrib. γὰρ
p. 142. v. 8. scrib. ἐχρῆτο,
p. 146. v. 23. scrib. ἵνα ἑτοιμοί
p. 152. v. 12. scrib. οἰκουμένη
p. 152. v. 24. scrib. πρὸς λαφ.
p. 174. v. 33. scrib. ἐαυτὸν
p. 174. v. 34. scrib. ἃ δὲ καιρ.
p. 194. v. 20. scrib. Hellenen.
p. 205. v. 17. scrib. ἤδη
-

Xenophon,

Convivium

Helmstadii 1841

A.gr.b. 3395 s

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10238679-4